

UNİVERSİTEYA BİNGOLİ
ENSTİTUYA ZIWANANÊ GANIYAN
QISIMÊ ZIWAN U EDEBİYATÊ ZAZAKİ

ZAZAKİ DI BESTOĞİ

Tezê Doktora

Hedrekar

Ayetullah KARABEYESER

171305202

Şormend

Dr. Öğr. Üyesi İsmail SÖYLEMEZ

BİNGÖL – 2021

BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ
YAŞAYAN DİLLER ENSTİTÜSÜ
ZAZA DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

ZAZACA'DA BAĞLAÇLAR

Doktora Tezi

Hazırlayan

Ayetullah KARABEYESER

171305202

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi İsmail SÖYLEMEZ

BİNGÖL – 2021

FİHRİST

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ	XII
TEZ ONAY SAYFASI	XIII
XULASA	XIV
ÖZET	XV
ABSTRACT	XVI
VATEYO VERİN	XVII
DESTPÊKERDİŞ	1

QISIMÊ YOYIN

TESNİFÊ BESTOĞAN	8
1. Hetê Şekî Ra Bestoği	8
1.1. Bestoği Sadeyi	9
1.2. Bestoği Tekrarbiyeyi	10
1.3. Bestoği Piyabesteyi	10
2. Hetê Wezîfeyi Ra Bestoği	12
2.1. Bestoği Dereca (Tedrici)	12
2.2. Bestoği Eşkerakerdîşi	12
2.3. Bestoği Hemzemanti	13
2.4. Bestoği Îlawekerdîşi	13
2.5. Bestoği İstisna	13
2.6. Bestoği İhtimal	13
2.7. Bestoği Meçhuli	14
2.8. Bestoği Menfîti	14
2.9. Bestoği Miqdari	14
2.10. Bestoği Netice	14
2.11. Bestoği Nîşkarabiyayîşi	14
2.12. Bestoği Qetiyeti	14
2.13. Bestoği Rêzkerdîşi	14
2.14. Bestoği Sebebi	15
2.15. Bestoği Şedinayîşi	16
2.16. Bestoği Şerti	16
2.17. Bestoği Tercih	16
2.18. Bestoği Teşbih:	16
2.19. Bestoği Tezadi	17
2.20. Bestoği Waştîşi	17
2.21. Bestoği Wexti	17
3. Hetê Cayê Şıxuliyayîşi Ra Bestoği	18
3.1. Bestoği Sareyê Cumleyan	18
3.2. Bestoği Bînatyê Cumleyan	20
3.3. Bestoği Miyanê Cumleyan	22
3.4. Bestoği Bînatyê Kelimeyan	22
4. Hetê Cînsê Kelime Ra Bestoği	23
4.1. Bestoğ	23
4.2. Edat	24
4.3. Fiil	24
4.4. Name	25

4.5. Sıfet.....	25
4.6. Zemir.....	25
4.7. Zerf.....	25
5. Hetê Koki ra Bestoği	26
5.1. Bestoği Ki Teyna Yo Zıwan Ra Yeni Meydan.....	27
5.1.1. Bestoği Zazaki.....	27
5.1.2. Bestoği Erebki	30
5.1.3. Bestoği Farıski	30
5.1.4. Bestoği Pehlewki.....	30
5.1.5 Bestoği Tırki	30
5.2. Bestoği Ki Zaf Zıwanan Ra Yeni Meydan	30
5.2.1. Bestoği Zazaki+Erebki.....	30
5.2.2. Bestoği Zazaki+Farıski	31
5.2.3. Bestoği Zazaki+Pehlewki	31
5.2.4. Bestoği Zazaki+Tırki	31
5.2.5. Bestoği Zazaki+Erebki+Tırki	31

QISIMÊ DIYIN

TEHLİLÊ BESTOĞAN	32
1. A dewa ra.....	32
2. A hıngê de	32
3. A ri ra.....	33
4. A yewe ra.....	33
5. A yewe ra zi.....	34
6. Ancax.....	34
7. Anci	35
8. Anci zi	35
9. Ancia ki	36
10. Aw semed ra zi	36
11. Axıri.....	37
12. Ay cıxtu	37
13. Ay ra	37
14. Ay ra ki	38
15. Ay ra o	39
16. Ay zemon	39
17. Aye ra dıma zi	40
18. Aye ra tepiya	40
19. Badê cu	40
20. Badê ke	41
21. Badê pey zi	42
22. Bahdo.....	42
23. Bahdo zi.....	43
24. Belka ki.....	44
25. Belka zi.....	44
26. Belki	45
27. Belki...u belki zi	45
28. Belkia...belkia.....	46

29. Beno.....	46
30. Beno ke...beno ke	47
31. Benu ke.....	47
32. Beyta.....	48
33. Bê ki	48
34. Ca b1 ca...ca b1 ca.....	49
35. Ca ca ki.....	49
36. Ca ca...ca ca	49
37. Ca ca...ca ca ki.....	50
38. Ca ca...ca ca zi	50
39. Cey.....	51
40. C1 ra pê	51
41. Co ra	52
42. Co ra zi	52
43. Coka.....	53
44. Coka ke.....	54
45. Coka ro	54
46. Coka zi.....	55
47. Cokay rê	55
48. Cokê ra	56
49. Cuapê.....	56
50. Cuwa pê z'	57
51. Çığo.....	57
52. Çend ki...labelê	58
53. Çend...hendı zi.....	58
54. Ç1 çax ki.....	58
55. Ç1 qaydeyo ke...otur	59
56. Ç1 ra	59
57. Ç1 wext	60
58. Ç1 wext ki	60
59. Ç1...ç1	61
60. Ç1...u ç1 zi	61
61. Çıqı ke...ki.....	62
62. Çıqı ke...oncia ke	62
63. Çıqı...honde ki.....	63
64. Çıqı...ki	63
65. Çıqas.....	63
66. Çıqas ke...hende ki	64
67. Çıqas ke...rena zi	64
68. Çıqas ki.....	65
69. Çıqas...çıqas...zi.....	65
70. Çıqası ke...oncia	66
71. Çıtur ke	66
72. Çıtur ke...ki.....	67
73. Çıxa ke...honde	67
74. Çıxaş ke...unca honde ke	68
75. Çun	68

76. Çunki	68
77. De uncina.....	69
78. Demo ke	70
79. Derê	70
80. Dê	71
81. Dê vana.....	71
82. Dêma ke.....	72
83. Dêmek	72
84. Dıma ra	73
85. Dıray... nuk ney	73
86. Eg otir o	73
87. Ega.....	74
88. Eger	74
89. Eger ke.....	76
90. Eke...eke	76
91. Eke...eke...yan	76
92. Eke... la eke	77
93. Enê ra dım	77
94. Eslê xo de	78
95. Esto çin yo	78
96. Feqet	79
97. Gama	79
98. Gama ke.....a hıngê de	80
99. Gama ki	80
100. Gami...gami zi	81
101. Gegane...gegane	81
102. Gegane...gegane ki	81
103. Gegane...u gegane ki	82
104. Gegane...u gegane zi.....	82
105. Ge ge zi.....	83
106. Ge ge...ge ge	83
107. Ge ge...ge ge ki	84
108. Ge ge...ge ge zi	84
109. Ge ge...la ge ge zi	85
110. Ge ge...u ge gane zi	85
111. Ge...dıma ki	86
112. Ge...dıma ki...ge gane ki...yan ki	86
113. Ge...ge.....	87
114. Ge...gegane ki	87
115. Ge...gegane ki...ya ki	88
116. Ge...ge ki	88
117. Ge... ge zi.....	89
118. Ge...ge...gegane ki	89
119. Ge...ge...ge zi	90
120. Ge...ge...ge...ya ki	90
121. Ge...u ge ki	91
122. Ge...u ge zi.....	91

123. Ger	92
124. Gılangan	92
125. Gılangan zi	93
126. Gılanton...u gılanton	93
127. Goya ki	93
128. Ğeyri	94
129. Ha	94
130. Ha...ha	95
131. Hasılı	95
132. Halbuki	96
133. Hela	96
134. Hela ke	97
135. Hem	98
136. Hem ki	98
137. Hem zi	99
138. Hem...hem	99
139. Hem...hem ki	100
140. Hem...hem zi	100
141. Hem...hem...hetê ra zi	101
142. Hem...u hem zi	102
143. Hem...u heme ki	102
144. Hema	103
145. Hema k1	103
146. Hema ra zi	104
147. Hend...hend...hend	104
148. Hend...hend...hunc	105
149. Hende ke	105
150. Hende...la	106
151. Heni ki	107
152. Heni...heni	107
153. Her çıqa ke...oncia ki	107
154. Her çıqas	108
155. Her çıqas ki	108
156. Her çıqas...zi	109
157. Her çi	109
158. Her çi ke	109
159. Her ke	110
160. Herga k1	110
161. Heskena...heskena	111
162. Heta	111
163. Heta ki	112
164. Hetê ju ra ki	114
165. Hetê ju ra...u hetê ju ra ki	114
166. Hetê ju ra...u heto bin ra ki	115
167. Hetê ra...hetê ra ki	115
168. Hetê ra...heto bin ra zi	116
169. Hetê ra...u hetê ra ki	116

170. Hetêk ra...hetêk ra zi.....	116
171. Heto bin ra ki.....	117
172. Heto ju ra...heto bin ra.....	117
173. Heto yew ra...heto bin ra zi.....	118
174. Hetta ke.....	118
175. Hetta...ji.....	119
176. Hewna.....	119
177. Hewna ki.....	119
178. Hîni.....	120
179. Hîn ke.....	120
180. Hîna ke.....	121
181. Hol aya wa g'.....	121
182. Holê gureyi.....	122
183. Holê yî.....	122
184. Holê yî aya wa.....	123
185. Holê yî aya wa g'.....	123
186. Holê yî ina wa ki.....	123
187. Homa hes bıkerô.....	124
188. Homa nêkerô ke.....	124
189. Homa zano.....	125
190. Honde ke.....	125
191. Hoyna hoyna.....	126
192. In beynat ıd.....	126
193. In rıd ra.....	127
194. Ina hew.....	127
195. Ina ray.....	128
196. Ina yew ra.....	128
197. Inke gı.....	129
198. İhna.....	129
199. İlam ke.....	129
200. Ju ju fın...ju ju fın zi.....	130
201. Kam gama ki.....	130
202. Key ki.....	131
203. Ki.....	131
204. Ki...ki.....	132
205. La.....	133
206. La a hıngê de.....	133
207. La anci zi.....	134
208. La ancina.....	134
209. La anciya ki.....	135
210. La badê ke.....	135
211. La bê bıvıne ke.....	136
212. La çı heyf.....	136
213. La çı heyf ke.....	137
214. La dıma ra ke.....	137
215. La eg.....	138
216. La gama ke.....	138

217. La ge ge zi	138
218. La hem...hem zi	139
219. La hend zi	139
220. La hende ki	140
221. La her çi.....	140
222. La hetani ke	140
223. La hın di kı	141
224. La ila.....	141
225. La ki.....	142
226. La miratê.....	142
227. La na rey ki	143
228. La qe nêbo	143
229. La seni ke.....	143
230. La seni kerd	144
231. La seni kı biyo	144
232. La...hem...hem zi	145
233. Labelê	145
234. Labelê eke.....	146
235. Labelê ge ge.....	146
236. Labelê ge ge zi.....	147
237. Labelê hewna zi.....	147
238. Labelê reyna ki	148
239. Labelê seni ke	148
240. Lakim ki	149
241. Lakin.....	149
242. Lawrek.....	149
243. Letê ju ra...u letê bin ra ki.....	150
244. Ma vajı.....	150
245. Ma vajı eke	151
246. Madem.....	151
247. Madem ına ya	152
248. Madem ke...a game.....	152
249. Madem kı...ay çax	153
250. Madem ki.....	153
251. Mera.....	154
252. Merdım vano qey.....	154
253. Mesela	155
254. Mevac	155
255. Mevajı kı.....	155
256. Na rey	156
257. Na rey ki	156
258. Nata ke.....	157
259. Nay ra	157
260. Nay ra yo ki	158
261. Naye ra ki	158
262. Ne ke.....	159
263. Ne tede.....	159

264. Ne zi	160
265. Ne...ne.....	160
266. Ne...ne ki	161
267. Ne...ne zi.....	161
268. Ne...ne...ne.....	162
269. Ne...ne...ne ki.....	162
270. Ne...ne...ne zi.....	163
271. Ne...u ne zi.....	164
272. Ney ra dıma	164
273. Ney ser o.....	164
274. Nê	165
275. Nêbo	165
276. Nêbo ke.....	166
277. Nêvanê.....	166
278. Nıka ke	167
279. Ni...Ni.....	167
280. Niye...niye z' ...niye zi	167
281. Niyu niye	168
282. Niyu z'	168
283. Niyu...niyu z'	169
284. No semed ra.....	169
285. Nuk ney	169
286. O bânatı d'	170
287. O çağ.....	170
288. O dıma ki	171
289. O hıngede	171
290. O ke	172
291. O ra dıme ki	172
292. O ri ra.....	173
293. O semed ra.....	173
294. O tewir	173
295. O zamun	174
296. Oja ra pê	174
297. Oxmo ki.....	175
298. Oxro ke	175
299. Peê coy ki	176
300. Pey	176
301. Pey ki	177
302. Peyê cu	177
303. Peyniya peyni de	178
304. Pê ku...zi	178
305. Qandê coy.....	179
306. Qandê ney	179
307. Qando ki	180
308. Qaso ke	180
309. Qe ke nê.....	181
310. Qe ke nêvo	181

311. Qe nê.....	182
312. Qenêka.....	182
313. Qet ke çinê bo.....	183
314. Qet nêbo	183
315. Qey ki	184
316. Qeybê a jo.....	184
317. Ra ray zi.....	185
318. Rasta ey	185
319. Raştê cı	185
320. Rew rew....gegane ki	186
321. Rey...rey...rey rey ki	186
322. Reyê...u reyê	187
323. Reyna.....	187
324. Reyna zi.....	188
325. Rê rê...rê rê	188
326. Ruej yo...ruej yo	188
327. Sata ki	189
328. Se kı.....	189
329. Seba ki	190
330. Seba naye zi.....	191
331. Semedê a ra	191
332. Semedi ineway ra	191
333. Semedo kı	192
334. Seni	192
335. Seni ke	193
336. Sire ke.....	193
337. Ta.....	194
338. Ta ki.....	194
339. Tawo ke	195
340. Tayêne...tayêne zi	195
341. Tayin ...tayinan.....	196
342. Tenê...tenê ki	196
343. Têpia ra.....	197
344. Têpia ra ki.....	197
345. Tı mevaj ke.....	197
346. Tı nêvanê	198
347. Tı vajê kı.....	198
348. Tı vana.....	199
349. Tı vana belki	199
350. Tı vana qey	200
351. Tı vani derey.....	200
352. Tikê...tikê.....	201
353. To di	201
354. To heni zonêne ke.....	202
355. To va.....	202
356. To vatê ke	203
357. To vatêne	203

358. To vatêne belki	204
359. To vatêne qey	204
360. To wetrê.....	205
361. U	205
362. U anci	206
363. U dıma ra zi	206
364. U ge ge zi.....	207
365. U hem zi	207
366. U ma vaj	208
367. Uwo ke	208
368. Vatêne qey.....	208
369. Waxt amêne...waxt amêne.....	209
370. Waxtê beno...waxtê beno.....	209
371. Wazenê...wazenê	210
372. Welakin	210
373. Welakin ki	211
374. Welhasıl.....	211
375. Wext	212
376. Wext...eg.....	212
377. Wexto ... o wext.....	213
378. Wexto ke...o çax	213
379. Wexto ke...o taw.....	214
380. Wexto ki	214
381. Xas kı.....	216
382. Xo ra	216
383. Xulasa	217
384. Ya	217
385. Ya ki	217
386. Ya nê...zi.....	218
387. Ya zi	218
388. Ya...niyu z'	219
389. Ya...ya.....	219
390. Ya...ya ki	220
391. Ya...ya zi.....	220
392. Yan nê.....	221
393. Yani	221
394. Yani bı kılmiye.....	222
395. Yeqına	222
396. Yew yew hewı zi	222
397. Yew yew hewı zi... labelê hewna zi	223
398. Yew...yew ki.....	223
399. Yew...yew zi.....	224
400. Yeweri...yeweri	224
401. Yeweri...yeweri zi	225
402. Yeweri...yeweri...yeweri zi.....	225
403. Zewnbi zi	226
404. Zi	226

405. Zi...zi.....	226
406. Zira	227
NETİCE	228
ÇİMEYİ ARİDAYİŞÊ BESTOĞAN.....	232
ÇİMEYİ	237
İLAWEYİ	239
Tablo:1 Hetê Şekili Ra Bestoği	239
Tablo:2 Hetê Wezifeyi Ra Bestoği.....	248
Tablo:3 Hetê Cayi Ra Bestoği.....	257
Tablo:4 Hetê Cinsi Ra Bestoği.....	266
Tablo:5 Hetê Koki Ra Bestoği	275

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Doktora tezi olarak hazırladığım *Zazaca'da Bağlaçlar* adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlanmasına kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

..... / / 2021

Ayetullah KARABEYESER

TEZ ONAY SAYFASI

Bingöl Üniversitesi Yaşayan Diller Enstitüsü Müdürlüğüne

Zazaca'da Bağlaçlar isimli bu çalışma, jürimiz tarafından Zaza Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Jürisi Üyeleri (Unvanı, Adı ve Soyadı)

Başkan	:	İmza:
Üye	:	İmza:
Üye	:	İmza:
Üye	:	İmza:
Üye	:	İmza:

ONAY

Bu Tez, Bingöl Üniversitesi Yaşayan Diller Enstitüsü Yönetim Kurulunun/...../2021 tarih ve sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

.....
Enstitü Müdürü

XULASA

Bestođi, qısımanê muhimanê zıwani ra yi. Bestođi xuser wayirê yo mena niyi. Labelê zerreyê cumle dı menaya cumle ser tesirê cê esto. Bestođi, kelimeyan, grubanê kelimeyan u cumleyan besteni yobinan ra. Ina xebat dı Zazaki dı bestođi kritik biyi. Bestođi hetê şekıl, wezife, cayê şıxuliyayişi, cinsê kelime u kok ra kritik biyi. Bestođi, eseranê Zazaki ra ameyi guretış; cumleya ki bestođ tede viyerto a cumle bı şeklê misal xebat dı ca gureto. Xebat dı teyna eseranê yo mıntıqa ra nê, eseranê heme mıntıqayan ra bestođi ameyi guretış. Varyanti ki tesbit biyi xebat dı ca dıyayo inan zi.

Kelimeyi Muhimi: Bestođ, Gramer, Zazaki.

ÖZET

Bağlaçlar, dilin önemli unsurlarındandır. Tek başına anlamı olmayan bağlaçlar, cümle içerisinde anlam ilgisi kurarak kelimeleri, kelime gruplarını ve cümleleri birbirine bağlarlar. Bu çalışmada Zazaca'da yer alan bağlaçlar ele alınmıştır. Tespit edilen bağlaçlar şekil, görev, kullanıldığı yer, kelime türü ve köken açısından incelenmiştir. Çalışmaya kaynaklık eden eserler Zazaca'nın konuşulduğu her bölgeden alınmıştır. Bu şekilde bağlaçların varyantlarına da çalışmada yer verilmiştir. Açıklayıcı olması açısından bağlaçlar, içinde geçtiği cümle ile birlikte çalışmada yer almıştır.

Anahtar Sözcükler: Bağlaç, Dilbilgisi, Zazaca.

ABSTRACT

Conjunctions are among the significant components of language. Having no meaning on their own, conjunctions connect words, phrases and sentences by establishing a meaning relationship in the sentence. In this study, conjunctions in Zazaki are discussed. Identified conjunctions were examined in terms of shape, function, place of use, word type and origin. The works that form source of this study were taken from every region where Zazaki is spoken. In this way, variants of conjunctions are also included in the study. In terms of being explanatory, the conjunctions are included in the study together with the sentence in which it is used.

Keywords: Conjunction, Grammar, Zazaki.

VATEYO VERİN

Ina xebat, bestoği ki Zazaki dı şıxuliyeni inan ser biya. Heta eyro bestoğan ser yo xebata musteqil nêbiya, teyna eseranê grameri dı bı kılmi behsê bestoğan biyo. Xebata ma dı heme mıntıqa, fekan u diyalektan ra 90 eserê Zazaki tetqiq biyo u peyniya ini tetqiqi dı 406 bestoği tesbit u tehlil biyi.

Destpêkerdış dı derheqê mefhumê bestoği dı melumat dıyayo. Eseranê gramer ê Zazaki dı derheqê bestoği dı çı melumati esti bı kılmi behsê inan biyo u derheqê literaturi dı melumat dıyayo. Dıma behsê ferqê bestoğan u edatan biyo. Qısmo verin dı tesnifê bestoğan ca geno. Ino qısım dı bestoği hetê şekıl, wezife, cayê şıxuliyayişi, cınsê kelime u kokê kelime ra tesnif biyi. Qısmê dıyın dı bestoği ki arıdıyayi goreyê panc halan kritik biyi. Her bestoğ, bı sistemo alfabetik hetê şekıl, wezife, cayê şıxuliyayişi, cınsê kelime u kokê kelime tehlil biyo. Peyni dı zi netice ca geno. Ino qısım dı zi neticeyi ki ini 406 bestoğan ra veciyayi madde bı madde arz biyi. Bestoği ki tesbit u tehlil biyi goreyê panc halan bı şekılê tabloyan peyniya tezi dı dıyayi.

Şormendê mı Dr. Öğr. Üyesi İsmail SÖYLEMEZi tesbitkerdışê mewzuyê tezi ra heta temambiyayişê cê her het ra paşt da mı u mı ri rehberti kerd. Ma her merhaleya tezi dı dergaderg istişare kerd u tez sayeyê ini istişareyan dı bı ino şekılê xu tamam bı. Ez qey desteg u rehbertiya cê ya qıymetziyed cı rê zaf teşekur keno. Keda Doç. Dr. Şahap BULAKi u Öğr. Gör. Murat VAROLi zi ina xebat ser zaf a. Ez inan rê zi zaf teşekur keno.

Ayetullah KARABEYESER

DESTPÊKERDIŞ

Zazayi, şaranê qedimanê Anadolu ra yi u mudeyo derg ra nat Anadolu dı cuyeni. Zazayi, egleb mıntıqayanê rocmete u verrocê rocveteyê Anadolu dı meskun i. Cayê cuyayişê Zazayan dormaleyê royanê Murat, Fırat u Dicle yo. (Alanoğlu, 2019: 688). Bê ini cayan hema hema heme şaristananê Tırkiya dı tay-zaf Zazayi est i. Bê Tırkiya Awrupa dı zi peyniya barkerdışı dı bixısusiyet zê Almanya u Hollanda dewletanê rocawanê Awrupa dı yo nıfusê Zazayan ameyo pıser (Arslan, 2018:53).

Şari ki Tırkiya dı cuyeni derheqê nıfusê inan dı melumatêko qeti çin o. Inay ra derheqê nıfusê Zazayan dı melumatêko zelal çin o, reqemi ki vaciyeni zi heme texmini yi. Derheqê nıfusê Zazayan dı 1.5-2 milyon ra heta 4-6 milyon iddiayi est i (Alanoğlu, 2019:690; Keskin, 2015:94; Paul, 2017:111).

Zıwanê Zazaki, zıwananê Hind-Awrupa ra miyanê zıwananê Hind-İrani dı şağa zıwananê İraniyan dı, miyanê gruba zıwananê rocawan ê İraniyan dı ca geno. Zê Fariski, Kurdki, Beluçki, Talişki zıwani İraniyi u Zazaki eyne grub dı hesıbiyeni (Gippert, 1996:148-154; Paul, 2011:19).

Derheqê Zazaki dı xebata verin zıwanşınas Peter Lerchi kerda. Serra 1856 dı Dewleta Osmanıyan u Dewleta Rusan herbê Qırımı dı ameyi tıver. Herb dı Rusan têki eskeri Osmanıyan esir gureti. Miyanê ini eskeran dı Zazayi zi bibi. Akademiya İlıman ê Rusan, qey zıwanê ini eskeran ser xebıtyayiş, wezife da Peter Lerchi. Lerchi zi fekê ini eskeran ra zıwanê Zazaki dı, yo diyalog, hiri herbi ağayan u hiri meselayi qeyd kerdi. (Aslanoğulları, 2014:13; Lerch, 1857:49-87).

Xebata Lerchi ra pey mudeyêko derg Zazaki ser xebatêka muhim nêbena. Ino bıbate dı Friedrich Muller, serra 1864 dı melzemeyê Lerchi ser goreyê 18 rıpelan yo xebata analizê tıveranayişi keno. Heto bin ra Albert von Le Coq zi serra 1901 dı hindeyê panc rıpelan nuştıyê Zazaki neşır keno (Keskin, 2015:98).

1906 dı Oskar Mann, Siwerek u Kor dı qeydanê Zazaki geno la emirê ey qim nêkeno ki qeydan analiz bıkeru. Mergê Manni ra pey, Karl Hadank, qeydanê Manni tetqıq keno u 1932 dı zıwanê Zazaki dı eserê verini ê grameri *Mundarten Der Zaza, Hauptsachlich Aus Siwerek und Kor* neşır keno.

Ini xebatan ra pey, qısımê dıyın ê seserra vistın dı zıwanşınasanê rocawani Zazaki ser xebati xu zidnayı. Terry Lynn Toddi 1985 dı, Ludwig Pauli zi 1998 dı gramerê Zazaki ser tezi nuşti. Ini serran dı hını miyanê Zazayan ra zi merdımı ki gramerê Zazaki ser bı şekılêko akademik xebıtiyayı veciyayı. Zülfü Selcani 1998 dı Zazaki ser tezê xu yê doktora bı nameyê *Grammatik Der Zaza-Sprache, Nord Dialekt* tamam kerdo u ina saye dı Zazakiya Zımeyi ser dora verin xebata grameri ameya meydan. Çunki hem Todd hem zi Pauli tezi xu yê doktora melzemeyê Zazakiya Verroci ser kerdi hazır. Xebatanê akademikan ê gramerê Zazaki ra yo zi tezê doktora ê İlyas Arslani yo. Arslani 2016 dı Almanya dı bı nameyê *Verbfunktionalität und Ergativität in der Zaza-Sprache* Zazaki dı fonksiyonê fiilan u ergatifi ser tezê xu yê doktora tamam kerdo. Tırkiya dı zi serranê 2010 ra pey universiteyan dı xebatanê akademikan destpêkerd la ini xebati eğleb edebiyatê Zazaki ser beni, miyanê ini xebatan dı zaf tay xebati grameri est i.

Zıwan çarçıwaya qeydeyan dı pê yocaameyişê kelimeyan yeno meydan. Kelimeyi yeni tihet u cumle ani meydan, cumle zi menayêka tamam ifade kena. Ini kelimeyi ki cumle dı yeni tihet u pê ino tihetameyiş yo mena ifade keni zi heşt qısıman dı tetqıq beni. Ini qısımi *name, zemir, sıfet, zerf, edat, bestoğ, fiil u nida* yi. Her cinsê kelime miyanê zıwani dı pê xısusiyetanê xu ca geno. Ini heşt cınsanê kelimeyan ra name, zemir, sıfet u fiil pê nameyê “kelimeyi bımena” name beni, bestoğ u edati bı nameyê “kelimeyi bıwezife” name beni; nida zi bı nameyê “ kelimeyi bımena-bıwezife” name bena (Korkmaz, 2017:925).

Bestoği zê mecuni, zê xerci, kelimeyan, grubanê kelimeyan ya zi cumleyan besteni yobinan ra. Têki zıwanan dı qey ifadekerdişê têki weziyetan ihtiyaci bı bestoğan çin a, wezifeyê bestoği pê zobi qeydeyan yeno ca. Mesela Tırki dı fiil ra sıfet yeno vıraştış -sıfet fiil- u ino hal herında bestoği geno. Labelê Zazaki dı vıraştışêko hınayin çin o u ini halan dı şıxuliyayişê bestoği mecburi yo. Ino semed ra Zazaki dı yo cumle dı bê bestoği, dı menayan ifadekerdiş mumkun niyo. Ancax pê yo bestoği, dı menayi tıdır ifade beni. Inay ra bestoği qey Zazaki zaf muhim i.

Elbet bestoği teyna mecburiyet ra nêşıxuliyeni. Bestoği ge ge qey şedinayişê mena, ge ge qey zengintiya mena, ge ge qey xemılnayişê mena şıxuliyeni. Bestoği,

zıwani keni rewac, ifadeyan keni zelal u beni sebebê ifadekerdış u fambiyayişêkê hina rehet i.

Heta îka Zazaki dı bestoğan ser yo xebata musteqil nêbiya. Eseranê gramerê Zazaki dı bı kılmi ca diyayo bestoğan. Eseri ki derheqê gramerê Zazaki dı nusiyayi Zazaki nêusiyayi, eğleb Tırki nusiyayi. Ini eseran dı qey eşkerakerdışi zi Tırki şıxuliyaya u bestoği Tırki terif biyi. Name u terifê ino cinsê kelime têki eseran dı Zazaki yo. *Gıramerê Zazaki* dı qey ino terimi kelimeya *gırêdar* şıxuliyaya u terifê cê zi hina biyo: *Qısekên kî naman, kerdenan ew qıserêzanê zew wezife dı biyayen gırêdanê pê, nê qısekân rê vanê gırêdari* (Pamukçu,2001:182). *Rastnuştişê Kirmanckî/Zazakî* dı terifê terimi çin o labelê qey terimi kelimeya *bestoxi* şıxuliyaya. (Gruba Xebate Ya Vateyî, 2005:85). Munzur Çem, kitabê xu yê grameri dı heme izahatanê xu Tırki dano. Derheqê bestoğan dı zi terifê cê Tırki yo labelê qey ino cinsê kelime *bestox* şıxulneno (Çem, 2013:219). Beyanati Abdulaziz Beki zi Tırki yi. Beki, semedê bestoğan ifadeyê *herfi atifi* şıxulneno u bestoğan hina terif keno: *Herfi atifi, dı nameyanê yoomaran/zafomaran, fiilan ya zi dı cumleyan yo hukımo şirik dı ya zi hukmanê zıddan dı resneni yobinan u besteni yobinan ra* (Beki, 2015:246). Kitabê Harun Turguti dı qey bestoğan yo kelimeya Zazaki niviyerena; derheqê bestoğan dı terife cê zi Tırki yo: *Kelimeyi ki cumle, kelime ya zi grubî kelimeyanê ki hetê mena ra bınatayê inan dı alaqa esto besteni yobinan ra bı nameyê bestoği name beni* (Turgut, 2009:190). Malmîsanij zi bestoğan bı şekilê “ *kelimeyi ki zerreyê yo cumle dı, dı kelimeyan, grubanê kelimeyan ya zi cumleya nimcet hetê mena u şekali ra besteni yobinan ra*” terif keno (Malmisanij, 2015:141). Deniz Gunduz zi bestoğan Tırki terif keno: “*Kelimeyi ki miyanê cumle dı kelimeyanê zêpiyan, grubanê kelimeyan ya zi cumleyi ki wezifeyê inan zêpiyo ya zi ciyayo besteni yobinan ra ini kelimeyi bestoğ i*” (Gunduz, 2009:164).

Terifê bestoğan bı nuansan hema hema zêpi yo. *Bestoği, kelimeyan, grubanê kelimeyan, cumleyan u dor dor zi paragrafan hetê şekil u mena ra besteni yobinan ra u hetê wezifeyi ra ini çiyi ki besteni yobinan ra bınatayê inan dı çend hetan ra munasebet nani ru* (Korkmaz, 2017:923). *Wezifeyê bestoğan, kelimeyan, grubanê kelimeyan ya zi cumleyan yobinan ra bestışo* (Çiftçi, 2013:195). *Cumleyi ki tede, dı*

hebi ya zi dı heban ra ziyed hukumi esti u pê bestoğan bestiyeni yobinan ra ini cumleyi pê nameyê cumleyi besteyi name beni (Banguoğlu, 1990:554).

Zerreyê yo cumle dı ya zi binateyê cumleyan dı, yobinan ra bestışê dı ya zi dı ra zidyeri hukuman pê bestoğan mumkun o. Bestoği, ca ca qey riyezkerdışı, ca ca qey qıyasi, ca ca qey ifadekerdışê tezadi ca ca dı zi qey zıxmkerdışê ifadeyi yeni şıxuliyayış. Bestoği hetê mena ra eşkeni hem weziyetanê musbetan yobinan ra gırıbdı hem weziyetanê menfiyan. Elbet teyna weziyeti ya zi hukumi musbeti u menfiyi nêbestiyeni yobinan ra. Zerreyê yo cumle dı weziyeti zıdı zi pê bestoğan bestiyeni yobinan ra.

Kelimeyi ki wezifeyê bestoği dı şıxuliyeni maneni edatan u ge ge edatan dır beni timiyan. Çunki ini her dı zi xu ser wayirê menayêka musteqil niyi. Ina mesela zıwananê binan dı zi esta u xebatoği gramerê zıwananê binan zi eğleb xebatanê xu dı bestoğan u edatan piya xebitiyeni. Sebebê inay zi yobinan ra nızdbiyayışê bestoğan u edatan o. Zazaki dı zi zê zıwananê binan ge ge bestoği u edati yobinan ra zaf beni nızd u beni timiyan. Labelê rênê zi merdum êşkeno ferqê bestoğan u edatan kıfş bıkeru.

Ini her dı terimanê grameri yobinan ra ciyakerdış u semedê zelal fambiyayışê cê tiya dı binêk ferqê inan ser vındertış icab keno. Xısiyeto tor muhim ê bestoğan yobinan ra bestışê dı ifadeyan o. Labelê edati, dı çıyan nêbesteni yobinan ra, weziyetê yo kelime ser tesir keni u hetanê ciyayan ra ino tesirê xu mocneni ra. Kelimeyi ki teyna bı wezifeyê bestoği şıxuliyeni derheqê ini kelimeyan dı yo ğemami zaf nêêsena labelê kelimeyi ki hem bı wezifeyê bestoği u hem zi bı yona wezife şıxuliyayışê cê mumkun o zelalkerdışê inan binêna beno zor.

Heto bin ra çıqas Zazaki dı eyro derheqê bestoğan u edatan dı munaqeşa çin bo zi zê Tırki u Fariski zıwananê cıranan ê Zazaki dı, munaqeşa est a. Fariski dı bestoği u edati her dı piya pê nameyê “herf” name beni. Dıma qey bestoğan hurufê rebt/*herfhayê peyvend*, qey edatan zi *herfhayê tezyin/herfhayê te'kid* şıxuliyeni (Şahinoğlu, 1997:333-363). Tırki dı zi munaqeşaya bestoğan u edatan mudeyêko derg dewam kerda. Tırki dı verco bestoği zi edatan dır u binê sernuşteyê *edati bestışı* dı kritik biyi. Labelê mudeyêk ra pey hını bestoği u edati ciya kritik biyi. Mesela Necmettin Hacıeminoğlu, bestoğan binê sernuşteyê edatan dı bı nameyê *edati bestışı*

u zê yo qısmê edatan kritik keno (Hacıeminoğlu, 1992:112). Erebki dı zi bestoği zê yo qısmê edatan kritik biyi. Goreyê Ahmet Kazım Ürün, Erebki dı zafıya bestoğan edatan ra yena meydan u ino sebeb ra zi Erebki dı bestoği edatan ra ciya nê, miyanê edatan dı kritik beni. Erebki dı bestoği bı nameyê *hurûf el-rebt* name beni (Ürün, 1989: 10). Eger merdım ın nameyi ser ra bıniyo mewzu ra beno ki Fariski u Tırki dı, bı tesirê Erebki bestoği verco ciya kritik nêbiyi u miyanê edatan dı ca diyayo bestoğan.

Tiya dı gerekê diqetê xısusiyetê bestoği bıbo. Bı kılmi mumkuno biyero vatış eger yo kelime ya zi gruba kelimeyan, dı ya zi dı ra zidyêri ifadeyan bestena yobinan ra bena bestoğ. Derheqê ferqê bestoğan u edatan dı inan vatış mumkun o:

1. Bıneyê edati u bestoği dı ferqo tor pil cumle ra vetişê inan dı beno eşkera. Yani edat u bestoğ wext cumle ra ameyi vetiş tesiro ki cumle ser maneno ferqê inan mocneno ra. Edat, wext cumle ra ame vetiş cumle menaya xu kena vin u hukumê cumle ra kuwena, hema bestoğ wext cumle ra amevetiş menaya cumle bitemami nêxeripiyena, menaya cumle bena zeyif. Eger ehemiyetê edati u bestoği cumleya “Ez keye ra veciyaya u şıya mekteb.” ser kritik bıbo ino weziyet bıne beno zelal. Mesela cumleya corin dı edatê “ra” u bestoğê “u” şıxuliyayi. Cumle bê edat bena; “Ez keye veciyaya u şıya mekteb.” Cumle bı ino halê xu, yo cumle nêbena u mena fam nêbena. Ina dor zi wa cumle bêbestoği bo; “Ez keye ra veciyaya, şıya mekteb.” Ino halê cumle dı yo kêmasi çin a, unsurê cumle heme cayê xu dı yi u mena bı temami fam bena; her dı gureyanê corinan bêbestoğan yobinan ra bestış mumkun o teyna qey rewaci tiya dı ihtiyac bı bestoği est o. Bı kılmiya qıseyi merdım eşkeno vaco bê edat cumle ronayış mumkun niyo labelê bê bestoği cumle ronayış mumkun o.

2. Çıqas edat u bestoğ piya zek qey bestışı şıxuliyeni bıesi zi edati qey tamamkerdışê mena şıxuliyeni labelê bestoği qey yobinan ra bestışê ifadeyan şıxuliyeni. Edatan dı, yobinan ra bestışê çıyan nê, tamamkerdışê mena est o feqet bestoğan dı mena nê, yobinan ra bestışê dı çıyan est o.

3. Bestoği çırê miyanê yona cinsê kelimeyan dı ca nêgeni labelê edati zê grubanê sıfetan, grubanê zerfan miyanê cınsanê binan ê kelimeyan dı ca geni.

4. Edati zobi kelimeyan dır beni yo unsurê cumle hema bestoği nêbeni unsurê cumle u hetê unsurê cumle ra teberê unsurın dı hesıbiyeni.

Tiya dı terifê bestoği ser vındertiş icab keno. Ze ku kelimeyanê *bestoğ* u *girêdar* ra zi fam beno ino terim qey yocaardışê dı ya zi dı ra zidyeri çıyan bı şekılo ki yobinan ra çıyanêbi şıxuliyeno. Yani semedê ramotişê alaqa u munasebetê bıateyê ini çıyan şıxuliyeno. Ina xebat dı kelimeya bestoği tercih biya. Hetê grameri ra bestoği hına terifkerdış mumkun o: Kelimeyi ki kelimeyan, grubanê kelimeyan u cumleyan hetê şekıl u mena ra besteni yobinan ra bı nameyê bestoği şıxuliyeni.

Eseri ki derheqê gramerê Zazaki dı nusiyayi inan dı derheqê bestoğanê Zazaki dı melumatêko tay est o. Hema hema her eser dı çend bestoği ki Zazaki dı zaf şıxuliyeni miyanê misalan dı diyayi u mewzu bı ino şekıl tamam biyo. Gelo Zazaki dı çend bestoği est i? Ini bestoği qey çıtayi şıxuliyeni? Ini bestoği kamci wezifeyan dı şıxuliyeni? Ini bestoğan ra çend hebi hetê koki ra Zazaki yi, çend hebi zıwananê binan ra koti miyanê Zazaki? Eseranê gramerê Zazaki dı cewabê ini persan çin o. Ina xebat qey diyayışê cewabê persanê corinan biya.

Hedefê ina xebat bestoği ki Zazaki dı şıxuliyeni tesbitkerdış u tehlilkerdışê inan o. Ino semed ra zi verco heme diyalekt u fekanê Zazaki ra eseri tetqiq biyi u bestoği arıdıyayi. Dıma ini bestoği goreyê şekılı, wezife, cayê şıxuliyayışi, cınsê kelime u kokê cê tehlil biyi.

Ina xebat zıwanê Zazaki dı bestoğan ser biya. Heme diyalekt u fekanê Zazaki ra bestoği arıdıyayi u tehlili biyi. Ina xebat dı teyna ca diyayo eseranê nuştayan. Bestoği ki Zazaki dı şıxuliyeni eseranê nuştayanê Zazaki dı tesbit biyi. Xebat dı numuneyanê edebiyatê şari, edebiyatê klasiki u edebiyatê moderni ê Zazaki ra istifade biyo. Folklor dı eğleb kıtabi ki tede meselayi, vıstoniki, efsaneyi ca geni kritik biyi. Edebiyato klasik dı mewludi Zazaki u diwani Zazaki kritik biyi. Heto bin ra edebiyato modern dı zi kıtabi hikayeyan u romani kritik biyi. Heme diyalekt u fekanê Zazaki ra eseri kritik biyi. Verco ini eseri waniyayi, bestoği ki ini eseran dı viyereni tesbit biyi u dıma zi ini bestoği bı cumleya ki tede viyereni giryayi u tez dı ca diyayo cı.

Wextê ina xebat dı meselaya tor muhim eseran dı çınbiyayışê standartê nuştışi bı. Eseri ki waniyayi tede hem hetê alfabe ra hem zi hetê nuştışê kelimeyan ra yo standart çin o. Eseran dı eğleb dı formi alfabeya Latin şıxuliyayi, labelê ge ge teberê ini forman dı zi eseran dı herfi şıxuliyayi. Yona mesela zi standard nêbiyayışê

kelimayan a. Çıqas têk1 eseran dı iddiaya standardi bıbo zi zafiya eseran pê fekê nuştoği nusiyayi. Eyni kelime ge ge eseran dı bı dades forman şıxuliyaya. Ino weziyet pê “newenusiyayişê Zazaki” mudafa beno labelê standardê nuştoğan zi çin o. Yo nuştoğ yo kelime eyne eser dı, bı formanê ciyayan şıxulneno. Heto bin ra yo imlaya standard zi çin a. Bı xısusiyet hetê piyanuştış u ciyanuştışı ra têk1 eseri zaf vılabiyayi bi. Ina xebat dı hetê alfabe, standardê kelimeyan u nuştışı ra mudaxale nêbiyo. Cumleyi ki eseran ra giriyayi, eser dı seni ca gureto o qeyde neqılê tezi biyi. Bı xısusiyet riyê standard nêenusiyayişê kelimeyan ra varyanti bestoğan zidyayi. Ini heme varyanti tez dı ameyi ramotış.

QISIMO VERİN

TESNİFÊ BESTOĞAN

Ina xebat dı bestoği panc hetan ra kritik biyi. Bestoği vêrco hetê şekılı ra tesnif biyi, dıma hetê wezife, cayê şıxuliyayişi, cınsê kelime u hetê koki ra tesnif u kritik biyi.

1. Hetê Şekılı Ra Bestoği

Hetê şekılı ra tesnifkerdişê bestoğan, ina xebat dı mewzuyanê zoran ra yo mewzu bı. Eseranê gramerê Zazaki dı derheqê tesnifê bestoğan dı zaf melumat çin o. Fahri Pamukçu, eserê xu dı bestoğan, dı qısıman dı kritik keno. Nuştoğo ki qey bestoği kelimeya *girêdar* şıxulneno bestoğan bı nameyanê *girêdarên ê dê zû qısek* (Pamukçu, 2001:182) u *girêdarên ê dudu yan zi dudu ra vêşêri qısekan* (Pamukçu, 2001:185) tesnif keno. Selcan, bestoğan hetê şekılı ra keno dı qısım i. Ini, bestoği sade yi (einfache Konjunktionen) u bestoği piyabeste yi (zusammengesetzte Konjunktionen) (Selcan, 1998:661). Munzur Çem, bestoğan pê nameyanê *bestoxê sadeyi, bestoxê ke tekrar benê ya kî piya vajîné* (Çem, 2013:219) dı qısıman dı kritik keno. Goreyê M. Malmîsanijî bestoği hetê şekılı ra dı qısım i: **1.** Bestoği ki yo qısım i, **2.** Bestoği ki dı qısım i (Malmîsanij, 2015:141). Eseranê gramerê Abdulaziz Beki, Harun Turgut u Deniz Gunduzi dı hetê şekilê bestoğan ra yo tesnif çin o (Beki, 2015:246; Gunduz, 2009:164; Turgut, 2009:190). Nazif Şahinoğlu, bestoğan hetê şekılı ra keno dı qısımı. Goreyê Nazifoğlu, bestoği sadeyi u bestoği piyabesteyi esti, bestoği sadeyi kelimeyi ki hını parçebiyayişê inan mumkun niyo inan ra yeni meydan, bestoği piyabesteyi zi egleb yo bestoğo sade u yo edat ra yeni meydan u tor tay dı kelimeyan ra vıraziyeni. (Şahinoğlu, 1997:337-338). Hasan Çiftçi zi bestoğan hetê şekılı ra hiri qısıman dı tesnif keno. Goreyê Çiftçi, bestoği, beni bestoği sadeyi, bestoği tekrarbiyayeyi u bestoği piyabeste yi. Bestoği sadeyi teyna yo kelime ra yeni meydan, bestoği tekrarbiyayeyi pê tekrarbiyayişê kelime vıraziyeni u bestoği piyabesteyi zi dı ya zi dı ra zidyêri kelimeyan ra yeni meydan. (Çiftçi, 2013:195-198). Zeynep Korkmaz, bestoğan hetê şekılı ra, bı ifadeyanê “bestoği ki yo kelime ra yeni meydan”, “bestoği ki grubanê kelimeyanê zê izafeyê nameyi, gruba edati, gruba sıfet-fiili, gruba zerf-fiili, gruba nida ra yeni meydan”, “bestoği ki pê tekrarbiyayişê kelime wezifeyê bestoği ani

ca” u “bestoği ki şekilê cumle dı yi” çar qısıman dı tesnif kena (Korkmaz, 2017:926-927).

Ma ina xebat dı bestoği, hetê şekılı ra hiri qısıman dı tesnif kerdi. Bestoği ki teyna yo kelimeya sade ra yeni meydan ma bı nameyê bestoği sadeyi name kerdi. Bestoği ki pê tekrarbiyayışê eyni kelime ya zi kelimeyan vıraziyayi ma bı nameyê bestoği tekrarbiyayeyi name kerdi. Bestoği ki yo kelimeya piyabeste ra ya zi dı u dı ra zidyeri kelimeyan ra ameyi meydan ma ini bestoği zi bestoği piyabeste qebl kerdi.

1.1. Bestoği Sadeyi: Ini bestoği teyna yo kelime ra yeni meydan. Ini bestoğan yo wesıla, newe ra kelimevıraştışı nêgureta, ini bestoği yona kelime dır tihet nêameyi u miyanê yo gruba kelimeyan dı nêşıxuliyayi; teyna xuser şıxuliyayi. Xebata ma dı 55 bestoği sadeyi tesbit biyi.

Ancax	Gılangan	Mesela
Anci	Ğeyri	Mevac
Axırı	Ha	Nê
Bahdo	Hasılı	Nêbo
Beno	Hela	Nêvanê
Beyta	Hem	Pey
Cey	Hema	Reyna
Coka	Heta	Seni
Çağo	Hewna	Ta
Çıqas	Hını	U
Çun	Hoyna hoyna	Wext
Dê	İhna	Xulasa
Dêmek	Ki	Ya
Derê	La	Yani
Ega	Labelê	Yeqina
Eger	Lakin	Zi
Feqet	Lawrek	Zira
Gama	Madem	
Ger	Mera	

1.2. Bestoği Tekrarbiyayeyi: Ini bestoği pê tekrarbiyayişê yo bestoğê sadeyi ya zi yo bestoğê piyabesteyi yeni meydan. Zazaki dı ini bestoği zaf niyi labelê miyanê zıwani dı ini bestoği zaf şıxuliyeni. Ina xebat dı 27 bestoği tekrarbiyayeyi tesbit biyi.

Beno ke...beno ke	Hend...hend...hend	Tikê...tike
Ca b1 ca...ca b1 ca	Heni...heni	Waxt amêne...waxt amêne
Ca ca...ca ca	Heskena...heskena	Waxtê beno...waxtê beno
Ç1...ç1	Ki...ki	Wazenê...wazenê
Eke...eke	Ne...ne	Ya...ya
Ge gane...ge gane	Ne...ne...ne	Yeweri...yeweri
Ge ge...ge ge	Ni...ni	Zi...zi
Ge...ge	Rê rê...rê rê	
Ha...ha	Ruej yo...ruej yo	
Hem...hem	Tayin...tayinan	

1.3. Bestoği Piyabesteyi: Ini bestoği ya yo kelimeya piyabeste ra yeni meydan ya zi tor tay dı kelimeyan ra yeni meydan. Zazaki dı gıraniya bestoğan, bestoğanê piyabesteyan ra yena meydan. 406 bestoğan ra 324 bestoği, piyabeste yi.

A dewa ra	Belki u belki zi	Ç1...u ç1 zi
A hmge de	Belkia...belkia	Çıqa ke...ki
A ri ra	Benu ke	Çıqa ke...oncica ke
A yewe ra	Ca ca ki	Çıqa...honde ki
A yewe ra zi	Ca ca...ca ca ki	Çıqa...ki
Anci zi	Ca ca...ca ca zi	Çıqas ke...hende ki
Ancia ki	C1 ra pê	Çıqas ke...rena zi
Aw semed ra zi	Co ra	Çıqas ki
Ay cıxtu	Co ra zi	Çıqas...çıqas...zi
Ay ra	Coka ke	Çıqaşi ke...oncica
Ay ra ki	Coka ro	Çıtur ke
Ay ra o	Coka zi	Çıtur ke...ki
Ay zemon	Cokay rê	Çıxa ke...honde
Aye ra dıma zi	Cokê ra	Çıxaş ke...unca
Aye ra tepiya	Cua pê	honde ke
Badê cu	Cuwa pê z'	Çunki
Badê ke	Çend ki...labelê	De uncina
Badê pey zi	Çend...hendi zi	Dê vana
Bahdo zi	Ç1 çax ki	Dêma ke
Bê ki	Ç1 qaydeyo ke...otur	Demo ke
Belka ki	Ç1 ra	Dıma ra
Belka zi	Ç1 wext	Dıray...nuk ney
Belki	Ç1 wext ki	Eger ke

Ego tîr o	La hem...hem zi	Ne...ne...ne ki
Eke...eke...yan	La hend zi	Ne...ne...ne zi
Eke...la eke	La hende ki	Ne...u ne zi
Enê ra dîm	La her çî	Nêbo ke
Eslê xo de	La hetani ke	Ney ra dîm
Esto çin yo	La hîn di ki	Ney ser o
Gama ke...a hînge de	La ila	Nîka ke
Gama ki	La ki	Niye...niye z'...niye
Gami...gami zi	La miratê	zi
Gegane...gegane ki	La na rey ki	Niyu niye
Gegane...u gegane ki	La qe nêbo	Niyu z'
Gegane...u gegane zi	La seni ke	Niyu...niyu z'
Ge ge zi	La seni kerd	Peyniya peyni de
Ge ge...ge ge ki	La seni kî biyo	Qandê coy
Ge ge...ge ge zi	Labelê eke	Qandê ney
Ge ge...la ge ge zi	Labelê ge ge	Qando kî
Ge ge...u gegane zi	Labelê ge ge zi	Qaso ke
Ge...dîma ki	Labelê hewna zi	Qe ke nê
Ge...dîma ki...ge	Labelê reyna ki	Qe ke nêbo
gane ki...yan ki	Labelê seni ke	Qe nê
Ge...gegane ki	Lakim ki	Qe nê ka
Ge...gegane ki...ya	Letê ju ra u letê bin ra	Qet ke çine bo
ki	ki	Qet nêbo
Ge...ge ki	Ma vajî	Qey ki
Ge...ge zi	Ma vajî eke	Qeybê a jo
Ge...ge...gegane ki	Madem ina ya	Ra ray zi
Ge...ge...ge zi	Madem ke...a game	Rasta ey
Ge...ge...ge...ya ki	Madem kî...ay çax	Raştê cî
Ge...u ge ki	Madem ki	Rew rew...ge gane
Ge...u ge zi	Merdîm vano qey	ki
La anci zi	Mevajî ki	Rey...rey...rey rey
La ancina	Na rey	ki
La anciya ki	Na rey ki	Reyê...u reye
La badê ke	Nata ke	Reyna zi
La bê bîvine ke	Nay ra	Sata ki
La çî heyf	Nay ra yo ki	Se kî
La çî heyf ke	Naye ra ki	Seba ki
La dîma ra ke	Ne ke	Seba naye zi
La eg	Ne tede	Semedê a ra
La gama ke	Ne zi	
La ge ge zi	Ne...ne ki	
La hem...hem zi	Ne...ne zi	

Semedi ineway ra	To vatê ke	Xas kî
Semedo kî	To vatêne	Xo ra
Seni ke	To vatêne belki	Ya kî
Sîre ke	To vatêne qey	Ya nê...zi
Ta kî	To wetrê	Ya zi
Tawo ke	U anci	Ya...niyu z'
Tayêne...tayêne zi	U dîma ra zi	Ya...ya kî
Tenê...tenê kî	U ge ge zi	Ya...ya zi
Têpia ra	U hem zi	Yan nê
Têpia ra kî	U ma vaj	Yani bî kîlmiye
Tî mevaj ke	Uwo ke	Yew yew hewî zi
Tî nêvanê	Vatêne qey	Yew yew hewî
Tî vajê ke	Welakin	zi...labelê hewna zi
Tî vana	Welakin kî	Yew...yew kî
Tî vana belki	Welhasîl	Yew...yew zi
Tî vana qey	Wext...eg	Yeweri...yeweri kî
Tî vani derey	Wexto ke...o çax	Yeweri...yeweri...ye
To di	Wexto ke...o taw	weri zi
To heni zonêne ke	Wexto kî	Zewnbi zi
To va	Wexto...o wext	

2. Hetê Wezifeyi Ra Bestoği

Bestoği wezifeyanê ciyayan dî şixuliyeni la reyna zi bestoğan hetê wezifeyi ra çend gruban dî piserantiş mumkun o.

2.1. Bestoği Dereca (Tedrici): Ini bestoği qey ifadekerdîşê munasebetê dereca şixuliyeni u cumleyi kî hetê îni bestoğan ra bestiyeni yobinan ra, bestoği, derecaya bînatyê inan mocneni ra. Heşt bestoği dereca tesbit biyi.

Çıqa ke...kî	Hende ke
Çıqa...honde kî	Hin ke
Çıqa...kî	Qaso ke
Çıxa ke...honde	Qet ke çine bo

2.2. Bestoği Eşkerakerdîşi: Ini bestoği qey eşkerakerdîşi şixuliyeni. Cumleyi kî bestiyeni yobinan ra inan ra yo cumle weziyetê cumleya bin kena eşkera. 36 bestoği eşkerakerdîşi tesbit biyi.

Çı qaydeyo ke...otur		
Çun	Çunki	Derê

Dê	Mevac	Raştê cı
Dê vana	Mecaji ki	Tı mevaj ke
Dêma ke	Nêvane	Tı nêvanê
Demek	O ke	Tı vajê ke
Eslê xo de	O tewır	To di
Hasılı	Oxmo ki	Welhasıl
Halbuki	Oxro ke	Xo ra
Her çi	Pey	yani
Îhna	Pey ki	Yanibıkılmiye
Ki	Pê ku...zi	Zira
Mesela	Rasta ey	

2.3. Bestoği Hemzemanti: Ini bestoği, weziyetê eyni zeman dı biyayişê dı ya zi dı ra zidyêri gureyan dı şıxuliyeni. 13 bestoği ki hemzemanti ifade keni tesbit biyi.

Hetê ju ra ki	Heto bin ra ki
Hetê ju ra...u hetê ju ra ki	Heto ju ra...heto bin ra
Hetê ju ra...u heto bin ra ki	Heto yew ra...heto bin ra zi
Hetê ra...hetê ra ki	La hem...hem zi
Hetê ra...heto bin ra zi	La...hem...hem zi
Hetê ra...u hetê ra ki	Letê ju ra...u letê bin ra ki
Hetêk ra...hetêk ra zi	

2.4. Bestoği İlawekerdışı: Ini bestoği, weziyetê yo çi yona çi serkerdışı dı şıxuliyeni. Teyna bestoği *hem*, *zewnbi zi u zi* bı wezifeyê ilawekerdışı tesbit biyi.

2.5. Bestoği İstisna: Ini bestoği, semedê yo çi yona çi ra qilênayış u ciyakerdışı şıxuliyeni. Ina xebat dı 9 bestoği ki weziyetê istisna ifade keni tesbit biyi.

Ancax	La qe nêbo	Mera
Ğeyri	Ma vaji	Ne tede
La her çi	Ma vaji eke	Qe ke nêvo

2.6. Bestoği İhtimal: Ini bestoği semedê cumleyanê ihtimal yobinan ra bestış şıxuliyeni. Cumleyi ki bestiyeni yobinan ra inan ra tor tay yo cumle dı weziyetê ihtimal est o. 22 bestoği ki qey ihtimal şıxuliyeni tesbit biyi.

Belka ki	Beyta	U ma vaj
Belka zi	Eke...eke	Ya...niyu z'
Belki	Eke...eke...yan	Ya...ya
Belki...u belki zi	Esto çin yo	Ya...ya ki
Belkia...belkia	Ha...ha	Ya...ya zi
Beno	Nêbo ke	Yeqina
Beno ke...beno ke	Qenêka	
Benu ke	Tı vana belki	

2.7. Bestoği Meçhuli: Ini bestoği semedê ifadekerdışê meçhuliyet u eşkeranêbiyayışê yo gureyi şıxuliyeni. Bestoği ki tesbit biyi inan ra teyna bestoğê *la senı kı biyo* weziyetê meçhuli ifade keno.

2.8. Bestoği Menfiti: Ini bestoği semedê ifadekerdışê weziyetê menfi şıxuliyeni. Teyna bestoğê *bê ki bı* wezifeyê menfiti şıxuliyayo.

2.9. Bestoği Miqdari: Ini bestoği semedê ifadekerdışê miqdari şıxuliyeni. Goreyê tesbitê ma teyna bestoği *çend...hendı zi, çiqas u honde ke* semedê miqdari şıxuliyeni.

2.10. Bestoği Netice: Ini bestoği semedê ifadekerdışê netice şıxuliyeni. Bestoği *axiri, hela, huni, peyniya peyni de, xulasa* semedê netice şıxuliyeni.

2.11. Bestoği Nışkarabiyayışı: Ini bestoği semedê ifadekerdışê nışkarabiyayışê yo gureyi şıxuliyeni. Goreyê tesbitê ma teyna bestoğê *çı ra bı* ino wezife şıxuliyeno.

2.12. Bestoği Qetiyeti: Ini bestoği semedê ifadekerdışê qetiyeti şıxuliyeni. Xebata ma dı teyna bestoği *ilam ke u la ila bı* ino wezife tesbit biyi.

2.13. Bestoği Rêzkerdışı: Ini bestoği qey rêzkerdışê kelimeyan, grubanê kelimeyan ya zi cumleyan şıxuliyeni. Bestoği tekrarbiyayeyi egleb ino wezife dı şıxuliyeni labelê teyna bestoği tekrarbiyayeyi nê bestoği piyabesteyi zi ino wezife dı şıxuliyeni. Xebata ma dı 100 bestoğê rêzkerdışı tesbit biyo.

Aye ra dima zi	Ca ca...ca ca	Dıma ra
Aye ra tepiya	Ca ca...ca ca ki	Enê ra dım
Ca bı ca...ca bı ca	Ca ca...ca ca zi	Gami...gami zi
Ca ca ki	Çı...çı	Gegane...gegane

Gegane...gegane ki	Hem...hem...hetê ra	Reyna
Gegane...u gegane ki	zi	Reyna zi
Gegane...u gegane zi	Hem...u hem zi	Rê rê...rê rê
Ge ge zi	Hem...u heme ki	Ruej yo...ruej yo
Ge ge...ge ge	Hend...hend...hend	Tayêne...tayêne zi
Ge ge...ge ge ki	Hend...hend...hunc	Tayin...tayinan
Ge ge...ge ge zi	Heskena...heskena	Tenê...tenê ki
Ge ge...la ge ge zi	In beynat id	Têpia ra
Ge ge...u gegane zi	Ina hew	Têpia ra ki
Ge...dîma ki	Ina ray	Tikê...tike
Ge...dîma	Ju ju fin...ju ju fin zi	U
ki...gegane ki...yan	Ki...ki	U anci
ki	La ge ge zi	U dîma ra zi
Ge...ge	La na rey ki	U ge ge zi
Ge...gegane ki	Na rey	U hem zi
Ge...gegane ki...ya	Na rey ki	Waxt amêne...waxt
ki	Ne zi	amêne
Ge...ge ki	Ne...ne	Waxtê beno...waxtê
Ge...ge zi	Ne...ne ki	beno
Ge...ge...gegane ki	Ne...ne zi	Wazenê...wazenê
Ge...ge...ge zi	Ne...ne...ne	Ya
Ge...ge...ge...ya ki	Ne...ne...ne ki	Ya ki
Ge...u ge ki	Ne...ne...ne zi	Ya zi
Ge...u ge zi	Ne...u ne zi	Yew yew hewî zi
Gılangan	Nî...nî	Yew...yew ki
Gılangan zi	Niye...niye z'...niye	Yew...yew zi
Gılanton...u	zi	Yeweri...yeweri
gılanton	Niyu z'	Yeweri...yeweri zi
Hem ki	Niyu...niyu z'	Yeweri...yeweri...
Hem zi	O dîma ki	yeweri zi
Hem...hem	Ra ray zi	
Hem...hem ki	Rew rew...ge gane ki	
Hem...hem zi	Rey...rey...rey rey ki	
	Reyê...u reye	

2.14. Bestoği Sebebi: Ini bestoği, semedê ifadekerdışê sebebi şıxuliyeni u sebebê yo gureyi keni eşkera. Ina xebat dı 42 bestoği sebebi tesbit biyi.

A dewa ra	Aw semed ra zi	Co ra
A ri ra	Ay ra	Co ra zi
A yewe ra	Ay ra ki	Coka
A yewe ra zi	Ay ra o	Coka ke

Coka ro	Madem k1...ay çax	Qandê ney
Coka zi	Madem ki	Qando ki
Cokay rê	Nay ra	Qey ki
Cokê ra	Nay ra yo ki	Qeybê a jo
Goya ki	Naye ra ki	Seba ki
In rıd ra	Ney ser o	Seba naye zi
Ina yew ra	No semed ra	Semedê a ra
Madem	O ri ra	Semedi ineway ra
Madem ina ya	O semed ra	Semedo k1
Madem ke..a game	Qandê coy	Uwo ke

2.15. Bestoği Şedinayişi: Ini bestoği semedê şedinayişê mena şıxuliyeni. Xebata ma dı 10 bestoği ki semedê şedinayişi şıxuliyeni tesbit biyi.

Ha	Homa zano	To wetrê
Heni...heni	To va	Zi...zi
Hetta ke	To vatêne belki	
Hetta...ji	To vatêne qey	

2.16. Bestoği Şerti: Ini bestoği weziyetê şerti dı şıxuliyeni. New hebi bestoği şerti tesbit biyi.

Eg otir o	Eke...la eke	La eg
Eger	Ger	La ki
Eger ke	Hoyna hoyna	Labelê eke

2.17. Bestoği Tercih: Ini bestoği semedê tercihkerdışê yo gureyi şıxuliyeni. Şeş bestoği tercih tesbit biyi.

Hol aya wa g'	Holê y1 aya wa
Holê gureyi	Holê y1 aya wa g'
Holê y1	Holê y1 ina wa ki

2.18. Bestoği Teşbihi: Ini bestoği weziyetê teşbihi dı şıxuliyeni. Heşt bestoği teşbihi tesbit biyi.

Merdım vano qey	T1 vani derey
T1 vana	To heni zonêne ke
T1 vana qey	To vatê ke

To vatêne

Vatêne qey

2.19. Bestoği Tezadi: Ini bestoği semedê cumleyanê zıddan yobinan ra bestış şıxuliyeni. 52 bestoği tezadi tesbit biyi.

Anci	Her çıqa ke...oncia	Labelê reyna ki
Anci zi	ki	Lakim ki
Ancia ki	Her çıqas	Lakin
Cey	Her çıqas ki	Lawrek
Çend ki...labelê	Her çıqas...zi	Ne ke
Çı...u çı zi	La	Nê
Çıqa ke...oncia ke	La anci zi	Nêbo
Çıqas ke...hende ki	La ancina	Niyu niye
Çıqas ke...rena zi	La anciya ki	Nuk ney
Çıqas...çıqas...zi	La bê bıvine ke	Qe ke nê
Çıqaşı ke...oncia	La çı heyf	Qe nê
Çıxaş ke...unca	La çı heyf ke	Qet nêbo
honde ke	La dıma ra ke	Welakin
De uncina	La hend zi	Welakin ki
Dıray...nuk ney	La hende ki	Ya nê...zi
Feqet	La miratê	Yan nê
Hema	La seni kerd	Yew yew hewı
Hende...la	Labelê	zi..labelê hewna zi
	Labelê hewna zi	

2.20. Bestoği Waştışı: Ini bestoği bı munasebetê waştışı şıxuliyeni. Çar bestoği waştışı tesbit biyi.

Ega	Homa nêkero ke
Homa hes bıkero	Xas kı

2.21. Bestoği Wexti: Ini bestoği qey wexti şıxuliyeni u ifadeyan hetê wexti ra besteni yobinan ra. Xebata ma dı 71 bestoğê wexti tesbit biyo.

A hınge de	Bahdo	Çı çax ki
Ay cıxtu	Bahdo zi	Çı wext
Ay zemon	Cı ra pê	Çı wext ki
Badê cu	Cua pê	Çıqas ki
Badê ke	Cuwa pê z'	Çıtur ke
Badê pey zi	Çağo	Çıtur ke...ki

Demo ke	Kam gama ki	O zamun
Gama	Key ki	Oja ra pê
Gama ke..a hınge	La a hınge de	Peê coy ki
de	La badê ke	Peyê cu
Gama ki	La gama ke	Sata ki
Hela ke	La hetani ke	Se kı
Hema kı	La hın di ki	Seni
Hema ra zi	La seni ke	Seni ke
Heni ke	Labelê ge ge	Sıre ke
Her çi ke	Labelê ge ge zi	Ta
Her ke	Labelê seni ke	Ta ki
Herga ki	Nata ke	Tawo ke
Heta	Ney ra dım	Wext
Heta ki	Nıka ke	Wext...eg
Hewna	O bênatı d'	Wexto...o wext
Hewna ki	O çağ	Wexto ke...o çax
Hına ke	O hınge de	Wexto ke...o taw
Inke gı	O ra dıme ki	Wexto ki

3. Hetê Cayê Şıxuliyayişi Ra Bestoği

Bestoği, sareyê cumleyan, bıateyê kelimeyan, bıateyê grubanê kelimeyan, bıateyê cumleyan ya zi miyanê cumleyan dı ca geni. Elbet hem kelimeyan, hem grubanê kelimeyan hem zi cumleyan yobinan ra bestışê têkı bestoğan mumkun o.

3.1. Bestoği Sareyê Cumleyan: Ini bestoği cumleyi ki bestiyeni yobinan ra sareyê ê cumleyan dı ca geni. Bestoği tekrarbiyayeyi ya zi têkı bestoği piyabesteyi ki dı ya zi dı ra zidyêri parçeyan ra yeni meydan zi tor tay dı cumleyan besteni yobinan ra. Her parçeyê bestoği sareyê yo cumle dı ca geno. Inay ra ma ini bestoği zi miyanê bestoğanê sareyê cumleyan dı tesnif kerdi. 112 bestoği sareyê cumleyan tesbit biyi.

Badê ke	Çend...hendi zi	Çıqa ke...oncia ke
Belki...u belki zi	Çı çax ki	Çıqa...honde ki
Belkia...belkia	Çı qaydeyo ke..otur	Çıqa...ki
Beno ke...beno ke	Çı wext	Çıqas
Çağ	Çı wext ki	Çıqas ke...hende ki
Çend ki...labelê	Çıqa ke...ki	Çıqas ke...rena zi

Çıqas...çıqas...zi	Hem...u hem zi	Madem ki
Çıqaşı ke...oncia	Hem...u heme ki	Mevaji ki
Çıtur ke...ki	Hend...hend...hun	Ne...ne ki
Çıxa ke...honde	c	Ni...ni
Çıxaş ke...unca	Hende...la	Niye...niye
honde ke	Heni...heni	z'...niye zi
Demo ke	Her çıqa ke...oncia	Niyu...niyu z'
Dıray...nuk ney	ki	Pey
Eger ke	Her çıqas	Pê ku...zi
Eke...eke	Her çıqas ki	Rew rew...ge gane
Eke...eke...yan	Her çıqas...zi	ki
Eke...la eke	Her çi	Rey...rey...rey rey
Gama	Heskena...heskena	ki
Gama ke...a hıng	Hetê ju ra...u heto	Rê rê...rê rê
de	bin ra ki	Ruej yo...ruej yo
Gama ki	Hetê ra...hetê ra ki	Semedo kı
Gami...gami zi	Hetê ra...heto bin	Seni ke
Gegane...gegane	ra zi	Sire ke
Gegane...gegane	Hetê ra...u hetê ra	Tawo ke
ki	ki	To di
Ge ge...ge ge	Hetêk ra...hetêk ra	Waxt
Ge ge...la ge ge zi	zi	amêne...waxt
Ge...dıma ki	Heto ju ra...heto	amêne
Ge...dıma ki...ge	bin ra	Waxtê
gane ki...yan ki	Heto yew ra...heto	beno...waxtê beno
Ge...gegane ki	bin ra zi	Wazenê...wazenê
Ge...gegane	Hetta...ji	Wext
ki...ya ki	Hewna	Wext...eg
Ge...ge...ge...ya	Hewna ki	Wexto...o wext
ki	Inke gı	Wexto ke...o çax
Ge...u ge ki	Ju ju fin...ju ju fin	Wexto ke...o taw
Ge...u ge zi	zi	Ya nê...zi
Ger	La...hem...hem zi	Ya...niyu z'
Gılangon...u	Letê ju ra...u letê	Ya...ya
gılangon	bin ra ki	Ya...ya ki
Goya ki	Madem	Ya...ya zi
Hem...hem...hetê	Madem ke..a game	
ra zi	Madem kı...ay çax	

Yew yew hewı
zi...labelê hewna
zi

Yew...yew ki
Yew...yew zi
Yeweri...yeweri

Yeweri...yeweri zi
Yeweri...yeweri...
yeweri zi

3.2. Bestoği Bınateyê Cumleyan: Ini bestoği cumleyan besteni yobinan ra u bınateyê cumleyan dı ca geni. Xebata ma dı 227 bestoği bınateyê cumleyan tesbit biyi.

A dewa ra
A hınge de
A ri ra
A yewe ra
A yewe ra zi
Ancax
Anci
Anci zi
Ancia ki
Aw semed ra zi
Axırı
Ay cıxtu
Ay ra
Ay ra ki
Ay ra o
Ay zemon
Aye ra dıma zi
Aye ra tepiya
Badê cu
Badê pey zi
Bahdo
Bahdo zi
Belka ki
Belka zi
Belki
Beno
Benu ke
Beyta
Cey
Cı ra pê

Co ra
Co ra zi
Coka
Coka ke
Coka ro
Coka zi
Cokay rê
Cokê ra
Cuapê
Cuwa pê z'
Çı ra
Çıqas ki
Çıtur ke
Çun
Çunki
De uncina
Derê
Dê
Dê vana
Dêma ke
Dêmek
Dıma ra
Eg otir o
Ega
Enê ra dım
Eslê xo de
Esto çin yo
Feqet
Ge ge zi
Gılangan

Gılangan zi
Ğeyri
Ha
Haslı
Halbuki
Hela
Hem ki
Hem zi
Hema
Hema kı
Hema ra zi
Heni ki
Hetê ju ra ki
Heto bin ra ki
Hetta ke
Hını
Hol aya wa g'
Holê gureyi
Holê yı
Holê yı aya wa
Holê yı aya wa g'
Holê yı ina wa ki
Homa hes bıkeru
Homa nêkero ke
Homa zano
Hoyna hoyna
In beynat ıd
In rıd ra
Ina hew
Ina ray

Ina yew ra	Lawrek	Peê coy ki
Îhna	Ma vajı	Peyê cu
Îlam ke	Ma vajı eke	Peyniya peyni de
La	Madem ina ya	Qandê coy
La a hıngê de	Mera	Qandê ney
La anci zi	Merdım vano qey	Qaso ke
La ancina	Mesela	Qe ke nê
La anciya ki	Mevac	Qe ke nêvo
La badê ke	Na rey	Qe nê
La bê bıvine ke	Na rey ki	Qenêka
La çı heyf	Nay ra	Qet ke çinê bo
La çı heyf ke	Nay ra yo ki	Qet nêbo
La dıma ra ke	Naye ra ki	Qeybê a jo
La eg	Ne tede	Ra ray zi
La gama ke	Ne zi	Rasta ey
La ge ge zi	Ney ra dıma	Raştê cı
La hend zi	Ney ser o	Reyna
La hende ki	Nê	Reyna zi
La her çı	Nêbo	Seba naye zi
La hetani ke	Nêbo ke	Semedê a ra
La hın di kı	Nêvanê	Semedi meway ra
La ila	Nıka ke	Ta
La ki	Nıyu niye	Ta ki
La miratê	Nıyu z'	Têpia ra
La na rey ki	No semed ra	Têpia ra ki
La qe nêbo	Nuk ney	Tı mevaj ke
La seni ke	O bênatı d'	Tı nêvanê
La seni kerd	O çağ	Tı vajê kı
La seni kı biyo	O dıma ki	Tı vana
Labelê	O hıngê de	Tı vana belki
Labelê eke	O ra dıme ki	Tı vana qey
Labelê ge ge	O ri ra	Tı vani derey
Labelê ge ge zi	O semed ra	To di
Labelê hewna zi	O tewir	To heni zonêne ke
Labelê reyna ki	O zamun	To va
Labelê seni ke	Oja ra pê	To vatê ke
Lakim ki	Oxmo ki	To vatêne
Lakin	Oxro ke	To vatêne belki

To vatêne qey	Vatêne qey	Ya ki
To wetrê	Welakin	Ya zi
U anci	Welakin ki	Yan nê
U dıma ra zi	Welhasil	Yani
U ge ge zi	Xas kî	Yani bı kılmiye
U hem zi	Xo ra	Yeqina
U ma vaj	Xulasa	Zira
Uwo ke	Ya	

3.3. Bestoği Miyanê Cumleyan: Ini bestoği cumleyanê ki besteni yobinan ra inan ra miyanê cumleya verin dı ca geni. Ina grub dı 21 bestoğ tesbit biyo labelê ini 21 bestoği ra 2 bestoği (*herçi ke, hin ke*) teyna miyanê cumleyan dı ca geni. 19 bestoğanê binan ra 6 hebi (*çıqas ki, çitur ke, hem, hende ke, ki, qando ki*) hem binateyê cumleyan dı hem zi miyanê cumleya verin dı şıxuliyeni. Bestoğê *honde ke* zi hem sareyê cumleyan dı, hem binateyê cumleyan dı hem zi miyanê cumleya verin dı şıxuliyeno.

12 bestoği cêrini zi hem sareyê cumleyan dı hem zi miyanê cumleya verin dı şıxuliyeni. Tiya dı eger ini bestoği goreyê şedinayişê ifade faili ra ver biyeri sareyê cumleyan dı ca geni la eger faili ra pey biyeri miyanê cumleya verin dı ca geni.

Bê ki	Heta ki	Sata ki
Hela ke	Hina ke	Se kî
Her ke	Kam gama ki	Seni
Herga ki	Nata ke	Wexto ki

3.4. Bestoği Binateyê Kelimeyan: Ini bestoği kelimeyan ya zi grubanê kelimeyan besteni yobinan ra. Elbet ini bestoğan semedê cumleyan yobinan ra bestiş şıxulnayış zi mumkun o. Zafiya bestoğan teyna semedê cumleyan yobinan ra bestiş şıxuliyena. Tiya dı bestoği ki eşkeni kelimeyan ya zi grubanê kelimeyan zi bıbesti yobinan ra ca dıyayo inan. Xebata ma dı 40 bestoğê binateyê kelimeyan tesbit biyo.

Ca bı ca...ca bı ca	Gegane...u gegane zi	Ge...ge...ge zi
Ca ca...ca ca	Ge ge...ge ge ki	Ge...ge...ge gane ki
Ca ca...ca ca ki	Ge ge...ge ge zi	Ha...ha
Ca ca...ca ca zi	Ge ge...u gegane zi	Hem...hem
Ç1...ç1	Ge...ge	Hem...hem ki
Ç1...u ç1 zi	Ge...ge ki	Hem...hem zi
Gegane...u gegane ki	Ge...ge zi	

Hend...hend...	Ne...ne	Tayin...tayinan
hend	Ne...ne zi	Tenê...tenê ki
Heta	Ne...ne...ne	Tikê...tikê
Heta ki	Ne...ne...ne ki	U
Hetê ju ra...u	Ne...ne...ne zi	Zi
hetê ju ra ki	Ne...u ne zi	Zi...zi
Ki...ki	Reyê...u reye	
La hem...hem zi	Tayêne...tayêne zi	

4. Hetê Cınsê Kelime Ra Bestoği

Kelimeyi ki b1 wezifeyê bestoği şıxuliyeni hetê cınsê kelime ra heme bestoği niyi. Ge ge yo edat, fiil, name, sıfret, zemir u zerf zi b1 wezifeyê bestoği şıxuliyeno. Yani mumkuno ki yo kelimeya ki eslê xu d1 zerfa b1 wezifeyê bestoği b1şıxuliyeno. Mesela kelimeya *hona* hem b1 wezifeyê bestoği hem zi b1 wezifeyê zerfi şıxuliyena (Arslan&Arslan, 2013:139). Heto bin ra bestoği ki zaf kelimeyan ra yeni meydan miyanê ini kelimeyan d1 zi bê bestoğan cınsi bini ê kelimeyan ca geni.

4.1. Bestoğ: Ini kelimeyi hetê cınsê kelime ra bestoğ i, yani ini kelimeyi teyna b1 wezifeyê bestoği şıxuliyeni. Xebata ma d1 102 bestoği, yo kelime ra ya zi yo ra zidyêri kelimeyan ra yeni meydan ki ini kelimeyi hetê cınsê kelime ra teyna b1 wezifeyê bestoği şıxuliyeni. İnan ra 64 hebi bestoği piyabesteyi, 25 hebi bestoği sadeyi u 13 hebi zi bestoği tekrarbiyaye yi.

Belka ki	Eke...eke	Ge ge...ge ge zi
Belka zi	Eke...eke...yan	Ge ge...la ge ge zi
Belki	Eke...la eke	Ge ge...u gegane zi
Belki...u belki zi	Feqet	Ge...ge
Belkia...belkia	Gegane...gegane	Ge...gegane ki
Beyta	Gegane...gegane	Ge...gegane
Coka	ki	ki...ya ki
Coka ke	Gegane...u gegane	Ge...ge ki
Coka zi	ki	Ge...ge zi
Çun	Gegane...u gegane	Ge...ge...gegane
Çunki	zi	ki
Ega	Ge ge zi	Ge...ge...ge zi
Eger	Ge ge...ge ge	Ge...ge...ge...ya
Eger ke	Ge ge...ge ge ki	ki

Ge...u ge ki	Labelê eke	Niyu z'
Ge...u ge zi	Labelê ge ge	Niyu...niyu z'
Ger	Labelê ge ge zi	Oxmo ki
Ha	Lakim ki	Oxro ke
Ha...ha	Lakin	U
Hela	Lawrek	U ge ge zi
Hem ki	Madem	U hem zi
Hem zi	Madem ki	Welakin
Hem...hem	Mera	Welakin ki
Hem...hem ki	Mesela	Xulasa
Hem...hem zi	Ne zi	Ya
Hem...u hem zi	Ne...ne	Ya ki
Hem...u heme ki	Ne...ne ki	Ya zi
Hema	Ne...ne zi	Ya...niyu z'
Ki	Ne...ne...ne	Ya...ya
Ki...ki	Ne...ne...ne ki	Ya...ya ki
La	Ne...ne...ne zi	Ya...ya zi
La eg	Ne...u ne zi	Yani
La ge ge zi	Nê	Zi
La hem...hem zi	Ni...ni	Zi...zi
La ki	Niye...niye	Zira
La...hem...hem zi	z'...niye zi	
Labelê	Niyu niye	

Heto bin ra vıraziyayişê bestoğanê piyabesteyan dı rola kelimeyanê bestoğcınzan zi zaf a. Bestoği ki zaf kelimeyan ra yeni meydan u hetê cinsê kelime ra timiyanbiyayeyi inan ra 184 heban dı tor tay yo kelime hetê cinsê kelime ra bestoğ a.

4.2. Edat: Zazaki dı edati teyna bı wezifeyê bestoği zaf tay şıxuliyayi. Teyna *derê, dê, ne tede* u *pey* xuser bı wezifeyê bestoği şıxuliyayi labelê edati miyanê bestoğanê timiyanbiyayeyan dı zaf şıxuliyayi. Goreyê tesbitê ma miyanê 96 bestoğan dı tor tay yo kelimeya ki hetê cinsi ra edata ca gureto.

4.3. Fiil: Ini kelimeyi hetê cinsi ra fiili labelê ya xuser ya zi zobi kelimeyan dır bı wezifeyê bestoği şıxuliyeni. Zazaki dı xuser wezifeyê bestoği dı şıxuliyayişê fiilan zaf mumkun niyo, hina zaf fiil bı zobi kelimeyan wezifeyê bestoği dı şıxuliyeno. Xuser teyna *beno, mevac, nêbo, nêvanê, wazenê...wazenê* bı wezifeyê bestoği şıxuliyayi. Fiilan ra bı yona kelime tihetameyiş vıraziyayişê bestoğan zaf mumkun nêseno.

Kelimeyi ki hetê cînsê kelime ra fiili eġleb bestoġi ki dı ra zidyêri parçeyan ra yeni meydan miyanê inan dı ca geni u beni parçeyê bestoġi. Miyanê 40 bestoġê timiyanbiyayeyi dı tor tay yo kelimeya ki hetê cînsê kelime ra fiila ca gureto.

4.4. Name: Ini kelimeyi hetê cînsi ra name yi labelê ge ge teyna bı wezifeyê bestoġi şıxuliyeni hema eġleb zobi kelimeyan dır yeni tihet u beni parçeyê yo bestoġ i. Kelimeyi ki bestoġanê *ca ca...ca ca, çaġo, esto çin yo, gama, ruej yo...ruej yo, wext, yeqina* ani meydan hetê cînsê kelime ra name yi.

Teyna bı name ya zi bı name u yona cînsê kelime bestoġi zaf nêvıraziyeni, nameyi hina zaf miyanê bestoġanê dı ra zaf parçeyinan dı ca geni. 114 bestoġanê timiyanbiyayeyian dı tor tay yo kelimeya ki hetê cînsi ra nameya ca gureto.

4.5. Sıfet: Teyna bı wezifeyê bestoġi şıxuliyayişê sıfeti zaf mumkun niyo. Xebata ma dı *çı...çı* u *ġeyri* bı wezifeyê bestoġi şıxuliyayi. Sıfeti hina zaf kelimeyanê binan dır yeni tihet u beni parçeyê yo bestoġê piyabeste yi. Ina xebat dı miyanê 48 bestoġan dı ca guretişê tor tay yo kelimeya ki hetê cînsi ra sıfet a tesbit bı.

4.6. Zemir: Zemiri zi teyna bı wezifeyê bestoġi zaf nêşıxuliyeni. Zemiri teyna ancax pê tekrarbiyayişi wezifeyê bestoġi dı şıxuliyeni. *Tayin...tayinan, tikê...tikê, yeweri...yeweri* pê tekrarbiyayişê zemiri wezifeyê bestoġi dı şıxuliyayi. Goreyê tesbitê ma miyanê 61 bestoġê timiyanbiyayeyi dı tor tay yo kelimeya ki zemira ca gureto.

4.7. Zerf: Zerfi zi eġleb kelimeyanê binan dır yo bestoġo piyabeste ani meydan la xuser zi bı wezifeyê bestoġan şıxuliyayişê zerfan mumkun o. Kelimeyi cêrini hetê cînsê kelime ra zerf i labelê bı wezifeyê bestoġi şıxuliyayi.

Ancax	Haslı	İhna
Anci	Hend...hend...hunc	Reyna
Axırı	Heni...heni	Rê rê...rê rê
Bahdo	Heta	Seni
Cey	Hewna	Ta
Çıqas	Hını	
Gılangan	Hoyna hoyna	

Zerfi eġleb miyanê bestoġanê ki dı ra zidyêri kelimeyan ra yeni meydan dı ca geni. Goreyê tesbitê ma miyanê 89 bestoġanê timiyanbiyayeyiyan dı tor tay yo kelimeya ki hetê cinsi ra zerfa şıxuliyaya.

5. Hetê Koki ra Bestoġi

Zıwan çiyêko cemediyayi nê çiyêko bı hereket o. Her zıwan tımotım bediliyeno. Hem xu miyan dı xu keno newe ya zi têkı kelimeyanê xu keno xu vir ra hem zi zıwananê ciranan ra ya zi goreyê dewıri zıwananê serdestan ra kelimeyan geno. Zazaki zi zıwananê binan ra kelimeyi giroti. Sareyê ini zıwanan dı Erebki yena çunki Erebki hem dawayê İslamiyeti ra heme zıwananê şaranê Bısilmanan ser tesir kerdo hem zi dawayê zıwanê ilim u edebiyatibiyayiş ra hem zıwananê şaranê dormaleyê xu ser tesir kerdo u hem zi zıwananê muhimanê dınya ser tesir kerdo. Edebiyatê Zazaki ê nuşteyini pê Edebiyatê Klasiki destpêkerdo. Vercı bı şekilê mewlidan eseri nusiyayi. Nuştoġi ki ini eseri nuşti wextê tedrisatê xu dı Erebki zi musayi u eseri edebiyatê Erebki wendi. Yani hem eseri verini ki Zazaki nusiyayi formê inan yo formo dini yo hem zi nuştoġi ki ini eseri nuşti zıwanê inan ê edebiyati ser tesirê Erebki est o. Inay ra eseranê klasikanê Zazaki dı bestoġi Erebki zaf şıxuliyayi.

Heto bin ra tesirê Tırki zi Zazaki ser est o çunki hem Zazayi u Tırki bı se serrano eyni coğrafya dı cuyeni hem zi nızdiya se serra ki zıwanê tehsil ê Zazayan Tırki ya. Ini her dı sebeban ra zi Tırki ra kelimeyi koti miyanê Zazaki.

Bê Erebki u Tırki, Farıski u Kurdki ser vındertiş zi icab keno. Zazaki, Farıski u Kurdki hiri heme familyaya zıwananê Hind-Awrupa ra yeni u miyanê zıwananê İrani dı ca geni. Inay ra zi Zazaki, Farıski u Kurdki dı zaf kelimeyi şırıki est i. Tiya dı meselayêka muhim est a. Kelimeyi ki Zazaki, Farıski u Kurdki dı şırıki ini kelimeyi hetê koki ra kamci zıwan dı ca geni? Ya zi kelimeyi ki zıwananê binan ê İrani ya zi Hind dı şırıki kamci zıwani ser hesıbiyeni? Mesela kelimeya “dest”i zıwananê İrani ra zafin dı şıxuliyena; ina kelime hem Zazaki dı hem Farıski dı u hem zi Kurdki dı qet nêbediliyaya u hiri heme zıwanan dı zi eyni qeyde vaciyena. Kokê kelime zi heta zıwananê Avestki u Farıskiya Kon şino hetêk ra zi reseno zıwananê Hind-Awrupa (Hesendust, 1393: cild:2, r. 1318). Ino hal dı kelimeyi ki şırıki malê ini heme zıwanan hesıbiyayi u ini kelimeyi tehlilê kokanê bestoġan dı Zazaki qebul biyi. Hetê koki ra

bînê dı sernuşteyanê umumiyan dı kritikkerdiş bestoğan mumkun o: Bestoği ki teyna yo zıwan ra yeni meydan u bestoği ki tor tay dı, ya zi dı ra zidyeri zıwanan ra yeni meydan.

5.1. Bestoği Ki Teyna Yo Zıwan Ra Yeni Meydan: Ino qısım dı behsê bestoği ki teyna kelimeyanê Zazaki, Erebki, Tırki, Farıski ya zi Pehlewki ra yeni meydan beno.

5.1.1. Bestoği Zazaki: Bestoği ki ina xebat dı kîfş biyi, giraniya inan Zazaki ya. Zazaki hetê bestoğan ra zıwanêko zengin a. Ina zenginti hem bestoğanê sadeyan dı hem bestoğanê piyabesteyan dı est a. 406 bestoği ki ina xebat dı tesbit biyi inan ra 331 bestoğ Zazaki yo.

A hınge de	Coka ke	Dê vana
A ri ra	Coka ro	Derê
A yewe ra	Coka zi	Dıma ra
A yewe ra zi	Cokay rê	Dıray...nuk ney
Anci	Cokê ra	Ega
Anci zi	Cua pê	Eger
Ancia ki	Cuwa pê z'	Eger ke
Aw semed ra zi	Çend ki...labelê	Ego tir o
Ay cıxtu	Çend...hendı zi	Eke...eke
Ay ra	Çı ra	Eke...eke...yan
Ay ra ki	Çı...çı	Eke...la eke
Ay ra o	Çı...u çı zi	Enê ra dım
Aye ra dıma zi	Çıqa ke...ki	Esto çin yo
Aye ra tepiya	Çıqa ke...oncia ke	Gama
Bê ki	Çıqa...honde ki	Gama ke...a hınge de
Beno	Çıqa...ki	Gama ki
Beno ke...beno ke	Çıqas	Gami...gami zi
Benu ke	Çıqas ke...hende ki	Gegane...gegane
Beyta	Çıqas ke...rena zi	Gegane...gegane ki
Ca bı ca...ca bı ca	Çıqas ki	Gegane...u gegane ki
Ca ca ki	Çıqas...çıqas...zi	Gegane...u gegane zi
Ca ca...ca ca	Çıqaşı ke...oncia	Ge ge zi
Ca ca...ca ca ki	Çıtur ke	Ge ge...ge ge
Ca ca...ca ca zi	Çıtur ke...ki	Ge ge...ge ge ki
Cey	Çıxa ke...honde	Ge ge...ge ge zi
Cı ra pê	Çıxaş ke...unca honde	Ge ge...la ge ge zi
Co ra	ke	Ge ge...u gegane zi
Co ra zi	Dê	Ge...dıma ki
Coka	De uncina	

Ge...dima ki...ge gane
 ki...yan ki
 Ge...ge
 Ge...gegane ki
 Ge...gegane ki...ya ki
 Ge...ge ki
 Ge...ge zi
 Ge...ge...gegane ki
 Ge...ge...ge zi
 Ge...ge...ge...ya ki
 Ge...u ge ki
 Ge...u ge zi
 Gılangan
 Gılangan zi
 Gılangan...u
 gılangan
 Ha
 Ha...ha
 Hela ke
 Hem
 Hem ki
 Hem zi
 Hem...hem
 Hem...hem ki
 Hem...hem zi
 Hem...hem...hetê ra zi
 Hem...u hem zi
 Hem...u heme ki
 Hema kı
 Hema ra zi
 Hend...hend...hend
 Hend...hend...hunc
 Hende ke
 Hende...la
 Heni ke
 Heni...heni
 Her çıqas ke...oncia ki
 Her çıqas
 Her çıqas ki
 Her çıqas...zi
 Her çi
 Her çi ke
 Her ke

Herga ki
 Heskena...heskena
 Hetê ju ra ki
 Hetê ju ra...u hetê ju
 ra ki
 Hetê ju ra...u heto
 bin ra ki
 Hetê ra...hetê ra ki
 Hetê ra...heto bin ra zi
 Hetê ra...u hetê ra ki
 Hetêk ra...hetêk ra zi
 Heto bin ra ki
 Heto ju ra...heto bin ra
 Heto yew ra...heto
 bin ra zi
 Hewna
 Hewna ki
 Hını
 Hin ke
 Hina ke
 Hol aya wa g'
 Holê gureyi
 Holê yı
 Holê yı aya wa
 Holê yı aya wa g'
 Holê yı ina wa ki
 Homa nêkero ke
 Homa zano
 Honde ke
 Hoyna hoyna
 In beynat id
 In rıd ra
 Ina hew
 Ina ray
 Ina yew ra
 Inke gı
 İhna
 Ju ju fin...ju ju fin zi
 Kam gama ki
 Key ki
 Ki
 Ki...ki

La
 La a hıngê de
 La anci zi
 La ancına
 La anciya ki
 La bê bıvine ke
 La dıma ra ke
 La eg
 La gama ke
 La ge ge zi
 La hem...hem zi
 La hend zi
 La hende ki
 La her çi
 La hetani ke
 La hın di ki
 La ki
 La miratê
 La na rey ki
 La qe nêbo
 La seni ke
 La seni kerd
 La seni kı bıyo
 La...hem...hem zi
 Labelê
 Labelê eke
 Labelê ge ge
 Labelê ge ge zi
 Labelê hewna zi
 Labelê reyna ki
 Labelê seni ke
 Lawrek
 Letê ju ra..u letê bin ra ki
 Ma vajı
 Ma vajı eke
 Mera
 Merdım vano qey
 Mevac
 Mevaji ki
 Na rey
 Na rey ki
 Nata ke

Nay ra	Peyê cu	Tı vana qey
Nay ra yo ki	Peyniya peyni de	Tı vani derey
Naye ra ki	Qandê coy	Tikê...tikê
Nê	Qandê ney	To di
Ne ke	Qando kı	To heni zonêne ke
Ne tede	Qaso ke	To va
Ne zi	Qe ke nê	To vatê ke
Ne...ne	Qe ke nêvo	To vatêne
Ne...ne ki	Qe nê	To vatêne qey
Ne...ne zi	Qenêka	To wetrê
Ne...ne...ne	Qet ke çine bo	U
Ne...ne...ne ki	Qet nêbo	U anci
Ne...ne...ne zi	Qey ki	U dıma ra zi
Ne...u ne zi	Qeybê a jo	U ge ge zi
Nêbo	Ra ray zi	U hem zi
Nêbo ke	Rasta ey	U ma vaj
Nêvanê	Raştê cı	Uwo ke
Ney ra dım	Rê rê...rê rê	Vatêne qey
Ney ser o	Rew rew...ge gane ki	Wazenê...wazenê
Nıka ke	Rey...rey...rey rey ki	Xas kı
Ni...ni	Reyê...u reyê	Xo ra
Niye...niye z'...niye zi	Reyna	Ya
Niyu niye	Reyna zi	Ya ki
Niyu z'	Ruej yo...ruej yo	Ya nê...zi
Niyu...niyu z'	Se kı	Ya zi
No semed ra	Seba ki	Ya...niyu z'
Nuk ney	Seba naye zi	Ya...ya
O bênatı d'	Semedê a ra	Ya...ya ki
O dıma ki	Semedi meway ra	Ya...ya zi
O hıngê de	Semedo kı	Yan nê
O ke	Seni	Yew yew hewı zi
O ra dıme ki	Seni ke	Yew yew hewı zi...labelê hewna zi
O ri ra	Tawo ke	Yew...yew ki
O semed ra	Tayêne...tayêne zi	Yew...yew zi
O tewır	Tayin...tayinan	Yeweri...yeweri
Oja ra pê	Tenê...tenê ki	Yeweri...yeweri zi
Oxmo ki	Têpia ra	Yeweri...yeweri...
Oxro ke	Têpia ra ki	yeweri zi
Pê ku...zi	Tı mevaj ke	Zewnbi zi
Peê coy ki	Tı nêvanê	Zi
Pey	Tı vajê ke	Zi...zi
Pey ki	Tı vana	

5.1.2. Bestoği Ereški: Bestoğanê Zazaki ra pey, tor zaf kelimeyi Ereški miyanê bestoğanê Zazaki dı tesbit biyi labelê ini zi zaf niyi. Goreyê tesbitê ma 406 bestoğan ra 16 bestoği Ereški yi.

Axırı	Heta	Wext
Bahdo	Lakin	Xulasa
Feqet	Madem	Yani
Ėeyri	Mesela	Yeqina
Hasılı	Welakin	
Hema	Welhasil	

5.1.3. Bestoği Farıski: Farıski ra zaf tay bestoği koti Zazaki. Teyna kelimeyi *ger* u *ta* Farıski ra ameyi u Zazaki dı bı wezifeyê bestoği şıxuliyayi.

5.1.4. Bestoği Pehlewki: Dı kelimeyi Pehlewki xuser bı wezifeyê bestoği şıxuliyayi. Ini kelimeyi *çun* u *zira* yi. Ini her dı bestoği zi eĖleb eseranê klasikan dı viyereni beno ki ini kelimeyi pê tesirê tehsilê klasiki Farıski ser ra ameyi Zazaki.

5.1.5 Bestoği Tırki: Zazaki çıqas se serra peyin dı zaf bınê tesirê Tırki dı menda zi ina xebat dı tesbit bı ki bestoği Tırki zaf nêkoti miyanê Zazaki. Kelimeyi *ancax*, *çaĖo*, *dêmek*, *hela* Tırki ra koti Zazaki u bı wezifeyê bestoği şıxuliyayi

5.2. Bestoği Ki Zaf Zıwanan Ra Yeni Meydan: Ino qısım dı behsê bestoğanê ki hetê koki ra timiyanbiyayeyi beno. Yani bestoği ki tor tay dı zıwanan ra yeni meydan behsê vıraziyayişê ê bestoğan beno.

5.2.1. Bestoği Zazaki+Ereški: Bestoği ki Zazaki dı şıxuliyeni u hetê koki ra tor tay 2 zıwanan ra yeni meydan miyanê ini zıwanan dı tor zaf kelimeyi Ereški şıxuliyayi. 40 bestoğ, kelimeyanê Zazaki+Ereški ra ameyo meydan.

A dewa ra	Belka ki	Çı wext
Ay zemon	Belka zi	Çı wext ki
Badê cu	Belki	Eslê xo de
Badê ke	Belki...u belki zi	Heta ki
Badê pey zi	Belkia...belkia	Hetta ke
Bahdo zi	Çı qaydeyo ke...otur	Hetta...ji

Homa hes bikero	Madem ke..a game	Waxtê beno...waxtê beno
Îlam ke	Madem ki	Welakin ki
La badê ke	O zamun	Wext...eg
La çı heyf	Sata ki	Wexto ke...o taw
La çı heyf ke	Tı vana belki	Wexto ki
La ila	To vatêne belki	Wexto...o wext
Lakim ki	Waxt amêne...waxt	Yani bı kılmiye
Madem ina ya	amêne	

5.2.2. Bestoği Zazaki+Farıski: Zazaki dı kelimeyi Farıski hem teyna hem zi bı kelimeyanê Zazaki miyanê zaf tay bestoğan dı ca geni. Teyna bestoği *goya ki u ta ki* kelimeyanê Zazaki+Farıski ra ameyi meydan.

5.2.3. Bestoği Zazaki+Pehlewki: Teyna dı bestoğanê timiyanbiyayiyan dı kelimeyi Pehlewki tesbit biyi. Bestoği *çunki u demo ke pê tihetameyişê* kelimeyanê Zazaki u Pehlewki vıraziyayi.

5.2.4. Bestoği Zazaki+Tırki: Bestoğanê timiyanbiyayiyan ra teyna çar bestoği kelimeyanê Zazaki+Tırki ra ameyi meydan. Ini bestoği *çı çax ki, dêma ke, o çağ, sire ke* yi.

5.2.5. Bestoği Zazaki+Erebki+Tırki: Ina grub dı zi zaf bestoği çin i. Teyna bestoği *Halbuki, madem ke...ay çağ u wexto ke...o çağ* pê şıxuliyayişê kelimeyanê Zazaki+Erebki+Tırki vıraziyayi.

QISIMÊ DIYIN

TEHLİLÊ BESTOĞAN

Ino qısım dı bestoği ki tesbit biyi tehlil biyi. Her bestoğ hetê şekılı, wezifeyi, cayi, cinsi u hetê koki ra tesnif biyo u dima zi misali nusiyayi. Ina xebat dı varyanti bestoğan zi tesbit biyi u ino qısım dı semedê her varyant zi misali dıyayi. Qısımê tehlili dı bestoği, hını ciya ciya tesnif nêbiyi; bestoği piyêru bı sistemêko alfabetik tidıma nusiyayi.

1. A dewa ra

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Ino bestoğ qey sebebi şıxuliyeno. Bestoğê *a dewa ra* tor tay dı cumleyan besteno yobinan ra. Cumleya verin dı sebebê gureyê cumleya dıyın beno eşkera.

Cayê cê: Bestoğ, binateyê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş u cumleya verniya xu besteno cumleya peyniya xu wa.

Cınsê cê: Kelimeya verina bestoği *a* sıfetê ramotışi ya may a u biya sıfetê kelimeya dıyın *dewa*. Kelimeya hiriyın *ra* zi edat a. (Sıfet+Name+Edat)

Kokê cê: Ino bestoğ, dı kelimeyanê Zazaki u yo kelimeya Erebki ra ameyo meydan. Kelimeyi *a* u *ra* Zazaki yi, kelimeya *dewa* Erebki ra ameya (دعوة) (Mutçalı, 2019:306).

A dewa ra: Mı ra va “ Xwi vêr in zinar şon, zinar ginen ti ru, a de’wa ra ez nîwtona ver a vejî (Espar, 2004b:144).

2. A hınge de

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u tor tay dı cumleyan hetê wexti ra besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyi ki bestiyeni yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ yo sıfê, yo name u yo edati ra yeno meydan. Kelimeya *a* sıfê ramotışi ya may *a*, *hunge* name ya u *de* zi edat *a*. (Sıfê+Name+Edat)

Kokê cê: Hiri heme kelimeyi ki ini bestoği ani meydan Zazaki yi.

A hıngê de: Qefelîyayîş, ters, heyecan, qıseykerdiş, xeyal... A hıngê de se kerdêne, çi fikirîyayêne, kerdbî xo vîr ra (Akkaş, 2017:85).

3. A ri ra

Şekilê cê: Ino bestoğ yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ qey sebebi şıxuliyeno. Tor tay dı hukumi ki têdima yeni, bestiyeni yobinan ra. Cumleya verniya bestoği sebebê cumleya peyniya bestoği ya.

Cayê cê: Bestoğê *a ri ra* binateyê cumleyan dı ca geno u cumleya verniya xu besteno cumleya xu ra pey *a*.

Cınsê cê: Bestoğ yo sıfê, yo name u yo edati ra ameyo meydan. *A* sıfê ramotışi ya, *ri* name yo, *ra* edat *a* (Sıfê+Name+Edat).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

A ri ra: Bınê lingonê mira gon esta, a rira warwaya ez (Sariataş, 2016:67).

4. A yewe ra

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şıxuliyeno u cumleyan hetê sebebi ra besteno yobinan ra. Bestoğê *a yewe ra* tor tay dı cumleyan besteno yobinan ra. Cumleya verin dı sebebê cumleya dıyın yeno vatış u eşkerakerdiş.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, yo sıfê, yo name u yo edati ra yeno meydan. Kelimeya *a* sıfê ramotışi ya may *a*, kelimeya *yewe* name ya, kelimeya *ra* edat *a*. (Sıfê+Name+Edat).

Kokê cê: Hiri heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti: Zazaki dı zê *a yewe ra, a jo ra, a ju ra* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

A yewe ra: Ez qickeke biya, a yewe ra ez nêkewta mergê dadê xwu ver (Doğuç&Doğuç, 2019:31).

A ju ra: Deva wexta rîya ra şîya yo pîyeş ser çerta, a ju ra mi zona deva kuar a (Kaya, 2018: 184).

A jo ra: Şak zî enay zano a jo ra tenî hebêke nano pa (Licokic, 2007:18).

5. A yewe ra zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo u yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şıxuliyeno u cumleyan hetê sebebi ra besteno yobinan ra. Cumleya verin dı sebebê cumleya dıyın yeno eşkerakerdiş. Kelimeya peyina bestoği *zi* ifade kena zıxm u şedinena.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Kelimeya *a* sıfetê ramotışı ya may *a*, kelimeya dıyın *yewe* name ya, kelimeya hiriyın *ra* edat *a* u kelimeya çarın *zi* bestoğ *a* (Sıfet+Name+Edat+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

A yewe ra zî: Qey rizqê mi dinya de nêmendo a yewe ra zî genim nêkewt destê min (Doğuç&Doğuç, 2019:15).

6. Ancax

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğ semedê istisna şıxuliyeno u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan şıxuliyeno.

Cınsê cê: *Ancax* zerf *a* labelê tiya dı bı wezifeyê bestoği şıxuliyaya (Zerf).

Kokê cê: Bestoğê *ancaxi*, hetê koki ra Tırki yo (TDK, 2011: 123).

Ancax: Kam kî nê pancî biyaro rind bi ca / Mehşerê Kubra di ancax o bî şa (Babij, 2018:199).

Ancax: Heso, no gırwe kewt to mil, ancax ti nê gırwi 'hal kerê, namusê ma pak kerê (Hayıg, 2007:18).

7. Anci

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğê *anci* qey cumleyanê zıddan yobinan ra bestış şıxuliyeno.

Cayê cê: Ino bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Kelimeya *anci* hetê cınsi ra zerf a labelê ge ge bı wezifeyê bestoği zi şıxuliyena. Tiya dı bı wezifeyê bestoği şıxuliyaya (Zerf).

Kokê cê: Kelimeya *anci* hetê koki ra Zazaki ya.

Varyanti cê: *Zê anci, ancia, hunc, huncê, hunci, onciya, unca* varyanti mi bestoği tesbit biyi.

*Anci: Ez canê xo ra vîyarena **ancî** rindeka xo ra nêvîyarena.* (Tekîn, 2013:73).

*Ancia: Se ke kerdêne, **ancia** destê mi cemediyêne.* (Koêkorta, 2001:39)

*Huncê: ...pa o lete wa howt nûn û yo letê nûn îz ser wena **huncê** mird nîbena* (Bor, 2015:39-40).

*Huncî: Rîy yi kerd birîni ehlî kufr', 'enîd / **Huncî** zowt puri nêda, kerdi du'a* (Muradan, 2003:29).

*Oncia: Bao, ez mironî, **oncia** lacê Cüyidi nêgêni, vana* (Aslan, 2011:196).

*Unca: Tenê fekê vae ra bota şî, **unca** cera ra peyser ame verê çeverî; vae ser ro vînet* (Mirza, 2020:46).

8. Anci zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo u yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğê *anci zi* qey yobinan ra bestışê cumleyanê zıddan şıxuliyeno. Kelimeya peyin a bestoği *zi* ifade kena zıxm u şedinena.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zerf u yo bestoği ra ameyo meydan. *Anci* zerf a, *zi* bestoğ a (Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi mi bestoği Zazaki yi.

*Anci zi: Herra Heserani mexelna, **anci zi** tesir dê xela'y dî menda* (Pamukçu, 2020:107).

9. Ancia ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê tezadi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfi u yo bestoği vıraziyayo. Kelimeya *ancia* zerf a, kelimeya *ki* bestoğ a (Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi

Varyanti cê: Zê *ancia ki*, *oncia ki*, *unca ki* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Ancia ki: *Us rındo, malımo, **ancia ki** dewa de vindeno* (Koêkorta, 2001:94).

Oncia ki: *Ğeribiye roê ma kerdo khul. **Oncia ki** mordem şikino ğeribiye ver tabat kero* (Çiya, 2001:31).

Ûnca kî: *Zerrî nêkena ke eyî bijero, **unca kî** peynîye de cena* (Aldatmaz, 2016b:129).

10. Aw semed ra zi

Şekilê cê: Ino bestoğ yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şıxuliyeno. Tor tay dı hukumi ki têdima yeni, bestiyeni yobinan ra. Cumleya verniya bestoği sebebê cumleya peyniya bestoği ya. Kelimeya peyina bestoği *zi* ifade kena zıxm u şedinena.

Cayê cê: Bestoğê *aw semed ra zi* binateyê cumleyan dı ca geno u cumleya verniya xu besteno cumleya xu ra pey a.

Cınsê cê: Bestoğ yo sıfê, yo name, yo edat u yo bestoği ra yeno meydan. *Aw* sıfê ramotışi yo, *semed* name yo, *ra* edat a, *zi* bestoğ a (Sıfê+Name+Edat+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Aw semed ra zî: *Sewbîna guran ser o nê, la herçî qaydê tetunî rê pîzze peran nêveşnaynî. **Aw semed ra zî** rotoxan derdê ey antinî* (Espar, 2004a:9).

11. Axiri

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo sade yo.

Wezifeyê cê: Ino bestoğ, qey ifadekerdişê netice şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Kelimeya *axiri* hetê cınsê kelime ra zerf a labelê tiya dı bı wezifeyê bestoği şıxuliyaya (Zerf).

Kokê cê: Kelimeya *axiri* Erebki ra yena (آخر) (Mutçalı,2019: 21).

Varyanti cê: Zê *axiri*, *axır*, *axirê* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Axiri: Dı *hirê rey nusnê, texeliya. Axiri zerriya xo ra çitur ke verêno ra hêni nusnê* (Çiya, 2020:108).

Axır: *Xeverê amê, vake: “ Uşên seid biyo, ame ke dina têser têbın ra kero, axır Cıvraili nêverda* (Mükan, 2017a:72).

Axirê: *Kitabî wendêne qisey kerdêne, hevalanê xo ra çiyê musayêne qisey kerdênê. Axirê aşman ra tepîya keye de her kes teslimê Aynure bîbî* (Aldatmaz, 2016a:155).

12. Ay cıxtu

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo u yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê wexti şıxuliyeno u cumleyan hetê wexti ra besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyi ki bestiyeni yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo sıfet u yo nameyi ra yeno meydan. Kelimeya *ay* sıfet a, kelimeya *cıxt* zi name ya (Sıfet+Name).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Ay cıxtû: *Paşa pey ina qal şa beno û bawkê keyna ra vûno. Ay cıxtû ti şimi keye tadarikê keynaya xû bivêni, yew hewte ra pey verg yeno beno* (Mîrvanî, 2012:52).

13. Ay ra

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo u yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şıxuliyeno u cumleyi ki hetê sebebi ra binateyê inan dı munasebet esto besteno yobinan ra. Cumleya verin dı seabê cumleya dıyın yeno eşkerakerdış.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyi ki bestıyeni yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zemir u yo edati ra yeno meydan. Kelimeya *ay* zemir a, kelimeya *ra* zi edat a (Zemir+Edat).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *ay ra*, *aye ra*, *ae ra* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Ay ra: *Waya şıma gureyo xırab kerdo, ay ra pizeyê yay masayo...*(Akban, 2020:46).

Aye ra: *Ez bêkes a, gunehkar a / Aye ra zerrî min serd o* (Kavari, 2004: 25).

Ae ra: *Mal u dewar zêno, şıt beno zede; ae ra non u do ki zafo* (Koêkorta, 2001:29).

14. Ay ra ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şıxuliyeno. Cumleyi ki hetê sebebi ra binateyê inan dı munasebet esto, bestoğ, ê cumleyan besteno yobinan ra. Cumleya verin dı seabê cumleya dıyın yeno eşkerakerdış. Kelimeya peyina bestoği *ki* tiya dı qey zıxmkerdışê mena şıxuliyena.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ yo zemir, yo edat u yo bestoği ra yeno meydan. Kelimeya *ay* zemir a, *ra* edat a, *ki* bestoğ a (Zemir+Edat+Bestoğ).

Kokê cê: Hiri heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *ay ra ki*, *aye ra ki*, *ay ra ke* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Ay ra ki: *Çiki cemhatî mîyandi ling derg kerdni bol eybi bî. Ayra ki ê ki wedandi cemhatî mîyandi ronışteyê, linganê xwo derg nêkenê ew derg nêverdanê* (Ayyıldız, 2014:119).

Aye ra kî: Dikan serûber bî. Aye ra kî nê şodîrî de gureyêk bikero çin bî. Kursî guret verê dikanî de nişt ro (Asmîn, 2013: 49-50).

Ay ra ke: We zûno ke Memmay wayê Memo Gergerij a, wayê dişmenî yîn a. Ay ra ke nêawtereno şîyero taştay yê bûro (Mîrvanî, 2012:15).

15. Ay ra o

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şixuliyeno u cumleyi ki binateyê inan dî hetê sebebi ra munasebet esto ê cumleyan besteno yobinan ra. Cumleya verin dî sebebê cumleya dıyın yeno eşkerakerdış.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyi ki bestiyeni yobinan ra binateyê ê cumleyan dî yeno şixuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, yo zemir, yo edat u kopula ra yeno meydan. Kelimeya *ay* zemir a, *ra* edat a, *o* zi kopula ya (Zemir+Edat+Kopula).

Kokê cê: Hiri heme parçeyi ki ini bestoği ani meydan Zazaki yi.

Ayrao: Mor kî dirbetın verday...hêfê xo cî ra gêno, vatêni. Ayrao, jüyo kî mor kistêni, qafîkî phon kerdêni, qısawet'a lêl biyaina herdi pitêni (Aslan, 2011:238).

16. Ay zemon

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şixuliyeno u cumleyi ki binateyê inan dî munasebetê wexti esto ê cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dî yeno şixuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo sıfet u yo nameyi ra yeno meydan. Kelimeya verin *ay* sıfetê ramotışi ya, kelimeya dıyın *zeman* zi name ya (Sıfet+Name).

Kokê cê: Kelimeya *ay* Zazaki ya, kelimeya *zeman* zi Ereki ya (زمان) (Mutçalı, 2019: 401).

Ay zemon: Ma veyni, keykî nişna qazan mıqayti bîko, ay zemon ma jey dekeni sibi zerre (Kaymak, 2016: 64).

17. Aye ra dıma zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ qey rêzkerdışı şıxuliyeno. Tor tay dı hukumi ki têdima yeni, bestiyeni yobinan ra. Kelimeya peyina bestoği *zi* ifade kena zıxm u şedinena.

Cayê şıxuliyayişi: Bestoğê *aye ra dıma zi* binateyê cumleyan dı ca geno u cumleya verniya xu besteno cumleya peyniya xu wa.

Cınsê cê: Ino bestoğ, yo zemir, yo edat, yo name u yo bestoği ra ameyo meydan. *Aye* zemir a, *ra* edat a, *dıma* name yo, *zi* bestoğ a (Zemir+Edat+Name+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ki ini bestoği ani meydan Zazaki yi.

Misal: Verî wayîrê ey, dıma cinîya wayîrê ey û aye ra dıma zî Kotan fetilîya û ewnîya hetê deşte wa (Lezgîn, 2015b: 34).

18. Aye ra tepiya

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ yo parçe ra yeno meydan.

Wezife: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno Tor tay, dı hukumi ki têdima yeni, bestiyeni yobinan ra.

Ca: Bestoğê *aye ra tepiya* binateyê cumleyan dı ca geno u cumleya verniya xu besteno cumleya peyniya xu wa.

Cıns: Ino bestoğ, yo zemir, yo edat u yo nameyi ra yeno meydan. *Aye* zemir a, *ra* edat a, *tepiya* name ya (Zemir+Edat+Name).

Kok: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Aye ra tepîya: Yow mella tim yenû qehwe, miletî ra vonû “ Xêr bikên, wa Homa xêr bidû şima. Ez mella ya, mi dûyes îlmî wendê. Xêrê xwu biden mi” Aye ra tepîya çiqas bêrû o qehwe, her kes xêrî xwu donû ci (Kaya, 2019: 101).

19. Badê cu

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u cumleyi ki binateyê inan dı hetê wexti ra munasebet esto ê cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Kelimeya *badê* tiya dı bı wezifeyê edati şıxuliyaya, kelimeya *cu* zi zemir a. Kelimeya dıyın ê ini bestoği *cu*, zeg êseno zemirê *ci* yo u şekilê *cu* ser vuriyayo. Zazaki dı zê *cuwapey/cı ra pey*, *cudım/cı ra dım* grubi kelimeyan est i; mumkuno ki zemirê *ci* ini gruban dı biyo *cu* (Edat+Zemir).

Kokê cê: Ino bestoğ, yo kelimeya Ereki u yo kelimeya Zazaki ra ameyo meydan. Kelimeya *badê*, zıwanê Ereki ra kelimeya (بعد) ra yena (Mutçalı, 2019:90). Kelimeya *cu* zi Zazaki ya u yo varyantê zemirê *ci* ya.

Varyanti cê: Zê *behdê ci*, *badê cu*, *bado cey*, *bacê*, *bajnê* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Badê cû: *Ca biyarê badê cû ûd û buxur / Şerbet û muman zî runê bê qusur* (Xasî, 2008:21).

Behdê ci: *Xal Hus'î sandiqa rebabdê xwo giroti ew balişna da xwo heteki di, bi rahateya ronê. Behdê ci çakêt û êlega xwo zî piştî pira ew xwo berzêndi rona* (Ayyıldız, 2014:129).

Bado cey: *Nûrdê xo ra kerdbî nûra Ehmedî / Ay nûrî ra xelq kerd ta Muhammedî*

Bado cey Adem xeliqna herrî ra / Ame o nûr çaredê bedrî riwa (Babij, 2018:180).

Bacê: *Hîvîya yî qewmê xu ra nîbîrya / Bacê wuştwu koti wazîfa dima* (Çolig, 2012:11).

Bajnê: *Ume gêyra, behs Adem qet çine yo / Dar, kerrî piyor vun Muhammed nebi yo / Bajnê gelêk zemun ume viyert ra / Pey destun xwî Adem viraşt, ca d' ruena* (Pueği, 2003:2).

20. Badê ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti yeno şıxuliyayış u cumleyi ki binateyê inan dı munasebetê wexti esto ê cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, sareyê cumleyan dı şıxuliyeno.

Cınsê cê: Kelimeya *badê* tiya dı bı wezifeyê edati şıxuliyaya, kelimeya *ke zi* bestoğ a (Edat+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ, yo kelimeya Erebki u yo kelimeya Zazaki ra yeno meydan. Kelimeya *badê* zıwanê Erebki ra kelimeya (بعد) ra yena (Mutçalı, 2019:90). Kelimeya *ke zi* Zazaki ya.

Varyanti cê: Zê *badê ke*, *badê ku* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Badê ke: **Badê ke** ma nan werd dore ameye engure ser (Lezgîn, 2015b:50).

Badê ku: **Badê ku** mexluq mireno hem ca de / Yew mexluq nêmaneno hem dinyaya de (Kavari, 2004:58).

21. Badê pey zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u ifadeyi ki hetê wexti ra bınateyê inan dı munasebet esto inan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, ifadeyanê ki besteno yobinan ra bınateyê inan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, yo edat, yo name u yo bestoği ra yeno meydan. Kelimeya *badê* tiya dı bı wezifeyê edati şıxuliyaya, kelimeya *pey* name ya u kelimeya *zi* bestoğ a (Edat+Name+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ, yo kelimeya Erebki u dı kelimeyanê Zazaki ra yeno meydan. Kelimeya *badê* zıwanê Erebki ra kelimeya (بعد) ra yena (Mutçalı, 2019:90). Kelimeyi *pey* u *zi* Zazaki yi.

Badê pey zî: Ti zanî vals zî verê verkan Fransa de yew govenda dewijan bîya. La dima Vîyana de, **badê pey zî** Londra de tadîyayo bîyo reqsêko modern, bîyo reqsê salonan (Lezgîn, 2015a:77).

22. Bahdo

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, dı cumleyi ki binateyê cê dı mınasebetê wexti esto, inan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ina kelime hetê cınsê kelime ra zerf a labelê tiya dı bı wezifeyê bestoği şıxuliyaya (Zerf).

Kokê cê: Kelimeya *bacê*, zıwanê Ereki ra kelimeya (بعد) ra yena (Mutçalı, 2019:90).

Varyanti cê: *Zê bacê, bajnê, badinê, bahdo, bandini, behdo* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Bahdo: No ağıy anceno **ba'hdo** goştê dındanandê ey pêro rışyeno. (Todd, 2002:133).

Badînê: Ez çowras rûej xwu itya d' biqedîn **badînê** ez vêjîyen şin cayna ûnîyen yo cay rakowtîş (Bor, 2015:113).

Bandini: Tı ewili şo **bandini** ez şona (Kaymak, 2016:17).

Behdo: Dayê, nê qalikê balûyan rind kûwayên, kerdê zey ardan, biyê ardê zerdî.

Behdo, na meşka xwo kerdên a cifti mîyan ew na cifti rind sawitên heme cadê meşki, bi ci dayên werden (Ayyıldız, 2014:130).

23. Bahdo zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u cumleyi ki hetê wexti ra binateyê inan dı munasebet esto ê cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, binateyê cumleyan dı ca geno.

Cınsê cê: Ino bestoğ, yo edat u yo bestoği ra yeno meydan. Kelimeya *bahdo* tiya dı bı wezifeyê edati şıxuliyaya u kelimeya *zi* bestoğ a (Edat+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ, yo kelimeya Ereki u yo kelimeya Zazaki ra yeno meydan. Kelimeya *bahdo* zıwanê Ereki ra kelimeya (بعد) ra yena (Mutçalı, 2019:90). Kelimeya *zi* Zazaki yi.

Bahdo zî: Xezali; sifte îsotî roncinay u lèn di kerdî sûrî, bahdo zî hâkî şiknay piro (Can, 2012:32).

24. Belka ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê ihtimali şıxuliyeno u cumleyi ki hetê ihtimali ra binateyê inan dı munasebet esto, inan besteno yobinan ra. Kelimeya peyina bestoği *ki* tiya dı qey şedinayışê mena şıxuliyena.

Cayê cê: Bestoğ, binateyê cumleyan dı şıxuliyeno u sareyê cumleya ihtimali dı ca geno.

Cınsê cê: *Bel* bestoğ o, her dı *ki* zi bestoğ i. Tiya dı gerekca çiyêk têmiyan nêbibo, bestoğê *ki* yo ki parçeyê *belki* yo u ino bestoğ dı bı şekilê *ka* ca gureto u bestoğê *ki* yo ki parçeyo xuser o, eyni *ki* nêyi. *Ki* ya ze ciya nusiyaya hemmenaya bestoğê *zi* dı şıxuliyena (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ, yo kelimeya Ereki u dı kelimeyanê Zazaki ra ameyo meydan. *Bel* Ereki ya (𐤁𐤋) (Mutçalı, 2019:95), *ka(ki)* u *ki* zi Zazaki yi.

Belka ki: Mordem vatêne, belka ki na dina sero teyna vore esta (Çiya, 2001:6).

25. Belka zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê ihtimali şıxuliyeno u cumleyi ki hetê ihtimali ra binateyê inan dı munasebet esto besteno yobinan ra. Kelimeya peyina bestoği *zi* tiya dı qey şedinayışê mena şıxuliyena.

Cayê cê: Ino bestoğ, binateyê cumleyan dı şıxuliyeno u sareyê cumleya ihtimali dı ca geno.

Cınsê cê: Ino bestoğ, hiri bestoğan ra ameyo meydan. *Bel*, *ki* u *zi* xuser bestoğ i. Tiya dı bestoğê *ki* bı varyantê *ka* bestoğê *bel* dır yo kelimeya newe vıraşta. (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ yo kelimeya Erebki u dı kelimeyanê Zazaki ra ameya meydan. *Bel* Erebki ya (ب) (Mutçalı, 2019:95), *ka(ki)* u *ki* zi Zazaki yi.

Belka zî: Hurdî kutikî zî xeylek xurt bî. Belka zî hurdî pîya eşkayenî yew heş bierzî erd (Akdağ, 2020:33).

26. Belki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê ihtimali şıxuliyeno u cumleyi ki hetê ihtimali ra binateyê inan dı munasebet esto, inan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, binateyê cumleyan dı şıxuliyeno u sareyê cumleya ihtimali dı ca geno.

Cinsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan vıraziyayo. Hem *bel* hem zi *ki* bestoğ i (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ yo kelimeya Erebki u yo kelimeya Zazaki ra ameyo meydan. *Bel* Erebki ya (ب) (Mutçalı, 2019:95), *ki* Zazaki ya.

Varyanti cê: Zê *belki*, *belka*, *belkia*, *belkiya* varyanti inı bestoği tesbit biyi.

Belki: Lacê mi ita vace, belki ez şıma rê yardım kena (Koêkorta, 2001:64).

Belka: Pasqule hên kerde, çêberê çê Eziz de diye puru. Mı va, belka çêber köke ra qılayna ra (Çarekız, 2001:69).

Belkia: Se vajine, belkia şıyaene tenêna cı rê bena xêre (Mirza, 2020:44).

Belkîya: Ez dîwan de hewnê xo vacî, belkîya kesêk mi rê yew mana pado, tebîr bikero (Bor, 2014:19).

27. Belki...u belki zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra yeno meydan. Kelimeya *belki* her dı parçeyan dı tekrar bena; parçeyê dıyın dı verni u peyniya ina kelime dı zobi kelimeyi ca geni.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey yobinan ra bestişê cumleyanê ihtimali şıxuliyeno. Kelimeya peyin a bestoği zi ifade şedinena.

Cayê cê: Bestoğ, bî şekilêko parçebiyayi şixuliyeno. Kelimeya esasa ki bestoği vırazena u yena tekrarbiyayiş dorêk sareyê cumleya verin dı yena şixuliyayiş dıma ifade yeno vatış, ay ra pey zi zobi parçeyi yeni verni u peyniya kelimeya esasa u bestoğ bî ino şekilo peyin şixuliyeno u cumleya dıyın ini parçeyê bestoği ra pey ca gena.

Cınsê cê: Kelimeya esasa bestoği *belki*, dı parçeyan ra yena meydan. *Bel* bestoğ a, *ki* bestoğ a; parçeyi bini bestoği “*u, zi*” her yo xu ser yo bestoğ i. (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Bestoğ kelimeyanê Ereki u Zazaki ra ameyo meydan. *Bel* Ereki ya (ب) (Mutçalı, 2019:95), *ki, u, zi* Zazaki yi.

Belkî...û belkî zî: Belkî awe hêrsê xwu nîşanê mi dana û belkî zî zerrîya xwu bi mi veşnena (Lezgîn, 2019:66).

28. Belkia...belkia

Şekilê cê: Ino bestoğ yo bestoço tekrarbiyayi yo. Bestoğ pê tekrarbiyayişê bestoğê *belkia* ameyo meydan. *Belkia* varyantê *belki* ya.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ihtimali şixuliyeno u cumleyi ki tede gureyi ihtimali beni rêz ê cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, dı ya zi dı ra ziyed cumleyan besteno yobinan ra. Bestoğ çiqas cumle bıbesto yobinan ra her dor sareyê ê cumleyan dı tekrar beno.

Cınsê cê: Ino bestoğ, dı bestoğan ra yeno meydan. Kelimeyi *bel* u *ki* bestoğ i (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ yo kelimeya Ereki u yo kelimeya Zazaki ra yeno meydan. Kelimeya *bel* Ereki ya (ب) (Mutçalı, 2019:95), kelimeya *ki* Zazaki ya.

Varyanti cê: Zê *belkia...belkia, bêlka...bêlka* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Belkia...belkia: Kam çı zoneno, belkia haqa yinu biye; belkia neqi vi (Mirza, 2020:165).

Bêlka...bêlka: Ço bê rêyo g' tu muet 'alêm yo rêyo bin d' nêbiyo şa / Bêlka biyo mir bêlka biyo şah lakin asla nêbiyo şa (Beki, 2015:122).

29. Beno

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, semedê ifadekerdışê ihtimala gureyi yeno şıxuliyayış.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, fiilê *biyayişi* ra vıraziyayo. *Beno*, halê wextê hirayi ê fiilê *biyayişi* yo. (Fiil)

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Beno: Ma şı bigêr beno ma raşt heywonêk bê u ma xu ri bıwer (Akban, 2020:28).

30. Beno ke...beno ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo tekrarbiyayi yo. Bestoğ, pê tekrarbiyayişê bestoğê *beno ke* ameyo meydan. Bestoğê *beno ke* zi yo bestoğo piyabeste yo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey yobinan ra bestışê cumleyanê ihtimali şıxuliyeno. Tiya dı tor tay gereka dı cumleyi ihtimali bibi.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği sareyê yo cumle dı ca geno. Çıqas cumleyi ihtimali têdıma rêz bibi, bestoğ sareyê her cumleya ihtimali dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê yocaameyişê yo fiili u yo bestoği vıraziyayo. Kelimeya verina bestoği *beno* wexto hira ê fiilê *biyayişi* ya, kelimeya dıyın zi varyantê bestoğê *ki* ya (Fiil+Bestoğ+Fiil+Bestoğ).

Kokê cê: Bestoğ, kelimeyanê Zazaki ra ameyo meydan.

Beno ke...beno ke: Beno ke vay ra o na şimşer, beno ke awe ra o; kam çı zoneno...(Mirza, 2020:465).

31. Benu ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê ihtimali şıxuliyeno. Cumleyi ki pê mi bestoği bestiyeni yobinan ra ê cumleyan ra tor tay yo cumle gereka cumleya ihtimali bo.

Cayê cê: Bestoğ, binateyê cumleyan dı şıxuliyeno u sareyê cumleya ihtimali dı ca geno.

Cınsê cê: Bestoğ, yo fiil u yo bestoği ra yeno meydan. Kelimeya *benu* wexto hira ê fiilê *biyayişi* ya, kelimeya *ke* zi varyantê bestoğê *ki* ya (Fiil+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *benu ke*, *benu ku* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Benu ke: Nıka jiara Şise biye vindi. Marê ki xora ju name jiara Şise mend. Benu ke waxt ra têpia, namê jiara Şise ki vindi bu (Çarekız, 2005:17).

Benû ku: Ma şî co ay merdûmî, benû ku wi hinîya bizono ma se biker (Kaya, 2018:99).

32. Beyta

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ihtimali şıxuliyeno. Bestoğ, tor tay dı cumleyan besteno yobinan ra. Ini cumleyan ra tor tay yo cumle gereka cumleya ihtimali bo.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bıateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş u sareyê cumleya ihtimali dı ca geno.

Cınsê cê: Kelimeya *beyta* hetê cınsi ra bestoğ a (Bestoğ).

Kokê cê: Kelimeya *beyta* hetê koki ra Zazaki ya.

Beyta: Ma ez çi zanon, beyta mêrde xo de do pêro (Astare, 1994:43).

Beyta: Walîe suke de qese bikere, beyta teyara yena (Astare, 1994:59).

33. Bê ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê menaya menfî şıxuliyeno. Bestoğê *bê ki* çımbiyayişê yo weziyeti ifade keno.

Cayê cê: Cayê şıxuliyayişê ini bestoği bediliyeno. Hem miyanê cumleya verin dı hem zi sareyê cumleyan dı şıxuliyayişê cê mumkun o.

Cınsê cê: Bestoğ, yo edat u yo bestoği ra yeno meydan. Kelimeya *bê* edata menfîti ya, kelimeya *ki* zi bestoğ a (Edat+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği zi Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *bê ki*, *bê ke* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Bê ki: Yew deme bê ki bizano çi fikirîyêno venganê ra ewnîya (Espar,2004a:25).

Bê ke: Bê ke o tey vejo, ez diqetê xo dana rîyê ey ser (Topaç, 2012:69).

34. Ca bî ca...ca bî ca

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço tekrarbiyayi yo. Bestoğ, pê tekrarbiyayişê kelimeyanê *ca bî ca* ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şıxuliyeno.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, qısımı ki bestiyeni yobinan ra sareyê ê qısıman dî ca geno.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tekrarbiyayişê yo nameyi u yo edati ameyo meydan. Kelimeya *ca* name ya, kelimeya *bî* zi edat a. Kelimeya *bî* kota binateyê kelimeya *ca* u her yo parçeyê bestoği ardo meydan. (Name+Edat+Name+Name+Edat+Name).

Kokê cê: Kelimeyi ki ini bestoği ani meydan Zazaki yi.

Ca bi ca....ca bi ca: Binê bacarî de yew deşte, hîna cêr de yew royo qijkalek ca bi ca hêdî-hêdî, ca bi ca lezkanî vîyareno ra, şino Royê Muradî ser (Bor, 2014:17).

35. Ca ca ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şıxuliyeno. Tor tay, dî cumleyi bestiyeni yobinan ra. Kelimeya peyina bestoği *ki* ifade kena zıxm u şedinena.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, binateyê ê cumleyan dî yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ pê tekrarbiyayişê yo nameyi u yo bestoği ameyo meydan. Kelimeya *ca* name ya, kelimeya *ki* zi bestoğ a (Name+Name+Bestoğ).

Kokê cê: Her dî kelimeyi ki bestoğ ardo meydan, Zazaki yi.

Ca ca ki: Pelgunê daru çequer kerdêne; ca-ca ki sur kerdêne (Çağlayan, 2015:7).

36. Ca ca...ca ca

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço tekrarbiyayi yo. Bestoğ pê tekrarbiyayişê kelimeya *ca* ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şıxuliyeno.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, qısımı ki bestiyeni yobinan ra sareyê ê qısıman dı ca geno.

Cınsê cê: Kelimeya *ca* name ya, tiya dı ina kelime tekrar bena u bestoği ana meydan (Name+Name+Name+Name).

Kokê cê: Kelimeya *ca* Zazaki ya.

Ca ca...ca ca: Ca ca herî, ca ca qatirî û tek-tûk zî estorî estê (Bor, 2014:17).

Ca-ca...ca-ca: Herd ca-ca şia, ca-ca sîpê bi (Çağlayan, 2015:12).

37. Ca ca...ca ca ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra yeno meydan. İfadeyê *ca ca* her dı parçeyan dı tekrar biyo u parçeyê dıyın ra dıma kelimeya *ki* ameya.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şıxuliyeno.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, qısımı ki bestiyeni yobinan ra sareyê ê qısıman dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tekrarbiyayışê yo nameyi u yo bestoği ameyo meydan. Kelimeya *ca* name ya, kelimeya *ki* zi bestoğ a. Kelimeya *ca* her dı parçeyan dı, dı dori tekrar biya u peyni dı zi bestoğê *ki* ca gureto (Name+Name+Name+Name+Bestoğ).

Kokê cê: Kelimeyi ki ini bestoği ani meydan Zazaki yi.

Ca ca...ca ca ki: Ca-ca koy xofin , berz bi, ca-ca ki bebın bi bîne ho xori bi (Çağlayan, 2015:140).

38. Ca ca...ca ca zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra yeno meydan. İfadeyê *ca ca* her dı parçeyan dı tekrar biyo; parçeyê dıyın ra dıma, kelimeya *zi* ameya.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şıxuliyeno.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, qısımı ki bestiyeni yobinan ra sareyê ê qısıman dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ pê tekrarbiyayişê yo nameyi u bestoğêk ameyo meydan. Kelimeya *ca* name ya, *zi* bestoğ a. Kelimeya *ca* her dı parçeyan dı, dı dori tekrar biya u peyniya parçeyê dıyın dı bestoğê *zi ca* gureto (Name+Name+Name+Name+Bestoğ).

Kokê cê: Kelimeyi ki ini bestoği ani meydan Zazaki yi.

Ca ca...ca ca zî: Vaşê xo zî ca-ca bi qirime, ca-ca zî bi vaştîrîye çînitêne. (Dêrsim, 2014:23).

39. Cey

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê tezadi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bınateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Kelimeya *cey* hetê cınsê kelime ra zerf a labelê tiya dı bı wezifeyê bestoği şıxuliyaya (Zerf).

Kokê cê: Kelimeya *cey* hetê koki ra Zazaki ya.

Cey: Dat Şemdîn va “Serey’ şima buro Xûn’ rî, biewn’ ha uca d’ a. Şîr veynî cey mi şima depişti.” (Yazar, 2018:26).

40. Cı ra pê

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u cumleyan keno rêz.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bınateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zemir, yo edat u yo nameyi ra yeno meydan. *Cı* zemir o, *ra* edat a, *pê* zi name yo (Zemir+Edat+Name).

Kokê cê: Hiri heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Cira pê: Mellê va; “gelê cemeatî ez yo dua wonena, cira pê herr mezêlî ser kerên.” (Kaya, 2018:136).

41. Co ra

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şıxuliyeno u cumleyan hetê sebebi ra besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, yo zemir u yo edati ra ameyo meydan. Kelimeya *co* varyantê zemirê *ci* ya. Ina kelime misalanê dıym u çarın dı bı şekilê *coy* u *cuwe* dı ca gureto. Kelime tiya dı semedê rehetiya vatışi biya hira. Kelimeya *ra* zi edat a (Zemir+Edat).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: *Zê co ra, coy ra, cû ra, cuwe ra* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Co ra: Cınêki ay mordimi ra va: Mêrday min amo; ez kay kena, ağay bêslımay mino; co ra ya zi kay kena. Ini mordimiz perêy xu guroti; kay keno. Tı çı ra kay kêni? (Hadank, 1932:339).

Cora: Kalikê în Eledîn o, cora vanê Eldînan (Yıldız, 2017:147).

Coy ra: Vanê ki qeçanê Quşan no hewş dı şeker diyo coy ra ma yê geyrem (Pamukçu, 2020:19).

Cû ra: Koşkarî tanî çekur û çekalî vistî a aw mîyan ki pey nerm bê, cû ra aw gemarin a, pîs a (Malmîsanij, 2000:230).

Cuwe ra: Derdî ser o meseleyê inasarênî rojo rojên ra vajîyênî. Cuwe ra çi cayî, çi xerîb, îllehîm zî şewi, gama ki tiya ra vêreno, seki mezeli ver ra bivêro, selewatan ano...(Espar, 2004a:8).

42. Co ra zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şıxuliyeno u cumleyan hetê sebebi ra besteno yobinan ra. Kelimeya peyina bestoği *zi* tiya dı qey şedinayışê mena şıxuliyena.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, yo zemir, yo edat u yo bestoği ra ameyo meydan. *Co* varyantê zemirê *ci* yo, *ra* edat a, *zi* bestoğ a (Zemir+Edat+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Varyanti cê: Zê *co ra zi*, *cû ra zî* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Cora zi: Ma hetî yew qali esta vanî “ Cenî kê rezil zî kena wezîr zî”. Cora zî may û pî, keyna ser o zaf hesas bî (Espar, 2004b:16).

Cû ra zî: Mevaji ki a wela ki o xwi ser ro keno, hima newe firni ra veta, arda weyra rokerda, cû ra zî hima tanî kozirey adirî yê wîrdî mîyan di mendê (Malmîsanij, 2000: 229).

43. Coka

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğ cumleyan hetê sebebi ra besteno yobinan ra. Eğleb cumleya verin sebebê cumleya dıym a.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Kelimeya *coka* hetê cınsi ra bestoğ a (Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Varyanti cê: Zê *coka*, *cokana*, *cokao*, *coku*, *cuka* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Coka: Mi ju hewnêde xirabin dî coka ez nîya bîya nerehet (A. Çîçek, 2014:30).

Cokana: Fikrê ey de mumkin nîyo ke amike karode rind bikero. Se kena bikero êy çim de tim xirab o. Cokana radyo de kî rike de bî (Karakaş, 2016:24).

Cokao: Pîlu temey kerd vi, ey ra vat vi: “Nune to dîma nina, ti nuna xo dîma so!” Cokao nuna xo dîma nata bota vostenê (Mirza, 2020:18).

Coku: Hem zerar danê hardê dewreşi u hem ki rîsqê dewîzu kenê kê. Coku derdê dewîzu nêqediyêne (Çarekız, 2005:15)

Cûka: La emsarr gurey gureyinî ameybî Hesên Axay serî ser di, cûka nîşabi ebi zerri ba xo tetun bierîno (Espar, 2004:9).

44. Coka ke

Şekilê cê: Ino bestoğ yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şıxuliyeno u cumleyan hetê sebebi ra besteno yobinan ra. Cumleya verin dı, sebebê cumleya dıyın yeno eşkerakerdış. Kelimeya peyina bestoği *ke* qey şedinayişê mena şıxuliyena.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan vıraziyayo. Kelimeyi *coka* u *ke* her yo xuser zi bestoğ i. (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *coka ke*, *cokau ke* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Coka ke: Şaısmayıl, zonê çûçika zano. Coka ke vatena çûçika fam keno (Beytaş, 2012:19).

Cokau ke: Wucid ra barikek biyo. Cokau ke Çarekızı Mehmed Ali ra “Cığız” vatu (Çarekız, 2001:18).

45. Coka ro

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şıxuliyeno u cumleyan hetê sebebi ra besteno yobinan ra. Cumleya verin dı, sebebê gureyê cumleya dıyın yeno eşkerakerdış.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, yo bestoğ u yo edati ra yeno meydan. Kelimeya *coka* bestoğa, kelimeya *ro* edat a (Bestoğ+Edat).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Coka ro: Ana Fatma vake: “Dêma ke Hz. Uşê seid beno, cokaro tora heni vake (Mükan, 2017a:72).

46. Coka zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şıxuliyeno u cumleyan hetê sebebi ra besteno yobinan ra. Cumleya verin dı, sebebê cumleya dıyın yeno eşkerakerdiş. Kelimeya peyina bestoği zi semedê şedinayişê mena şıxuliyena.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bıateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Ino bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan vıraziyayo. *Coka* u *zi* her yo xuser yo bestoğ o (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Coka zî: Dewe de rika Dewranî çiqas xirabin a dewijan pêrunê rind zanitêne coka zî kesî ey ra çîyê nêvatêne, çiqas ke dest ra bêro ey ra dûrî şîyêne (A. Çiçek, 2014:60).

47. Cokay rê

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şıxuliyeno u cumleyan hetê sebebi ra besteno yobinan ra. Cumleya verin dı sebebê gureyê cumleya dıyın yeno eşkerakerdiş.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bıateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Ino bestoğ, yo bestoğ u yo edati ra yeno meydan. Kelimeya *cokay* bestoğ a, kelimeya *rê* edat a (Bestoğ+Edat).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Cokay rê: Veri rayo Diktol u Buderaniya na tapek sero dewar çeraynenê, vaşê dewari çinenê. Cokay rê mabêndê nê dıdı dewan tap sero tim lej biyo (Pamukçu, 2020:60).

48. Cokê ra

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şıxuliyeno u cumleyan hetê sebebi ra besteno yobinan ra. Cumleya verin dı, sebebê gureyê cumleya dıyın yeno eşkerakerdiş.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, yo bestoğ u yo edati ra yeno meydan. Kelimeya *cokê* bestoğ a, kelimeya *ra* edat a (Bestoğ+Edat).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *cokê ra*, *cokı ra*, *cok ra* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Cokê ra: Şêxmahmedê Hesenan mixtar bı, **cokê ra** hukmat ra nezdı bı; meymanê *cı boli bi* (Pamukçu, 2020:81).

Cokıra: *Ma ucadê bimê...Tek teyna... bêkeşiyê nê, çokê ma şıkayayê bi. Cokıra* *ma niya deşt kerdê xo verra* (Sariataş, 2016:22).

Cok ra: *Silo qıcı Tirkî nêzanitêne, cok ra* veng a *ju tarcuman da* (Astore, 1994:91).

49. Cuapê

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u cumleyan hetê wexti ra besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumlayanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, yo zemir u yo edati ra ameyo meydan. Kelimeya *cu* varyantê zemirê *cı* ya. Ina kelime, tiya dı semedê rehetiya vatişi biya hira. Misala verin dı vengê *a*, misala dıyın dı zi vengê *wa* biyi kelime ser. Kelimeya *pê* zi edat a (Zemir+Edat).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *cuapê*, *cuwa pey* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Cuapê: Umî Medina nîweş kot uja mend / Cuapê xeber umê va wî uja merd
(Muşeki, 2020:16).

Cûwa pey: Kûar destmûrê gêren çûwê xwu in beynat id tucar xwu yi ver ra ken zeri şin xwu nimnen. Bineyna cûwa pey kûar îz yen zeri...(Bor, 2015:46).

50. Cuwa pê z'

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şixuliyeno u cumleyan hetê wexti ra besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumlayanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dî yeno şixuliyayiş.

Cinsê cê: Ino bestoğ, yo zemir, yo edat u yo bestoği ra ameyo meydan. Kelimeya *cu* varyantê zemirê *ci* ya. Ina kelime, tiya dî semedê rehetiya vatişi biya hira u *wa* gureta. Kelimeya *pê* edat a, *zi* bestoğ a (Zemir+Edat+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi inî bestoği Zazaki yi.

Cûwa pê z': De ti şûer keyê xwu, xwu niweşik û cûwa pê z' bierz erd...(Bor, 2015:108).

51. Çağo

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şixuliyeno u cumleyi ki binateyê inan dî munasebetê wexti esto inan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, sareyê ê cumleyan dî yeno şixuliyayiş.

Cinsê cê: Kelimeya *çağ*, hetê cinsi ra name ya labelê tiya dî bî wezifeyê bestoği şixuliyaya (Name).

Kokê cê: Ino bestoğ, hetê koki ra Tırki yo (TDK, 2011: 478).

Çağo: Çağo dara xurma rona ê nebî / Dest di xurmey da û her kes meywe dî
(Babij, 2018:192).

52. Çend ki...labelê

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê tezadi şıxuliyeno u cumleyi ki zidê yobinani inan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği sareyê cumleya ki alaqaşê ay bı bestoği esto, o ca dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê yocaameyişê yo zerfı u dı bestoğan vıraziyayo. Kelimeya *çend* zerf a, *ki* u *labelê* bestoğ i (Zerf+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Hiri heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Çend ki...labelê: **Çend ki cennet bîyo min rê mekan / Labelê adirdê 'eşqî di ez veşan** (Babij, 2018:194).

53. Çend...hendı zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê miqdari şıxuliyeno u cumleyi ki bıateyê inan dı munasebetê miqdari esto ê cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği sareyê cumleya ki alaqaşê ay bı bestoği esto, o ca dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, dı zerfan u yo bestoği ra ameyo meydan. Kelimeya *çend* u *hendı* zerf i, *zi* bestoğ a (Zerf+Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Hiri heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Çend...hendı zi: **Çend pêşenê pêro hendı zi adirê heskerdeneyda ninan beno vêşi u beno gür** (Berz, 2001:266).

54. Çı çax ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u cumleyan hetê wexti ra besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, sareyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo sıfeti, yo nameyi u yo bestoği vıraziyayo. Çı sıfet o, çax name yo u ki bestoğ a (Sıfet+Name+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ, yo kelimeya Tırki u dı kelimeyanê Zazaki ra ameyo meydan. Çax Tırki yo (TDK, 2011: 478), çı u ki Zazaki yi.

Çı çax ki: Çiçax ki *ma resayên ci, a fina perayên, ma biyên nêzdîyên ci a fina perayên* (Ayyıldız, 2014:18).

55. Çı qaydeyo ke...otur

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey eşkerakerdışı şıxuliyeno. Ino eşkerakerdış pê teşbih vıraziyeno.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği ifadeyo ki alaqaqê ey u bestoği esto sareyê ê ifadeyi dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo sıfet, yo name, yo bestoğ u yo zerfi ra vıraziyayo. Çı sıfet a, qayde name ya, ke varyantê bestoğê ki ya, otur zerf a. (Sıfet+Name+Bestoğ+Zerf).

Kokê cê: Bestoğ, hiri kelimeyanê Zazaki u yo kelimeya Erebki ra yeno meydan. Kelimeyi çı, ke u otur Zazaki yi, qayde Erebki ya (قاعدة) (Mutçalı, 2019: 755).

Çı qaydeyo ke...otur: **Çi qaydeyo ke** *Almanya tarî ya otur hewrê tarîyî mi zerrî de bî* (B. Bor, 2013:39).

56. Çı ra

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê nışka ra biyayışi şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bıateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, yo name u yo edati ra ameyo meydan. Çı name ya, ra edat a (Name+Edat).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Çi ra: Eyşe senî ke şimêlê kurêkî wedarena, çira yew merre bin ra nêremeno (Lezgîn, 2018:7).

Çira: Îna berma, werîşt nişt herda xu şî, şî, şî; çira murekêda kihoy nêdî (Yıldız, 2017:124).

57. Çı wext

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê wexti şıxuliyeno u cumleyan hetê wexti ra besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra sareyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, yo sıfet u yo nameyi ra yeno meydan. Kelimeya *çı* sıfet a, *wext* name yo (Sıfet+Name).

Kokê cê: Ino bestoğ, dı zıwanan ra yeno meydan. Kelimeya *çı* Zazaki ya, kelimeya *wexti* Erebki ya (وقت) (Mutçalı,2019:1015).

Çı wext: Çı wext tı xo a xezalı resnê a do zi to heskerdoğda to resno (Berz, 2001: 123).

58. Çı wext ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê wexti şıxuliyeno u cumleyan hetê wexti ra besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra sareyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ yo sıfet, yo name u yo bestoği ra yeno meydan. Kelimeya *çı* sıfet a, *wext* name yo u *ki* bestoğ a (Sıfet+Name+Bestoğ).

Kokê cê: Bestoğ, dı zıwanan ra yeno meydan. Kelimeyi *çı* u *ki* Zazaki yi, kelimeya *wexti* Erebki ya (وقت) (Mutçalı,2019:1015).

Varyanti cê: Kelimeya *wexti* Zazaki dı eğleb metnanê klasikan dı bı şekilê *weqt*, metnanê neweyan dı zi bı şekilê *wext* viyerana.

Çi wext ki: Çi wext ki derdêndê to bî fina bê vaj (Adabeyî, 2005:86).

Çi weqto ki: Çi weqto ki roşenî bi sofrî ser o / We roşî gerek ti bi tertîb ser o (Ensarî, 2018:114).

59. Çı...çı

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço tekrarbiyayi yo. Bestoğ, pê tekrarbiyayişê kelimeya *çı* vıraziyayo. Zeg misalan dı zi êseno ini bestoği, kelimeyi ki eyni wezifeyi dı yi, eyni fiili ser besti yobinan ra.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, ifadeyanê ki besteno yobinan ra, sareyê ê ifadeyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Kelimeya *çı* sıfet a u tiya dı bı wezifeyê bestoği şıxuliyaya (Sıfet).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Çı...çı: Mı sareyê ê kueyona çı tengasi, çı cefta u çı zuari diya çı nidiya... (Akban, 2020:85).

Çı...çı: Ti ehwalê qebri bizan ey wezîr / Ki mes'ul o, weyra çı şah çı kizîr (Ensarî, 2018:98).

60. Çı...u çı zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey tezadi şıxuliyeno u ifadeyanê zıddan besteno yobinan ra. Kelimeya peyina bestoği *zi* mena kena zıxm u şedinena.

Cayê cê: Bestoğ, ifadeyanê ki besteno yobinan ra sareyê ê ifadeyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, yo sıfet u dı bestoğan ra yeno meydan. Sıfet, her dı parçeyan dı tekrar biyo (Sıfet+Bestoğ+Sıfet+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Çı...u çı zi: Çi bimana û çi zî bêmana, çi erjayeyî û çi zî veng û pûçî, bi hezaran xeberî ser zirçayîrê payizî, sey vaşê serê wesarî serê ziwanê mi de benê zergun (Lezgîn, 2019:70).

61. Çıqa ke...ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ dı parçeyan ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê dereca şıxuliyeno.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği ifadeyo ki alaqaşê ey u bestoği esto sareyê ê ifadeyi dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zerf u dı bestoğan ra ameyo meydan. *Çıqa* zerf a, *ke* zi varyantê bestoğê *ki* ya. Parçeyê dıyın ê bestoği *ki* zi xuser yo bestoğ o (Zerf+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ki ini bestoği ani meydan Zazaki yi.

Çıqa ke...ki: Ez çıqa ke lajê xo ra hes bikerî kî gere no karê mi de bipeşo (Ballıkaya, 2014:111).

62. Çıqa ke...oncia ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê weziyetanê tezanê şıxuliyeno. Bestoğ, cumleyi ki zıddê yobinan i inan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği ifadeyo ki alaqaşê ey u bestoği esto sareyê ê ifadeyi dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı zerfan u tekrarbiyayışê yo bestoği vıraziyayo. Bestoğê *ke* her dı parçeyan dı zi mena şedineno. *Çıqa* u *oncia* zerf i, *ke* bestoğ a (Zerf+Bestoğ+Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Çıqa ke....oncia ke: Çıqa ke qal bikerime, oncia ke letê de xo tebera maneno (Çiya, 2001:41).

63. Çıqa...honde ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê dereca şıxuliyeno u cumleyan bı munasebetê dereca besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği ifadeyo ki alaqaqê ey u bestoği esto sareyê ê ifadeyi dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, dı zerfan u yo bestoği ra ameyo meydan. *Çıqa u honde* zerf i, *ki* bestoğ a (Zerf+Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Çıqa...honde ke: Kemerê Bimbareki berz bi. Çıqa berz bi, honde ki serd bi (Çağlayan, 2015:7).

64. Çıqa...ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê dereca şıxuliyeno u cumleyan bı munasebetê dereca besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği ifadeyo ki alaqaqê ey u bestoği esto sareyê ê ifadeyi dı yeno şıxulnayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, yo zerf u yo bestoği ra ameyo meydan. *Çıqa* zerf o, *ki* bestoğ a (Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoğ Zazaki yi.

Çıqa...ki: Çıqa venga Heq bıdeme ki, ma zaf kotime herey (Çarekız, 2001:79).

65. Çıqas

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti ya zi miqdari şıxuliyeno. Bestoğ, cumleyi ki bınatayê inan dı alaqaqê wexti ya zi miqdari esto inan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, sareyê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Kelimeya *çiqas* hetê cınsê kelime ra zerf a labelê tiya dı bı wezifeyê bestoği şıxuliyaya (Zerf).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Çiqas: Çiqas yi şî, hurmet dî yin, peyxembêr ma veca Mîrac (Hunî, 2004:45).

Çiqas: Çiqas goş nayêne ser, a game ameyêne vîr (Akkaş, 2017:96).

66. Çiqas ke...hende ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê tezadi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği ifadeyo ki alaqaqê ey u bestoği esto sareyê ê ifadeyi dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, dı zerfan u dı bestoğan ra ameyo meydan. Kelimeyi *çiqas* u *hende* zerf i, *ke* u *ki* zi bestoğ i (Zerf+Bestoğ+Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Çiqas ke...hende ki: Nika nîyadana ke mêrato elektrîk çiqas ke rind o, hende kî xirab o (Çem, 2019:20-21).

67. Çiqas ke...rena zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê tezadi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği ifadeyo ki alaqaqê ey u bestoği esto sareyê ê ifadeyi dı yeno şıxulnayış.

Cınsê cê: Bestoğ, dı zerfan u dı bestoğan ra ameyo meydan. Parçeyo verin ê bestoği dı kelimeyi *çiqas* u *ke* est i. Kelimeya *çiqas* zerf a, *ke* bestoğ a. Parçeyê dıyın ê bestoği dı kelimeyi *rena* u *zi* est i. *Rena* zerf a, kelimeya *zi* yo bestoğo xuser a (Zerf+Bestoğ+Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Çıqas ke...rena zi: Teber ra çiqas ke aşme şewle bido zî zereyê banê Ap Silêmanî rena zî tingûtarî bî (A. Çîçek 2014:73).

68. Çıqas ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, dor dor qey wexti şıxuliyeno dor dor zi qey miqdari şıxuliyeno. Bestoğ, ifade ya zi cumleyi ki hetê wexti ra ya zi hetê miqdari ra binateyê inan dı alaqa esto inan besteno yobinan ra. Kelimeya *ki* mena şedinena u kena zıxm.

Cayê cê: Hem binateyê cumleyan dı hem zi miyanê cumle dı şıxuliyayışê ini bestoği mumkun o.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zerf u yo bestoği ra ameyo meydan. Kelimeya *çiqas* zerf a, kelimeya *ki* zi bestoğ a (Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *çiq* ke, *çiqas* ki, *çiqas* ke varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Çıqas ki: Ez kewta bexti tu, biye mı berî kiyê Evdulah ağay, ma piya weşi ke, çiqas ki keyfi tu wazenu ez mal dana tu (Lerch,1857; Neqıl: Aslanoğulları, 2014:47).

Çıqas ke: O çiqas ke tîya ra vîyartêne wina xo çarnayêne ser û pirdî de nîyadayêne (Gunduz, 2010:200).

Çıqa ke: Çûçika anqûte, çıqa ke werd wazena, Sultan piranê mîr û piranê dime erzeno fekê aye (Beytaş, 2012:101).

69. Çıqas...çiqas...zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo tekrarbiyayi yo. Bestoğ, pê tekrarbiyayışê kelimeya *çiqas* u bestoğê *zi* ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey tezadi şıxuliyeno. Cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê inan dı hetê mena ra tezadi est a.

Cayê cê: Bestoğ, ifade ya zi cumleyanê ki besteno yobinan ra her dor sareyê inan dı tekrar beno.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zerf u yo bestoği ra ameyo meydan. Kelimeya *çiqas* zerf a u tekrar biya, *zi* bestoğ a (Zerf+Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Çiqas...çiqas: Çiqas derse bîyê, çiqas nêbîyê o zî çîyêde bîn bi (Çalagan, 2014:18).

70. Çıqaşi ke...oncia

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê weziyetanê tezadan şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği ifadeyo ki alaqaşê ey u bestoği esto sareyê ê ifadeyi dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı zerfan u yo bestoği vıraziyayo. *Çıqaş* u *oncia* zerf i, *ke* bestoğ a (Zerf+Bestoğ+Zerf).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Çıqaşi ke...oncia: Mêrdê Jêle, Silêmani, na mesela çıqaşi ke horê jêde derd nêkerdêne, oncia gegane amêne fikrê ey, sarê ey daznêne (Çağlayan, 2015:8).

71. Çıtur ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno. Cumleyi ki hetê wexti ra bıateyê inan dı alaqa esto ê cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Hem sareyê cumleyan dı hem zi miyanê cumleya verin dı şıxuliyayışê ini bestoği mumkun o.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfı u yo bestoği vıraziyayo. Kelimeya *çıtur* zerf a, kelimeya *ke* varyantê bestoğê *ki* ya (Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: *Zê çıtur ke, çitu ke, çito ke* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Çıtur ke: Çıtur ke çime pîyê lazek ginênî peru, xape xo vîra kenu (Gül, 2018:212).

Çitu ke: Çitu ke dısmen amêne, yi ki hêni amêne (Çarekız, 2005:49).

Çito ke: Xelîl çito ke berê oda ra kewt zere, ramit verê oldane (Karakaş, 2016:39).

72. Çitur ke...ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno. Cumleyi ki hetê wexti ra bınateyê inan dı alaqa esto, bestoğ ê cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği ifadeyo ki alaqaqê ey u bestoği esto sareyê ê ifadeyi dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zerf u dı bestoğan ra ameyo meydan. *Çitur zerf a, ke u ki bestoğ i* (Zerf+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Çitur ke...ki: Çitur ke o heşna kî cayê xo de ame pêser, destê xo şî bişkoka çaketî, bi leze vete têw (Çem, 2019:364).

73. Çıxa ke...honde

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê dereca şıxuliyeno u cumleyan bı munasebetê dereca besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği ifadeyo ki alaqaqê ey u bestoği esto sareyê ê ifadeyi dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı zerfan u yo bestoği vıraziyayo. *Çıxa u honde zerf i, ke bestoğ a* (Zerf+Bestoğ+Zerf).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Çıxa ke...honde: Çıxa ke vengê mi esto honde zirçune, çî fayde! (Çiya, 2020:62).

74. Çıxaş ke...unca honde ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê tezadi şıxuliyeno u cumleyi ki zıddê yobinan i inan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği ifadeyo ki alaqaqê ey u bestoği esto sareyê ê ifadeyi dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê hiri zerfan u tekrarbiyayışê yo bestoği vıraziyayo. *Çıxaş, unca, honde* zerf i, *ke* bestoğ a (Zerf+Bestoğ+Zerf+Zerf+Bestoğ)

Kokê cê: Heme kelimeyi ki ini bestoği ani meydan Zazaki yi.

Çıxaş ke...unca honde ke: Çıxaş ke husk o, çıxaş ke serdın o, unca honde ke riyê dina de vi, haqa yisoni yinkar nêkeno (Mirza, 2020:180).

75. Çun

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey eşkerakerdışı şıxuliyeno. Sebebê hukumê cumleya verin cumleya dıyın dı izah beno u her dı cumleyi pê bestoğê *çuni* yobinan ra gırdıyeni.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, bınateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ina kelime hetê cınsi ra bestoğ a (Bestoğ).

Kokê cê: Bestoğê *çun* (چون) Pehlewki yo (Kanar, 2015:612).

Çun: Çunkî îta kerd tamam ma mu'cizat / Arê bin pêser, biwanin es-selat

Çun tamam bî mu'cizatê ê nebî / Qal keran mî'racê ci to rê, se bî (Babij, 2018:192).

76. Çunki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey eşkerakerdışı şıxuliyeno. Sebebê gureyê cumleya verin cumleya dıyın dı yeno eşkerakerdış.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, binateyê ê cumleyan dı ca geno.

Cınsê cê: Bestoğ, bestoğanê *çun* u *ki* ra viraziyayo (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ, yo kelimeya Pehlewki u yo kelimeya ki Zazaki ra ameyo meydan. *Çun* (چون) Pehlewki ya (Kanar, 2015: 612), *ki* Zazaki ya.

Varyanti cê: Zê *çunki*, *çımki*, *çımke*, *çımka*, *çike*, *çiki* varyant inı bestoği tesbit biyi.

Çunki: Hem gelek wesfî yi vatû ewlîya/Mend muheyyer medhî yi di esfîya/**Çunkî** eslî her çî wo o Ehmedi/Hem hebîb û hem resûl û emcedi (Muradan, 2003:20).

Çımka: Destê inan vınderê, fekê cı nêvındeno. Fekê cı vındero, destê cı, hal u hereketê cı nêvındeno. **Çımka** fitneyey, bênamusey, bêbextey, qeleşey, bêşerefey, u herwina kermo inan miyan dı (Berz, 2001:280).

Çımke: Ma zaf kengera biya'me. **Çımke** ez gêrmia doy ra zaf hes kena (Koêkorta, 2001:45).

Çımki: Mı zanayê o mura zahf duri niyo, labırê mi nêzanayê keydê mudi ro. **Çımki** tim vengê cı, goşandê mi miyan dı canqi kerdê u vengê şemşêrdê cı mi xo kıştı, goşandê xo miyan dı aşnawitê (Berz, 2001:226).

Çike: Na xebere ser pî kî zaf bîbî şa. **Çike** her diyan kî Roze ra zaf hes kerdêne (Tekîn, 2013:69).

Çi ke: Alıcan a sate zaf qefelîayî bî, **çi ke** sodir lêle ra şîbî hega u hata son vas çînitbî (Astare, 1994:8).

Çiki: Kesî nêwetardên ki nezdîyê holikandê nê baxbancîyan bo. **Çiki** jew finî bêhem vijîyayên werte (Ayyıldız, 2014:103).

77. De uncina

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey yobinan ra bestışê cumleyanê zıddan şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo edat u yo zerfî ra yeno meydan. Kelimeya *de* edat a, kelimeya *uncina* zerf a (Edat+Zerf).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

De ûncîna: Ez vatê cinîyû qebul nêkeno de ûncîna vaje (Mîrvanî, 2012:13).

78. Demo ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u cumleyi ki bınateyê inan dı munasebetê wexti esto inan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra sareyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo name u yo bestoği ra yeno meydan. Kelimeya *dem* name ya, kelimeya *ke* zi varyantê bestoğê *ki* ya (Name+Bestoğ).

Kokê cê: Bestoğ, yo kelimeya Pehlewki u yo kelimeya Zazaki ra ameyo meydan *Dem* Pehlewki ya (Kantar, 2015:727), *ke* Zazaki ya.

Varyanti cê: Zê *demo ke*, *demewo ki* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Demo ke: Demo ke to xo resna şehêrê çêneke, çê çewres dêvî pers ke û hênî şo (Beytaş, 2012:88).

Demo ke: Demo ke tîje şîyêne awan reyna weniştêne qamyon xo û ageyrêne amêne çadiranê xo (Nêşite, 2012:74).

Demewo ki: Demewo ki lacek ya zî keynek bînî 15-16 serre, yanî lacek bînî xort u keynek zî bînî keynay zewacî, têgerayış, weriştış û ronıştişê yînî heme heway ra bedeliyaynî (Espar, 2004b:11).

79. Derê

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey eşkerakerdîşi şıxuliyeno. Gureyê cumleya verin, cumleya dıyın dı yeno eşkerakerdış.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bınateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Kelimeya *derê* hetê cınsi ra edat a labelê tiya dı bı wezifeyê bestoği şıxuliyaya (Edat)

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Varyanti cê: *Zê derê, diray* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Derê: *Sareyê xu kena berz vona derê ez bioni in çıtayo?* (Akban, 2020:17).

Diray: *Ez hey şîyero diray aya mêşnaya lengi ha awca da se ez yê deko bewlê mêşnûn mîyûn xû ya bero dewi* (Mîrvanî, 2012:93).

80. Dê

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey eşkerakerdîşi şıxuliyeno. Gureyê cumleya verin, cumleya diyin dı yeno eşkerakerdîş.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayîş.

Cınsê cê: Kelimeya *dê* hetê cınsi ra edat a labelê tiya dı bı wezifeyê bestoği şıxuliyaya (Edat).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Dê: *Xûnimê axayî nimitkî ra qerwaşe teqîb kena dê a kincûn senî şuwena* (Bor, 2015:17).

81. Dê vana

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey eşkerakerdîşi şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayîş.

Cınsê cê: Bestoğ, yo edat u yo fiili ra ameyo meydan. *Dê* edat a, *vana* zi halê wextê hirayi ê fiilê *vatişi* ya (Edat+Fiil).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Dê vana: *Xelîl şemuge ra nîzdî bî zinaqêle. Dê vana mix kerdo, hen payanî ra zelegîya hard vînet* (Karakaş, 2016:65).

82. Dêma ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey eşkerakerdışı şıxuliyeno u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cinsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfı u bestoği vıraziyayo. *Dêma zerf a, ke bestoğ a. Ke varyantê bestoğê ki ya (Zerf+Bestoğ).*

Kokê cê: Bestoğ, yo kelimeya Tırki u yo kelimeya Zazaki ra ameyo meydan. *Dêma*, Tırki ra kelimeya demek ra ameya (TDK, 2011: 618), *ke* Zazaki ya.

Dêma ke: Ana Fatma vake: “Dêma ke Hz. Uşê seid beno, cokaro tora heni vake (Mükan, 2017a:72).

83. Dêmek

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey eşkerakerdışı şıxuliyeno u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cinsê cê: Kelimeya *dêmek* hetê cinsê kelime ra zerf a labelê tiya dı bı wezifeyê bestoği şıxuliyaya (Zerf).

Kokê cê: *Dêmek*, Tırki ra kelimeya *demek* ra ameya (TDK, 2011:618).

Varyanti cê: *Zê dêmek, demeg* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Dêmek: Mı zana Ahmedo werdêk veng niyo. Dêmek to o heme çi musna u kerd lejwanê do zahf zanayê u wusta (Berz, 2001:226).

Demeg: Eyr rûej qral wihar na xincîyer vecîyo, demeg, qetilkar babîyê mi qral (İ. Bor, 2013:301).

84. Dima ra

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı şıxuliyeno.

Cınsê cê: Bestoğ, yo name u yo edati ra yeno meydan. Kelimeya *dima* name ya, kelimeya *ra* zi edat a (Name+Edat).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Dima ra: Şamîya xo werde. Dima ra engura xo zî werde, engura verên ya rezê xo (Zengelan, 2007:96).

85. Dıray...nuk ney

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey tezati şıxuliyeno u cumleyi ki zıdê yobinani ê inan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, dı parçeyan ra yeno meydan. Her parçeyê bestoği cumleya ki alaquadarê parçeyê bestoği ya, sareyê a cumle dı ca geno.

Cınsê cê: Bestoğ, dı edatan u yo bestoği ra ameyo meydan. *Dıray* u *ney* edat i, *nuk* bestoğ o (Edat+Bestoğ+Edat).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Dıray...nûk ney: De hey mi dima bî ez yew şiwûne nawneno tû, dıray ti raşta ûna bêtersî nûk ney tû zî sey mi tersinok î ma pîya bivênî (Mîrvanî, 2012:102).

86. Eg otir o

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, weziyetê şerti dı şıxuliyeno u cumleyanê şerti besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino estoğ, yo bestoğ u yo zerf u kopula ra yeno meydan. Kelimeya *eg* varyantê bestoğê *egeri* ya, kelimeya *otur* zerf a, *o* zi kopula yo (Bestoğ+Zerf+Kopula).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Eg otir o: Mîyerik xwu xwu vûn eg ofîr o ez qey hend ezab dûn, hend cit ken, hend şin diwar şarî d', hend kirîncalê şar ken (Bor, 2015:112).

87. Ega

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğê *ega* qey ifadekerdişê menaya waştışi yeno şıxuliyayış u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Kelimeya *ega* hetê cinsi ra bestoğ a (Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Ega: ...mi ci rê yo xalî viraştîn ega wu cemat id rakir û hewna wedar xwu çeng fîn (İ. Bor, 2013:28).

88. Eger

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey şerti şıxuliyeno. Gureyê dıyın, bı şertê biyayışê gureyê verini yeno meydan. Cumleya verin şertê cumleyanê binan a u pê bestoğê *eger* bestiyena cumleyanê binan a.

Cayê cê: Hem sareyê cumleyan dı hem zi binateyê cumleyan dı şıxuliyayışê ini bestoği mumkun o.

Cınsê cê: Kelimeya *egeri* hetê cinsi ra bestoğ a (Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Varyanti cê: *Zê eger, egi, eg, ek, eka, eke, eki* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Eger: Se'îd kerda to ez ezel di eger / Ti vêşî biki ay, se'îdey meber (Ensarî, 2018:122).

Eger: Eger dewda madî Tixtor bibiyayê u wextê cıdı derdê mirê derman bıdiyayê, ez do nê derdi ver bireyayê (Berz, 2001:234).

Egi: Ti îr çowras rûej musaedi, egi ti zerê in çowras rûejî d' nimûsê awk vûna se ez sarê ti dûn tirakerdîş (Î. Bor, 2013:88).

Eg: Eg qissê yî vila bibu dor o ver / Ma nêşkenî kîyonî xu ra bitever (Çolig, 2012:12).

Eka: Ez hetûn vêşûnê ver di mereno ez xû rî şîyero hewnê paşay mana biderdo, eka mi zûna ez xû rî dades hebûn zernûnê xû gîyeno, eka mi nêzûna ez paşay rî dades serrî xizimkarî ra zî razî beno (Mîrvanî, 2012:43-44).

Eke: Eke esparî ameyî mîyanê şaristanî xo çarna banê adlîye (Demîrel, 2014:42).

Eki: Eki ti mirê keynera filan merdimi biyarê, ezdo poça to bıda, zewmbina poça to nêdana (Hayıg, 2007:33).

Varyanti bestoğê egeri dordor menaya nişka ra pê hêsiyayişi u diyayişi ifade keni u ino hal dî binateyê cumleyan dî ca geni.

Eg: Oniyeno lu ra eg lu ha yi ra wet kışta koti ya (Akban, 2020:27).

Egi: Gulalxatûn ûnîyena ci, egi yo bûeça barçîyeka qijkalek ha merrî ya (Î. Bor, 2013:20).

Ek: Bawo, mi emşew yew hewn di, ek ceniyê tu bıray mi kıştu, eştu zeyndan (Lerch,1857; Neqıl: Aslanoğulları, 2014:58).

Eke: ...Unîyeno ci eke di merdimi qaxitûn nusênî u erzên zerê awê ruêyî (Bor, 2015:92).

Varyanti bestoğê egeri dordor zi qey ifadekerdîşê menaya wexti şixuliyeni u ino hal dî zi sare u binateyê cumleyan dî şixuliyeni.

Eke: Eke luye bêdoçik manena cêrena ra pîre ver vana (Ballıkaya, 2010:121).

Varyanti bestoğê egeri ge ge zi semedê ifadekerdîşê menaya qediyayişê gureyi şixuliyeni.

Eke: Şayîder xo dano we, beno şand eke se keno kuno zerê çeyî xo dano we, pîre kar-marê xo dana arê, şamyaxo wena kuna ra (Ballıkaya, 2014:99).

89. Eger ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey şerti şıxuliyeno u cumleyi ki bıateyê inan dı musabetê şerti esto inan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra sareyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan vıraziyayo. Kelimeya *eger* bestoğê şerti ya, kelimeya *ke* zi xuser bestoğ a (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Eger ke: Eger ke dejê ey çin biyêne waştêne ke bikuyo hewno xorî (Sertkaya, 2013:71).

90. Eke...eke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo tekrarbiyayi yo. Bestoğ, pê tekrarbiyayişê *eke* ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ihtımalı şıxuliyeno u cumleyanê ihtımalı bı şekilê rêzkerdişi besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği sareyê yo cumleya ihtımalı dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tekrarbiyayişê kelimeya *eke* ameyo meydan. Kelimeya *eke* varyantê bestoğê *eger* a (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Eke...eke: Eke hîn hewayî ey ra bî, eke awka ey ra bî yan herra ey ra bî kesî nêzanaynê (Bor, 2014:17)

91. Eke...eke...yan

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, hiri parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ihtımalı şıxuliyeno. Bestoğ, cumleyanê weziyetanê ihtımalan bı şekilê rêzkerdişi besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği sareyê yo cumleya ihtimali dı yeno şıxuliyayiş u cumleyi bı ino hal bestiyeni yobinan ra.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tekrarbiyayişê bestoğê *eke* u peyni dı zi şıxuliyayişê bestoğê *yan* vıraziyayo. (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Kelimeyi ki ini bestoği ani meydan Zazaki yi.

Eke...eke...yan: Eke hîn hewayî ey ra bî, eke awka ey ra bî yan herra ey ra bî kesî nêzanaynê (Bor, 2014:17).

92. Eke...la eke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey şerti şıxuliyeno. Her dı parçeyan dı zi menaya şerti est a. Bestoğ, dı cumleyan besteno yobinan ra labelê cumleyi ki bestiyeni yobinan ra hetê mena ra zıddê yobinan i. Her dı leteyanê bestoği dı kelimeya *eke* tekrar bena, leteyê dıyın dı *eke* ra ver kelimeya *la* yena u bı ino qeyde bestoğ yeno meydan.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği sareyê yo cumle dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan vıraziyayo. *Eke* yo varyantê bestoğê *eger* a, ina kelime her dı parçeyan dı zi şıxuliyaya. Kelimeya *la* zi xuser bestoğ a (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *eke...la eke, egi...la egi* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Eke...la eke: Eke gozî bikewtêne zereyê çale keyfê aye ameyêne la eke nêkewtêne çale bijangê xo antêne pêser û mûr kerdêne (Yılmaz, 2018: 7).

Egi...la egi: Egi cûmîyerd, xwura şima erzen adir, veyşnen, la egi kêna wa se, şima niheqî ken (İ. Bor, 2013:245).

93. Enê ra dım

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo lete ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdişi şıxuliyeno. Tor tay dı hukumi ki tidıma yeni, bestiyeni yobinan ra.

Cayê şıxuliyayişi: Bestoğê *enê ra dım* binateyê cumleyan dı ca geno u cumleya verniya xu besteno cumleya peyniya xu wa.

Cınsê cê: Bestoğ yo zemir, yo edat u yo nameyi ra ameyo meydan. *Enê* zemir o, *ra* edat a, *dım* name yo (Zemir+Edat+Name).

Kokê cê: Kelimeyi *enê*, *ra* u *dım* Zazaki yi.

Enê ra dım: Ma imun kerd, ma vun Allahu Ekber / Enê ra dım ma vun Muhammed rehber (Narin, 2018:8).

94. Eslê xo de

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey eşkerakerdişi şıxuliyeno. Cumleya ki bestoği ra dıma yena cumleya verniya xu kena eşkera.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, yo name, yo zemir u yo edati ra yeno meydan. Kelimeya *esl* name ya, *xo* zemir o, *de* edat a (Name+Zemir+Edat).

Kokê cê: Bestoğ, yo kelimeya Erebki u dı kelimeyanê Zazaki ra ameyo meydan. Kelimeya *esl* Erebki ya, (اصل) (Mutçalı, 2019:33), kelimeyi *xo* u *de* Zazaki yi.

Eslê xo de: Engiştê înan, sey di waştîyan, sey di heskerdoxan, sey di qaçaxanê eşqî ténizd benê. Eslê xo de her di engiştî zî bêhed yewbînî wazenê (Lezgîn, 2015a:9).

95. Esto çin yo

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ qey weziyetê ihtimali şıxuliyeno. Bestoğ, cumleyanê ihtimali besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğê *esto çin yo* cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, dı nameyan u yo kopula ra yeno meydan. Kelimeyi *est* u *çin* name yi, her dı kelimeyi bı halo ante şıxuliyayi u kopula gureta (Name+Name).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Esto çin yo: Şak xo rê vano esto çin yo ena xezal a ku çîke ardo serey biranê min (Licokic, 2007:10).

96. Feqet

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê tezadî şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Kelimeya *feqeti* hetê cınsi ra bestoğ a (Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Ereki yo (فقط) (Mutçalı,2019:710).

Feqet: Homay mubdîe pêro fi'landê ma / Feqet cuzî îxtiyarey da destê ma (Ensarî, 2018:78).

Feqet: Welî waşt inbazî xu biedilno, feqet ardimî jey fayde nikerd (Kaymak, 2012:47).

97. Gama

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno. Bestoğ, cumleyi ki binateyê inan dı hetê wexti ra alaqa esto inan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, sareyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Kelimeya *gam* name ya labelê tiya dı bı wezifeyê bestoği şıxuliyaya (Name).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Gama: Gama resa qilê dîyarî ser, uca de vindert û xo pey ra ewnîya (Nêşite, 2012:32).

98. Gama ke.....a hînge de

Şekilê cê: Ino bestoğ, bestoğêko piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno. Bestoğ, cumleyi ki binateyê inan dı hetê wexti ra alaqa esto inan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, dı parçeyan ra yeno meydan. Parçeyo verin sareyê cumleya verin dı ca geno u parçeyê dıyın zi sareyê cumleya dıyın dı ca geno.

Cınsê cê: Bestoğ, dı nameyan, yo bestoğ, yo sıfet, u yo edati ra yeno meydan. Parçeyo verin ê bestoği dı kelimeyi *gam* u *ke* est i. Kelimeya *gam* name ya, *ke* zi bestoğ a. Parçeyê dıyın ê bestoği hiri kelimeyan ra yeno meydan. A sıfet a, *hînge* name ya u *de* zi edat a (Name+Bestoğ+Sıfet+Name+Edat).

Kokê cê: Panc heme kelimeyi ki ini bestoği ani meydan Zazaki yi.

Gama ke....a hînge de: Gama ke to piranê nanê xo da mastî ro û kerd fekê xo a hînge de berê teberî gina piro (Lezgîn, 2015a:14).

99. Gama ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğ piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u cumleyi ki binateyê inan dı hetê wexti ra alaqa esto inan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Hem sareyê cumleyan dı hem zi miyane cumleya verin dı şıxuliyayişê bestoğê *gama ki* mumkun o.

Cınsê cê: Bestoğ yo name u yo bestoği ra yeno meydan. Kelimeya *gam* name ya kelimeya *ki* zi bestoğ a (Name+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Gama ki: Eyniwo Cêrên gama ki bînî yere, tena xizmetê keynekandê pîranijan di bi (Espar, 2004b:12).

Gama ke: Gama ke kewt zereyê çarşî Emîna bi meraq û hesrete qayîte dormeyê xo kerd (Topaç, 2012:35).

100. Gami...gami zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno. Bestoğê *zi* tiya dı qey şedinayişê mena şıxuliyayo.

Cayê cê: Parçeyi bestoği, ifadeyi ki bestiyeni yobinan ra sareyê ê ifadeyan dı yeni şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo nameyi u yo bestoği vıraziyayo. Kelimeya *gam* name ya, kelimeya *zi* bestoğ a. Kelimeya *gam* tekrar biya. (Name+Name+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Gamî...gamî zî: Gamî şînî Welî ra gamî zî şînî Hesên ra disaynî (Kaymak, 2012:8).

101. Gegane...gegane

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço tekrarbiyayi yo. Bestoğ, pê tekrarbiyayişê bestoğê *gegane* ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno u cumleyan bı şekilê rêzkerdışı besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, ifade ya zi cumleyi ki yeni rêzkerdış inan ra sareyê yo qısmi dı ca geno.

Cınsê cê: Kelimeya *gegane* xuser zi yo bestoğ a. Ino bestoğ pê tekrarbiyayişê ina kelime vıraziyayo (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Gegane...gegane: Gegane umud amene ci, gegane teqe ra onciyêne (Çağlayan, 2015:106).

102. Gegane...gegane ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şıxuliyeno u cumleyan bî şekilê rêzkerdîşi besteno yobinan ra. Kelimeya peyina bestoği *ki* qey şedinayîşê mena şıxuliyaya.

Cayê cê: Parçeyi bestoği, cumleyanê *ki* besteni yobinan ra sareyê ê cumleyan dî ca geni.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tekrarbiyayîşê bestoğê *gegane* u ey dıma zi ameyîşê bestoğê *ki* vıraziyayo. (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Ge gane...ge gane kî: Ge-gane berdo niyaz û qurban vila kerdo, ge-gane kî şîyo arê dayo (Tekîn, 2013:26).

103. Gegane...u gegane ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dî parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şıxuliyeno. Bestoğ, ifade ya zi cumleyan bî şekilê rêzkerdîşi besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, ifade ya zi cumleyi *ki* yeni rêzkerdîş inan ra sareyê yo qısmi dî ca geno.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyîşê hiri bestoğan vıraziyayo. *Gegane, u, ki* her yo xuser bestoğ i. Kelimeya *gegane* tekrar biya (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Gegane...u gegane ki: Gegane sonde u gegane ki sodır, dewji Ecemi ra sate perskenê (Çarekız, 2001:22).

104. Gegane...u gegane zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dî parçeyan ra ameyo meydan. *Gegane* hem parçeyo verin dî u hem parçeyê dıyın dî tekrar beno; parçeyê dıyın dî verniya *gegane* dî *u*, peyniya cê dî *zi* est i.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şıxuliyeno. Kelimeyi *u* u *zi* yi *ki* verni u peyniya parçeyê dıyın ê bestoği dî ca geni qey şedinayîşê mena şıxuliyayi.

Cayê cê: Parçeyi bestoği, cumle ya zi ifadeyanê *ki* besteni yobinan ra sareyê inan dî ca geni.

Cınsê cê: Bestoğê *gegane* her dı parçeyan dı şıxuliyayo. Parçeyê diyım dı verniya *gegane* dı bestoğê *u*, peyniya cê dı bestoğê *zi* şıxuliyayi. Heme kelimeyi ki ini bestoği ani meydan xuser *zi* bestoğ i. (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Ge gane...û ge gane zî: Ge-gane bi cazûtî û ge-gane zî bi ziwanođe şeker gêrayêne û kila eşqî zerrîya ciwanan de fistêne ta, mabeynê azaban kerdêne nerm û germ (Karakaş, 2016:110).

105. Ge ge zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan. Bestoğ, pê dı dori tekrarbiyayişê kelimeya *ge* u ay ra pey ameyişê kelimeya *zi* vıraziyayo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno. Cumleyi ki hetanê ciyayan ra beni rêz, bestoğ ê cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bıateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Ino bestoğ, dı bestoğan ra ameyo meydan. Kelimeya *ge* tekrar biya. Hem kelimeya *ge* hem kelimeya *zi* bestoğ i (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Ge ge zî: Dijne varaynî, hewr guraynî, ge-ge zî virsik akewtinî (Zengelan, 2007:26).

Ge ge zî: Yanî tîya di ma û pî tena lacê xwi nêzewecnaynî ‘eynî zeman di kare keydê xwi zî dînî. Ge ge zî çaxo ki maya ya zî pîyê lacekî rew bimerdinî lacek rew zewecnaynî (Espar, 2004b:11).

106. Ge ge...ge ge

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo tekrarbiyayi yo. Her qısmê bestoği *zi* pê tekrarbiyayişê kelimeya *ge* ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno u cumleyan bı şekilê rêzkerdışı besteno yobinan ra.

Cayê cê: Parçeyi bestoği, cumle ya zi ifadeyanê ki besteni yobinan ra sareyê inan dı ca geni.

Cınsê cê: Her dı parçeyanê bestoği dı kelimeya *ge* tekrar biya. Kelimeya *ge* xuser zi yo bestoğ a (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Ge ge...ge ge: Ge-ge qısey kerdêne, ge-ge goş nayênê vengê tebiêti ser (Akkaş, 2017:20).

Ge ge...ge ge: Ge-ge lajê xo kerdêne virara xo, lew kerdêne ge-ge derbî werdêne, laj û xeyalî vîndî biyêne (Sertkaya, 2013:72).

107. Ge ge...ge ge ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno. Kelimeya peyina bestoği *ki* tiya dı b1 wezifeyê şedinayişê mena şıxuliyaya.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, sareyê qısmê alaqadar ra ver yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Ino bestoğ, dı bestoğan ra ameyo meydan labelê bestoğê *ge* her dı hetan dı, dı dori tekrar biyo. Hem kelimeya *ge* hem zi kelimeya *ki* her yo xuser zi bestoğ i. (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ kelimeyanê Zazaki ra ameyo meydan.

Ge ge...ge ge kî: Guve-guva vayî ver pêşê qaputê xo ge-ge hetê verî ser, ge-ge kî hetê peyî ser ameyêne û şîyêne (Beytaş, 2014:10).

108. Ge ge...ge ge zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno. Kelimeya peyina bestoği *zi* tiya dı b1 wezifeyê şedinayişê mena şıxuliyaya.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, qısmo alaqadar ra ver yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Ino bestoğ, dı bestoğan ra ameyo meydan labelê bestoğê *ge* her dı hetan dı, dı dori tekrar biyo. Hem kelimeya *ge* hem *zi* kelimeya *zi* her yo xuser bestoğ i (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ kelimeyanê Zazaki ra ameyo meydan.

Ge ge...ge ge zî: Ge-ge huyêne, ge-ge zî yew destê xo kerdêne berz (Sertkaya, 2013:193).

Ge-ge...ge-ge zî: Zimistanî ge-ge nêçîrê xozan, ge-ge zî ê pezkovîyan kerdêne (Akkaş, 2017:143).

109. Ge ge...la ge ge zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şıxuliyeno. Kelimeya sareyê parçeyê dıyın ê bestoği *la* tiya dı qey tezadi şıxuliyena u bı ino şekıl ino bestoğ cumleyanê zıddan besteno yobinan ra. Kelimeya *zi* tiya dı qey şedinayişê mena şıxuliyaya.

Cayê cê: Parçeyi bestoği, cumleyanê ki besteni yobinan ra sareyê ê cumleyan dı yeni şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Heme kelimeyi ki ino bestoğ ardo meydan, her yo xuser *zi* bestoğ i (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi bestoği Zazaki yi.

Ge ge...la ge ge zî: Ge-ge bawerîya xo pê çinê bîye la ge-ge zî bawer kerdêne (Akkaş, 2017:94).

110. Ge ge...u ge gane zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şıxuliyeno. Bestoğ, ifade ya *zi* cumleyan bı şekilê rêzkerdîşi besteno yobinan ra. Kelimeya peyniya bestoği *zi*, qey şedinayişê mena şıxuliyaya.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, ifade ya *zi* cumleyi ki yeni rêzkerdîş inan ra sareyê yo qısmi dı ca geno.

Cınsê cê: Kelimeyi ki ini bestoği ani meydan heme xuser zi bestoğ i. (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Ge ge...u ge gane zi: Bextîyarî nîya ge-ge şit, mast û ge-gane zî hâkî berdêne suke de rotêne (Dêrsim, 2014:22).

111. Ge...dîma ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, dî parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şıxuliyeno. Bestoğ, cumleyan bî şekilê rêzkerdîşi besteno yobinan ra. Kelimeya peyina bestoği *ki* tiya dî mena şedinena.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, ifadeyi ki bestiyeni yobinan ra sareyê ê ifadeyan dî ca geno.

Cınsê cê: Ino bestoğ, dî bestoğan u yo nameyi ra ameyo meydan. *Ge* xu ser yo bestoğ o, *dîma* name yo u *ki* zi xuser yo bestoğ o (Bestoğ+Name+Bestoğ).

Kokê cê. Hiri heme kelimeyi ki bestoği ani meydan Zazaki yi.

Ge...dîma kî: *Ge vengê beqan kewtêne mîyanê vengê awe ver, dîma kî vengê tuye (teyra şewe) tey ca girewtêne* (Aldatmaz, 2016a:51).

112. Ge...dîma ki...ge gane ki...yan ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, çar parçeyan ra ameyo meydan. Parçeyo verin dî teyna *ge* est o; parçeyê dıyın dî *dîma ki*, parçeyê hiriym dî *ge-gane ki* u parçeyê çarın dî zi *yan kî* est o. Her parçeyê bestoği xuser zi yo bestoğ o.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şıxuliyeno u cumleyan bî şekilê rêzkerdîşi besteno yobinan ra. Kelimeya *ki* hiri parçeyanê bestoği dî şıxuliyaya. Ina kelime hiri heme cayan dî zi mena şedinena.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği sareyê cumleya alaquadar dî yeno şıxulnayiş.

Cınsê cê: Kelimeya *ki* hiri parçeyanê ini bestoği dî şıxuliyaya. *Ki* xuser yo bestoğ a. Kelimeyi *ge*, *gegane* u *yan* zi xuser bestoğ i. Kelimeya *dîma* name ya (Bestoğ+Name+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Ge...dima kî...ge-gane kî...yan kî: Ge vengê beqan kewtêne mîyanê vengê awe ver, dima kî vengê tuye (teyra şewe) tey ca girewtêne. Ge-gane kî vengê teyrade bîne yan kî vengê luye kewtêne mîyanê orkestra (Aldatmaz, 2016a:51).

113. Ge...ge

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo tekrarbiyayi yo. Bestoğ pê tekrarbiyayişê bestoğê *ge* viraziyayo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşê kelimeyan, grubanê kelimeyan u cumleyan şıxuliyeno.

Cayê cê: Ino bestoğ, ifadeyi ki bestiyeni yobinan ra sareyê ê ifadeyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Ino bestoğ, pê tekrarbiyayişê kelimeya *ge* viraziyayo. Kelimeya *ge* xuser yo bestoğ a (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Varyanti cê: Kelimeya *ge* ca ca şekilê *geh* dı zi şıxuliyena.

Ge...ge: Dinya dorî ya, ge yê qerî ya ge yê gewrî ya (Lezgîn, 2015a:14).

Ge...ge: Ge destê xo kerdêne berz, ge vengê xo biyêne berz (Çiya, 2001:23).

Ge...ge: Ge tu d' wiyena zê gulon wusari / Ge nurnena zê bulbulon behari (Beki, 2015:154).

Ge...ge: Bîbî hewtay serre, dewa xo de bi. Ge vêşan ge zilut, resabî inê serran. (Ersoz, 2013:55).

Geh...geh: Tajî zî geh înan dima geh înan ver çeçeyena, heta şinê şûnê cit (Licokic, 2007:42).

114. Ge...gegane ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şıxuliyeno. Bestoğ, ifade ya zi cumleyan bı şekilê rêzkerdîşi besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, ifade ya zi cumleyi ki yeni rêzkerdîş inan ra sareyê yo qısmi dı ca geno.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê hiri bestoğan vıraziyayo. Kelimeyi *ge*, *gegane* u *ki* xuser zi bestoğ i (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Ge...gegane ki: Ge ma kotime ser, gegane ki iyê bini kotê ra ser (Çiya, 2001:39).

Ge...ge gane kî: Hewn de ge dîyêne ke dinya esta la tede aye ra qeyîr kes çin o, her ca bêveng o. Ge-gane kî dîyêne ke dinya bi însanan pîrr a la ne a kesî nas kena ne kî kes aye nas keno (Aldatmaz, 2016a:142).

115. Ge...gegane ki...ya ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, hiri parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şıxuliyeno. Bestoğ, ifade ya zi cumleyan bî şekilê rêzkerdîşi besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, ifade ya zi cumleyi ki yeni rêzkerdîş inan ra sareyê yo qısmi dı ca geno.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê çar bestoğan vıraziyayo. Kelimeyi *ge*, *gegane*, *ki* u *ya* her yo xuser zi bestoğ i. Kelimeya *ki* dı parçeyan dı tekrar biya (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ki ino bestoğ dı şıxuliyayi Zazaki yi.

Ge...gegane ki...ya ki: Onciya zê rocê virênan, ge mabênê xo de dênê pero, gegane ki şiyêne dewe, ya ki wareyê binan, uca de dênê pero (Çiya, 2020:11).

116. Ge...ge ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şıxuliyeno. Bestoğ, ifade ya zi cumleyan bî şekilê rêzkerdîşi besteno yobinan ra. Kelimeya peyina bestoği *ki* semedê şedinayişê mena şıxuliyena.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, ifade ya zi cumleyi ki yeni rêzkerdîş inan ra sareyê yo qısmi dı ca geno.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan vıraziyayo. Bestoğê *ge* her dı parçeyanê bestoği dı şıxuliyayo (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Kelimeyi ki ini bestoği ani meydan Zazaki yi.

Ge...ge kî: Kal, ge çıyo ke sey filmî zereyê awe de seyr kenê ey de nîyadano, ge kî rîyê Piltane de (Aldatmaz, 2016a:18).

Ge...ge kî: Ge bi xo, ge kî bi qeseykerdişê ayê bînan bi zor amebî ra xo (Çem, 2019:444).

117. Ge... ge zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdişi şıxuliyeno. Bestoğê *zi* tiya dı qey şedinayişê mena şıxuliyayo.

Cayê cê: Parçeyi bestoği, ifadeyi ki bestiyeni yobinan ra sareyê ê ifadeyan dı yeni şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Ino bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan vıraziyayo. Kelimeya *ge* her dı parçeyan dı şıxuliyaya, parçeyê dıyın pê *zi* tamam biyo. Hem *ge* hem *zi* xuser bestoğ i (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Ge...ge zi: Şukrî ge pê kardî ge zî bi meqes engure tera kerdêne (Doğuç&Doğuç, 2019:26).

Ge...ge zî: Ge xo odanê germ û xas xalîyan ser o dîyêne, ge zî no çenem de (Sertkaya, 2013:293).

118. Ge...ge...gegane ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, hiri parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdişi şıxuliyeno. Bestoğ, ifade ya *zi* cumleyan bı şekilê rêzkerdişi besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, ifade ya *zi* cumleyi ki yeni rêzkerdiş inan ra sareyê yo qısmi dı ca geno.

Cınsê cê: Ino bestoğ, hiri bestoğan ra ameyo meydan. Kelimeyi *ge*, *gegane* u *ki* xuser zi bestoğ i. Bestoğê *ge* dı dori tekrar biyo (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Kelimeyi ki ino bestoğ ardo meydan Zazaki yi.

Ge...ge...gegane ki: Sewle tiji owa Muziri sero bereqiyêne. Ge çequer, ge surela osêne. Gegane ki wertê sılsıla kounê Muziri de khêwe, kesk kerdêne (Çağlayan, 2015:7).

Ge...ge...ge-gane kî: Ge vewre ge şilûşepelî varayêne, ge-gane kî paka bîyêne... (Aldatmaz, 2016a:25).

119. Ge...ge...ge zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, hiri parçeyan ra ameyo meydan. Kelimeya *ge* heme parçeyan dı tekrar biya, peyniya parçeyê hiriyın dı bestoğê *zi* ca gureto.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno. Bestoğê *zi* tiya dı qey şedinayişê mena şıxuliyayo.

Cayê cê: Parçeyi bestoği, ifadeyi ki bestiyeni yobinan ra sareyê ê ifadeyan dı yeni şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan vıraziyayo. Kelimeya *ge* hiri parçeyan dı şıxuliyaya, parçeyê hiriyın pê *zi* tamam biyo. Hem *ge* hem *zi* xuser bestoğ i (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Ge...ge...ge zi: Ma ge eşire ge bajar ge zî siyaset ser o qisey kenê (Yılmaz, 2018:140).

120. Ge...ge...ge...ya ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, çar parçeyan ra ameyo meydan. Hiri parçeyan dı bestoğê *ge* tekrar biyo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno u ifade ya zi cumleyan bı şekilê rêzkerdışı besteno yobinan ra. Kelimeya peyina bestoği *ki* tiya dı qey şedinayişê mena şıxuliyena.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, ifade ya zi cumleyi ki yeni rêzkerdış inan ra sareyê yo qısmi dı ca geno.

Cınsê cê: Ino bestoğ, hiri bestoğan ra ameyo meydan. Kelimeyi *ge*, *ya* u *ki* xuser zi bestoğ i. Bestoğê *ge* hiri dori tekrar biyo. (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Kelimeyi ki ini bestoği ani meydan heme Zazaki yi.

Ge...ge...ge...ya kî: Ge kincî dayene xo ra , ge postalî kerdêne pay, ge çenteyî kerdêne xo dest ya kî fistêne ra harmeyê xo (Çem, 2019:251).

121. Ge...u ge ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno. Bestoğ, ifade ya zi cumleyan bı şekilê rêzkerdışı besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, ifade ya zi cumleyi ki yeni rêzkerdış inan ra sareyê yo qısmi dı ca geno.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê hiri bestoğan vıraziyayo. Kelimeyi *ge*, *u*, *ki* her yo xuser bestoğ i, *ge* dı dori tekrar biya (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Ge...u ge ki: Ge kotêne binê awe u ge ki kotêne wertê kemeru (Çarekız, 2005:9).

122. Ge...u ge zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno u ifade ya zi cumleyan bı şekilê rêzkerdışı besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, ifade ya zi cumleyi ki yeni rêzkerdış inan ra sareyê yo qısmi dı ca geno.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê hiri bestoğan vıraziyayo. Kelimeyi *ge*, *u*, *zi* her yo xuser bestoğ i, *ge* dı dori tekrar biya (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Ge...û ge zî: Welika ke ereba dima darîya we, ge sey estuna asmênî bîye gijgoleke û ge zî sey kenger û kinkorê verê vayî dima ra gindir biye (Karakaş, 2016:33).

123. Ger

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğê *ger* semedê şerti şixuliyeno. Gureyê dıym, bî şertê biyayişê gureyê verini yeno meydan.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, sareyê ê cumleyan dı yeno şixuliyayiş.

Cinsê cê: Kelimeya *geri* hetê cinsi ra bestoğ a (Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ, Fariski yo (گر) (Kanar, 2015:1262).

Ger: Ger pey malo helal hajê xu kerdo / Cenetê ala de yê rê ca ferd o (Kavari, 2004:55).

Ger: Ger ti bulbul' aqliqê baxî cemal / Bid' selatû weselamî, ey heval (Muradan, 2003:19)

124. Gilangan

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şixuliyeno u cumleyan bî şekilê rêzkerdîşi besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şixuliyayiş.

Cinsê cê: Kelimeya *gilang* zerfê wexti ya. Tiya dı pê wesila zafomari *-an* ameya şixuliyayiş (Zerf).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Gilangan: Keyneyê ki ameynî yînî virî, pêrû hûmaritînî. Gilangan çend aşmî hûmatitişê namey keynan reydi viyartinî (Espar, 2004b:15).

Gilangan: Terson ra, yewerî nîşnaynî cay ra boyno. Gilangan, çand gedey qîraynî û hema lez xu bin fistononî mayanî/daykanî x udi xu limnaynî (Kaymak, 2012:70).

125. Gılangan zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno u cumleyan bı şekilê rêzkerdışı besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zerf u yo bestoği ra ameyo meydan. Kelimeya *gılang* zerfê wexti ya u tiya dı pê wesıla zafomari ancıyaya, kelimeya *zi* bestoğ a (Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ki ini bestoği ani meydan Zazaki yi.

Gılangan zî: Helbet sa 'nayışê fekdê mar û pêrdê keyneki ra, ge ge zî polê laceki yew cewabo zelal nêgirewtinî rayna şînikeyna waştinî. Ê polê keyneki vatinî "ney".
Gılangan zî, polê laceki rizaya marda keyneki girewtinî û bawer kerdinî ki ko pî keyneki zî vaco "e" (Espar, 2004b:17-18).

126. Gılangon...u gılangon

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno. Bestoğ, cumleyan bı şekilê rêzkerdışı besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, sareyê qısımê alaquadari dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zerf u yo bestoği ra ameyo meydan. Kelimeya *gılang* zerfê wexti ya, tiya dı pê wesıla zafomari ancıyaya u tekrar biya; kelimeya *u* bestoğ a (Zerf+Bestoğ+Zerf).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ki ini bestoği ani meydan Zazaki yi.

Gılangon...u gılangon: Gılangon şîynî heywonon ver û gılangon şîynî hêgon (Kaymak, 2012:73).

127. Goya ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şıxuliyeno. Sebebê gureyê cumleya verin, cumleya dıyın dı yeno eşkerakerdış.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zerf u yo bestoği ra ameyo meydan. *Goya zerf a, ki bestoğ a (Zerf+Bestoğ).*

Kokê cê: Bestoğ, yo kelimeya Farıski u yo kelimeya Zazaki ra ameyo meydan. *Goya Farıski ya (Kanar, 2015:1302), ki Zazaki yo.*

Goya ki: Yew manga mi bî, mi a zî şima rî sere birnay goya ki şima enî (inî) namî mi ser ra widarî (Malmîsanij, 2000:252).

128. Ğeyri

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey istisna şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Kelimeya *ğeyri* hetê cınsê kelime ra sıfeta (Sıfeta).

Kokê cê: Ino bestoğ Erebiyo (غير) (Mutçalı,2019: 682).

Varyanti cê: Zê *ğeyri*, *ğêr*, *ğêray* varyanti ino bestoği tesbit biyo.

Ğeyri: Allê emir kerd meleku secde berd / Ğeyri İblisi le'ini wî teyna mend (Muşeki, 2020:24).

Ğêr: Allah bes ğêr yi ebes qê İslumu / Zerrê şuma wa bivêş qê mezlumu (Narin, 2018:14).

Ğêray: Hekiman va: Dermani tu çinyo ğêray roni şah maran (Hadank, 1932:319).

129. Ha

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, bî şekilo sade qey şedinayışê mena yeno şıxuliyayış.

Cayê cê: Bestoğ, binateyê kelimeyan, grubanê kelimeyan u cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ina kelime hetê cınsê kelime ra bestoğ a (Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

*Ha: Tamê xo zaf weş bî. Nîya ma werd **ha** werd.* (Karakaş, 2016:21).

130. Ha...ha

Şekilê cê: Ino bestoğ yo bestoğo tekrarbiyayi yo. Bestoğ, pê tekrarbiyayişê kelimeya *ha* vıraziyayo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, ge ge qey şedinayişê mena şıxuliyeno ge ge zi qey ihtımal şıxuliyeno. Wext tesire bestoği fiil ser bo bestoğ mena şedineno. Cumleyanê cêrinan ra cumleya yoyın u dıyın dı menaya fiili ameya şedinayiş. Cumleya hiriyın dı weziyetê ihtımal est o.

Cayê cê: Cayanê ciyayan dı şıxuliyayişê ini bestoği mumkun o. Bestoğ ge ge kelimeyan ge ge zi cumleyan besteno yobinan ra u bestoğ her dor sareyê inan dı yeno şıxulnayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tekrarbiyayişê kelimeya *ha* ameyo meydan. *Ha* xuser yo bestoğ a (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

*Ha...ha: Awa înan eynî sey çirra şitî sipî û wina zî şîrîn a. **Ha** bişime **ha** bişime, merdim ci ra mird nêbeno* (Lezgîn, 2015b:70).

*Ha...ha: Ez ge ameyo paca ver, ge şıyo berî ver, ge cila xo de ronışto ge weriştto. Mi va, **ha** yenî **ha** yenî. Mi bawer nêkerd ke nimaj beno* (Zengelan, 2007:30).

*Ha...ha: Hemed peê xezale sonu **ha** naza pêbîjêr **ha** uza pêbîjêr xezale hewze de bena vînd* (Gül, 2018:156).

*Ha...ha: De hini **ha** vergi ez pışta de **ha** ez xelisiyawa* (Akban, 2020:17).

*Ha...ha: - Seba şima dimil û zaza ferq keno? -Ferq nêkeno, **ha** dimil **ha** zaza* (Yıldız, 2017:146).

131. Hasılı

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey eşkerakerdışı şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Kelimeya *hasılı*, hetê cınsê kelime ra zerf a labelê tiya dı bı wezifeyê bestoği şıxuliyaya (Zerf).

Kokê cê: Ino bestoğ, Erebkî yo (حاصل) (Mutçalı,2019:211).

Hasilî: Yo bi şew amew kul oma ma bizan / Kufri dunya kerdibî şew bêguman

Hasilî qet nêni vatiş wesfê yê / Ma bi fek tarif biker hem medhê yê (Xasî, 2008:23-25).

132. Halbuki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey eşkerakerdışı şıxuliyeno u cumleya xu ra pey dı gureyê cumleya verniya xu keno eşkera.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, yo name, yo zemir u yo bestoği ra ameyo meydan. *Hal* name yo, *bu* zemir o, *ki* bestoğ o (Name+Zemir+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ, kelimeyanê Erebkî, Tırki u Zazaki ra ameyo meydan. *Hal* Erebkî yo (حال) (Kantar, 2010:264), *bu* Tırki yo (TDK, 2011:401), *ki* Zazaki yo.

Varyanti cê: Zê *halbuki*, *haybık* varyanti cê tesbit biyi.

Halbuki: Tay İslami qê şuhret mewlid duni / Yı vuni sewab u ‘emel ma geni

Halbuki sewab ‘emel çinu yı ri / Lakin ‘ezab cehnim qê yı ri (Muşeki,2020:14).

Haybık: Wexto kı no vano, ‘ax Gulê, wax Gulê’, wexta paşa vano: “ Willi, tı şêxê, çiki to zana kı na quti miyan dı gul esta.” Haybık gawani nêzanayê quti miyan dı gul esta (Hayıg, 2007:56).

133. Hela

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğê *hela* qey ifadekerdışê netice şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Kelimeya *hela* hetê cınsê kelime ra bestoğ a (Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ, Tırki ra ameyo guretiş (TDK, 2011:1080).

Varyanti cê: Zê *hela*, *hera* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Hela: Ma yin itiya dı verd u bionî hela bira ho çı hal dı yo? (Akban, 2020: 51).

Hela: Wezîrî va “ vindi ki ez tecribey nê aqilî kera, hela rast o rast niyo.” (Malmîsanij, 2000: 247).

Hera: Mêrdek gay poste keno qedînenî û Mehme'yre vono: Hera şo zere xu derg ki ma veyni senevayo (Kaymak, 2016: 17).

134. Hela ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê wexti şıxuliyeno u cumleyan hetê wexti ra besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, egleb sareyê cumleyan dı şıxuliyeno labelê ge ge miyanê cumle dı zi şıxuliyeno.

Cınsê cê: Ino bestoğ, yo name u yo bestoği ra ameyo meydan. Kelimeya *hel* name ya, kelimeya *ke* zi bestoğ a (Name+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: Zazaki dı hem varyanti kelimeya *hel* (hal, hil) hem zi varyanti kelimeya *ki* (k', ke, gi) est i.

Hela ke: Hela ke nefes dono gêno, bena xira-xira sîneyê ey (Gomayij, 2017:130).

Hala ki: Qey pîyê ma hala ki cilê mêrgî di b' ma rî wasî nêkîyerdib (Sîmserkîsij, 2018:113).

Halek: Halek ez rasayo wextey zewajî pîy mi yew dubare kîyerdî şima, şima xapînayî (Mîrvanî, 2012:56).

*Hela gi: **Hela gi** aya tura tuncÎn şiwûnî fek ra vejîyena asi gi şiwûni hûn ra aya bo* (Bor, 2015:63).

*Hela k': **Hela k'** lûw hema dest pê davazdayîş nêkîyerdo, kerce xû erzeno serî bewçay lûw, aw c adi ca dûno xû* (Mîrvanî, 2012:80).

*Hila ki: **Hila ki** millet Mehemedî dî se, sey barsî hingon piro yenê pêser* (Gomayij, 2017:126).

135. Hem

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğê *hem* qey ifadekerdişê menaya ilawekerdîşi yeno şixuliyayîş.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dî yeno şixuliyayîş. Ge ge zi miyanê cumleya verin dî şixuliyayîşê cê mumkun o.

Cinsê cê: Kelimeya *hem* hetê cinsê kelime ra bestoğ a (Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ, Zazaki yo.

Varyanti cê: Zê *hem*, *him* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

*Hem: Ma tesdiq kên la ilahe illallah / **Hem** qebul kên Muhemmed Resulullah* (Narin, 2018:8).

*Hem: Hurmetê ey yari ğarê Ehmedî / **Hem** 'Umer Farûq u şahê sermedî* (Babij, 2018:200).

*Him: We **him** mumîn û mumînata hemîn / Bidi xatirê ay hebîbdê xu hemîn* (Ensarî, 2018:68).

136. Hem ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdişi şixuliyeno u cumleyan bî şekilê rêzkerdişi besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dî yeno şixuliyayîş.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan vıraziyayo. Kelimeyi *hem u ki* her yo xuser zi bestoğ i (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Varyanti cê: *Zê hem ki, hemi ki, hemi ke* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

*Hem ki: Niya sodır rew ra nêşiyêne teber, **hem ki** hata nıka teyna veyve de xo niya xemelnêne* (Çiya, 2020:25).

*Hem kî: Ez vana qey no yew hewno xirab o. **Hem kî** zaf xirab...* (Topaç, 2012:6).

*Hemi ki: A Altuna rindeki merdi bi. **Hemi ki** senik mandi bı kı Xarpıt resê, cipi tepia ica ra peyser gêray bı ya, Altuni ardi bı dewı* (Aslan, 2011:241).

*Hemi ke: Bere bikise, **hemî ke** pirenê daye gonî tira ke gonîya daye bije bîya* (A.Çiçek, 2020:40).

137. Hem zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno u cumleyan bı şekilê rêzkerdışı besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bıateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Her dı kelimeyi ki bestoği ani meydan xuser zi bestoğ i (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Varyanti cê: *Zê hem zi, hem iz* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

*Hem zi: Zereyê xo ra çitur ameyêne winî qisey kerdêne, bêters û bêxem. **Hem zî** demo ke qisey kerdêne winî qayîte rîyê merdimi kerdêne ke ti vatêne qey sebrê merdimi peymitêne* (Kalan, 2014:50).

*Hem iz: Yi dî mabên ‘erş û ferşî, yi dî **hem iz** tûrî wehşî* (Hunî, 2004:47).

138. Hem...hem

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço tekrarbiyayı yo. Bestoğ, pê tekrarbiyayışê kelimeya *hem* ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şıxuliyeno.

Cayê cê: Cayanê ciyayan dı şıxuliyayışê ini bestoği mumkun o.

Cınsê cê: Kelimeya *hem* xuser zi yo bestoğ a (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Varyanti cê: Zê *hem...hem*, *hum...hum* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Hem...hem: *Wi berma va: “ Ez rehber a, ez a **hem** pî ya **hem** bira* (Hunî, 2004:50).

Hem...hem: *Kêneka feqiri **hem** lal, **hem** kherr, sa vatêni, beli nêbiyêni.* (Aslan, 2011:243).

Hem...hem: *Ti **hem** rayîr şîyîne **hem** to piranê nanê huşkî fekê xo de cawitêne* (Lezgîn, 2015a:16).

Hum...hum: *Zewnbi zi, mi bişermayno a rınd zana kî **hum** no dinya dı **hum** axiret dı destê mi do cı gıryaneya bo!* (Pamukçu, 2020:11).

139. Hem...hem ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan. Kelimeya *hem* her dı parçeyan dı şıxuliyaya.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şıxuliyeno.

Cayê cê: Cayanê ciyayan dı şıxuliyayışê ini bestoği mumkun o.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan ameyo meydan. Kelimeyi *hem* u *ki* xuser bestoğ i (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Hem...hem kî: ***Hem** wina şîretî vatêne, **hem kî** ver kerdîbî ber şîyêne* (Gunduz, 2010:121).

Hem...hemî ki: ***Hem** dısmenê xo kistêne, **hemî ki** dardêni we* (Aslan, 2011:238).

Hem...hem kî: *Demê ra dime **hem** paşayî rê, **hem kî** baxçewanî rê lajê beno* (Beytaş, 2012:86).

140. Hem...hem zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan. Kelimeya *hem* her dı parçeyan dı şıxuliyaya.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şıxuliyeno.

Cayê cê: Cayanê ciyayan dı şıxuliyayîşê ini bestoği mumkun o.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan ameyo meydan. Kelimeyi *hem* u *zi* xuser bestoğ i (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *hem...hem zî*, *hem...hem îz*, *hem...hem ji*, *hum... hum zi* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Hem...hem zî: Tepîya leyê vaye de hem şî hem zî milqî kerd (Topaç, 2012:30).

Hem...hem îz: Ez hem ziyaret ken hem îz belîya pironêk nûn biwêr (Bor, 2015:103).

Hem...hem zî: Şande asmên hem bi roşnîya aşme hem zî bi ya astareyan roşn bîyêne (Dêrsim, 2014:24).

Hem...hem ji: A ji tersena, vona inkey ço pêbîhesiyo hem eskeriya mı vêşena hem ji babiyê mı hêna oni esker (Akban, 2020:90).

Hum... hum zi: Qeçi dirê mangan dı hum wenden u nusten mısayê hum zi şayê Tırki qisey bikerê (Pamukçu, 2020:26).

141. Hem...hem...hetê ra zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, hiri parçeyan ra ameyo meydan. Kelimeya *hem*, dı parçeyan dı tekrar biya.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şıxuliyeno. Bestoğ, cumleyan bı şekilê rêzkerdîşi besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra sareyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayîş.

Cınsê cê: Bestoğ, pê dı bestoğan, yo nameyi u yo edati viraziyayo. *Hem* u *zi* bestoği, *het* name yo, *ra* edat a (Bestoğ+Bestoğ+Name+Edat+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ki ini bestoği ani meydan Zazaki yi.

Hem...hem...hetê ra zî: Hem bîbî vêşan hem qefelîyaybî, hetê ra zî kewtêne xo ver ke rayîre kerde vînî (Akkaş, 2017:54).

142. Hem...u hem zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan. Kelimeya *hem* her dı parçeyan dı zi tekrar biya.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno u cumleyan bı şekilê rêzkerdışı besteno yobinan ra. Kelimeya *zi* qey şedinayişê mena şıxuliyena.

Cayê cê: Bestoğ, dı parçeyan ra yeno meydan. Kelimeya *hem* her dı parçeyan dı zi tekrar biya labelê leteyê dıyın dı verniya cê dı *û*, peyniya cê dı *zi* est a.

Cınsê cê: Ino bestoğ, hiri bestoğan ra ameyo meydan. Heme kelimeyi xuser zi bestoğ i (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Heme parçeyi bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: *Zê hem...û hem zî, him...û him zî* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Hem...û hem zî: Mi zî hem qayîte aye kerdêne û hem zî Kile de qısey kerdêne (Kalan, 2014:17).

Hem... û hem zî: Na bêtera girane, no xişimo bêmedet kam hetî ra ameyo înan ser, hem zelal bî û hem zî her çî ting û tarî de (Karakaş, 2016:43).

Him...û him zî: Ey him tetunî ra qirm-mirmê girdi weçînaynî û him zî sênî ser ra vila kerdinî ki bineyna ziwa bibo (Espar, 2004a:9).

143. Hem...u heme ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan. Kelimeya *hem* her dı parçeyan dı zi tekrar biya.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno u cumleyan bı şekilê rêzkerdışı besteno yobinan ra. Kelimeya *ki* qey şedinayişê mena şıxuliyena.

Cayê cê: Bestoğ, dı leteyan ra yeno meydan. Kelimeya *hem* her dı parçeyan dı zi tekrar biya labelê parçeyê dıyın dı verniya cê dı *u*, peyniya cê dı *ki* est a.

Cınsê cê: Ino bestoğ, hiri bestoğan ra ameyo meydan. Heme kelimeyi xuser zi bestoğ i (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Heme parçeyi bestoği Zazaki yi.

Hem...u heme ki: Hem zerar dane hardê dewreşi u heme ki risqê dewizu kenê kêm (Çarekız, 2005:15).

144. Hema

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğê *hema* cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğê *hema* binateyê dı cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Kelimeya *hema* hetê cınsê kelime ra bestoğ a (Bestoğ).

Kokê cê: Bestoğê *hema* hetê koki ra Erebi ki yo (أما) (Mutçalı,2019: 44).

Varyanti cê: Zê *hema*, *hama*, *hıma*, *ama* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Hema: Way tayi fom niken **hema** pizeyê cı ruej bı ruej beno gırd (Akban, 2020: 46).

Hama: *Derdê Bertali ki kitabi bi. Hama na suka peyniya dina de kam kitab waneno ke* (Çiya, 2020:46).

Hıma: *Na dêmarri zi boll bınpizi bena, na pêrdê nina hetek dı nina sinena, hıma pey dı ninarê tahda kena* (Hayıg, 2007:3)

Ama: *Ez pire xo rê themburê viraconı, ama dara kı ez gêronı cı, nêvêni* (Aslan, 2011:189).

145. Hema kı

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê wexti şıxuliyeno u cumleyan hetê wexti ra besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo name u yo bestoği ra ameyo meydan. Kelimeya *hema* name ya, kelimeya *kı* zi bestoğ a (Name+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *hema kı*, *hama kı*, *hıma kı* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Hema kı: *Ê deman dı çoşmedê Barmazi dı eşqiyay estibiyê; hema kı hurg şew estê Keydani ser* (Pamukçu, 2020:109).

Hama kı: *Wanê yew zimanî di yew lû bî, mîrati cay kergî, çikalî çî nêverday. Hama kı merxeb bînî, ramitî kiyan miyan* (Malmîsanij, 2000:211).

*Hima ki: Cendirmeyê ki binê tînca telaya amnanî di hal ra kewtîbî **hima ki** binê seya nalbêrî resay-nêresay tîfingê xo yê mawzerî xo pol ra ronay û ebi exîni-puffayîş ronîştî* (Espar, 2004a:41).

146. Hema ra zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdîşê wexti şixuliyeno u cumleyan hetê wexti ra besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dî yeno şixuliyayîş.

Cînsê cê: Bestoğ, yo name, yo edat u yo bestoği ra ameyo meydan. Kelimeya *hema* name ya, *ra* edat a, *zi* bestoğ a (Name+Edat+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: *Zê hama ra zi, hema ra zî, hema ra z'* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

*Hema ra zî: Ez bi xwi yew şew raşt amewo, dîkanê sibhay veynda **hema ra zî** kinarê lacekî u ey keyneki qalînî ser o pê nêkerdbi* (Espar, 2004b:20).

*Hama ra zî: Hêvî zaf derdî û cefayî dîbî. **Hama ra zî** cefayê aye nêqedîyaybî* (B.Bor, 2013:29).

*Hema ra z' : Sêrr yên vîyerên ra, qij ben xûert ben pûnciyesserri. **Hema ra z'** nîye êşken xwu ser nûn biwer nîye êşken xwu ser şîyor desmaj* (Bor, 2015:11).

147. Hend...hend...hend

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo tekrarbiyayi yo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şixuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, ifadeyanê ki besteno yobinan ra sareyê ê ifadeyan dî yeno şixuliyayîş.

Cînsê cê: Kelimeya *hend* zerf a labelê tiya dî bî wezifeyê bestoği şixuliyaya. (Zerf).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Hend...hend...hend: Ez 'hend dewi, 'hend duweli, 'hend tıxtori geyraya, mi dari lingda xo nêdi (Hayıg, 2007:20).

148. Hend...hend...hunc

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, hiri parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışi şıxuliyeno. Kelimeya peyina bestoği qey ifadekerdışê tezadi şıxuliyena u wezifeyê cumleyanê zıddan yobinan ra bestış gena xu ser.

Cayê cê: Cumleyi ki pê *hend* bestiyeni yobinan ra hetê mena ra dewamê yobinan i. Ini cumleyi çend hebi beni wa bibi *hend* sareyê inan dı şıxuliyena u inan bestena yobinan ra. Kelimeya *hunc* zi cayê ini cumleyanê verinan ra qıleyayişi dı şıxuliyena u sareyê cumleya newe dı ca gena.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı zerfan vıraziyayo. Zerfê *hend* bı şekilê tekrariyayişi şıxuliyayo. Hem *hend* hem zi *hunc* hetê cınsê kelime ra zerf i (Zerf+Zerf+Zerf).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Hend...hend...hunc: Ez in yega hend ver gêren, hend awk dın, hend kulbi ken, hend kalın ken, hend sil ken de, hunc mehsul nıyedın (İ. Bor, 2013:106).

149. Hende ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê dereca şıxuliyeno.

Cayê cê: Cayanê ciyayan dı şıxuliyayişê ini bestoği mumkun o. Bestoğ ge ge sareyê cumleyan dı ge ge bıateyê cumleyan dı ge ge zi miyanê cumleya verin dı şıxuliyeno.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zerf u yo bestoği ra ameyo meydan. Kelimeya *hend* zerf a, *ke* zi bestoğ a (Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Kelimeyi ki ini bestoği ani meydan Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *hande ke, hende ke, hendi g', hendo g', hendo 'k, hendi kî, hendik, hendo ki* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

*Hende ke: Memî çîyê nêvat **hende ke** rîyê xo kerd tirş û qayîte Çerçî kerd* (A. Çîçek 2014:23).

*Hande ke: Suka Erzingonî ammon de vêsena pêsenena. **Hande ke** germ o, mordem germ ver hurînda xo de nêvîndeno, germ ra helmê mordemî birîno* (Astore, 1994:53).

*Hendi g': In beynati d' way **hendi g'** miqatê kalî bîya, kal ze marî verrî eşto bîyo cûn...* (İ. Bor, 2013:80).

*Hendo g': ...ti çî vaj ez sey ti ken **hendo g'** mi d bizewîj* (İ. Bor, 2013:99).

*Hendo k': **Hendo k'** bîya xasek kes ci nas nêkeno* (Adabeyî, 2005:87).

*Hendi kî: **Hendikî** mî dest ra bêro, ez do nam u şanê to, şeref u berzeya to bîdomna, rayda tora şîra u rîyê to tum sîpe veja* (Berz, 2001:231).

*Hendo ki: Mî **hendo ki** vêşî werdi bi pîzeyê mi bibi ze niqara* (Ayyıldız, 2014:69).

150. Hende...la

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, dî parçeyan ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdişê cumleyanê zıddan şıxuliyeno. İfadeyi ki pê *hende* bestiyeni, hetê mena ra yobinan ra nîzd i feqet bestoğê *la* tiya dî tezdê qısımanê verniya xu u peyniya xu ramocneno.

Cayê cê: Her parçeyê ini bestoği sareyê cumleya alaquadarê xu dî yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfî u yo bestoği viraziyayo. *Hende* zerf a, *la* bestoğ a (Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Kelimeyi ki ini bestoği ani meydan Zazaki yi.

*Hende...la: To **hende** emr kerd, ti hende dinya ra gêrayî, to hende manzarayê rindekî dîyî **la** tu manzarayêk sey ê sifreyî rindek nêbî* (Lezgîn, 2015a:17).

151. Heni ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey biyayişê wextê gureyi şıxuliyeno u cumleyan hetê wexti ra besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zerf u yo bestoği ra ameyo meydan. Kelimeya *henî* zerf a, kelimeya *kî* bestoğ a (Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Henî kî: Se vînenî henî kî beno maşiqê çênaka zerê resmî (Beytaş, 2012:87).

152. Heni...heni

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo tekrarbiyayi yo. Bestoğ, pê tekrarbiyayişê kelimeya *heni* ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey şedinayişê mena şıxuliyeno. İfadeyo ki waziyeno biyero şedinayiş ino bestoğ ê ifadeyi dano tekrarkerdış u menaya cê şedineno.

Cayê cê: Bestoğ, ifade ya zi cumleya ki yena tekrarkerdış sareyê ay dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tekrarbiyayişê yo zerfî ameyo meydan. Kelimeya *henî* xuser zerf a (Zerf+Zerf).

Kokê cê: Kelimeya *heni* Zazaki ya.

Henî...henî: Nîyadano ke cinîya xo henî bîya qefçile henî bîya qefçile ke sas beno maneno (Aldatmaz, 2016b:12).

153. Her çıqa ke...oncia ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê tezadi şıxuliyeno u cumleyi ki ziddê yobinani ê cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Hem sareyê cumleya verin dı hem zi miyanê cumleya verin dı şıxuliyayışê parçeyê verin ê bestoği mumkun o. Parçeyê dıymın ê bestoği zi sareyê cumleya dıymın dı şıxuliyeno.

Cınsê cê: Bestoğ, yo sıfet, dı zerfan u dı bestoğan ra ameyo meydan. *Her* sıfet a, *çiqas* u *oncia* zerf i, *ke* u *ki* bestoğ i (Sıfet+Zerf+Bestoğ+Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Her çiqas ke...oncia ki: Pêt her çiqas ke domonê dewe tède nas kerdêne, oncia ki tenê serm kerdêne (Çağlayan, 2015:24).

154. Her çiqas

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê tezadi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, sareyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo sıfet u yo zerfı ra ameyo meydan. Kelimeya *her* sıfet a, *çiqas* zi zerfê miqdari ya (Sıfet+Zerf).

Kokê cê: Ino bestoği Zazaki yo.

Her çiqas: Her çiqas rewşade nediyare bîye zî, hîsanê înan henî nêvatêne (Akkaş, 2017:50).

155. Her çiqas ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê tezadi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, sareyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo sıfet, yo zerf u yo bestoği ra ameyo meydan. Kelimeya *her* sıfet a, *çiqas* zerfê miqdari ya u *ki* bestoğ a (Sıfet+Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Herçiqas ki: Herçiqas ki hukmatî çend ray termê Serdarî wašto zî yunanan timo vato “ Ma yew termo inasarên nêdîyo ” (Espar, 2004a:10).

156. Her çiqas...zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê tezadi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, sareyê cumleya alaquadar dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo sıfet, yo zerf u yo bestoği ra ameyo meydan. Kelimeya *her* sıfet, *çiqas* zerfê miqdari ya, *zi* bestoğ a (Sıfet+Zerf +Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Her çiqas...zî: Her çiqas na mesela estanikan di ana ba zî kes nîşno vajo ‘emrê zewacî îllehim çares o (Espar, 2004b:11).

157. Her çi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey eşkerakerdışı şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, sareyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo sıfet u yo nameyi ra ameyo meydan. Kelimeya *her* sıfet a, kelimeya *çi* name ya (Sıfet+Name).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Her çi: Her çi nêgeyro bi eksê emrê ma / Heqqê yê firdews û dîtîş wechê ma (Xasî, 2008:53).

158. Her çi ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u cumleyan bı munasebetê wexti besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, miyanê cumleya verin dı u qısımanê ki besteno yobinan ra sareyê ê qısıman dı yeno şıxulnayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, yo sifet, yo name u yo bestoği ra ameyo meydan. Kelimeya *her* sifet a, *çi* name ya, *ke* bestoğ a (Sıfet+Name+Bestoğ).

Kokê cê: Hiri heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

*Her çi ke: Na sistıye **her çi ke** şîyêne bîyêne giran* (Sertkaya, 2013:341).

*Her çi ke: Veng **her çi ke** şî bî zêde* (Beytaş, 2014:95).

159. Her ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u cumleyan bı munasebetê wexti besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ dor dor sareyê cumleyan dı dor dor zi miyanê cumleya verin dı ca geno.

Cınsê cê: *Her* name yo, *ke* bestoğ a (Name+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

*Her ke: **Her ke** tenefus bî, mi xo eşt verê berê şima* (Canşad, 2015:73).

*Her ke: **Her ke** veng da, ci rê çever kena ra* (Aldatmaz, 2016b:28).

*Her ke: Kênaya ap Husî **her ke** kurmancî mûsena kirdkî kena xwu vîr ra* (Lezgîn, 2018:58).

160. Herga kî

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u cumleyan bı munasebetê wexti besteno yobinan ra.

Cayê cê: Hem sareyê cumleyan dı hem zi miyanê cumleya verin dı şıxuliyayışê ini bestoği mumkun o.

Cınsê cê: Bestoğ, yo name u yo bestoği ra ameyo meydan. *Herg* name ya, *ki* bestoğ a (Name+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *herga ki*, *hirga ki* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Herga ki: **Herga ki** *destê ci vera qutêr bîyên ma vetên, “ no fin keno rebabî biceno.”* (Ayyıldız, 2014:119).

Herga ki: Ez **herga ki** a rayo şîyên, o merdim rezdê xwo mîyandi bi (Ayyıldız, 2014:101)

Hirga ki: Kes **hirga ki** wija ra ravêrdê, temê kesî kewtê meyardê ci (Can, 2012:9).

161. Heskena...heskena

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço tekrarbiyayi yo. Bestoğ, pê tekrarbiyayişê kelimeyanê *heskena* ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno u cumleyan bı şekilê rêzkerdışı besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, sareyê inan dı bı şekilê tekrarbiyayişi şıxuliyeno.

Cınsê cê: Bestoğ, yo name u yo fiili ra ameyo meydan. Ini her dı kelimeyan yo fiilo piyabeste ardo meydan. (Name+Fiil+Name+Fiil).

Kokê cê: Bestoğ, yo kelimeya Erebki u yo kelimeya Zazaki ra ameyo meydan. *Hes* Erebki ya (حَضَن) (Mutçalı, 2019: 214), *kena* Zazaki ya.

Heskena...heskena: **Heskena** *bivîne, heskena nêvînê, ez ancî talde ra şorî* (Akkaş, 2017:108).

162. Heta

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğê *heta* qey ifadekerdışê wexti yeno şıxuliyayiş u ifade ya zi cumleyan hetê wexti ra besteno yobinan ra.

Cayê cê: Hem sare hem zi bınateyê ifadeyan u cumleyan dı şıxuliyayişê ini bestoği mumkun o.

Cinsê cê: Kelimeya *heta*, hetê cinsê kelime ra zerf a labelê tiya dı bı wezifeyê bestoği şıxuliyaya (Zerf).

Kokê cê: Ino bestoğ Erebkî yo (حتى) (Mutçalı,2019: 186).

Varyanti cê: Zê *heta*, *heyân*, *heyon*, *hatan*, *heton*, *hetonî*, *hetani*, *hetta*, *hetûn*, *heya*, *heyonî*, *hetana* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Heta: Ez şîbîya hewn a, **heta** ez wišta we ez hanyawa hanî yo joy enî cay kerdê pak û şamê ma zî virašta (Licokic, 2007:75).

Hatan: Wile ti **hatan** çênanê axayî nîyare mi ser o nireqisne, ez axwe nidana to (Ballikaya, 2010:122).

Hetani: Ez kî lewê astorê to de vindeno **hetanî** ti ama (Beytaş, 2012:38).

Heton: **Heton** mêrdek şono hemali veyneno Mehme heme hiri civalonzi beno (Kaymak, 2016:13).

Hetonî: Del şî dîyarî kerrêka nêwîn îmkonî cit çinîye benû, **hetonî** ez omîya vergon ga kerdibi birîndar (Kaya, 2018:161).

Hetta: Ednan ra **hetta** Ebdullê vist u yo / Buabi Ehmedi ti bızun yo bı yo (Muşekî, 2020:30).

Hetûn: Ez **hetûn** vêşûnê ver di mereno ez xû rî şîyero hewnê paşay mana biderdo (Mîrvanî, 2012:43).

Heya: Şefeq ra **heya** tînc zikir sew bikî / Sewabêdo zav ti qazanc ko bikî (Ensarî, 2018:110).

Heyonî: **Heyonî** ti mi ra nîvajî ina mendil çita wa ez nîdona ti. (Kaya, 2018:109).

Hetana: Verî ma **hetana** ciwênê hewadayê, ganê ma vijîyayê (Can, 2012:28).

163. Heta ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u ifade ya zi cumleyi ki hetê wexti ra alaqaşê inan yobinan dır esto inan besteno yobinan ra.

Caye cê: Hem sare hem zi binatêyê ifadeyan u cumleyan dı şıxuliyayişê ini bestoği mumkun o.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfi u yo bestoği ameyo meydan. *Heta* zerfê wexti ya, *ki* bestoğ a (Zerf+Bestoğ).

Koke cê: Bestoğ, yo kelimeya Erebkî u yo kelimeya Zazakî ra ameyo meydan. Kelimeya *heta* Erebkî ya (حتى) (Mutçalı, 2019: 186), *ki* Zazakî ya.

Varyanti cê: Zazakî dı hem zaf varyanti kelimeya *heta* u hem zi zaf varyanti kelimeya *ki* est i.

Hata ke: *To hata ke dênê xo nêda, wayirê deni roca Heqi yeno çêberê to cineno* (Çiya, 2001:38).

Hatan ke: **Hatan ke** ez ama hurinda mi de şima qayt kere (Ballıkaya, 2010:15).

Heta ki: *Peki, efendim, Allah conî tu sağ bîdu, heta ki peynay ma nêmeru, tu ri çî çiniyu* (Lerch,1857; Neqıl: Aslanoğulları, 2014:47).

Heta ke: *Awe, pêl bi pêl yena û gama ke tepîya agêrena, heta ke ci ra yeno kevze kaş kena hetê xwu wa.* (Lezgîn, 2019:68)

Heta g': *Adnan'a cêr heta g' Abdullay rasu / Vist u yew babi d' pa doxru durust u* (Pueği, 2003:4)

Heta ku: **Heta ku** mi (ez) eşkayne bar wegîrî wahîrî min ez kerdêne wey (Licokic, 2007:64)

Hetana ki: *Vaji "çû çû!" hetana ki ti şêra berdê mexera ver* (Malmîsanij, 2000:201)

Hetanî g': *...arwûnçî hetanî g' yin şuwen yin ra hendek zerd û sîm yenî war* (İ.Bor, 2013:30).

Hetanî ke: **Hetanî ke** ame hetê înan, Xalîfî sere u çimê Îbî kerdîbî pire gonî (Çalagan, 2014:12)

Hetanî ki: *Maranê xortan hetanî ki lacê xwi bizewecnaynî hêşê yînî keynekan ser o bi* (Espar, 2004b:14).

Hetûna g': *Ti hetûna g' îtya ra vîyerta ra, to henzar zowt dawa mi îr...* (İ. Bor, 2013:126).

Hetûnîya g': *Wakê, înyo mi ti ra vaez dekûn û dolabûn seyadûn hol zûn hetûnîya g' ez vêr tui d' bî kes niêşkîyen zerar bid' tui u tui dûm fîn* (Bor, 2015:50).

Heyan ki: **Heyan ki** çimandê ma vera bîyên vinî halê ma tim no bi (Ayyıldız, 2014:17).

*Heyana ki: **Heyana ki** tetun erinaynî çend muyê porê rotoxî sipî kerdinî (Espar, 2004a:9).*

*Heyanî ki: **Heyanî ki** germ o ti wardiş meki / We qaydê ki sard bo sebir biki (Ensari, 2018:118).*

*Heyon ki: Mı ra va, **heyon ki**, ti keyna Paşay mı ri neeri, ez to rehet werra ni dena (Kaymak, 2016:44).*

164. Hetê ju ra ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê hemzemanti şixuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şixuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfî, yo nameyi, yo edati u yo bestoği vıraziyayo. Kelimeya *heti* zerf a, kelimeya *ju* name ya, kelimeya *ra* edat a, kelimeya *ki* bestoğ a (Zerf+Name+Edat+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

*Hetê ju ra ki: Hardo dewres de jiyar u diyarê ma bêkes mende. **Hetê ju ra ki** zon u zagonê (kultur) ma vindbiyene deru (Çarekız, 2001:107).*

*Heto ju ra ki: Yison çitury dustê emrê Haqi de vındeno. **Heto ju ra ki** na qonağ teniya yê ma niyo, yê dewuzuno, yê aşir o (Mirza, 2020:457).*

165. Hetê ju ra...u hetê ju ra ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê hemzemanti şixuliyeno.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, sareyê qısmê alaquadarê parçeyê bestoği dı yeno şixuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfî, yo nameyi, yo edati, dı bestoğan vıraziyayo. Kelimeyi *het*, *ju* u *ra* her dı parçeyan dı tekrar biyi. *Het* zerf o, *ju* name yo, *ra* edat a, *u* u *ki* bestoğ i (Zerf+Name+Edat+Bestoğ+Zerf+Name+Edat+Bestoğ).

Kokê cê: Kelimeyi ki ini bestoği ani meydan heme Zazaki yi.

*Hetê ju ra...u hetê ju ra ki: **Hetê ju ra xorti u hetê ju ra ki** çenekê azebi ebe çêf amay veyve u kincanê rindeku ra xu musna jubini (Çarekız, 2001:110).*

166. Hetê ju ra...u heto bin ra ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê hemzemanti şıxuliyeno.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, sareyê qısmê alaquadarê parçeyê bestoği dı yeno şıxuliyayış.

Cımsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfi, dı nameyan, yo edati, dı bestoğan vıraziyayo. Kelimeyi *het u ra* her dı parçeyan dı tekrar biyi. *Het* zerf o, *ju u bin* name yi, *ra* edat a, *u u ki* zi bestoğ i (Zerf+Name+Edat+Bestoğ+Zerf+Name+Edat+Bestoğ).

Kokê cê: Kelimeyi ki ini bestoği ani meydan heme Zazaki yi.

*Hetê ju ra...u heto bin ra ki: Ebe na hal u mezal, **hetê ju ra Gınızı u heto bin ra ki** Çarekızı pıışt dane Murad Pasay (Çarekız, 2001:41).*

167. Hetê ra...hetê ra ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê hemzemanti şıxuliyeno.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, sareyê cumleya alaquadarê parçeyê bestoği dı yeno şıxuliyayış.

Cımsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfi, yo edati u yo bestoği vıraziyayo. Kelimeyi *het u ra* her dı parçeyan dı tekrar biyi. Kelimeya *heti* zerf a, *ra* edat a, *ki* bestoğ a (Zerf+Edat+Zerf+Edat+Bestoğ).

Kokê cê: Kelimeyi ki ini bestoği ani meydan heme Zazaki yi.

*Hetê ra...hetê ra ki: **Hetê ra mirozın biye, hetê ra ki** riyê ho tene huyêne (Çağlayan, 2015:9).*

*Hete ra...hete ra kî: **Hete ra goinênê, hete ra kî** cenc u xortê nikaenu ra qail nêbîenê (Astare, 1994:23).*

168. Hetê ra...heto bin ra zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê hemzemanti şıxuliyeno.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, sareyê cumleya alaquadarê parçeyê bestoği dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfı, yo edati, yo nameyi u yo bestoği vıraziyayo. Kelimeyi *het* u *ra* her dı parçeyan dı tekrar biyi. Kelimeya *heti* zerf a, *ra* edat a, *bin* name yo u *zi* bestoğ a (Zerf+Edat+Zerf+Name+Edat+Bestoğ).

Kokê cê: Kelimeyi ki ini bestoği ani meydan heme Zazaki yi.

*Hetê ra...heto bîn ra zi: **Hetê ra** derse dayene ma wendekaran, **heto bîn ra zî** binê çıman ra ewnîyayêne bi mi û embazê mi Heyderî (Çalagan, 2014:17).*

169. Hetê ra...u hetê ra ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê hemzemanti şıxuliyeno.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, sareyê cumleya alaquadarê parçeyê bestoği dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfı, yo edati u dı bestoğan vıraziyayo. Kelimeyi *het* u *ra* her dı parçeyan dı tekrar biyi. Kelimeya *heti* zerf a, *ra* edat a, u u *zi* bestoğ i (Zerf+Edat+Bestoğ+Zerf+Edat+Bestoğ).

Kokê cê: Kelimeyi ki ini bestoği ani meydan heme Zazaki yi.

*Hetê ra...u hetê ra kî: Atılayî şekero sūr eştîbî fekê xo **hetê ra** litêne û **hetê ra kî** qayîtê zereyê çımanê Memî kerdêne (A. Çiçek 2014:22).*

170. Hetêk ra...hetêk ra zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê hemzemanti şıxuliyeno.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, sareyê cumleya alaquadarê parçeyê bestoği dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfı, yo edati u yo bestoği vıraziyayo. Kelimeyi *het* u *ra* her dı parçeyan dı tekrar biyi. Kelimeya *heti* zerf a, *ra* edat a, *zi* bestoğ a (Zerf+Edat+Zerf+Edat+Bestoğ).

Kokê cê: Kelimeyi ki ini bestoği ani meydan heme Zazaki yi.

Hetêk ra...hetêk ra zî: Ti hetêk ra arayîya xo kenî, hetêk ra zî kincanê xo danî xo ra (Lezgîn, 2015a:14).

Hetê ra...hetê ra zî: Hetê ra na tîjîya şodirî ver de kerdêne ke xo germ bikerê, hetê ra zî qayîtê koyan kerdêne (Akkaş, 2017:61).

171. Heto bin ra ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê hemzemanti şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, bıateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfı, yo nameyi, yo edati u yo bestoği vıraziyayo. *Het* zerf a, *bin* name ya, *ra* edat a, *ki* bestoğ a (Zerf+Name+Edat+ Bestoğ).

Kokê cê: Kelimeyi ki ini bestoği ani meydan heme Zazaki yi.

Heto bin ra ki: Ter kewt zere mı u mı xo xode va: Ez teyna se kena, eke bibo tarih eşi estê, cinauri estê.” Heto bin ra ki diyağa dan xo u van: Ma se biyo? Hona şodiro! Hona nebiyo tari, ez gaa cêna ana dewe.” (Koêkorta, 2001:29-30).

172. Heto ju ra...heto bin ra

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê hemzemanti şıxuliyeno.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, sareyê cumleya alaquadarê parçeyê bestoği dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfı, yo edati, dı nameyan vıraziyayo. Kelimeyi *het* u *ra* her dı parçeyan dı tekrar biyi. Kelimeya *heti* zerf a, *ra* edat a, *ju* u *bin* name yi (Zerf+Name+Edat+Zerf+Name+Edat).

Kokê cê: Kelimeyi ki ini bestoği ani meydan heme Zazaki yi.

*Heto ju ra...heto bin ra: **Heto ju ra** berveme, **heto bin ra** hetê boa merdi ser vozeme some* (Mirza, 2020:60).

173. Heto yew ra...heto bin ra zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê hemzemanti şıxuliyeno.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, sareyê cumleya alaquadarê parçeyê bestoği dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfı, yo edati, dı nameyan u yo bestoği vıraziyayo. Kelimeyi *het* u *ra* her dı parçeyan dı tekrar biyi. Kelimeya *heti* zerf a, *ra* edat a, *yew* u *bin* name yi, *zi* bestoğ a (Zerf+Name+Edat+Zerf+Name+Edat+Bestoğ).

Kokê cê: Kelimeyi ki ini bestoği ani meydan heme Zazaki yi.

*Heto yew ra...heto bin ra zî: **Heto yew ra** ez tersena, **heto bin ra zî** ez vana, ez ha bena wayîra yew tilsimê efsûnini* (B. Bor, 2013:27).

174. Hetta ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey şedinayişê mena şıxuliyeno u cumleyan bı şekilê rêzkerdışi besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bınateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfı u yo bestoği vıraziyayo. Kelimeya *hetta* zerf a, *ke* varyantê bestoğê *ki* ya (Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Bestoğ, yo kelimeya Erebki u yo kelimeya Zazaki ra ameyo meydan.

Kelimeya *hetta* Erebki ya (حتى) (Mutçalı, 2019: 186), kelimeya *ke* zi Zazaki ya.

*Hetta ke: Lengo ke ti hetê ey kenî, ti ardimê ey kenî, nê firsendî xo rê sey xenîmet vînenê, to zî keno sey xo. **Hetta ke**, ti ey ra xirabêr benî (Lezgîn, 2015a:71).*

175. Hetta...ji

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey şedinayışê mena şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, dı parçeyan ra yeno meydan. *Hetta* miyanê cumle dı ca gena, *ji* zi peyniya cumle dı ca gena u mena şedinena.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfî u yo bestoği vıraziyayo. Kelimeya *hetta* zerf a, *ji* varyantê bestoğê *zi* ya (Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Bestoğ, yo kelimeya Erebkî u yo kelimeya Zazakî ra ameyo meydan. Kelimeya *hetta* Erebkî ya (حتى) (Mutçalı, 2019:186), kelimeya *ji* Zazakî ya u varyantê bestoğê *zi* ya.

*Hetta...jî: Tim fek erzenê putan, **hetta** merdandê ma **jî** (Babij, 2009:20).*

176. Hewna

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u cumleyi ki hetê wexti ra binateyê inan dı munasebet esto besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra eğleb sareyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Kelimeya *hewna* zerfê wexti ya (Zerf).

Kokê cê: Ino bestoğ, hetê koki ra Zazakî yo.

*Hewna: **Hewna** kisey înan nêqedîyay bî, Cemîl u Hesik'ya keyber'a asay (Can, 2012:23).*

177. Hewna ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno. Bestoğ, cumleyan bı munasebetê wexti keno rêz u besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra sareyê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zerf u yo bestoği ra ameyo meydan. Kelimeya *hewna* zerf a, *ki* zi bestoğ a (Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ki bestoği ani meydan Zazaki yi.

Hewna ki: Hewna ki nê resayo dew, nê kutikê xû wija d' cayên di nimneno û winî şino warda xû hetek (Adabeyî, 2005:97).

178. Hını

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğê *hını* qey netice şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Kelimeya *hını* hetê cınsê kelime ra zerf a (Zerf).

Kokê cê: Ino bestoğ, Zazaki yo.

Varyanti cê: Zê *hını*, *hîn*, *henî* varyanti cê tesbit biyi.

Hını: *Gawon şono hını* veyve roneno (Kaymak, 2016:21).

Hîn: *Ez zaf bibîya vêşûn mi ard tay rûn kellî na sêr nûn a ez ha wen a deqa ti kowta zeri. Hîn tersûn ver mi nîzûna se bikêrî mi nûn pa rûn a eşt bîn kilawê xwu* (Bor, 2015:91).

Henî: *Ez nêzana henî* werdekê bînî zî merdîbî yan nê (Doğuş&Doğuş, 2019:19).

179. Hın ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdîşê dereca şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê piyabesteyan ra miyanê cumleya verin dı u fail ra pey yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfî u yo bestoği vıraziyayo. Kelimeya *hin* zerf a, kelimeya *ke* zi bestoğ a (Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Hin ke: Fekê aye hin ke bibî ziwa, êdî nêşikîyêne ke qisey bikero (Topaç, 2012:41).

180. Hina ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u cumleyi ki hetê wexti ra bıateyê inan dı munasebet esto besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra eğleb sareyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfî u yo bestoği vıraziyayo. *Hina* zerfê wexti ya, *ke* bestoğ a (Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *hina ke*, *hona ke* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Hina ke: Hina ke bar nêkerdo nêşîyê, ez şorî reyê bivînî (Tekîn, 2013:8).

Hona ke: Hona ke roze soder nêbiya amenê verê çeveri, verê xo çarrnenê vilê Qılı... (Mirza, 2020:183).

Hona ke: Ti, ti be; hona ke asmên de zerqê tijî esto, xo rê cayê vinetene bivîne û tede biheseliye (Beytaş, 2012:42).

181. Hol aya wa g'

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê tercihi şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bıateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo nameyi, yo zemiri, kopula u yo bestoği vıraziyayo. *Hol* name yo, *ay* zemirê şexısı ya u pê wesıl *-a* anciyaya, *wa* kopula ya, *g'* varyantê bestoğê *ki* ya (Name+Zemir+Kopula+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Hol aya wa g': Zeri xwu ra vûna, hol aya wa g' Wus ez eşta zerê ina tendûr (İ.Bor, 2013:214).

182. Holê gureyi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê tercihi şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bıateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı nameyan vıraziyayo. (Name+Name).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *holê gureyî*, *holê gurî* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Holê gureyî: Xo bi xo vano, holê gureyî ez emşo şîyerî dîwan (Bor, 2014:19).

Holê gurî: In merdim xwu xwu fikirîyen vûn holê gurî ez in welat terk bikêr (Bor, 2015:72).

183. Holê yı

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê tercihi şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bıateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo name u yo zemiri ra ameyo meydan. *Hol* name yo, *yı* zemirê şexısı yo (Name+Zemir).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Holê yı: Yo seyad yo kutik bîyor ma xwu îr se kên holê yı ez xwu îr şîyêr (Bor, 2015:50).

184. Holê yî aya wa

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê tercihi şixuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ran binateyê ê cumleyan dı yeno şixuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo name, dı zemiri u kopula ra ameyo meydan. *Hol* name yo, *yî* zemirê şexısı yo, *ay* zemirê ramotışi ya u pê wesıla *-a* ancıyaya, *wa* kopula ya (Name+Zemir+Zemir+Kopula).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Holê yi aya wa: Vûna, holê yi aya wa ez çimûn xwu best, xwu sêr kueşk ra berz war (İ. Bor, 2013:194).

185. Holê yî aya wa g'

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê tercihi şixuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şixuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo name, dı zemiran, kopula u yo bestoği ra vıraziyayo. *Hol* name yo, *yî* zemirê şexısı yo, *ay* zemirê ramotışi ya u pê wesıla *-a* ancıyaya, *wa* kopula ya, *g'* varyantê bestoğê *ki* ya (Name+Zemir+Zemir+Kopula+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Holê yi aya wa g': ...ma îhna şûer keye rî ma ben sîya, holê yi aya wa g' ma încêk bikiş û sayûn yi û zerdûn yi big û ma hema şî keye (İ. Bor, 2013:42).

186. Holê yî ina wa ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê tercihi şixuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo nameyi, dı zemiran, kopula u yo bestoği vıraziyayo. *Hol* name yo, *yi* zemirê şexısı yo, *ina* zemirê ramotışı ya, *wa* kopula ya, *ki* bestoğ o (Name+Zemir+Zemir+Kopula+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği bestoği Zazaki yi.

Holê yi ina wa ki: Wulay ma în ber birûeş ken yo çend qurîş, holê yi ina wa ki ma ber bid qral, qral belkîya hîna zêd perûn bid ma (İ. Bor, 2013:73).

187. Homa hes bikero

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey waştışı şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı nameyan u yo fiili vıraziyayo. Kelimeya *Homa* u *hes* name yi, fiile *kerdışi* zi şekilê emırı dı şıxuliyayo (Name+Name+Fiil).

Kokê cê: Ino bestoğ, dı kelimeyanê Zazaki u yo kelimeya Erebki ra ameyo meydan. Kelimeyi *Homa* u *kerdış* Zazaki yi, kelimeya *hes* Erebki ya (حَضَّ) (Mutçalı, 2019:214).

Homa hes bikero: Seke ti zî vînenî, darê ke mi ronayê, hema xerz ê. Şaxê teze yê. Homa hes bikero, serrêk-di serrî dima ra êdî do fêkîyan bidê (Lezgîn, 2015b:84)

188. Homa nêkero ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey waştışı şıxuliyeno. Fiilê *kerdışi* miyanê bestoği dı bı şekilo menfi anciyayo, bı ino qeyde menfite ifade keno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê kê besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo nameyi, yo fiili u yo bestoği vıraziyayo. *Homa* name yo, fiile *kerdışi* şekilo menfi dı şıxuliyayo, *ke* zi varyantê bestoğê *ki* ya (Name+Fiil+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Homa nêkero ke: Şarê mehlaya ma zaf vatvatok o. Homa nêkero ke teqê çiyêk bikerê, eynî danê def ro! (Lezgîn, 2015b:57).

189. Homa zano

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışe şedinayişê mena şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bınateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bbestoğ, pê tihetameyişê yo nameyi u yo fiili vıraziyayo. Kelimeya *Homayi* name ya, *zano* halê wextê hirayi ê fiilê *zanayişi* yo (Name+Fiil).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Homa zano: Çıyo ke mi dıyo, ez do to rê qal bikî. Homa zano, xılaf mi de çin o (Lezgîn, 2015a: 49).

190. Honde ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey miqdari şıxuliyeno u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Hem sareyê cumleyan dı hem miyanê cumleya verin dı hem zi bınateyê cumleyan dı şıxuliyayişê ini bestoği mumkun o.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfi u yo bestoği vıraziyayo. *Honde* zerfê miqdari yo, *ke* bestoğ a (Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Honde ke: Gunê çarê ey ra araq bêro, araq dılapa vo gilê pırnıke ra waro gıno. Honde ke çare ra araq nêamo, xêrê xo çin o (Mirza, 2020:181).

*Honde ke: Jêle endi **honde ke** na qese gos daybi, gosê ho bibi giran* (Çağlayan, 2015:7).

*Hondê ke: Cenikê Cenikê yaw to deme çîqa bicikê ronin powtê anîya mîyanê mi kulî bîyo lipûlinc. **Hondê ke** cira ron receno* (A. Çîçek, 2012:21).

*Honde ke: Ca be ca zaf aseyo, zil u turr o, raye pa çin a. **Honde ke** heliyê çali be tayê heywanê bini çerexinê, perrenê ra* (Çiya, 2020:7).

191. Hoyna hoyna

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdîşê şerti şixuliyeno u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şixuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, yo zerf o. Bestoğ, cumle dı semedê şedinayîşê mena tekrar biyo (Zerf).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

*Hoyna hoyna: Inaray to ri xatur, **hoyna hoyna** tı çiyi inava bika, ez to kışena* (Kaymak, 2016: 62).

192. In beynat id

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şixuliyeno u cumleyan bı şekilê rêzkerdîşi besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şixuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyîşê yo sifeti, yo nameyi u yo edati vıraziyayo. Kelimeya *in* sifetê ramotîşi ya, *beynat* nameyo u *id* zi varyantê edatê *dı* yo (Sifet+Name+Edat).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: *Zê in beynat id, no beyntar di varyanti cê tesbit biyi.*

In beynat id: Kûar destmûrê gêren çûwê xwu in beynat id tucar xwu yi ver ra ken zeri şin xwu nimnen (Bor, 2015:46).

No beyntar dı: Weyra xwi rî xebitiyaynî. No beyntar di zewiciyabi û dey rî yew laj zî bibi. (Malmîsanij, 2000:250).

193. In rid ra

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şıxuliyeno u cumleyan hetê sebebi ra besteno yobinan ra. Cumleya verin dı seabê cumleya dıym yeno eşkerakerdış.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bıateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo sıfet, yo name u yo edati ra ameyo meydan. *In sıfetê ramotışi yo, rid name yo u ra zi edat a (Sıfet+Name+Edat).*

Kokê cê: Heme kelimeyi bestoği Zazaki yi.

In rid ra: Bawo, ûmbaz tui çînik in rid ra ti ihna vûn (Bor, 2015:56).

In rid ra: Ez ti ra zaf hes ken, in rid ra mi ti ra towê nîva (İ. Bor, 2013:186).

194. Ina hew

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışi şıxuliyeno u cumleyan bı şekilê rêzkerdışi besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bıateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo sıfeti u yo nameyi vıraziyayo. *Ina sıfetê ramotışi ya, hew zi name ya (Sıfet+Name).*

Kokê cê: Her dı kelimeyi mi bestoği Zazaki yi.

Ina hew: ...pa o lete wa howt nûn û yo letê nûn îz ser wena hûncê mird nîbena. Ina hew şina çî ardî zere d' êst ayin îz alawena otîr erzena bîn welê adirgûn mîr binêk lemidîyen ya ay îz wena (Bor, 2015:40).

195. Ina ray

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şıxuliyeno u cumleyan bı şekilê rêzkerdîşi besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bıateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo sıfeti u yo nameyi vıraziyayo. *Ina* sıfetê ramotîşi ya, *ray* name ya (Sıfet+Name).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Ina ray: Gede qireno. Inaray virdîzi xu aqlîni û vazdeni şoni heyat... (Kaymak, 2016:29).

196. Ina yew ra

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şıxuliyeno u cumleyan hetê sebebi ra besteno yobinan ra. Cumleya verin dı seabê cumleya dıym yeno eşkerakerdîş.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bıateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo sıfet, yo name u yo edati ra ameyo meydan. *Ina* sıfetê ramotîşi ya, *yew* name ya, *ra* edat a (Sıfet+Name+Edat).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Ina yew ra: Welakîn ki mena jey qet'î nîya / Ina yew ra me'na jey zennî bîya (Ensarî, 2018:130).

197. Inke gi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u cumleyi ki binateyê inan dı hetê wexti ra munasebet esto besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyi ki bestiyeni yobinan ra sareyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfi u yo bestoği vıraziyayo. *Înke* zerfê wexti yo, *gi* varyantê bestoğê *ki* yo (Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Înke gi: İnke gi ma cûîn, ma eşkîyen heq belûn ra bîye, ma extîyarî b' ma senî bîn belûn ra vecîyen (Î. Bor, 2013:141).

198. İhna

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğê *ihna* qey eşkerakerdışı yeno şıxuliyayış u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, hetê cınsi ra zerf o (Zerf).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

İhna: ...cinîyek qîj xwu kuwena mîyerdê xwu wa, wû qîj xwu kuwen cinîyê xwu wa ihna pê qîj xwu bîn şa... (Bor, 2015:28).

199. İlam ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê qetiyeti yeno şıxuliyayış.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo bestoği u yo zerfî vıraziyayo. *Îlam zerf a, ke bestoğ a* (Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Bestoğ, yo kelimeya Zazaki u yo kelimeya Erebi ra ameyo meydan. *Îlam Erebi ya (ۆ)* (Mutçalı, 2019: 37), *ke Zazaki ya.*

Îlam ke: Sona mêrdê ho ra vana: "Îlam ke tı bêrê a manga sarre bibîrnê." (Mükan,2017b:38).

200. Ju ju fin....ju ju fin zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan. Kelimeya *ju* her parçe dı, dı dori tekrar biya, kelimeya *fin* her parçe dı dorêk tekrar biya.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şıxuliyeno u cumleyan bı şekilê rêzkerdîşi besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, cumleya alaquadar ra ver yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo sıfet, yo name u yo bestoği ra ameyo meydan. *Ju sıfet a, fin name ya, zi bestoğ a; ju u fin* tekrar biyi (Sıfet+Name+Sıfet+Name+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Jû jû fin....jû jû fin zî: Jû jû fin qeçanê Tiwêreki dayê qeçandê Gozêrek ro, jû jû fin zî qeçanê Gozêreki kutikî verdayê qeçandê Tiwêrek ro (Can, 2012:40).

201. Kam gama ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u cumleyan hetê wexti ra besteno yobinan ra.

Cayê cê: Hem sareyê cumleyan dı hem zi miyanê cumleya verin dı şıxuliyayışê cê mumkun o. Cumleya cêrin dı miyanê cumleya verin dı şıxuliyayo. Cayê ini bestoği goreyê şedinayışê faili bediliyeno.

Cınsê cê: Bestoğ, yo sıfet, yo name u yo bestoği ra ameyo meydan. *Kam* sıfetê pers o, *gam* name ya u *ki* bestoğ a (Sıfet+Name+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Kam gama ki: Hesên kam gama ki nê qiseyan pey hesîyaynî hêrsan ver hewa kewtinî (Espar, 2004a:59).

202. Key ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u cumleyan bı munasebetê wexti besteno yobinan ra.

Cayê cê: Hem sareyê cumleyan dı hem zi faili ra pey miyanê cumleya verin dı şıxuliyayışê ini bestoği mumkun o.

Cınsê cê: Ino bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfi u yo bestoği vıraziyayo. *Key* zerfê pers a, *ki* bestoğ a (Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *key ki*, *key ke*, *key g'* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Key ki: Metersi, yi Tirki, yi nêseni qewğe bıki, ma canmirdi eşironi, metersi, ez ha şıma ver, key ki ez merda şıma hema şiyeri qewğe (Lerch,1857; Neqıl: Aslanoğulları, 2014:52).

Key ke: Key ke şıma karê xo baskerd, mı rê xevere birusnê ez nêvındon, yon (Mirza, 2020:200).

Key ke: Bertal key ke amêne suke şiyêne bazar (Çiya, 2020:46).

Key g': Key g' sare ti kowt teng, bîye biûn astûn mi (İ. Bor, 2013:230).

203. Ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğê *ki* eğleb qey eşkerakerdiş u zelalkerdışê mena yeno şıxuliyayış. Ino bestoğ dordor zi qey ifadekerdişê wexti şıxuliyeno u dı gureyan hetê wexti ra besteno yobinan ra. Bestoğê *ki* ge ge zi qey ilawekerdışê yona gureyi yan zi yona menaya newe yeno şıxuliyayış.

Cayê cê: Hem bıateyê cumleyan dı hem zi miyanê cumleya verin dı şıxuliyayışê ini bestoği mumkun o.

Cınsê cê: Kelimeya *ki* hetê cınsê kelime ra bestoğ a (Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Varyanti cê: Zê *ke, ki, ki, ko, ku, ik, ig, go, g', kî* varyanti cê tesbit biyi.

G': Homa mekir ti g' cey bûetûn mi bikêr (Bor, 2015:45).

Ge: Min zanayne ge zimistanî werdekî yenê awgermikanê fekê çemî (Doğuş&Doğuş, 2019: 19).

Go: A go yena ezman qeleşnena / a go yena erdu hem bedelnena (Kavari, 2004:51).

Ik: Ma zun ik tu qadir pil, ma aciz i / Tî zengin sexi yê, ma zaf feqir i (Narin, 2018:14).

İg: Şeytuni va ez qulun tu şaş kena / Ay ig zeif yin heq ra ez kaş kena (Muşeki, 2020:24).

Ke: Bi namê wahîrê no erd û azmin / Ke ma dest kerd bi no girwedo rengîn (Babij, 2018:175).

Ke: Wertê na kou de dewuzu ke weşiya xo ramitene Silêman eve Yivrayimi ra vejyay amey (Mirza, 2020:32).

Kı: Kaşo kı kewti diyar hında roj şı bı awa (Pamukçu, 2020:50).

Kı: Roşeno di rıkat nımaji xu keno qedneno di kı keyneki tırba xu ra varıştı û hamey teber (Kaymak, 2016:25).

Ki: Ez imeya ki ti ina estorê mi nale bikirî (Mîrvanî, 2012:25).

Ko: Vera heqqî omê pîser herb Bedrî / Qesem wendi ko nîverdê yo tenî (Çolig, 2012:15).

Ku: Ay ku gunah kerdo bawe wo ti şefa'et bikerî / Badê kerdişê gunahî va ez go xo rê se kerî? (Kavari, 2004:11).

204. Ki...ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo tekrarbiyayi yo. Bestoğ pê tekrarbiyayişê *ki* ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdişê ifadeyan ya zi cumleyan yeno şıxuliyayiş u inan bı şekilê rêzkerdişi besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, ifade ya zi cumleyi ki cı ser tesir keno, inan ra pey yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tekrarbiyayişê *ki* ameyo meydan (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Ki...ki: *Derd ki, derman ki zerê mordemi dero* (Çiya, 2001:15).

Kî...kî: *Qezencê xo kî, çêneke kî to rê ca verdano* (Beytaş, 2012:70).

Ki...ki: *Rındiye ki na dina de ra, xıraviniye ki* (Mirza, 2020:455).

Kî...kî: *Bon kî yê min o, bax u bostan kî yê min o* (Astare, 1994:39).

205. La

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğê *la* qey ifadekerdişê tezadi yeno şıxuliyayiş u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê *ki* besteno yobinan ra, binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Kelimeya *la* hetê cınsê kelime ra bestoğ a (Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

La: Bi Qur'anî ay bînî mensûxî / La hukmê ê wendiş mubeddel niyî (Ensarî, 2018:62).

La: Lu dormaleyê sini dı gêrena, nata yena, weta şına, uniyena mêsin ra la tayi in guri ra ay sarî nêkuenu (Akban, 2020:8).

206. La a hınge de

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê *ki* besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Ino bestoğ, yo bestoğ, yo sıfet, yo name u yo edati ra ameyo meydan. *La* bestoğ a, *a* sıfetê ramotışı ya, *hınge* name ya, *de* edat a (Bestoğ+Sıfet+Name+Edat).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

La a hînge de: Heme maseyan kuçe ra vila bikî. Pay bigeyrî ser...La a hînge de çime to gineno piro ke yew kardîya kalanî ha serê erebeyî de, kişta terazî de (Lezgîn, 2015a:47).

207. La anci zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê tezadi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra. Kelimeya *zi* qey şedinayışê mena şıxuliyaya.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan u yo zerfî vıraziyayo. *La u zi* bestoğ i, *anci* zerf a (Bestoğ+Zerf+Bestoğ).

Koke cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: *Zê la anci zi, la ancina zi* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

La ancî zî: Ez çend sêrrî yo şina-yena, la ancî zî her rey eynî heyecan mi geno (Kuriş, 2013:22).

La ancina zî: Bêwayîr û bêkes nêbî la ancina zî bêriya înan kerdinî (Zengelan, 2007:16).

208. La ancina

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê tezadi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo bestoği u yo zerfî vıraziyayo. *La bestoğ a, ancina* zerf a (Bestoğ+Zerf).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: *Zê la ancina, la anca, la huncê* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

La ancîna: Ti veyveyî ra zafhes nêkenî la ancîna şerman ra ti şan de şinî salone (Lezgîn, 2015a:74).

La anca: Çîyêkê to çin o. La anca ez çend îlacan dana to (Yılmaz, 2018:101).

La hûncê: Cini xwu ra zûna la hûncê pê qetikîn a persena (Bor, 2015:115).

209. La anciya ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê tezadi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra. Kelimeya *ki* qey şedinayışê mena şıxuliyaya.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan u yo zerfî vıraziyayo. *La u ki* bestoğ i, *anciya* zerf a (Bestoğ+Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

La ancîya kî: Ez nêşikîna heqa înan biderî la ancîna kî ez wazena înan binusnî, ez na bawerîye der a ke ê mi ra memiradîyê (Asmîn, 2013:70).

210. La badê ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u cumleyi ki binateyê inan dı hetê wexti ra munasebet esto inan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan u yo edati vıraziyayo. *La u ke* bestoğ i, *badê* tiya dı bı wezifeyê edati şıxuliyaya (Bestoğ+Edat+Bestoğ).

Kokê cê: Bestoğ, dı kelimeyanê Zazaki u yo kelimeya Erebkî ra ameyo meydan. Kelimeyi *la u ke* Zazaki yi, kelimeya *badê* zıwanê Erebkî ra kelimeya (بعد) ra yena (Mutçalı, 2019: 90).

La badê ke: Ez rebenê Homayî seke here ser o bî, xwu rê cayê xwu de şeqizîyaya. La badê ke mi ceryan tamîr kerd û a keyneka rinde mi rê yew qehwe girêna, na Pîra Eyşe verê çokanê mi de ronîşte û dest pêkerd, mi rê qalê meselaya Perşe kerde (Lezgîn, 2015b:58).

211. La bê bîvine ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, tiya dî çiqas semedê tesdiqî şıxuliyayo zi wezifeyê cı yo esas ifadeyanê zıddan yobinan ra bestış o.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dî yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, dî bestoğan u dî fiilan ra ameyo meydan. *La* bestoğ a, *bê* şekilê emiri ê fiilê ameyışi yo, fiilê *vinayışi* zi şekilê emiri dî şıxuliyayo, *ke* bestoğ a (Bestoğ+Fiil+Fiil+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi inî bestoği Zazaki yi.

La bê bivîne ke: Mi xo zere de wina yew name nabi pa, la bê bivîne ke a raşt a zî xalfetiyije vejîya. (B. Bor, 2013:59).

212. La çî heyf

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabetse yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê tezadi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dî yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, yo bestoğ u dî nameyan ra ameyo meydan. *La* bestoğ a, *çî* u *heyf* name yi (Bestoğ+Name+Name).

Kokê cê: Ino bestoğ, Zazaki u Ereki yo. *La* u *çî* Zazaki yi, *heyf* Ereki yo (حيف) (Mutçalı, 2019:247).

La çi heyf: Babîyê ey hende waştêne ke o biwano û bibo merdimêko zanaye la çi heyf, ey nêdî ke lajê ey nika doxtorîye waneno (Lezgîn, 2015b:23).

213. La çi heyf ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê tezadi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bınateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, dı bestoğan u dı nameyan ra ameyo meydan. *La* bestoğ a, *çi* u *heyf* name yi, *ke* bestoğ a (Bestoğ+Name+Name+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ, kelimeyanê Zazaki u Ereki ra ameyo meydan. *La, çi u* ke Zazaki yi, *heyf* Ereki yo (حيف) (Mutçalı, 2019:247).

La çi heyfke: Camêrdî va “ Tebîet hekîm o. La çi heyfke ma ziwanê tebîetî ra zêde fam nêkenê (Lezgîn, 2015b:85).

214. La dıma ra ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê tezadi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bınateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan, yo nameyi u yo edati vıraziyayo. *La* bestoğ a, *dıma* name yo, *ra* edat a, *ke* bestoğ a (Bestoğ+Name+Edat+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

La dıma ra ke: Wexto ke merdim newe eşnaweno ke ziwanê ma de numreyê telefonan wina yenê vatiş, merdim şaş beno. La dıma ra ke hiş yeno sereyê merdimi, na rey zaf keyfê merdimi yeno (Lezgîn, 2015a:21).

215. La eg

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê şerti şixuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şixuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan vıraziyayo. *La* bestoğ a, *eg* varyantê bestoğê şerti *egeri* ya (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği zi Zazaki yi.

La eg: Mîyerik tersen, xwu xwu vûn “La eg cinîyê mi raştâ vûna o wext în qîj pîyor telef bên, zûrîyêt mi ben kûar (Bor, 2015:115-116).

216. La gama ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şixuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şixuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pe tihetameyişê dı bestoğan u yo nameyi vıraziyayo. *La* bestoğ a, *gam* name ya u wesıla mayti *-a* gureta, *ke* bestoğ a (Bestoğ+Name+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

La gama ke: To vengê ey nêşnasna. La gama ke nameyê to va û persê to kerd, to zana ke yew camêrd o (Lezgîn, 2015a:15).

217. La ge ge zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan. Kelimeya *ge* tekrar biya.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê rêzkerdışı şixuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şixuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê hiri bestoğan vıraziyayo. Bestoğê *ge* tekrar biyo (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

La ge ge zî: Kamera rayîr nîşan dana, zereyê ereba nîşan dana, şoferî nîşan dana, rîyê înan nîşan dana. La ge-ge zî destanê înan nîşan dana (Lezgîn, 2015a:9).

218. La hem...hem zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan. Kelimeya *hem* her dı parçeyan dı tekrar biya.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey hemzemanti şıxuliyeno labelê kelimeya sareyê bestoği *la* tezađê menaya cumleya verin u cumleya dıyın kena eşkera, kelimeya peyin ê bestoği *zi* tiya dı mena şedinena.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği sareyê qısımê alaquadarê xu ra ver yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê hiri bestoğan vıraziyayo. Bestoğê *hem* her dı parçeyan dı tekrar biyo (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

La hem...hem zî: Nê hardlerzî de keyeyê Ūsivî ra kes nêmerdîbî. La hem dewa înan hem zî dewanê bînan de zaf merdimê înan merdîbî (Dêrsim, 2014:13).

219. La hend zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê tezađi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra. *Zi* tiya dı mena şedinena.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bınateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan u yo zerfî vıraziyayo. Kelimeyi *la* u *zi* bestoğ i, kelimeya *hend* zerfê miqdari ya (Bestoğ+Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

La hend zi: Halê cı rınd bı la hend zi çıkos bı; maldê xo sero gan daye (Pamukçu, 2020:37).

220. La hende ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê tezadi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra. *Ki* tiya dı mena şedinena.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bınateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan u yo zerfı vıraziyayo. Kelimeyi *la* u *ki* bestoğ i, kelimeya *hende* zerfê miqdari ya (Bestoğ+Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

La hende kî: Destê mi semedê na raywanîye bêsebr ê. La hende kî tersenê (Topaç, 2012:6).

221. La her çi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, bı şekilêko zıxm istisna ifade keno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bınateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, yo bestoğ, yo sıfet u yo nameyi ra ameyo meydan. *La* bestoğ a, *her* sıfet o, *çi* name yo (Bestoğ+Sıfet+Name).

Kokê cê: Kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

La herçî: Sewbîna guran ser o nê, la herçî qaydê tetunî rê pîzze peran nêveşnaynî (Espar, 2004a:9).

222. La hetani ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê wexti şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan u yo zerfî vıraziyayo. *La u ke* bestoğ i, *hetanî* zerfê wexti ya (Bestoğ+Zerf+ Bestoğ).

Kokê cê: Kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

La hetanî ke: Ti vanî, ez hewla xo nîmcet nêverdî. La hetanî ke ti camêrdî rayîr ra xelisnenî, linga to zî bena lenge (Lezgîn, 2015a:71).

223. La hin di ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u cumleyi ki hetê wexti ra binateyê inan dı alaqa esto besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan, yo zerfî u yo fiili vıraziyayo. Kelimeyi *la u ki* bestoğ i, kelimeya *hin* zerfê hali ya, kelimeya *di* wexto viyerte dı ancıyayışê fiilê diyayışi ya (Bestoğ+Zerf+Fiil+Bestoğ).

Kokê cê: Kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

La hin di ki: Hêrsan ver lewê Geloyî recifîyay la hin di ki yew espar neqebê Eynî Sayêreki ra asa (Espar, 2004a:61).

224. La ila

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê qetiyeti yeno şıxuliyayış.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo bestoği u yo zerfî vıraziyayo. *La bestoğ a, ila* zerf a (Bestoğ+Zerf).

Kokê cê: Bestoğ, yo kelimeya Zazaki u yo kelimeya Erebki ra ameyo meydan. *La Zazaki ya, ila Erebki ya (ۆ)* (Mutçalı, 2019: 37).

La ila: Vêşêri deran u layan dı bena la ila awa cı do pak u zelal bo; çoşmey cı do sersey bo (Pamukçu, 2020:47).

225. La ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê şerti şıxuliyeno u cumleyan hetê şerti ra besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cinsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan viraziyayo. *La bestoğ a, ku zi varyantê bestoğê ki yo* (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

La ki: Willah ti şêra hec se ez zî to reydi yena. La ki to towbe kerdo ow ti şona hec, ez zî yena to reydi (Malmîsanij, 2000:211).

La ku: Eger ti şertanê min bi ca bîyarê, tamam. La ku ti şertanê min bi ca nîyarê û ti kar ra poşman bibê karê min ca verdê ezo zolêke mîyanê paştê to ra biancî (Licokic, 2007:41).

226. La miratê

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê tezadi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cinsê cê: Ino bestoğ, yo bestoğ u yo zerfi ra ameyo meydan. *La bestoğ a, mirat zerf a* (Bestoğ+Zerf).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

*La mîratê: To linga xo depîşte. **La mîratê** goni nêvinderte, mîyanê engîştanê to ra da teber (Lezgîn, 2015a:13).*

227. La na rey ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şıxuliyeno u cumleyan bî şekilê rêzkerdîşi besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dî yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dî bestoğan, yo sıfeti u yo nameyi vıraziyayo. *La u ki bestoğ i, na sıfetê ramotişi ya, rey name ya (Bestoğ+Sıfet+Name+Bestoğ).*

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

*La na rey kî: Ma zulmê ey ra xelesîyayîme **la na rey kî** vêşanîyê, xizanîye ma nêverdaymê ra (Asmîn, 2013:43).*

228. La qe nêbo

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Ino bestoğ qey istisna şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dî yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, bestoğê *la*, zerfê *qe* u halo menfî ê wextê hira ê fiilê *biyayîşi* ra vıraziyayo (Bestoğ+Zerf+Fiil).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

*La qe nêbo: Qedrê to sêma, altuna, nêsenceyeno **la qe nêbo** nay bıgi kî kêfê mi bêro (Pamukçu, 2020:15).*

229. La seni ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u cumleyi ki hetê wexti ra munasebetê inan esto besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, dı bestoğan u yo zerfi ra ameyo meydan. *La bestoğ a, seni zerfê hali ya, ke bestoğ a (Bestoğ+Zerf+Bestoğ).*

Kokê cê: Hiri heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

La seni ke: Ti ewnîyenî dest erzeno biska porê xo yê qertebozê xelesinî, mîyanê çimanê xo ra gêno, apey dano. La seni ke destê ey mîyanê porê ey ra yeno war, biska porî zî apey semetyena, eynî sey verî kewena mîyanê ey (Lezgîn, 2015a:79).

230. La seni kerd

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê tezadi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo bestoği, yo zerfi u yo fiili vıraziyayo. *La bestoğ a, seni zerfê hali ya, kerd wexto viyerte ê fiilê kerdışi yo (Bestoğ+Zerf+Fiil).*

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

La seni kerd: Hukmati namedê cı ya panqa dı hisab akerd, menganiya kokimey kerd hisabdê cı la seni kerd a nêşi perey panqa ra nêanti (Pamukçu, 2020:13).

231. La seni kî biyo

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê weziyetê meçhuli şıxuliyeno u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, dı bestoğan, yo zerf u yo fiili ra ameyo meydan. *La* bestoğ a, *seni* zerfê hali ya, *kı* bestoğ o, *biyo* riwayetê wextê viyerteyi ê fiilê biyayişi yo (Bestoğ+Zerf+Bestoğ+Fiil).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

La seni kı biyo: Dukan miyaniki akerdo la seni kı biyo xeber resaya qeraxoli, yuzbaşı pey hesiyayo (Pamukçu, 2020:58).

232. La...hem...hem zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, hiri parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê hemzemanti şıxuliyeno u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğê *la*, binateyê cumleyan dı yena şıxuliyayişi; bestoği *hem* u *hem zi* qısımanê alaquadarê yobinan ra ver şıxuliyeni u ê qısıman kenî rêz.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê hiri bestoğan vıraziyayo. *La*, *hem* u *zi* xuser *zi* bestoğ i. *Hem* dı dori tekrar biya. (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

La...hem...hem zî: Fikrê xo gore ver bi Çarçela şîyêne la rayîra xo hem zaf kerdbî derg hem zî miyanê daran de bêke rayîre bibo gerayiş zehmet bî (Akkaş, 2017:53).

233. Labelê

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğê *labelê* qey ifadekerdişê tezadi yeno şıxuliyayişi u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayişi.

Cınsê cê: Kelimeya *labelê* hetê cınsê kelime ra bestoğ a (Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Varyanti cê: Zê *labelê*, *labirê*, *labreye*, *labrê*, *labrey* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Labelê: Labelê ma zanî rehma bê hîsab / To hete esta û ma bî dilkebab (Xasî, 2008:17).

Labirê: Îsanê Hesperani hend telef nêbiyo, labirê tengey anta (Pamukçu, 2020:107).

Labreye: Temam ez a to birişa veyve. Labreye ti do rew bêrê (Adabeyî, 2005:87).

Labrê: Min û Kej a pêra bol hes kerdê labrê ma tim vistê pê (Adabeyî, 2018:86).

Labrey: Dimilîyan kurmancî zanayên, labrey kurmancan dimilî bol nêzanayên. (Ayyıldız, 2014:19).

234. Labelê eke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê şerti şıxuliyeno u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan vıraziyayo. *Labelê u eke* xuser zi bestoğ i, *eke* varyantê *eger a* (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Labelê eke: Ma vajî eke lacek wayîrê yew kare bibînî ya zî biney hal u wextê yînî weş bibînî abi gore keyney hûmaritînî. Labelê eke karê lacekî çinê binî, feqîr bibînî hûmaritişê yînî zî abi gore bi (Espar, 2004b:15).

235. Labelê ge ge

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno. Kelimeya verina bestoği *labelê* cumleyanê neweyan cumleya verin ra qilênena, *ge ge* rêzkerdişi ifade kena.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, dı bestoğan ra ameyo meydan. Kelimeyi *labelê* u *ge* her yo xuser bestoğ i; *ge* tekrar biya (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Labelê ge ge: Qiymetê qalinî tim û tim peran reyra beylu kerdinî. Labelê ge ge herunda peran di, polê lacekî şiyaynî hêga, bostan, heywanan, tifing, şeşderb(dabançe) yan zî sewbî çî bido pêrdê keyneki (Espar, 2004b:22).

236. Labelê ge ge zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno. Kelimeya verina bestoği *labelê* cumleyanê neweyan cumleya verin ra qılênena, *ge ge zî* rêzkerdışı ifade keno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bınateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, hiri bestoğan ra ameyo meydan. Kelimeyi *labelê*, *ge* u *zi* her yo xuser bestoğ i; kelimeya *ge* tekrar biya (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Labelê ge ge zî: Ez bi xwi yew şew raşt amewo, dikanê sibhay veynda hema ra zî kinarê lacekî u ey keyneki qalinî ser o pê nêkerdbi. Labelê ge ge zî polê lacekî û keyneki verî pê ameynî (Espar, 2004b:20).

237. Labelê hewna zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê tezadi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bınateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, dı bestoğan u yo zerfî ra ameyo meydan. *Labelê* bestoğ o, *hewna* zerf a, *zi* bestoğ a (Bestoğ+Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Labelê hewna zî: Yew-yew hewi zî, polê lacekî niyetê poldê keynek zanaynî labelê hewna zî çend xwazgîné giregirî girewtinî şînî keydê keyneki û ya waştinî (Espar, 2004b:18).

238. Labelê reyna ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê tezadi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zerf u dı bestoğan ra ameyo meydan. *Labelê* bestoğ o, *reyna* zerf a, *ki* bestoğ a (Bestoğ+Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Labelê reyna kî: Mexsudê Keskî agêrabî keye labelê reyna kî rika xo ramitêne fekê xo nan û awe ra nênayêne (Gunduz, 2010:234).

239. Labelê seni ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, dı bestoğan u yo zerfî ra ameyo meydan. *Labelê* bestoğ o, *seni* zerfê wexti yo u *ke* bestoğ a (Bestoğ+Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Labelê seni ke: Verî bineyke şaş mend, labelê senî ke o hût hewna gurrîniya xwu dir kewt rayîr û şî, hema newe heş ame bi sereyê ey (Lezgîn, 2015b:36).

240. Lakim ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê tezadi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cinsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan vıraziyayo. Kelimeyi *lakim u ki* her yo xuser bestoğ i (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ yo kelimeya Erebki (لكن) (Mutçalı,2019: 835) u kelimeya Zazaki *ki* ra ameyo meydan.

Lakim ki: Ez Nêribic a, ameya mali tu, dızdey bıkeri bira, tu ez dian, lakim ki ez ha bena, zor bena (Lerch,1857; Neqıl: Aslanoğulları, 2014:44)

241. Lakin

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğê *lakin* qey ifadekerdişê tezadi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cinsê cê: Kelimeya *lakin* hetê cinsê kelime ra bestoğ a (Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Erebki yo (لكن) (Mutçalı,2019: 835).

Varyanti cê: Zê *lakin*, *lakim* varyanti mi bestoği tesbit biyi.

Lakin: Allê va o çi g' şıma wazên buwerên / Lakin darê gelli şıma mwerên. (Muşeki, 2020:26).

Lakim: Dedkêne yi, yi ra zaf hes kena, lakim in heskerdiş xwu nêşkiyena bid tever (İ. Bor, 2013:9).

242. Lawrek

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğê *lawrek* qey ifadekerdişê tezadi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Kelimeya *lawrek* hetê cınsê kelime ra bestoğ a (Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Lawrek: Paşay mi tû ino pîlêkî (kîsey) zernûn dayo mi seba hûnerî mi, mi we qebul kîyerdo, lawrek yew çî mî ri xudik (ecêb) imewo (Mîrvanî, 2012:38).

243. Letê ju ra...u letê bin ra ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: bestoğ, qey ifadekerdişê hemzemanti şıxuliyeno.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, sareyê cumleya alaquadarê parçeyê bestoği dı yeno şıxulnayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê hiri nameyan, yo edati u dı bestoğan vıraziyayo. Kelimeyi *letê* u *ra* her dı parçeyan dı tekrar biyi. *Letê, ju* u *bin* name yi, *ra* edat a, *u* u *ki* bestoğ i (Name+Name+Edat+Bestoğ+Name+Name+Edat+Bestoğ).

Kokê cê: Kelimeyi ki ini bestoği ani meydan heme Zazaki yi.

Letê ju ra...u letê bin ra ki: Nêy meseli letê ju ra hem zagonê ma u letê bin ra ki tarixê mîletê maê (Çarekız, 2001:12).

244. Ma vaji

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê ihtimali şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, zemirê şexîsê dıyino zafomar *ma* u wexto hira dı ancıyayışê fiilê vatışi ra ameyo meydan (Zemir+Fiil).

Kokê cê: Her dı kelimeyi bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *ma vaji, ma vacime, ma vajime, ma vazım* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Ma vaji: Mi va **ma vaji** ez Hezretî Xidir a şima mi ra çi waştên (Bor, 2015:73).

Ma vacîme: Mesela, hişê ma qelbê m ara nêvano gonî laşe ma de kom bike, vila bike. O bi xo nê karî keno. **Ma vacîme**, cayê ma ke birîya, gonî bi xo qesyena bena keseg ke gonîya laşe ma kêmî mebo, gonî nêşoro (Akkaş, 2017:106).

Mavajîme: Şono şono seke **mavajîme** şono kuno Hîniyo Serdin (M. Çiçek, 2014:37).

Ma vazım: No ardwan hırg roz xorê kilêncey yazi kılorigewzeno. **Ma vazım**, eki des kilêncey yazi kılorigewzeno, no dıma weyneno kî eki dire kilêncey ney tiriya (Hayıg, 2007:33).

245. Ma vaji eke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê ihtimali şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, zemirê şexısê diyino zafomar *ma*, wexto hira dı anciyayışê fiilê *vatişi* u varyantê bestoğê eger *eke* ra ameyo meydan (Zemir+Fiil+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi bestoği Zazaki yi.

Ma vajî eke: Demewo ki keyney hûmaritîni realist bî. **Ma vajî eke** lacek wayîrê yew kare bibîni ya zî biney hal u wextê yîni weş bibîni abi gore keyney hûmaritîni (Espar, 2004b:15).

246. Madem

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğê *mademi* qey ifadekerdışê sebebi yeno şıxuliyayış u cumleyan hetê sebebi ra besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, sareyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Kelimeya *madem* hetê cınsê kelime ra bestoğ a (Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Erebi yo (مادام) (Kanar, 2010:862).

Madem: Wa zê şıma bo, temom madem waya şıma in gure nikerdo pizeyê yay çı ra hına masayo? (Akban, 2020:46).

247. Madem ina ya

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo bestoği, yo zemiri u kopula vıraziyayo. *Madem* bestoğ o, *ina* zemirê işareti ya, *ya* zi kopula ya (Bestoğ+Zemir+Kopula).

Kokê cê: Bestoğ, yo kelimeya Erebi u yo kelimeya Zazaki ra ameyo meydan. Kelimeya *madem* Erebi ya (مادام) (Kanar, 2010: 862), *ina* Zazaki ya.

Varyanti cê: *Zê madem ina ya, madem ineyayo* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Madem inaya: Wayê mı kingeri niwerdi la tu mı ra inom niken. Madem inaya pizeyê mı bıqılaşn u bionî zerreyê pizeyê mı hela mı werdi yan niwerdi. (Akban, 2020:20).

Madem ineyayo: Doxtor vono: Madem ineyayo ez to mane nî kena (Kaymak, 2016:26).

248. Madem ke...a game

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, cumleyi ki binateyê inan dı munasebetê sebebi esto ê cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê ini bestoği, cumleyanê ki besteno yobinan ra, inan ra sareyê cumleya alaçar dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan, yo sıfeta u yo nameyi vıraziyayo. *Madem* u *ke* bestoğ i, *a* sıfeta, *game* zi name ya (Bestoğ+Bestoğ+Sıfeta+Name).

Kokê cê: Ino bestoğ, yo kelimeya Ereki u hiri kelimeyanê Zazaki ra ameyo meydan. *Madem* Ereki ya (مادام) (Kanar, 2010: 862), *ke, a u game* zi Zazaki yi.

Madem ke: Heyran, madem ke şima dadî ra vanê “maye” a game babî ra zî mevajê “pî”! (Lezgîn, 2018:19).

249. Madem kî...ay çax

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, dî parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, cumleyi ki binateyê inan dî munasebetê sebebi esto ê cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê ini bestoği, cumleyanê ki besteno yobinan ra, inan ra sareyê cumleya alaçar dî yeno şixuliyayiş.

Cinsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dî bestoğan, yo sifet u yo nameyi vıraziyayo. *Madem* u *ki* bestoğ i, *ay* sifet a, *çax* zi name yo (Bestoğ+Bestoğ+Sifet+Name).

Kokê cê: Bestoğ, yo kelimeya Ereki, yo kelimeya Tırki u dî kelimeyanê Zazaki ra ameyo meydan. *Madem* Ereki ya (مادام) (Kanar, 2010: 862), *kî* u *ay* Zazaki yi, *çax* Tırki yo (TDK, 2011: 478).

Madem kî...ay çax: Madem kî tî xelet nî ronışti se, ay çax şirti mı esti (Kaymak, 2016:42).

250. Madem kî

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, cumleyi ki binateyê inan dî munasebetê sebebi esto ê cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra sareyê ê cumleyan dî yeno şixuliyayiş.

Cinsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dî bestoğan vıraziyayo. Kelimeyi *madem* u *ki* her dî zi xuser bestoğ i (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ, yo kelimeya Ereki u yo kelimeya Zazaki ra ameyo meydan. *Madem* Ereki ya (مادام) (Kanar, 2010: 862), *ki* Zazaki ya.

Varyanti cê: Zê, *madem kî, madem ki* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Madem kî: Ey va: Madem kî ti erbabê, mîn hetî bîmane (Hadank, 1932:206).

Madem kî: De baş o, madem kî ti wazenî, ma ber (Espar, 2004b:154).

251. Mera

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğê *mera* qey ifadekerdışê istisna yeno şıxuliyayış u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cinsê cê: Kelimeya *mera* hetê cinsê kelime ra bestoğ a (Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Varyanti cê: Zê *mera, mela, mele* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Mera: O kueli va wellahi mî nêşnawit / In vatî mera mî tu ra eşnawit (Muşeki, 2020:62).

Mela: Heş siyepare dî tuşk weno mela binêk astî u puestê cî moneni... (Akban, 2020:26).

Mele: Fikrê ey de mumkin nîyo ke amike karode rind bikero. Se kena bikero êy çim de tim xirab o. Cokana radyo de kî rike de bî. Mele dizdîya kerdêne ra û binê orxanî de goşdarî kerdêne (Karakaş, 2016:24).

252. Merdım vano qey

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey teşbihi şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cinsê cê: Bestoğ, yo name, yo fiil u yo edati ra ameyo meydan. *Merdım* name yo, *vano* wexto hira dı ancıyayışê fiilê vatışi yo, *qey* zi edat a (Name+Fiil+Edat).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Merdim vano qey: Zimbêlanê dergan senî ke fek nimito, birûyanê sey qevda vaşê telîyînî zî çimî nimitê. Merdim vano qey sere nîyo perçeyêk pîrço xav o, hema bigêro bierzto rêstikan ver (Canşad, 2015:50).

253. Mesela

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğê *mesela* qey eşkerakerdiş u zelalkerdîşi yeno şixuliyayiş. Yani wext misal dayiş icab keno, ino bestoğ yeno şixuliyayiş.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, binateyê ê cumleyan dî yeno şixuliyayiş.

Cinsê cê: Kelimeya *mesela* hetê cinsê kelime ra bestoğ a (Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Erebi yo (مثلا) (Mutçalı,2019:847).

Mesela: Esas ti her çî mîyanê zemanêkê dergi de, mîyanê zemanêkê hîrayî de fikirîyenî. Mesela, eke yew doman hema ha pîzeyê maya xo de, ti hetanî pîrîya ey fikirîyenî (Lezgîn, 2015a:78).

254. Mevac

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğê *mevacî* qey eşkerakerdişî şixuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, binateyê ê cumleyan dî yeno şixuliyayiş.

Cinsê cê: Kelimeya *mevac* halo menfî ê fiilê vatîşi ya, yani hetê cinsê kelime ra fiil a (Fiil).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Mevac: Lu dormaleyê sini dî gêrena, nata yena, weta şina, uniyena mêsina ra la tayî in gurî ra ay sarî nêkuenu. Mevac legleg dehni poti u kerdi zerreyê mêsina fekteng u ardi verê lu dî nayî ru (Akban, 2020:8).

255. Mevajî kî

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğê *mevaji ki qey eşkerakerdîşi şixuliyeno*.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, sareyê ê cumleyan dı yeno şixuliyayış.

Cınsê cê: Kelimeya *mevaji* halo menfi ê fiilê vatîşi ya, kelimeya *ki* bestoğ a (Fiil+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Mevaji ki: Mevaji ki cawo ki dewij şîyo, dikanê yew koşkarî (solderzî) yo û wayîrê dikani solan derzeno, ta 'mîr keno (Malmîsanij, 2000:230).

256. Na rey

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şixuliyeno u cumleyan bî şekilê rêzkerdîşi besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şixuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo sîfet u yo name ra ameyo meydan. *Na* sîfetê ramotîşi ya, *rey* name yo (Sîfet+Name).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Na rey: La dima ra ke hiş yeno sereyê merdimi, na rey zaf keyfê merdimi yeno (Lezgîn, 2015a:21).

257. Na rey ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şixuliyeno u cumleyan bî şekilê rêzkerdîşi besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şixuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo sîfet, yo name u yo bestoği ra ameyo meydan. *Na* sîfetê ramotîşi ya, *rey* name yo, *kî* bestoğ o (Sîfet+Name+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Na rey kî: Parkê mîyanê suke de çay şimit û reyna kewtî bi raye. Na rey kî hetê keyeyanê xo ser şî (Aldatmaz, 2016a:152).

258. Nata ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u cumleyi ki hetê wexti ra bınateyê inan dı munasebet esto besteno yobinan ra.

Cayê cê: Hem sareyê cumleyan dı hem zi miyanê cumleya verin dı şıxuliyayişê ini bestoği mumkun o.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo nameyi u yo bestoği viraziyayo. *Nat* name ya, *ke* bestoğ a (Name+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *nata ke*, *nata g'*, *nata gi* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Nata ke: Nata ke çimê xo kerdî a, bi yew hêvîya girde hetê pencera ya vazda û ewnîya cayo ke gayo belek tede girêdaye yo (Bor, 2014:25).

Nata g': ...pîr nata g' çim ginena Nasî, vûna: Ero ti kûm? (İ. Bor, 2013:82).

Nata gi: Nas nata gi kueşkê qralî ra vecîyo şîyo tîr û tîrkemûmey xal xwu guret û xwu pey yo bûnî ya nimit (İ. Bor, 2013:87).

259. Nay ra

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şıxuliyeno. Bestoğ, sebebê cumleya verin, cumleya xu ra pey dı keno eşkera.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bınateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zemir u yo edati ra ameyo meydan. *Nay* zemirê ramotışı ya, *ra* edat a (Zemir+Edat).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Nay ra: O deqe dest u lingê heme lejkerdoğan tepişênê, sist benê u lerzenê. Nay ra heme lejkeri a gami fek lejkerdeni ra viradanê u winênê heybet u xışmdê nê lejwani ra (Berz, 2001:163).

260. Nay ra yo ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şixuliyeno. Bestoğ, sebebê cumleya verin, cumleya xu ra pey dı keno eşkera.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şixuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zemir, yo edat, kopula u yo bestoği ra ameyo meydan. *Nay* zemirê ramotışi ya, *ra* edat a, yo kopula ya, *ki* bestoğ a (Zemir+Edat+Kopula+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Nayrayo ki: Qerejdax, zimistanî çendi serdino, Amnanî zî hendi haniko. Nayrayo ki ê ki çarwey warî kene, wesarî ew amnanî çarwanê xwo benê Qerejdax (Ayyıldız, 2014:93).

261. Naye ra ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şixuliyeno. Bestoğ, sebebê cumleya verin, cumleya xu ra pey dı keno eşkera.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şixuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zemir, yo edat u yo bestoği ra ameyo meydan. *Naye* zemirê ramotışi ya, *ra* edat a, *kî* bestoğ a (Zemir+Edat+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Naye ra kî: Ey zanitêne ke tawo ke ey pêbihesîye bêre çeverê ey. Naye ra kî Qemer bi hadirîye bî (Asmîn, 2013:50).

262. Ne ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê tezadi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra hem sareyê inan dı hem zi bınatyê inan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo edati u yo bestoği vıraziyayo. *Ne* edata menfeti ya, *ke* bestoğ a (Edat+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *ne ke*, *nê ke*, *nê ki* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Neke: Neke tena merdimî meyweyanê aye wenê, gelek heywanê kovî zî pê weye benê (Lezgîn, 2015a:72).

Nêke: Çand gomon tede fînenno, hewra hoynîno, vono ma veynî çarey remayîşî estî nêke çinî (Kaymak, 2012:20-21).

Nê ke: Taqet tede nêmendbi, nê ke betelîyaye bi. Betelîyaye nêbi. Extîyar bi, bêhevî û keyfxirabe bi (Zengelan, 2007:107).

Nê ki: Şima ewta ra hesir benî û şonî şêrê, nê ki ez şima pêrûni kişeno (Espar, 2004b:115).

263. Ne tede

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê istisna şıxuliyeno u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bınatyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı edatan vıraziyayo (Edat+Edat).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoğ Zazaki yi.

Ne tede: Wicdanê Welî Axayî û Xidî ne tede, her çî Sake rê zîbêne u berbêne (Beytaş, 2014:93).

264. Ne zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan vıraziyayo. Kelimeyi *ne* u *zi* her dı piya xuser zi bestoğ i (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi zi Zazaki yi.

Ne zi: Ay bixo perre panqa ra nêant, ne zi verda zewbina kes siro name dê ciya banco (Pamukçu, 2020:13).

265. Ne...ne

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço tekrarbiyayi yo. Bestoğ, pê tekrarbiyayişê *ne* ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şıxuliyeno. Ino bestoğ kelimeyan, grubanê kelimeyan u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, kelime, ifade ya zi cumleyanê ki besteno yobinan ra, sareyê inan bı şekilê tekrarbiyayişi şıxuliyeno.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tekrarbiyayişê bestoğê *ne* vıraziyayo (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ, hetê koki ra Zazaki yo.

Varyanti cê: Zê *ne...ne*, *nê...nê* varyanti mi bestoği tesbit biyi.

Ne...ne: Ez ne jêde, ne senık, halê ma an verê çımunê to (Çiya, 2001:33).

Nê...nê: Aye ra nêşkeno perso eqreba / Nê nêrojî, nê şew de, nê siwa, siba (Kavari, 2004:58).

Ne...ne: Ez raya xo ra şona, ne ti ne kesode bîn nêşikîno mi raya mi ra biçarno (Asmîn, 2013:45).

Ne...ne: Ne bi xo hetê mi ser yena ne musade dana mi (Canşad, 2015:74).

Ne...ne: Ne şewdirê mi şewdir o, ne şanê mi şan o cîgera mi (Çem, 2019:349).

266. Ne...ne ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan. Kelimeya *ne* her dı leteyan dı tekrar biya

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno u cumleyan bı şekilê rêzkerdışı besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, dı parçeyan ra yeno meydan. Her parçe, sareyê yo cumle dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan vıraziyayo. Kelimeyi *ne* u *ki* xuser zi bestoğ i. Bestoğê *ne* dı dori tekrar biya (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *ne...ne ki*, *ni...ni ki* varyanti ini bestoği tesbit biyi

Ne...ne kî: Silêman ameybî pêser bibî qasê lapê, ne him vatêne ne kî gim (Gunduz, 2010: 34)

Ni...ni ki: Herdisa mı biya sıpi, ma ni çiyô nanen diyo, ni ki vênito (Aslan, 2011:237).

267. Ne...ne zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan. Kelimeya *ne* her dı leteyan dı tekrar biya

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, dı parçeyan ra yeno meydan. Her parçe, sareyê yo qısmi ya zi yo cumle dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan vıraziyayo. Kelimeyi *ne* u *zi* xuser zi bestoğ i. Bestoğê *ne* dı dori tekrar biya (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *ne...ne zi*, *ne...ne z'*, *nê...nê zi*, *ne...ne ci*, *ne...ne ji*, *ni...ni zi*, *niye... niye ji* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Ne...ne zi: Winyenê ne merdimi ne zi 'teyr û tur, 'teva çiniyo (Todd, 2002:134).

Ne...ne z' : ...wulay qralî ra nêbîn ne mi yo çikê ti berdîn ne z' mi ti ardîn... (İ.Bor, 2013:87).

Nê...nê zî: La deşt dûz a, nê kolî nê zî leme esta (Licokic, 2007:42).

Ne...ne cî: ...bê ê xocay ne kes yeno zere ne cî o şeno bivijyo teber (Adabeyî, 2005:29).

Ne...ne jî: Çimê jey sîya bî we rindî bî zav / Ne wurdêkî bî ne jî xişnî bî zav (Ensarî, 2018:88).

Ni...ni zi: Willahi ni ina kurk ê mî ya ni zî ez zona kurkon vîrazi (Akbanâ, 2020:16).

Niye...niye ji: Tor ay lajona niye gêrena niye jî kay kena (Akbanâ, 2020:89).

268. Ne...ne...ne

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo tekrarbiyayi yo. Bestoğ, pê tekrarbiyayişê *ne* ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdişi şixuliyeno. Ino bestoğ kelimeyan, grubanê kelimeyan u cumleyan besteno yobinan ra. Bestoğ, hetê şekilî ra unşuranê menfiyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, kelime, ifade ya zi cumleyanê ki besteno yobinan ra, her dor sareyê inan dî yeno tekrarbiyayiş.

Cınsê cê: Ino bestoğ, pê tekrarbiyayişê bestoğê *ne* ameyo meydan (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ, hetê koki ra Zazaki yo.

Varyanti cê: Zê *ne...ne...ne*, *nê...nê...nê*, *niye...niye...niye* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Ne...ne...ne: Heqîqetê Homay yew nêzano bira / Ne însî ne cînnî ne melek xo ra (Kavari, 2004:62).

Nê...nê...nê: La ti nê axa yî, nê şêx î, nê wayîrî eşîr ê. Ser de zî wende û nuşteyî to est o (Kuriy, 2013: 13).

Nîye...nîye...niye: Nîye wen nîye gen pira nîye şimen (Bor, 2015: 13).

269. Ne...ne...ne ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, hiri parçeyan ra ameyo meydan. Kelimeya *ne* hiri dori tekrar biya.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdişi şıxuliyeno. Ino bestoğ kelimeyan, grubanê kelimeyan u cumleyan besteno yobinan ra. Bestoğ, hetê şekılı ra unsuranê menfiyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, kelime, ifade ya zi cumleyanê ki besteno yobinan ra, her parçeyê cê, inan ra sareyê yoyi dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, pê tekrarbiyayışê bestoğê *ne* u dıma zi ameyişê bestoğê *kî* ameyo meydan (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ, hetê koki ra Zazaki yo.

Ne...ne...ne kî: Ne vayo honik ferq kerdêne, ne vengê kutik û tomoşilan heşnêne ne kî hesirê çımanê xo ra haydar bîye (Çem, 2019:71).

Ne...ne...ne kî: Lajo ne pîyê xo ra ne maya xo ra ne kî hevalanê xo ra çîyê mevaje (Gunduz, 2010:459).

Ne...ne...ne kî: Rast a kî heta a roje ne pî ne may ne kî birayan ra kesî zerrîya aye nêşikitbî (Tekîn, 2013:66).

270. Ne...ne...ne zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, hiri parçeyan ra ameyo meydan. Kelimeya *ne* hiri dori tekrar biya.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdişi şıxuliyeno. Ino bestoğ kelimeyan, grubanê kelimeyan u cumleyan besteno yobinan ra. Bestoğ, hetê şekılı ra unsuranê menfiyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, kelime, ifade ya zi cumleyanê ki besteno yobinan ra, her parçeyê cê, inan ra sareyê yoyi dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tekrarbiyayışê bestoğê *ne* u dıma ameyişê bestoğê *zî* vıraziyayo (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ hetê koki ra Zazaki yo.

Ne...ne...ne zî: Êdî înan ne seba xo ne seba domanan ne zî seba mektebî mesref nêkerdêne (Dêrsim, 2014:34).

271. Ne...u ne zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan. Kelimeya *ne* dı dori tekrar biya.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno. Bestoğ, hetê şekılı ra ifade ya zi cumleyanê menfiyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, her parçeyê cê, inan ra sareyê yo qısmı dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê hiri bestoğan vıraziyayo. Kelimeyi *ne, u, zi* xuser bestoğ i. Kelimeya *ne* tekrar biya. (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Ne...û ne zî: To rê ne çiyê bar û ne zî kar o (Espar, 2004a:25).

272. Ney ra dıma

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u cumleyi ki bıateyê inan dı hetê wexti ra munasebet esto besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bıateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zemir, yo edat u yo nameyi ra ameyo meydan. *Ney* zemirê ramotışı ya, *ra* edat a, *dıma* name yo (Zemir+Edat+Name).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Ney ra dıma: Çend saetî bêveng mend, **ney ra dıma** bol nêşî / Çıman akerd, qısey kerd, zere ra vıcyay hewşî (Babij, 2009:14).

273. Ney ser o

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şıxuliyeno u cumleyi ki bıateyê inan dı alaqaşê sebebi esto besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zemiri u yo edati vıraziyayo. *Ney* zemirê ramotışı ya, *ser o* edat o (Zemir+Edat).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Ney ser o: Çend kesî kewtbîn dînî u bîbîn muslîmanî / Bahdo Ellay emir da, Ey îlan kerd cîhanî / Ney ser o kafiran ra vıcyay werte duşmenî / Pexemberî xu ver da, teksîr nêkerd beyanî (Babij, 2009:17).

274. Nê

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğê *nê* qey ifadekerdişê tezadi yeno şıxuliyayış u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Kelimeya *nê* hetê cınsê kelime ra bestoğ a (Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Varyanti cê: *Zê nê*, *niyu* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Nê: Mi nêzanena yewbînan ra hes kenî nê yewbînan reyde dewa kenî (Zengelan, 2009:76).

Nîyû: Mîyerik, bo zobîna qîj ma z' est, û Ella hama qijûn dûn ma. Nîyû ma pîyor qirbûn Elik û Fatik ib, bimir (İ. Bor, 2013:223).

275. Nêbo

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê tezadi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê halê menfi ê fiilê *biyayışi* vıraziyayo (Fiil).

Kokê cê: Ino bestoğ hetê koki ra Zazaki yo.

Nêbo: Niştêne piştîya estoran û qantiran, binê yew xemlê sûrî de, kewtêne rayîr. Nêbo, cuyayîşê xo miyanê dewa xo de vîyartêne şiyêne (Ersoz, 2013:48).

276. Nêbo ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ihtimali şıxuliyeno u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayîş.

Cınsê cê: Bestoğ, yo fiil u yo bestoği ra ameyo meydan. *Bo* fiilê biyayîşi yo u wesıla menfîti *nê/me* gureta, *ke* varyantê bestoğê *ki* ya (Fiil+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: *Zê nêbo ke, nêvo ke, mebo ke* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Nêbo ke: Ap Hesên to birame a wo yamaç ra kemere esta nêbo ke a bêro ma ra gino (A.Çiçek, 2020:67).

Nêvo ke: Tayê ca ke şî aqil yeno ci, vano nêvo ke na hewn de vo, nêvo ke na carîye vo! (Aldatmaz, 2016b:143).

Mebo ke: Ma vat mebo ke teyera raa ra vecîo u ju ju hega kuyo, gindir bo şîero (Astare, 1994:63).

277. Nêvanê

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço sade yo.

Wezifeyê cê: Ino bestoğ qey eşkerakerdîşi şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayîş.

Cınsê cê: Kelimeya *vanê* wexto hira dı ancıyayîşê fiilê vatîşi ya, tiya dı wesıla menfîti gureta (Fiil).

Kokê cê: Ino bestoğ hetê koki ra Zazaki yo.

Nêvanê: Hema hırg roz qeçi baxçan miyan ro şiyê hewzda gird. Baxçedê Ap Nezoy pey dı ronîştê temaşeyê henaran kerde. Nêvanê hırg fina cı o percini pey ra miyaniki raya qeçan pawitê (Pamukçu, 2020:97).

278. Nika ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u cumleyi ki bınateyê inan dı hetê wexti ra munasebet esto besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bınateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo nameyi u yo bestoği vıraziyayo. *Nika* name yo, *ke* bestoğ a (Name+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoğ Zazaki yi.

Nika ke: Beno son, vana Şa Hemed, xo rê so cayê. Nika ke biraye mi amey, hem to kisenê hem kî mi kisenê (Aldatmaz, 2016b:95).

279. Ni...Ni

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo tekrarbiyayi yo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdişi şıxuliyeno u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, dı parçeyan ra yeno meydan. Her parçeyê bestoği, cumleya ki bestoği dır alaquadara sareyê a cumle dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tekrarbiyayişê bestoğê *ni* vıraziyayo (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ, hetê koki ra Zazaki yo.

Ni...ni: Waxti xû dı hadre bı, ez mêştı şefağ dı yena duzi Hemye ra, tı eskeri xû bigı, biye pey rezon, metırsı, ma qewge bıki, ni tı sarê mi wêni, ni ez sarê tu wena.” (Lerch,1857; Neqıl: Aslanoğulları, 2014:55).

280. Niye...niye z’ ...niye zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, hiri parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdişi şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bınateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyiş u tekrarbiyayişê dı bestoğan vıraziyayo. Kelimeyi *nîye* u *zî* xuser zi bestoğ i (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Nîye...nîye z' ...nîye zî: Îhna qisey kênî lakim peynîya peyîn id her di zî fûm kênî ke nîye aya bîye yi nîye z' o bîye yê daymiş beno u nîye zî yobînûn ser ra zewijîyênî (Bor, 2015:109).

281. Niyu niye

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Ino bestoğ qey tezadi şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan vıraziyayo. Kelimeyi *nîyû* u *nîye* xuser bestoğ i (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Nîyû nîye: Fatik, qîjdî xwu ra vejena, vûna: Qarşîyê kel mebîn, ez yen war. Laj qral vûn: De bîye war, ma kel verad, nîyû nîye ma saribirnên (İ. Bor, 2013:226).

282. Niyu z'

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan vıraziyayo. *Nîyu* bestoğ o, *z'* varyantê bestoğê *zi* ya (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Nîyû z': Ez...howt berûn asinînûn şiknen yen ti pey d' wen, nîyû z' ti mi îr giştê xwu wa qûel zurbê berî ra kena tever, ez sipena (İ. Bor, 2013:206).

283. Niyu...niyu z'

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan. Kelimeya *niyu*, tekrar biya.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdişi şıxuliyeno u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, dı parçeyan ra yeno meydan. Her parçeyê bestoği, cumleya ki bestoği dır alaquadara sareyê a cumle dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan vıraziyayo. *Nîyû* u *zi* xuser bestoğ i. *Niyu*, bı şekilê tekrarbiyayışi şıxuliyaya (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Nîyû...nîyû z': *Wullah nîyû ti çutê telîyûn mi dûna nîyû z' ti yo çutê nûnûn dûna* (Î. Bor, 2013:25).

284. No semed ra

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra yeno meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şıxuliyeno. Bestoğê *no semed ra* tor tay dı cumleyan besteno yobinan ra. Cumleya verin dı sebebê gureyê cumleya dıyın beno eşkera.

Cayê cê: Bestoğ, binateyê cumleyan dı ca geno u cumleya verniya xu besteno cumleya peyniya xu wa.

Cınsê cê: Bestoğ, yo sıfet, yo name u yo edati ra yeno meydan. *No* sıfetê ramotişi yo, *semed* name yo u *ra* edat a (Sıfet+Name+Edat).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

No semed ra: Xalitî zî na xuya Îbê Parî zanitêne. No semed ra wexto ke selxê xo berdêne dormeyê Hênîyê Asare, xo dayene verê qalibanê vaşî ke wa selx vaşî mewero (Çalagan, 2014:10).

285. Nuk ney

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê tezadi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, yo bestoğ u yo edati ra yeno meydan. *Nuk* bestoğa, *ney* edata menfîti ya (Bestoğ+Edat).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *nuk ney*, *nuk nê* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Nuk ney: Ekse kermat ay asin id bîy se bîy, nuk-ney ez nêşîyen bivirazû (Sîmserkîsij, 2018:57).

Nûk-nê: Sewbîna çare çîn o, nûk-nê yîn itîya di tû kişeni (Mîrvanî, 2012:26).

286. O bînati d'

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê wexti şıxuliyeno u cumleyi ki binateyê inan dı alaqaqê wexti esto besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo sîfeti, yo nameyi u yo edati vıraziyayo. *O* sîfetê ramotışi yo, *bînati* name yo, *dı* edat a (Sîfet+Name+Edat).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

O bînati d' : Cinîyek bermena û lénêk aw nûna adirî ser o bînati d' malla cinîyek ra vûn (Bor, 2015:108).

287. O çağ

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê wexti şıxuliyeno u cumleyi ki binateyê inan dı alaqaqê wexti esto besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo sifeti u yo nameyi viraziyayo. *O* sıfetê ramotışi yo, *çağ* name yo (Sıfet+Name).

Kokê cê: Ino bestoğ, yo kelimeya Zazaki u yo kelimeya Tırki ra ameyo meydan. *O* Zazaki ya, *çağ* Tırki ya (TDK, 2011: 478).

O çağ: Hay u edeb kurê 'ard zê Adın ken / O çağ ez mezêl xu d' bena zaf ason (Beki, 2015:410).

288. O dıma ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno u cumleyi ki tidıma beni rêzê cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, dı bestoğan u yo nameyi ra yeno meydan. Kelimeya *o varyantê* bestoğ u ya, *dıma* name yo, *ki* bestoğ a (Bestoğ+Name+Bestoğ).

Kokê cê: Hiri heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

O dıma kî: Zilfe bêçika xo berde serê lewanê xo, o dıma kî berde ne çareyê xo ra (Topaç, 2012:42).

289. O hınge de

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u cumleyan hetê wexti ra besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo sıfet, yo name u yo edati ra ameyo meydan. *O* sıfetê ramotışi yo, *hınge* name ya u *de* zi edat a (Sıfet+Name+Edat).

Kokê cê: Hiri heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

O hînge de: Hema ê qijînanê rebenan çend nekulî nêdaybî hebanê kurekî ro, mîyanê damanê ma de perpetîyayne. O hînge de zereyê oda de şîqînî kewtêne ma ser (Lezgîn, 2019:23).

290. O ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezîfeyê cê: Bestoğ, qey eşkerakerdîşi şîxuliyeno u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Hem binateyê cumleyan dî hem zi sareyê cumleyan dî şîxuliyayîşê ini bestoği mumkun o.

Cînsê cê: Bestoğ, pê tihetameyîşê yo zemiri u yo bestoği viraziyayo. *O* zemirê ramotîşi yo, *ke* bestoğ a (Zemir+Bestoğ).

Kokê cê: Her dî kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

O ke: Lolo bîyarê o ke teyrê paşay nîştô sare ra, ma xo rê bijeme paşa keme (M. Çîçek, 2014:55).

O ke: O ke îta dewe û ko nîyo, o ke îta sûke ya, o ke îmkanî estê, qey nê îmkanan ra mahrum bimendêne (Sertkaya, 2013:121).

291. O ra dîme ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezîfeyê cê: Bestoğ, qey wexti şîxuliyeno u cumleyan bî munasebetê wexti keno rêz.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dî yeno şîxuliyayîş.

Cînsê cê: Bestoğ, yo zemir, yo edat, yo name u yo bestoği ra viraziyayo. *O* zemir o, *ra* edat a, *dîme* name yo u *ki* bestoğ a (Zemir+Edat+Name+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

O ra dîme kî: Pey ra ame adirî ser hewnê xo adirî ra va. O ra dîme kî ame serê nanî û gêra ser va (Demîrel, 2014:57).

292. O ri ra

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şıxuliyeno. Sebebê cumleya dıyın, cumleya verin dı yeno eşkerakerdış.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bıateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo sıfet, yo name u yo edati ra ameyo meydan. *O* sıfetê ramotişi yo, *rî* name yo, *ra* edat a (Sıfet+Name+Edat).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

O rî ra: Raya pî û kalikê xo ramitêne, qedr û qîymetê îqraran zanitêne. O rî ra orteyê şarî de her tim cayê xo estbî (Tekîn, 2013:23).

293. O semed ra

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şıxuliyeno. Sebebê cumleya dıyın, cumleya verin dı yeno eşkerakerdış.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bıateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo sıfeti, yo nameyi u yo edati vıraziyayo. *O* sıfetê ramotişi yo, *semed* name yo, *ra* edat a (Sıfet+Name+Edat).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

O semed ra: Bıra, herhal çimê tu zaf deja o semed ra hindêk bı tal (Akban, 2020:29).

294. O tewir

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey eşkerakerdîşi şıxuliyeno. Cumleyan ra yo, weziyetê cumleya bin kena eşkera.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo sifeti u yo nameyi viraziyayo. *O* sifetê ramotişi yo, *tewir* name yo (Sıfet+Name).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

O tewîr: De ti şûer keyê xwu, xwu niweşik û cûwa pê z' bierz erd asi gi ti mêrd, o tewîr xwu merg in (Bor, 2015:108).

295. O zamun

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u cumleyan bı munasebetê wexti besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo sifeti u yo nameyi viraziyayo. *O* sifetê ramotişi yo, *zamun* name yo (Sıfet+Name).

Kokê cê: Bestoğ, yo kelimeya Zazaki u yo kelimeya Erebki ra ameyo meydan. Kelimeya *o* Zazaki ya, kelimeya *zamun* Erebki ya (زمان) (Mutçalı, 2019: 401).

O zamun: Weqta gu umi teveri wi şeru / Ma yo darbi dun pırı wa bimiru / O zamun insuni raheti beni / Put u senem xu r' huzur vineni (Muşeki, 2020:24).

296. Oja ra pê

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u cumleyan bı munasebetê wexti besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo sıfê, yo name u dı edatan ra ameyo meydan. *O* sıfê ramotişi yo, *ja* varyantê kelimeya *ca* yi ya u hetê cınsê kelime ra name ya, *ra* edat a, *pê* edat a (Sıfê+Name+Edat+Edat).

Kokê cê: Kelimeyi ki ini bestoği ani meydan heme Zazaki yi.

*Oja ra pê: Wı heşt serrı b' Ebdulmutelib merd/Buabi dadi piyor keyi ço nimend/
Oja ra pê ap yi Ebutalib berd / Wı yi hetı b' hetta wı bı yo cumerd* (Muşeki, 2020:16).

297. Oxmo ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğê *oxmo ki*, semedê eşkerakerdışı şıxuliyeno u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bıateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan vıraziyayo. *Oxmo* u *ki* her yo xuser zi bestoğ i (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Oxmo ki: Mêrdek vano: Cênekî, ma herê xwi biroşî pey lacê xwi bizewecni. Cêneki zî rotişê herî munasib veynena. Oxmo ki lacek zî nêrakewto, yîni goştareno. Zaf keyfe lacekî nê qalan rê yeno (Espar, 2004b:14).

298. Oxro ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğê *oxro ke*, semedê eşkerakerdışı şıxuliyeno u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bıateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan vıraziyayo. *Oxro* u *ke* her yo xuser zi bestoğ i (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *oxro ke*, *yoxro ke* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Oxro ke: Winî bêhal asayêne ke mi va qey cayê de xo ra bîyo dirbetin çik o.

Oxro ke vêşanîye ver nêşikîyêne rawurzo (Kalan, 2014:16).

Yoxro ke: Rusnena kengeru, kulvık dana cı sonê, thurıko ke dana cıthurikê ho dıriae viyo. Ni ki nianêdanê. Yoxro ke thurıko dıriae dana cı ke, şêrê nêrê (Mükan, 2017c:25).

299. Peê coy ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê wexti şıxuliyeno u cumleyan hetê wexti ra besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bıateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo edati, yo zemiri u yo bestoği vıraziyayo. *Pe* edat o, *coy* varyantê zemirê cı yo, *ki* bestoğ a (Edat+Zemir+Bestoğ).

Kokê cê: .Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Peê coy ki: Milet pê mı dest riyê ho şüno, ho keno pak, peê coy ki tüyê mı keno (Mükan, 2017a:45).

300. Pey

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey eşkerakerdişi şıxuliyeno u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra sareyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Kelimeya *pey*, edat a labelê tiya dı bı wezifeyê bestoği şıxuliyaya (Edat).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Pey: Pey gedey jinî binî hîy nibî, Welî tikîna qeyme şî û qedey xu, xu vera girotî şî ay kinarî roy (Kaymak, 2012:45).

301. Pey ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey eşkerakerdîşi şixuliyeno u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra hem sareyê ê cumleyan dî hem zi binateyê ê cumleyan dî yeno şixuliyayiş.

Cînsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo edati u yo bestoği vîraziyayo. *Pey* edat a, *ki* bestoğ a (Edat+Bestoğ).

Kokê cê: Her dî kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *pey ki*, *pê gi* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

*Pey ki: Berî meğara kerron reydi girot, **pey ki** va niro zere (Kaymak, 2012:45).*

*Pey ki: **Pey ki** dewijon nidejno, cenîya xu û gedonî xu gîno şono Koyî Hillênî, yew meğara zere di ronênî (Kaymak, 2012: 37).*

*Pê gi: Ciniyek mêrdeyê ya mireno, **pê gi** tena nêcûyo, lajê ya şino dadîyê xo ano keyeyê xo (Î. Bor, 2013:340).*

302. Peyê cu

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdîşe wexti şixuliyeno u cumleyan hetê wexti ra besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dî yeno şixuliyayiş.

Cînsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo edati u yo zemiri vîraziyayo. *Pey* edat o, *cû* varyantê zemirê *cu* yo (Edat+Zemir).

Kokê cê: Her dî kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Peyê cû: Ge-ge rîyê ey ra yew awirêde weş û dostane bîyêne vila, peyê cû no awir bi rep ewnîyayîşê çimanê girsan bîyêne vîndi (Gunduz, 2010:202).

303. Peyniya peyni de

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey netice şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayîş.

Cinsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo nameyi u yo edati vıraziyayo la name dı dori tekrar biyo. Kelimeya *peyni* name ya, *de* zi edat a (Name+Name+Edat).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: *Zê peyniya peyni de, peyniya peyniyan de* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Peynîya peynî de: Mi tefatalê aye şana pê, şana pê. Peynîya peynî de mi puncê aye di (Nêşite, 2012:36).

Peynîya peynîyan de: Tam vîst û heşt rojî îşkence de mende. Veyşan, teyšan. Peynîya peynîyan de şansê înan bîyo ke nêkiştê û tew nêvetê mehkema zî (Lezgîn, 2019:16).

304. Pê ku...zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey eşkerakerdîşi şıxuliyeno u cumleyan besteno yobinan ra. Kelimeya parçeyê dıyın ê bestoği *zi* mena kena zıxm.

Cayê cê: Parçeyo verin ê bestoği binateyê cumleyan dı ca geno, parçeyê dıyın ê bestoği miyanê cumleya dıyın dı şıxuliyena.

Cinsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan u yo edati vıraziyayo. Parçeyo verin dı edata *pê* u varyantê bestoğê ki *ku* esti, parçeyê dıyın dı bestoğê *zi* est a (Edat+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Pê ku...zi: Ma serê mehsereyê xwu girotbî. Pê ku vartî bivaro zî ma nêbîn hî
(Doğuç&Doğuç, 2019:26).

305. Qandê coy

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şıxuliyeno. Sebebê cumleya dıyın, cumleya verin dı yeno eşkerakerdış.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bıateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo edat u yo zemiri ra ameyo meydan. Kelimeya *qandê* edat a, kelimeya *coy* zi varyantê zemirê *cı* ya (Edat+Zemir).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *qandê coy*, *qandê coya* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Qandê coy: Zanê şırê do bêrê kıştênî. Qandê coy mecbur manenê, leji ra fek vıradê (Berz, 2001:114).

Qandê coy: Zêra aslani pêşê min dırna, qandê coy nêwetanan şıran (Hadank, 1932:196).

Qandê coya: Ma wija di xerîbey antê qandê coya ma tim remayê şiyê keydê nê merdimandê xo (Adabeyî, 2018:79).

306. Qandê ney

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şıxuliyeno. Sebebê cumleya dıyın, cumleya verin dı yeno eşkerakerdış.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bıateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo edat u yo zemiri ra ameyo meydan. Kelimeya *qandê* edat a, kelimeya *ney* zi zemir a (Edat+Zemir).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Qandê ney: Çiki ma wexto ki qalê nê girwî bikerdên, ma hurduna do zî pey biqehrîyayên. Qandê ney ma hurdunan zî, hetan kî şayên na vatenira remayê (Ayyıldız, 2014:112).

307. Qando ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şıxuliyeno. Sebebê cumleya dıyın, cumleya verin dı yeno eşkerakerdış.

Cayê cê: Hem bınateyê cumleyan dı hem zi miyanê cumleya verin dı şıxuliyayışê ini bestoği mumkun o.

Cınsê cê: Ino bestoğ, yo edat u yo bestoği ra ameyo meydan. Kelimeya *qandê* edat a, kelimeya *ki* zi bestoğ a (Edat+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *qando ki*, *qandê ki* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Qando ki: Xal Hus'î qando ki rebab xesarey nêvîno bol miqaytey ci biyên (Ayyıldız, 2014:120).

Qandê ki: Çiyê do werdi zi ri bıdayê, bıbiyayê, dewiji hıma biyê tıfingandê xoro u hêriş berdê pêser. Qandê ki ma pêro cahili bi u ma miyan dı wendey u zanayey çınê bi (Berz, 2001:110).

308. Qaso ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê dereca şıxuliyeno u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bınateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfı u yo bestoği vıraziyayo. *Qas* zerfê miqdari yo, *ke* varyantê bestoğê *ki* ya (Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Qaso ke: Waxto ke ez mektebe ra hameyne keye, min werê xwu werdêne û dima ra zî qaso ke ez eşkaynê min pîlanê xwu dir xebate kerdêne (Doğuç&Doğuç, 2019:22).

309. Qe ke nê

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê tezadi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfi, yo bestoği u yo edati vıraziyaya. *Qe* zerf a, *ke* bestoğ a, *nê* edata menfîti ya (Zerf+Bestoğ+Edat).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: *Zê qe ke nê, qe ke ne, qet ke ney* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Qe ke nê: Hora vatena mi pere nêkena, qe ke nê qesa zerrê ho vajine ret bikerine (Çağlayan, 2015:253).

Qe ke ne: Xora lajê mi merdo şîyo, qe ke ne wa lajê to bixelesîyo ra (Gunduz, 2010:193).

Qet ke ney: Mi kî vat qet ke ney ci rê binusa, rojê miheqeq vînena û wanena (Aldatmaz, 2016a:175).

310. Qe ke nêvo

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Ino bestoğ qey istisna şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfi, yo bestoği u yo fiili vıraziyayo. *Qe* zerf a, *ke* bestoğ a, *vo* varyantê fiilê biyayışi yo u wesıla menfîti gureta. (Zerf+Bestoğ+Fiil).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Qe ke nêvo: Mireno ki harrdê xo de bımıro. Qe ke nêvo, ju ci rê xêre wazeno; dıma minete keno (Mirza, 2020:45).

311. Qe nê

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê tezadi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bıateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfi u yo edati vıraziyayo. *Qe* zerf a, *nê* edata menfıti ya (Zerf+Edat). Ino bestoğ ca ca zê yo kelime zi şıxuliyeno.

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Varyanti cê: Zê *qe nê*, *qeni* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Qe nê: Ez xû rê nınan tızbey kera, qe nê sebrê mi paya yeno (Adabeyî,2005:94).

Qeni: Ma gunehkari quli axır zemun / Tı şefaet bıq gunê ma yi hemun / Qeni ma xelas bıvin la ey Nebi / Ruh u cun ma bib fida qê cun tu bi (Muşeki, 2020:8).

Qeniye: ...Xwu xwu vûn, se ben, se nıben, cê raşt a yo bela yen ma ser, qeniye wa zerd ma, ma dest ver di b' (İ. Bor, 2013:141).

312. Qenêka

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğê *qenêka*, qey ihtımalı yeno şıxuliyayış.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, bıateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfi, yo edati u yo bestoği vıraziyayo. *Qe* zerf a, *nê* edat a, *ka* zi varyantê bestoğê *ki* ya (Zerf+Edat+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Qenêka: Ez a kena şıra Mehmudî ra vaja, wa xo rê nayê bigêro, qenêka yena ma rê nan û şamî kena (Adabeyî, 2018:67).

313. Qet ke çinê bo

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê dereca şıxuliyeno u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bınateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Ino bestoğ, yo zerf, yo bestoğ, yo name u yo fiili ra ameyo meydan. *Qet* zerf a, *ke* bestoğ a, *çin* name yo, *bo* halo ante ê fiilê biyayişi yo (Zerf+Bestoğ+Name+Fiil).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Qet ke çinê bo: Cêro qîyame ra ancîyayiş xeyle zehmet bî. Qet ke çinê bo, qasê di saetî antene (Akkaş, 2017:52).

314. Qet nêbo

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê tezadi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bınateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfi u yo fiili vıraziyayo. *Qet* zerf a, *bo* halo ante ê fiilê biyayişi yo u wesıla menfite gureta (Zerf+Fiil).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *qet nêbo*, *qe nêbo* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Qet nêbo: Mi vat, 'xora destê mi ra teba nêno qet nêbo ez şora û xirabeyê xo ser o lorikan vaja (Kalan, 2014:50).

Qe nêbo: Qeçi hema kî hırg roz, qe nêbo dı rozan ra finê şiyê doldê Sıyer, kewtê la, heta roz şiyê awa aw û qûm dı leyri biye...(Pamukçu,2020:47).

315. Qey ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şıxuliyeno. Sebebê cumleya dıyın, cumleya verin dı yeno eşkerakerdış.

Cayê cê: Hem binateyê cumleyan dı, hem sareyê cumleyan dı şıxuliyayışê ini bestoği mumkun o.

Cınsê cê: Bestoğ, yo edat u yo bestoği ra ameyo meydan. Kelimeya *qey* edat a, kelimeya *ki* zi bestoğ a (Edat+Zemir).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *qey ki*, *qey ku* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Qey ki: Wa meyman mecemediyo qey kî ma bicemedîme. (Beytaş, 2012:53).

Qey ku: Ademî va: Ez wazena biv'nî nûr / Qey ku qelb' mi bivînû rahet, surûr (Muradan, 2003:21).

316. Qeybê a jo

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şıxuliyeno. Sebebê cumleya dıyın, cumleya verin dı yeno eşkerakerdış.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, dı edatan, yo sıfet u yo nameyi ra ameyo meydan. Kelimeya *qeybê* yo kelimeya piyabeste ya u edatanê *qey* u *bi* ra ameya meydan. A sıfetê ramotişi ya, *jo* name yo (Edat+Edat+Sıfet+Name).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Qeybê a jo: Xo bi xo vano "Eger bimanê go tera pîsîti virazîyo" qeybê a jo kişeno (Licokic, 2007:51).

317. Ra ray zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, semedê rêzkerdışı şıxuliyeno u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tekrarbiyayışê zerfê *ray* u bestoğê *zi* ameyo meydan (Zerf+Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoğ Zazaki yi.

Ra-ray zî: Labelê di gamê ey pê nêmendinî. Ra-ray zî wina qısey kerdnî ki cemat rik vindertinî fekê ey ra ewnîyaynî, merdimi bawer kerdinî ki alimêdo pîl o (Espar, 2004a:20).

318. Rasta ey

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, semedê eşkerakerdışı yeno şıxuliyayış u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo nameyi u yo zemiri viraziyayo. *Rast* name yo, *ey* zemirê şexısi yo (Name+Zemir).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Rasta ey: Ti nêşkayî hetê keyeyê xo ser yew game zî bierzî. Rasta ey vêşanîye ver ti êdî taqet ra kewtbî (Lezgîn, 2015a:17).

319. Raştê cı

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, semedê eşkerakerdîşi yeno şıxuliyayiş u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bınateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo nameyi u yo zemiri vıraziyayo. *Rast* name yo, *ci* zemir o (Name+Zemir).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Raştê ci: Xal Hus, qay şermayayên vajo. Raştê ci, mi nû umbazdê xwoya zî edizyayey bî (Ayyıldız, 2014:128).

320. Rew rew....gegane ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şıxuliyeno u cumleyan bı şekilê rêzkerdîşi besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê ini bestoği, cumleyanê ki besteno yobinan ra, sareyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyeno.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfi u dı bestoğan vıraziyayo; kelimeya *rew* zerfa u tekrar biya. Kelimeyi *geganê* u *ki* bestoğ i (Zerf+Zerf+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Rew rew...gegane ki: Nu Qopo ke Dêrsim de rınd yeno naskerdene, kewraê mino. Ez pêşê yi dera. Ez ebe xu, rew rew şiyêne çê Qopi. Gegane ki minê maya xu şiyêne (Çarekız, 2001:24).

321. Rey...rey...rey rey ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, hiri parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şıxuliyeno u cumleyan bı şekilê rêzkerdîşi besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê ini bestoği, cumleyanê ki besteno yobinan ra, sareyê ê cumleyan dı şıxuliyeno.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfi u yo bestoği vıraziyayo. Kelimeya *rey* zerf a tiya dı tekrar biya, *ki* zi bestoğ a (Zerf+Zerf+Zerf+Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Rey...rey...rey-rey kî: Esparî rey bîyêne vila, rey cayê de ameyêne pêser. Rey-rey kî cayê de vinetêne (Gunduz, 2010:452).

322. Reyê...u reyê

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, semedê rêzkerdişi yeno şıxuliyayiş u ifade ya zi cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê ini bestoği, ifade ya zi cumleyanê ki besteno yobinan ra, sareyê inan dı yeno şıxuliyeno.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zerf u yo bestoği ra ameyo meydan. Kelimeyi *rey* zerfa u tekrar biya, kelimeya *u* bestoğ a (Zerf+Bestoğ+Zerf).

Kokê cê: Ino bestoğ hetê koki ra Zazaki yo.

Reyê...u reyê: Gıuze hardi ser caê xo de reyê nata u reyê bota lewiye, waşt ke raurzu (Çarekız, 2001:112).

323. Reyna

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdişi şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bıateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zerfi ra ameyo meydan. Kelimeya *reyna* hetê cinsi ra zerf a labelê tiya dı bı wezifeyê bestoği şıxuliyaya (Zerf).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Reyna: Hingê yabanî yê belekin û sîyayî yê ke hendê gilê engiştâ berane girs ê, nê vilikanê zaf qijan ser o fetelîyayêne û hingmên anitêne halînê xo yo ke zereyê zelikanê dimegayan de viraşto. Reyna tewir-tewir hingê yabanî yê qijî bi reneyê xo yê sur, çequer û şalênî binê tija wareyî de kerdêne henge-hinge (Gunduz, 2010:314).

324. Reyna zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Ino bestoğ qey rêzkerdışı şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfi u yo bestoği vıraziyayo. *Reyna* zerf a, *zî* bestoğ a (Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Reyna zî: Şitê keyeyê Zerîfa zîyade nêbî. Reyna zî seba lazimîya keyeyî tayê şit rotêne (Dêrsim, 2014:21).

Reyna zî: No mekteb keyeyê ma ra dûrî bi. Reyna zî nêmroje de ez amêne keye... (Nêşite, 2012:34).

325. Rê rê...rê rê

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço tekrarbiyayi yo. Bestoğ, pê tekrarbiyayişê bestoğê *rê rê* ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, semedê rêzkerdışı yeno şıxuliyayiş u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, sareyê ê cumleyan dı bî şekilê tekrarbiyayişi şıxuliyeno.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tekrarbiyayişê zerfê *rê* vıraziyayo. (Zerf+Zerf+Zerf+Zerf).

Kokê cê: Ino bestoğ hetê koki ra Zazaki yo.

Rê rê...rê rê: Rêrê ben şah rêrê ben cem rêrê ben mar (Beki, 2015:158).

326. Ruej yo...ruej yo

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço tekrarbiyayi yo. Bestoğ, pê tekrarbiyayişê bestoğê kelimeyanê *ruej yo* ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğê *ruej yo*, semedê rêzkerdışı şıxuliyeno u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê ini bestoği, cumleyanê ki besteno yobinan ra, sareyê ê cumleyan dı şıxuliyeno.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı nameyan vıraziyayo. Kelimeyi *ruej* u *yo* name yi (Name+Name+Name+Name).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Ruej yo...ruej yo: Ruej yo şın diyar ruej yo yen war bêqerar / Rêrê ben şah rêrê ben cem rêrê ben mar (Beki, 2015:158).

327. Sata ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, *yo* bestoço piyabeste *yo*. Bestoğ, *yo* parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u cumleyan hetê wexti ra besteno yobinan ra.

Cayê cê: Hem sareyê cumleyan dı hem zi miyanê cumleya verin dı şıxuliyayişê ini bestoği mumkun o.

Cınsê cê: Bestoğ, *yo* name u *yo* bestoği ra ameyo meydan. *Sat* name ya, *ki* bestoğ a (Name+Bestoğ).

Kokê cê: Bestoğ, *yo* kelimeya Erebi u *yo* kelimeya Zazaki ra ameyo meydan. *Sat* Erebi ya (ساعة) (Mutçalı, 2019: 457), *ki* Zazaki ya.

Sata ki: Sata ki Şîyar rezî bin ra asa, ze ki çihar serîo ki rişto eskerey, kok ra îzna nîyameyo, qedînaya o newe yeno, xo o babeta percîndê rezî ser ra eşt war u şî vera ci (Can, 2012:33).

328. Se kî

Şekilê cê: Ino bestoğ, *yo* bestoço piyabeste *yo*. Bestoğ, *yo* parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u cumleyi ki binateyê inan dı munasebetê wexti esto besteno yobinan ra.

Cayê cê: Hem sareyê cumleyan dı, hem miyanê cumleya verin dı hem zi binateyê cumleyan dı şıxuliyayişê ini bestoği mumkun o.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zerf u yo bestoği ra vıraziyayo. *Se* zerf a, *ki* varyantê bestoğê *ki* yo (Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *se ki*, *se ke*, *segi*, *zeke* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Se ki: **Se ki** çımê xo gına Altuni, theji can ro ši, matê Esı bi, iy bı Es'a amay bı têçımo (Aslan, 2011:237).

Segi: **Segi** kinc paşay dê ti ra, ti sey tûnediyûn kincûn ra meûîn (İ. Bor, 2013:173).

Se ke: **Al se ke** kewt zere oda meymana, xoçıke sera zerveti diye (Koêkorta, 2001:20).

Seke: **Seke** vere maxara ra vêrd ra, di teneî qilancikî perraî (Astore, 1994:10).

Zeke: **Ez sono nano kurik dime zeke** mêrik hetê mi ser de ame to xo berze here (A.Çiçek, 2020:61).

329. Seba ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şıxuliyeno. Cumleyan ra yo, sebebê gureyê cumleya bin kena eşkera.

Cayê cê: Hem sareyê cumleyan dı hem zi bınatyê cumleyan dı şıxuliyayişê ini bestoği mumkun o.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo edati u yo bestoği vıraziyayo. *Seba* edat a, *ki* bestoğ a (Edat+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *seba ki*, *seba ke* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Seba ki: **Ina xelay ma erda tû rî seba ki** tû ma dûw ra reynayî (Mîrvanî, 2012:31).

Seba ke: **Seba ke** ti biresî mekteb, ti rew werzenî (Lezgîn, 2015a:16).

330. Seba naye zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şıxuliyeno. Sebebê cumleya dıyın, cumleya verin dı yeno eşkerakerdış.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bınateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo edat, yo zemir u yo bestoği ra ameyo meydan. *Seba* edat a, *naye* zemirê ramotışi ya, *zî* bestoğ a (Edat+Zemir+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Seba naye zî: Karêde ey bivecîyêne û sinife ra bişîyêne teber, sinifê teslîmê ma kerdêne. Seba naye zî mîyanê ma û mamostayî weş bî (Çalagan, 2014:18).

331. Semedê a ra

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şıxuliyeno. Sebebê gureyê cumleya dıyın, cumleya verin dı yeno eşkerakerdış.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bınateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo name, yo zemir u yo edati ra ameyo meydan. *Semed* name yo, *a* zemirê ramotışi ya, *ra* edat a (Name+Zemir+Edat).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Semedê a ra: Hesên Axa pey hesîyayo ki yew embazê Serdarî teskere girewto, ameyo keye. Semedê a ra werîştô şîyo dewa ay lacekî ki nîzdî Dîyarbekirî bîya (Espar, 2004a:10).

332. Semedi ineway ra

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şıxuliyeno. Sebebê gureyê cumleya dıyın, cumleya verin dı yeno eşkerakerdış.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bınateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo name, yo zemir u yo edati ra ameyo meydan. *Semed* name yo, *me* zemirê ramotışi ya, *ra* edat a (Name+Zemir+Edat).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Semedî ineway ra: Mabîni Welî î pîlî Qonaqi zaf rind bi. Semedî ineway ra, jey xu Qonaq ti deha vêşî emaneti di veynaynî (Kaymak, 2012:5).

333. Semedo ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey sebebi şıxuliyeno. Cumleya verin dı sebebê gureyê cumleya dıyın yeno eşkerakerdış.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra sareyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo nameyi u yo bestoği vıraziyayo. *Semed* name yo, *ki* bestoğ a (Name+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Semedo ki: Semedo ki heyina keyfê yî bîyero ca we yew zergeşî pûrî dano (Mîrvanî, 2012:37).

Semedo ki: Semedo ki yewerî jey çinibi, dewijî jey rî deha vêş dejaynî (Kaymak, 2012:14).

334. Seni

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğê *seni* qey ifadekerdışê wexti yeno şıxuliyayış u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Hem sareyê cumleyan dı hem zi miyanê cumleya verin dı şıxuliyayışê ini bestoği mumkun o.

Cısnê cê: Kelimeya *seni* hetê cinsi ra zerf a u tiya dı bı wezifeyê bestoği şıxuliyaya (Zerf).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Varyanti cê: Zê *seni*, *sini*, *sînî* varyanti ini bestoği tesbiti biyi.

Senî: **Senî** *qutî abîyê ma heme pîya winîyay mîyandê ci* (Ayyıldız, 2014:119).

Seni: **Lu seni** *hına vona heş çargomi vazdono* (Akbana, 2020:30).

Sinî: **We sinî** *ay nîyt yi eşnawenû, awca di vindenû* (Sîmserkîsij, 2018:70).

Sînî: **Sînî** *mase kerd pak tepeya, zerrî ra ew veng do nerma va: “Keko qisur meweynî. Ez ha êtir nêkena ki serê masan pak kera.”* (Can, 2012:276).

335. Seni ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u cumleyan bı munasebetê wexti besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra sareyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zerf u yo bestoği ra ameyo meydan. *Seni* zerf a, *ke* bestoğ a (Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *seni ke*, *senê ki*, *seni g'* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Senê ki: **Senê ki** *teluy vejena, ninga jey honik bena* (Malmîsanij, 2000:205).

Sênî g': **Sênî g'** *lajek rasen çarşî yo merdimo pûersûr û çimaşil ken verni* (Bor, 2015:117).

Senî ke: **Hamnanî seni ke** *çînenê, aw veradanê firêzeyî ser, erd beno nerm* (Lezgîn, 2018:9).

336. Sire ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şixuliyeno u cumleyan hetê wexti ra besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, sareyê ê cumleyan dı yeno şixuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo name u yo bestoği ra ameyo meydan. *Sıre* name yo, *ke* bestoğ a (Name+Bestoğ).

Kokê cê: Bestoğ, yo kelimeya Tırki u yo kelimeya Zazaki ra ameyo meydan. *Sıre* Tırki ya (TDK, 2011: 2098), *ke* Zazaki ya.

Sıre ke: Eke sonu hêga, tıfongê xu binê arabi ra vezenu, kaleka xode nanu ro.
Sıre ke arabe bar kerd, tıfongê xu uncia kenu sap (Çarekız, 2001:73).

337. Ta

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğê *ta* qey ifadekerdişê wexti yeno şixuliyayış.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, binateyê ê cumleyan dı yeno şixuliyayış.

Cınsê cê: Kelimeya *ta* hetê cınsê kelime ra zerfa labelê tiya dı bı wezifeyê bestoği şixuliyaya (Zerf).

Kokê cê: Bestoğê *ta* Fariski yo (تا) (Kanar, 2015: 448).

Ta: Şad kerên sultanê ê hurna dinî / Ta bibî cennet di enbazê nebî (Babij, 2018:180).

Ta: Va Amîne: “Ta bî new mengî tamam / Ame ğaîb ra meleken, da selam (Babij, 2018: 185).

Ta: Hukmî yi qaîm o ta weqtî qîyam / Pê yi cehdey xwi flinasnen xas û ’am (Muradan, 2003:27).

338. Ta ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, semedê ifadekerdişê wexti şixuliyeno u cumleyan bı munasebetê wexti besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zerf u yo bestoği ra ameyo meydan. *Ta zerfê wexti ya, ki bestoğ a (Zerf+Bestoğ).*

Kokê cê: Bestoğ, yo kelimeya Farıski u yo kelimeya Zazaki ra ameyo meydan. *Ta Farıski ya (Kandar, 2015:448), ki Zazaki ya.*

Ta ki: Qur'e berzên va cema'tî ci rê / Ta ki no girwe bi qur'e sağ kerê (Babij, 2018:181).

339. Tawo ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u cumleyan bı munasebetê wexti besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra sareyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo name u yo bestoği ra ameyo meydan. *Taw name yo, ke bestoğ a (Name+Bestoğ).*

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Tawo ke: Tawo ke peroj ame, biroşî girewtî, şîyê hênî ser (Çem, 2019:16).

Tawo ke: Tawo ke Us qiyame ra anciya we, şî verba çê khalikê xo; ters kewt zere, nêzana ke çiko (Koêkorta, 2001:59).

340. Tayêne...tayêne zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Ino bestoğ, qey rêzkerdîşi şıxuliyeno.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, sareyê qısımê alaquadarê xu ra ver yeno şıxulnayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zemir u yo bestoği ra ameyo meydan. Zemirê *tayêne* wırdi leteyan dı zi tekrar beno; leteyê dıyın dı ina kelime ra pey bestoğê *zi* yena (Zemir+Zemir+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Tayêne...tayêne zî: Tayêne hawayê yarenîye de tayêne zî sey dejnayene veng û vateyî kerdêne têra (Karakaş, 2016:110).

341. Tayin ...tayinan

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço tekrarbiyayi yo. Bestoğ pê tekrarbiyayişê zemirê *tayin* vıraziyayo.

Wezifeyê cê: Ino bestoğ, semedê rêzkerdişi şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, ifadeyi ki bestiyeni yobinan ra sareyê inan dı bı şekilê tekrarbiyayişi şıxuliyayo.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tekrarbiyayişê zemirê *tayin* vıraziyayo. Kelimeya *tayin* parçeyê dıyın dı wesıla zafomari *-an* gureta (Zemir+Zemir).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Tayin...tayinan: Hûrîyê cennetî tim amê u şiyîn/Tayin temaşa tayinan xizmet dîyin (Babij, 2018:187).

342. Tenê...tenê ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Ino bestoğ, qey rêzkerdişi şıxuliyeno.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, ifadeyi ki bestiyeni yobinan ra sareyê inan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zerf u yo bestoği ra ameyo meydan. Zerfê *tenê* wırdi leteyan dı tekrar biyo; leteyê dıyın dı bestoğê *kî* cı ra pey ameyo (Zerf+Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yo.

Tenê...tenê kî: No semed ra maya mi tenê bize ra tenê kî mi ra hêrs bîye û dot ra milqî varnayî (Karakaş, 2016:21).

343. Têpia ra

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno u cumleyan bı şekilê rêzkerdışı besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfi u yo edati vıraziyayo. *Têpia* zerf o, *ra* edat a (Zerf+Edat).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Têpia ra: Ma cênike ki uza caverdê. Têpia ra ebe çimiyê xora peyser uncia ma amayme Dêrsım (Çarekız, 2001:29).

344. Têpia ra ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno u cumleyan bı şekilê rêzkerdışı besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zerfı, yo edati u yo bestoği vıraziyayo. *Têpia* zerf o, *ra* edat a, *ki* bestoğ a (Zerf+Edat+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Têpia ra ki: Pêsewe Cığji ravêri venga mı da. Têpia ra ki venga ambazanê xu da (Çarekız, 2001:29).

345. Tı mevaj ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey eşkerakerdışı şıxuliyeno u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zemir, yo fiil u yo bestoği ra ameyo meydan. *Tı* zemirê şexısı yo, *mevaj/nêvajê* menfiya emirê fiilê vatışı ya, *ke* bestoğ a (Zemir+Fiil+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: *Zê tı mevaj ke, tı nêvajê ke* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Tı mevaj ke: Mı girewt berd şibaki di rona û mi va ez karê xwu biqedeyno, bîyro inê felqê toraqî biwero. Tı mevaj ke ino dîko nefsek bêxeberda mi şîyo ay felqê toraqî mi tirawito werdo (Gomayij, 2017:153).

Tı nêvajê ke: Ez a winê xo rê dêrî kena, ti nêvajê ke xalê min o zî wija di teyêr binde awdaz (odaz) gêno (Adabeyî, 2018:64).

346. Tı nêvanê

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey eşkerakerdışı şıxuliyeno u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zemir u yo fiili ra ameyo meydan. *Tı* zemirê şexısı yo, *vanê* wexto hira dı halo antê ê fiilê vatışı yo u bı şekilo menfi şıxuliyayo (Zemir+Fiil).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Tı nêvanê: Rozê, no seydwana nê lazê xo gêno u şino cadê kerredê zerezandê meşuran. Tı nêvanê, zerezê meşuri 'heme zi o kerre dı benê (Hayıg, 2007:63).

347. Tı vajê kî

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey eşkerakerdışı şıxuliyeno u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zemir, yo fiil u yo bestoği ra ameyo meydan. *Tı* zemirê şexısı yo, *vajê* halê emırî ê fiilê vatışı yo, *ke* bestoğ a (Zemir+Fiil+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

*Tı vajê ki: Banê ki dewidi bî hendi girdi zî nêbî. **Ti vajê ki** hîrê çihar çimêyini bî* (Ayyıldız, 2014:9).

348. Tı vana

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê wezîyetê teşbihî şıxuliyeno u cumleyan bı munasebetê teşbihî besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zemiri u yo fiili viraziyayo. *Tı* zemirê şexısı yo, *vana* şekilê wexto hira dı ancıyayışê fiile vatışı ya (Zemir+Fiil).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: *Zê ti vana, ti vanê, ti vani, ti vun* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

*Ti vana: Çimê xo kerdê qij ke, **ti vana** wezîr û nazir o vejîyayo verê hezar miletî, xo xo hazir keno ke deqayêna çîyêde zaf muhîmî eşkera bikero* (Tekîn, 2013:46).

*Tivanê: Çimê to şüya koyu de, zerria to tum dîri dera. **Tivanê** verba phêlunê gzezebu azney kena* (Çiya, 2001:34).

*Tivanî: Na qisa ke fekê Memî ra vecîye, **tivanî** derbe de canê Ap Silêmanî ra* (A. Çiçek, 2014:76).

*Ti vûn: Rindî ra hemina şoq şemal dona dûna dûrmalê xwu **ti vûn** tîjê aşm a* (Bor, 2015:30).

349. Tı vana belki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdîşê ihtimali şıxuliyeno u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zemir, yo fiil u dı bestoğan ra ameyo meydan. *Ti* zemirê şexısi yo, *vana* şekilê wexto hira dı ancıyayışê fiilê vatışi yo, *bel* u *ki* bestoğ i (Zemir+Fiil+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ, kelimeyanê Zazaki u Erebki ra ameyo meydan. *Ti*, *vana* u *ki* Zazaki yi, *bel* Erebki ya (ب) (Mutçalı, 2019:95).

Ti vana belkî: Qamçiyêde hênên erzeno binê pîzê astorî ra ke Tivana belkî şito ke çewres de lito firnanê astorî ra êno tever (Ballıkaya, 2010:25).

350. Tı vana qey

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdîşê teşbihi şıxuliyeno u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zemir, yo fiil u yo edati ra ameyo meydan. *Ti* zemirê şexısi yo, *vana* şekilê wexto hira dı ancıyayışê fiilê vatışi yo, *qey* edat a (Zemir+Fiil+Edat).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: *Zê ti vana qey, ti vanê qey varyanti ini bestoği tesbit biyi.*

Ti vana qey: Gurre-gurra awa Hênîyê Çimî bîye. Ti vana qey zereyê awe ra vengê domanan ameyêne (Kalan, 2014:18).

Ti vanê qey: Sere orteyê duyî de maneno. Ti vanê qey dayo kile ver, hurdî-hurdî xo zere ra veşeno (Canşad, 2015:52).

351. Tı vani derey

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Ino bestoğ qey teşbih şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zemir, yo fiil u yo edati ra ameyo meydan. *Ti* zemirê şexısi yo, *vanî* şekilê wexto hira dı anciyayışê fiilê *vatişi* yo, *derey* edat o (Zemir+Fiil+Edat).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Ti vanî derey: Yew vengo teniko barî fek de. Ti vanî derey zerenca ha wanena (Ersoz, 2013:49).

352. Tikê...tikê

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo tekrarbiyayi yo. Bestoğ, pê tekrarbiyayışê zemirê *tike* vıraziyayo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno u kelime ya zi cumleyan bı şekilê rêzkerdışı besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, ifadeyi ki besteno yobinan ra, sareyê ê ifadeyan dı bı şekilê tekrarbiyayışı şıxuliyeno.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tekrarbiyayışê yo zemiri ameyo meydan. Kelimeya *tikê* zemir a (Zemir+Zemir).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Tikê...tikê: Tikê 'erdî ser îbadet kên dewam / Tikê ezmûn di îbadet kên tamam (Muradan, 2003:20).

Tikê...tikê: Tikê sıpi tikê zerdî tikê wurdê tikê gurdi / Tikê esmer tikê rındî tikê Sindi tikê Hindi (Beki, 2015:404).

353. To di

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey eşkerakerdışı şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra sareyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, zemirê şexısi *to* u weziyetê wextê viyerteyi ê fiilê diyayişi ra yeno meydan (Zemir+Fiil).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

To dî: To dî kalikê toy yê rehmetî vatê “Kirdasî meke nasî, to kerd nasî ci ra nêbenî xilasî!” (Lezgîn, 2015a:71).

354. To heni zonêne ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Ino bestoğ qey teşbihi şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bıateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zemir, yo zerf, yo fiil u yo bestoği ra ameyo meydan. *To* zemirê şexısi yo, *heni* zerf a, *zonêne* şekilê hikayeya wextê viyerteyi ê fiilê zanayişi ya, *ke* bestoğ a (Zemir+Zerf+Fiil+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

To heni zonêne ke: Ostorê ho fişri bi kay, to heni zonêne ke lingê ostori hard ra nênisenê (Çağlayan, 2015:13).

355. To va

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Ino bestoğ qey şedinayişê mena şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bıateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zemir u yo fiili ra ameyo meydan. *To* zemirê şexısi yo, *va* şekilê wexto viyerte dı anciyayişê fiilê *vatişi* yo (Zemir+Fiil).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

To va: Senî ke vengê mi şi Peterî, to va ci rê berê cenetî bıyo a (Bor, 2014:79).

356. To vatê ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Ino bestoğ qey teşbihi şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zemir, yo fiil u yo bestoği ra ameyo meydan. *To* zemirê şexısi yo, *vatê* şekilê hikayeya wextê hirayi dı ancıyayişê fiilê vatişi yo, *ke* bestoğ a (Zemir+Fiil+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

To vatê ke: Deqe û saetî têpêy de vêrdî ra labelê halê şarê Pezgêreke qet nêvurîya. Sayê ke kesî de can nêmendîbî. To vatê ke merdimî nê, kolîyê huşkî bî, binê dêsan de vinetîbî (Çem, 2019:22).

357. To vatêne

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Ino bestoğ qey teşbihi şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tilhetameyişê yo zemiri u yo fiili vıraziyayo. *To* zemirê şexısi yo, *vatêne* şekilê hikayeya wextê hirayi dı ancıyayişê fiilê vatişi yo (Zemir+Fiil).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Varyanti cê: Zê *to vatêne*, *tu vatêne* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

To vatêne: Winî tey xeberîyayêne to vatêne kar qebale girewto keno ke gamê raver bixelesnayo. (Gunduz, 2010:220).

Tu vatêne: Zerrê de huzır, retiye, haştiye çine biye. Tu vatêne ejdiyerê de bêderman puleşiyo roê eyre, ra nêverdano (Çağlayan, 2015:163).

358. To vatêne belki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey şedinayişê mena şixuliyeno u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şixuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zemir, yo fiil u dı bestoğan ra ameyo meydan. *To* zemirê şexısı yo, *vatêne* şekilê hikayeya wextê hirayi dı ancıyayışê fiilê vatişi yo, *bel* u *ki* bestoğ i (Zemir+Fiil+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ, kelimeyanê Zazaki u Erebki ra ameyo meydan. *To*, *vatêne* u *ki* Zazaki yi, *bel* Erebki ya (ب) (Mutçalı, 2019:95).

To vatêne belki: Surrê de serdın amêne, to vatêne belki ciğere isani kerdêne qule (Koêkorta, 2001:7).

359. To vatêne qey

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Ino bestoğ qey şedinayişê mena şixuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şixuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zemir, yo fiil u yo edati ra ameyo meydan. *To* zemirê şexısı yo, *vatêne* şekilê hikayeya wextê hirayi dı ancıyayışê fiilê vatişi yo, *qey* edat a (Zemir+Fiil+Edat).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: *Zê to vatêne qey, ti vatêne qey, to vatên qay* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

To vatêne qey: Çimê xo çem ra nêbîyêne. To vatêne qey ameyo heyfa xo çem ra bigîro (Tekîn, 2013:61).

Ti vatêne qey:wexto ke bişenayîye huyayêne ti vatêne qey feleko gol o asmêne hewtîne ra ameyo war leşkerî ey ra tersayêne (Gunduz, 2010:129).

To vatên qay: Şewqê aşmî pêro bibi vinî, kokra nêmend bi. To vatên qay, aşmî zî goştarey û temaşeyê Xal Hus'î kerd bi (Ayyıldız, 2014:130).

360. To wetrê

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Ino bestoğ qey şedinayişê mena şixuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şixuliyayış.

Cinsê cê: Bestoğ yo zemir, yo fiil u yo edati ra ameyo meydan. *To* zemirê şexîsî yo, kelimeya *wetrê* tiya dı zê yo kelimeya nusiyaya la zeg êseno kelimeyanê *vat* u *rê* ra ameya meydan. *Vat* fiil o, *rê* edat a (Zemir+Fiil+Edat).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği hetê koki ra Zazaki yi.

To wetrê: Zereyê xo bî teng. Bîna xo bîye zêde û kêmî. Sêneyê xo bî berz u nîşt ro. To wetrê zereyê şewatê adirî de vêşeno (Beytaş, 2014:131).

361. U

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğê *uyi* qey ifadekerdişê rêzkerdişi şixuliyeno. Bestoğê *uyi*, kelimeyan, grubanê kelimeyan u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, unsurânê ki besteno yobinan ra, binateyê ê unsurân dı yeno şixuliyayış.

Cinsê cê: Kelimeya *u* hetê *cinsê* kelime ra bestoğ a (Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Varyanti cê: Zê *u*, *o*, *ow*, *ew*, *w'*, *wu*, *yu*, *we*, *nu* varyanti cê tesbit biyi.

U: Lu u kiring beni way u bira (Akban, 2020:11).

Ew: Nê çiçi ki dane cı a nêwena ew nêwena (Todd, 2002:134).

Nû: A gam zî Da Cemoy tîsbêhê xwi nû mesîna xwi girotî, 'eba xwi vista polandê xwi ser, kilawa xwi xwi ser naya, şonû desmac (Malmîsanij, 2000:208).

O: Perçemê heq dêstî Musab Umeyrî / Muhacîr o Ensar, Muaz o Elî (Çolig, 2012:15).

Ow: Yew waya ma bî, ma berdî yew ca di verday ow ino estî kurtikî yû ina lulî aynan manenî, cûka zerra mi zîz bî (Malmîsanij, 2000:206).

W': Yanî ne haça w' tîya enka w' verî / Qet çinêbî hem çinîkê zey verî (Xasî, 2008:37).

We: Şehadet ti vaji we bawer biki / Eger ki ti şênî telefuz biki (Ensarî, 2018: 42).

Wû: Nê keko, nê. Ella wû Pêxember to ra razî bo. Mi rê bes o (Malmîsanij, 2000:245)

Yû: Bebekî danê ci yû vijyenê şinê teber...(Adabeyî, 2005:158).

362. U anci

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şixuliyeno u cumleyan bî şekilê rêzkerdîşi besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dî yeno şixuliyayiş.

Cînsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo bestoği u yo zerfî vîraziyayo. *U* bestoğ o, *anci* zerf a (Bestoğ+Zerf).

Kokê cê: Her dî kelimeyi inî bestoği Zazaki yi.

Û ancî: Emrê xo de qasê na roje vengê Homayî nêdaybî. Û ancî qasê na şewe xo ra hêrs nêbîbî û xeberî nêdaybî (Akkaş, 2017:107).

363. U dîma ra zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ qey rêzkerdîşi şixuliyeno u cumleyan bî şekilê rêzkerdîşi besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dî yeno şixuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan, yo nameyi u yo edati vıraziyayo. *Û* bestoğ o, *dima* name yo, *ra* edat a, *zî* bestoğ o (Bestoğ+Name+Edat+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Û dima ra zî: Kam gama ke o sifre yeno vîrê to, fekê to beno pîrr awe, seke ti çîyê biqurtnî, ti winî awa fekê xo qurtnenî. Û dima ra zî, ti mîyanê ereqî di manenî (Lezgîn, 2015a:18).

364. U ge ge zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şıxuliyeno u cumleyan bı şekilê rêzkerdîşi besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bınateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê hiri bestoğan vıraziyayo. *Û*, *ge*, *zî* xuser zi bestoğ i. Kelimeya *ge* tekrar biya (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Û ge ge zî: Kotî tarîf kerdêne, qayîte ucayî kerdêne û ge-ge zî ci ra çî pers kerdêne (Akkaş, 2017:14).

365. U hem zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şıxuliyeno u cumleyan bı şekilê rêzkerdîşi besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bınateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê hiri bestoğan vıraziyayo. Kelimeyi *u*, *hem*, *zi* her yo xuser zi bestoğ i (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Û hem zî: Cinî zaf hesûd a. Xwu ra wêtiyer kesî nîwazena. Û hem zî cazûyêka sêhrbaz a (Bor, 2015:59).

366. U ma vaj

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey cumleyanê ihtimali şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Ino bestoğ, yo bestoğ, yo zemir u yo fiili ra ameyo meydan. *Û* bestoğ o, *ma* zemirê şexısı yo, *vaj* halê emiri ê fiilê vatışı yo (Bestoğ+Zemir+Fiil).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Û ma vaj: Kênek xo xo vûna, e mavaj ez înce zewjîyawa, siba ra bîr mi îr qij bi, ez ûmeya keye babîyê xwu, ez ûmeya vêr çirr id mi lîyen na ser, ûhû qij mi încîçekûn hesîya û ûme gêra çîçekûn tira bikir. Û ma vaj lingê yi resikîya ra û kowt ina gûel xeniqîya ez xwu ir se ken (İ. Bor, 2013:303).

367. Uwo ke

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ qey sebebi şıxuliyeno u cumleyan ra yo, sebebê gureyê cumleya bin kena eşkera.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zemir, kopula u yo bestoği ra ameyo meydan. *Uwo* zemirê ramotışı *u* u kopula *wo* ra yeno meydan. *Ke* bestoğ a (Zemir+Kopula+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Uwo ke: Cinîk hal-mezal nîya, jare nîya va. Uwo ke ma pêro geste ra bimirîme ez vatena jare ken (Aldatmaz, 2016b:10).

368. Vatêne qey

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Ino bestoğ qey teşbihi şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo fiil u yo edati ra ameyo meydan. Kelimeya *vatêne*, hikayeya wextê hirayi ê fiilê vatışı ya, kelimeya *qey* zi edata a (Fiil+Edat).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Vatêne qey: Merdimî ke dûrî ra nîyadayêne, vatêne qey ko serê hewranê sipîyan der o (Tekîn, 2013:65).

369. Waxt amêne...waxt amêne

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço tekrarbiyayi yo. Bestoğ pê tekrarbiyayışê kelimeyanê *waxt amêne* vıraziyayo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno u cumleyan bı şekilê rêzkerdışı besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, sareyê cumleyanê alaquadaran dı bı şekilê tekrarbiyayışı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tekrarbiyayışê yo nameyi u yo fiili vıraziyayo. *Waxt* name ya, *amêne* hikayeya wextê hirayi ê fiilê *ameyişi* ya (Name+Fiil+Name+Fiil).

Kokê cê: Bestoğ, yo kelimeya Erebkî u yo kelimeya Zazakî ra ameyo meydan. *Wext* Erebkî ya (وقت) (Mutçalı,2019: 1015), *amêne* Zazakî ya.

Waxt amêne...waxt amêne: Xecz Bome ki waxt amêne, hurmetkare biye, waxt amêne ke ar-edev, serm, ters, nezaket çiko, nêzonenê (Çağlayan, 2015:13).

370. Waxtê beno...waxtê beno

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço tekrarbiyayi yo. Bestoğ pê tekrarbiyayışê kelimeyanê *waxtê beno* vıraziyayo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno u cumleyan bı şekilê rêzkerdışı besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, sareyê cumleyanê alaquadaran dı bı şekilê tekrarbiyayışı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ pê tekrarbiyayişê kelimeyanê *waxt* u *beno* vıraziyayo. *Waxt* name yo, *beno* şekilê *wextê* hirayi ê fiilê biyayişi yo (Name+Fiil+Name+Fiil).

Kokê cê: Bestoğ, yo kelimeya Ereki u yo kelimeya Zazaki ra ameyo meydan. *Wext* Ereki ya (وقت) (Mutçalı,2019: 1015), *beno* Zazaki ya.

Waxtê beno...waxtê beno: Waxtê beno bon virazeno kuno bin, waxtê beno mezele ser ro nanê ro (Mirza, 2020:180).

371. Wazenê...wazenê

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço tekrarbiyayi yo. Bestoğ pê tekrarbiyayişê kelimeya *wazenê* vıraziyayo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno u cumleyan bı şekilê rêzkerdışı besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, sareyê cumleyanê alaquadaran dı bı şekilê tekrarbiyayişi yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ pê tekrarbiyayişê kelimeya *wazenê* vıraziyayo. *Wazenê* şekilê *wexto* hira dı ancıyayişê fiilê waştışı yo (Fiil+Fiil).

Kokê cê: Ino bestoğ, hetê koki ra Zazaki yo.

Wazenê...wazenê: Waxtenê bêre mı bıkişê, wazenê bêre mı berê dardakerê (Berz, 2001:54).

372. Welakin

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê tezadi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bıateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan vıraziyayo. Kelimeyi *we* u *lakin* her yo xuser bestoğ i (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Kelimeyi *we* u *lakin* Ereki yi (ولكن) (Mutçalı,2019: 977).

Welakîn: Cemî'bê resûla ti bawer biki / Tefazuldê jîn ra xu ser behs meki / Welakîn delil esto qay fezlê jîn / Delîl zî ki ness o bizan heqdê jîn (Ensarî, 2018:66).

Welakin: Şima go bivînî însan serxoşo / Welakîn serxoş nêyo belkî bêhêş o (Kavari, 2004:53).

Welakin: Mêrdeki va: Haqqê tu est o. Gereka ez bikişin. We lakin nê xirxizi tasên awê dê bi min (Hadank, 1932:201).

373. Welakin ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê tezadi şixuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şixuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê hiri bestoğan vıraziyayo. Kelimeyi *we*, *lakin* u *ki* her yo xuser bestoğ i (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ kelimeyanê Erebki u Zazaki ra ameyo meydan. Kelimeyi *we* u *lakin* Erebki yi (ولكن) (Mutçalı,2019: 977). Kelimeya *ki* Zazaki ya.

Welakîn ki: Çîmkî di Qur'an di qay fi'lê jey / Emir hamew vato ki îcra ki jey Welakîn ki mena jey qet'î nîya / Ina yew ra me'na jey zennî bîya (Ensarî, 2018:130).

374. Welhasil

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ qey eşkerakerdişi şixuliyeno u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şixuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo bestoği u yo zerfî vıraziyayo. Kelimeya *we* bestoğ a, kelimeya *hasil* zi zerf a (Bestoğ+Zerf).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Erebki yi (حاصل و) (Mutçalı, 2019: 977-211).

Varyanti cê: *Zê welhasil, welasılı*, varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Welhasil: Lîy cey wena. Rojo bîn wergi zî wena, **welhasil** wirgu yew ri yew ma'ne veynena, cînî wena (Malmîsanij, 2000:209).

Welasılı: Yanê, mêrdê xorê mektube rusnena. **Welasılı** çı ke rusnena, rusnena (Çarekız, 2001:34).

375. Wext

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğ sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdışê wexti şıxulyeno u cumleyan hetê wexti ra besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, sareyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cinsê cê: Kelimeya *wexti* hetê cinsê kelime ra name ya labelê tiya dı bı wezifeyê bestoği şıxuliyaya (Name).

Kokê cê: Ino bestoğ Erebki yo (وقت) (Mutçalı,2019: 1015).

Varyanti cê: *Zê wext, weqt, wexto, weqto, wexta* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Wext: **Wext** xıyalê werunê weşun kena aw kuena fek (Akban, 2020:8).

Weqto: **Weqto** nûrê Ehmedî anya tera / Bê hîsab yê kerd heya Rabbê xu ra (Xasî, 2008:43).

Wexta: *Bulbul secdê şukur berd vêr bêr Rawza d' / Fek şî pıra wexta di destî beyza d'* (Beki, 2015:100).

Wexto: **Wexto** qiyamet bêro ay zaman / Ser erdan d' yew nemanen ay mekan (Kavari, 2004:52).

376. Wext...eg

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğ piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, cumleyan hetê wexti ra besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ dı parçeyi yo, kelimeya *wext* sareyê cumleya verin dı, kelimeya *eg* zi sareyê cumleya dıyın dı yena şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo nameyi u yo bestoği vıraziyayo. *Wext* name yo, *eg* bestoğ o (Name+Bestoğ).

Kokê cê: Bestoğ, yo kelimeya Erebki u yo kelimeya Zazaki ra ameyo meydan. *Wext* Erebki yo (وقت) (Mutçalı,2019: 1015), *eg* Zazaki ya.

Wext...eg: Wext biyero keye fom kena eg inson omeyo itiya (Akbana, 2020:42).

377. Wexto ... o wext

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno. Bestoğ, pê qısımê dıyın, mena şedineno u keno qeti.

Cayê cê: Bestoğ, dı parçeyi yo. Parçeyo verin, sareyê cumleya verin dı, parçeyê dıyın zi sareyê cumleya dıyın dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tekrarbiyayışê yo nameyi u yo sifeti ameyo meydan. Kelimeya *wexti* name ya, kelimeya *o* sifetê ramotışi ya (Name+Sıfet+Name).

Kokê cê: Kelimeya *wexti* Erebki ya(وقت) (Mutçalı,2019: 1015), kelimeya *o* Zazaki ya.

Wexto...o wext: Wexto o ma mîyan ra vejya o wext ma xo rê mehrum bîy (Kavari, 2004:44).

378. Wexto ke...o çax

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno. Bestoğ, pê qısımê dıyın, mena şedineno u keno qeti.

Cayê cê: Bestoğ, dı parçeyi yo. Parçeyo verin, sareyê cumleya verin dı, parçeyê dıyın zi sareyê cumleya dıyın dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı nameyan, yo bestoği u yo sıfeti vıraziyayo. Kelimeya *wext* name, *ke* bestoğ, *o* sıfetê ramotişi u *çağ* zi name ya. (Name+Bestoğ+Sıfet+Name).

Kokê cê: Bestoğ, kelimeyanê Zazaki, Erebki u Tırki ra ameyo meydan. Kelimeya *wext* Erebki ya (وقت) (Mutçalı,2019: 1015), kelimeyi *ke* u *o* Zazaki yi, kelimeya *çax* zi Tırki ya (TDK, 2011:478).

Wexto ke...o çağ: Wexto ke mi de endîşeyê şaş kerdene vecîna meydan, o çax qetî ez şaşîye kena (Akkaş, 2017:104).

379. Wexto ke...o taw

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno. Bestoğ, pê qısımê dıyın, mena şedineno u keno qeti.

Cayê cê: Bestoğ, dı parçeyi yo. Parçeyo verin, sareyê cumleya verin dı, parçeyê dıyın zi sareyê cumleya dıyın dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı nameyan, yo bestoği u yo sıfeti vıraziyayo. Kelimeya *wext* name, *ke* bestoğ, *o* sıfetê ramotişi u *taw* zi name ya. (Name+Bestoğ+Sıfet+Name).

Kokê cê: Ino bestoğ, kelimeyanê Zazaki u Erebki ra ameyo meydan. Kelimeyi *ke*, *o* u *taw* Zazaki yi, kelimeya *wexti* Erebki ya (وقت) (Mutçalı,2019:1015).

Wexto ke...o taw: Wexto ke Çerçî rind kewt nêzdîyê dewe o taw çime Atîlayî ginayî Çerçî ra. (A. Çîçek, 2014:21).

380. Wexto ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey wexti şıxuliyeno u cumleyan hetê wexti ra besteno yobinan ra.

Cayê cê: Hem sareyê cumleyan dı hem zi miyanê cumleya verin dı şıxuliyayışê mi bestoği mumkun o.

Cınsê cê: Bestoğ, yo name u yo bestoği ra ameyo meydan. *Wext* name yo, *ki* bestoğ a (Name+Bestoğ).

Kokê cê: Bestoğ, yo kelimeya Erebki u yo kelimeya Zazaki ra ameyo meydan. *Wext* Erebki ya (وقت) (Mutçalı,2019: 1015), *ki* Zazaki ya.

Varyanti cê: Zê *wextano ki*, *waxto ki*, *waxto ke weqta g'*, *weqta gu*, *weqta ku*, *wext ig*, *wexto g'*, *wexto ke*, *wexto ki*, *wexton ki* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Waxto ke: **Waxto ke** uwe bisimo sewlê çêneke erzeno serê uwe (Aldatmaz, 2016b:11).

Waxto ki: **Waxto ki** pey ra safaq berco, kiberê Xani oncia ciniya (Aslan, 2011:241).

Wextano ki: **Wextano ki** va yenû, kuy leqena, veng ti ra vecênû (Malmîsanij, 2000:209).

Wextono ki: **Wextono ki** linga xu fînenno zerey bazarî heywonon, veyneno ki yew kermeta şarî ha weyra ya (Kaymak, 2012:6).

Weqta g': **Weqta g'** yin emir vira kerd gellu werd / Allê yi cennet xu ra şawiti erd (Muşeki, 2020:13).

Weqta gu: Dara wişk ez şina bin yê bena pel / Weqta gu bina şina bena biyê pel (Muşeki, 2020:15).

Weqta ke: İrado Ezeli **weqta ke** ume hal / Waşt Allay Adêm vırazu zaf delal (Pueği, 2003:2).

Weqta ku: Guna wişk **weqta ku** cubê ya bi rêz / Rahibu kitabı ra sare kê berz (Muşeki, 2020:16).

Wext ig: Amina va o **wext ig** ez wêlidy / Mı zuna Muhemmed şeref dun dunya (Narin, 2018:11).

Wexto g': **Wexto g'** dadîye yi şina awki bîyar, Nas ca di sîniye pîlaw taden...(İ.Bor, 2013:81).

Wexto ke: **Wexto ke** biyêne esparê estorî u serê estorî de rast vindertêne insan qiymîş nêkerdene biawniyo înan ra (Doğuş&Doğuş, 2019:22).

Wexto ki: Maya keynan **wexto ki** rew bimerdinî keyney zî rew zewecnaynî. (Espar, 2004b:11).

Wextê ku: **Wextê ku** vacê “Zan tu çiba (çi) wo?”, ma vanê “dimlî”. (Malmîsanij, 2009:80).

Wexton kî: Wexton kî tî şoni dewî zere tî veyneni kî şar barreno. (Kaymak, 2016:23).

381. Xas kî

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Ino bestoğ qey waştîşi şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dî yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo name u yo bestoği ra ameyo meydan. *Xas* name yo, *kî* bestoğ a (Name+Bestoğ).

Kokê cê: Her dî kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Xas kî: Dêso xuj biyayen dî henik amebiya qetûri pasti ser gunabiyo erro. Xas kî gunabiyo çaran ro, bıgunayê quç ro nêreyayê (Pamukçu, 2020:57).

382. Xo ra

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ ya parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğê *xo ra* qey eşkerakerdîşi yeno şıxuliyayış.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, binateyê ê cumleyan dî yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo zemir u yo edati ra ameyo meydan. *Xo* zemir o, *ra* edat a (Zemir+Edat).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Varyanti cê: Zê *xora*, *xwura* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Xora: Xeyrê ey to rê çin o. Xora ti bibî ferîşteh, ti ey şew û roje paştîya xo de biçarnî zî, pere nêkeno (Lezgîn, 2015a:68).

Xwura: Eg ti kueşk ra memnûn nibî xwura badî çowras rûej wuhar kueşk yen kueşkê xwu pey d' gen (Bor, 2015:113).

383. Xulasa

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğê *xulasa* qey netice yeno şıxuliyayış.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cısnê cê: Kelimeya *xulasa* hetê cısnê kelime ra bestoğ a (Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Ereki yo (خلاصة) (Mutçalı,2019: 278).

Varyanti cê: Zê *xulasa*, *xulase* varyanti mi bestoği tesbit biyi.

Xulasa: Xulasa nûr resa 'Ebdulmüttelîb/Mîyn qureyflûn di reîs û hem hebîb (Muradan, 2003:21).

Xulase: Heman behsê Mî'racî zav o bizan / Xulase ti inka ineni biwan (Ensarî, 2018:90).

384. Ya

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğê *ya* qey rêzkerdışı şıxuliyeno.

Cayê cê: Ino bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cısnê cê: Kelimeya *ya* hetê cısnê kelime ra bestoğ a (Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Varyanti cê: Zê *ya*, *yan* varyanti mi bestoği tesbit biyi.

Ya: Çımun xu véc xu kuar kerî / Ya xu bıkiş qatıl kerî (Pueği, 2020:8).

Yan: Mî va, cay weyra vengê ereban yeno, yan nêno (Zengelan, 2007:24).

385. Ya ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno u cumleyan bı şekilê rêzkerdışı besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan vıraziyayo. *Ya u ki* her yo xuser zi bestoğ i (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: *Zê ya ki, yan ki* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Ya ki: İsan hata ke saye nêwerde, nêzoneno ke tırş a ya ki şirên a (Çiya, 2020:46).

Yan kî: Kaş û kemeran ra gindir bo yan kî hard raqîlaşîyo tiro şêro war ci rê kar a (Karakaş, 2016:31).

386. Ya nê...zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, semedê tezadi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Parçeyo verin ê bestoği bınateyê cumleyan dı ca geno, parçeyê dıyın ê bestoği peyniya cumleya peyin dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan u yo edati vıraziyayo. *Ya* bestoğ a, *nê* edata menfiti ya, *zî* bestoğ a (Bestoğ+Edat+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Ya nê...zî: Ma ko Sîrî ver xo rê şîn, ya nê ko çîke bîyaro serey ma zî (Licokic, 2007:46).

387. Ya zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdîşi şıxuliyeno u cumleyan bî şekilê rêzkerdîşi besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bınateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan vıraziyayo. *Ya u zi* her yo xuser zi bestoğ i (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: Zê *ya zi, yan zi* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Ya zi: Serrey u çımandê mi ser, şıma şenê çarwandê mi miyan dı, ya zi şenê komda bin dı rakewê (Hayıg, 2007:29).

*Yan zi: Eke sewbîna kesî bivînê **yan zî** biheşnê halê mi se beno? (Topaç,2012:5).*

388. Ya...niyu z'

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ihtımalı şıxuliyeno u cumleyan bı şekilê rêzkerdışı besteno yobinan ra. Bestoğê *zî* tiya dı mena şedinena.

Cayê cê: Parçeyo verin ê bestoği sareyê cumleya verin dı, parçeyê dıyın ê bestoği zi sareyê cumleya dıyın dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê hiri bestoğan vıraziyayo. Kelimeyi *ya, niyu u zi* her yo xuser bestoğ i (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

*Ya...nîyu z': Ya ez cê çî dûn dûest ti r' yi kişen **nîyû z'** wû cê çî dûn mi ro, mi kişen (İ. Bor, 2013:321).*

389. Ya...ya

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço tekrarbiyayi yo. Bestoğ, pê tekrarbiyayişê bestoğê *ya* ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey cumleyanê ihtımalı yobinan ra bestış şıxuliyeno.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, sareyê qısımê alaquadarê xu ra ver yeno şıxuliyayış u bı tekrarbiyayişi wezifeyê bestoği ano ca.

Cınsê cê: Bestoğ, yo bestoço tekrarbiyayi yo u pê bestoğê *ya* vıraziyayo (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Varyanti cê: Zê *ya, yan* varyantş ini bestoği tesbit biyi.

Ya...ya: Ya peyê banî de ya kaleka banî de niştêne ro, destî kerdêne xo ver ra, qet çîyê nêvatêne, winî nîyadêne (Çem, 2019:62).

Yan...yan: Yan kerdêne dims yan meşlûlî yan kesmeyî yan zî bastêq
(Doğuş&Doğuş,2019:26).

390. Ya...ya ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ qey cumleyanê ihtimali yobinan ra bestış şıxuliyeno.

Cayê cê: Parçeyo verin ê bestoği sareyê cumleya verin dı, parçeyê dıymın ê bestoği zi sareyê cumleya dıymın dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan vıraziyayo. *Ya* u *ki* her yo xuser bestoğ i. *Ya* her dı parçeyan dı tekrar biya (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: *Zê ya...ya ki, ya...yan ki, yan...yan ki* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Ya...ya ki: Her mordem eve fam u izanê xo; ya ağaê xo goynenê, ya ki karê ağay rê rındiye nêvatenê (Mirza, 2020:381).

Ya...ya kî: Ya ez wayîra nê resmî ana ya kî kıştena min a (Ballıkaya, 2014:96).

Ya...yan kî: Ya ceza dane yan kî verdanê ra (Aldatmaz,2016a:167).

Yan...yan kî: Yan a kî ne kewtîbî ci yan kî zaf nêfetelîyayêne (Aldatmaz, 2016a:45).

391. Ya...ya zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey cumleyanê ihtimali yobinan ra bestış şıxuliyeno.

Cayê cê: Parçeyo verin ê bestoği sareyê cumleya verin dı, parçeyê dıymın ê bestoği zi sareyê cumleya dıymın dı yeno şıxulnayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê dı bestoğan vıraziyayo. *Ya* u *zi* her yo xuser bestoğ i. *Ya* her dı parçeyan dı tekrar biya. (Bestoğ+Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: *Zê ya...ya zi, ya...ya ci, yan...yan zi* varyanti bestoği tesbit biyi.

Ya...ya zi: Qe reyayena to çiniya; ya ti zi benê xoca, ya zi tido mi biternê.
(Hayıg, 2007:55).

Ya...ya cî: Ya ti tîya ra şina, ya cî ez a to mêrdedê to rê vaja (Adabeyî, 2005:49).

Ya...yan zi: Ya ez do ganê xo serna yan zi heyfê ey bîgira (Berz, 2001:15).

Yan...yan zî: Yan ti go vacê yan zî ez to rê cênîti nêkena. (Licokic, 2007:54).

392. Yan nê

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey ifadekerdişê tezadi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan bî şekilê rêzkerdişî besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, yo bestoğ u yo edati ra ameyo meydan. *Yan* varyantê bestoğê *ya ya, nê* edata menfîti *ya* (Bestoğ+Edat).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Yan nê: Heq bîyaro werê henî bo. Yan nê, hem emegê ma hem erzaqê ma şono
(Akkaş, 2017:64).

393. Yani

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğê *yani* qey eşkerakerdiş u zelalkerdışê mena yeno şıxulnayış u cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Kelimeya *yani* hetê cınsê kelime ra bestoğ a (Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Erebki yo (يعنى) (Mutçalı,2019: 648).

Varyanti cê: Zê *yani, yanê* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Yanî: Almanan de yew edet esto, merdimo ke ti nêşinasnî, yanî ti samimî nîyî, ti gereka bi peynameyê ey a bivendî ey (Bor, 2014:77).

Yanê: Cenêki, willi, girwey mi Ellay ra raşt ame, yanê mi tevayê nêzanayê
(Hayıg, 2007:58).

394. Yani bı kılmiye

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey eşkerakerdışi şıxuliyeno. Cumleya ki bestoği ra dıma yena, cumleya verniya bestoği kena eşkera.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra bıateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Ino bestoğ, yo bestoğ, yo edat u yo nameyi ra yeno meydan. *Yanı* bestoğ a, *bi* edat o, *kılmi* name ya (Bestoğ+Edat+Name).

Kokê cê: Kelimeya *yani* Erebkıya (يعنى) (Mutçalı, 2019: 648), *bı* u *kılmiye* Zazaki yi.

Yanı bi kilmîye: Nêweşiye, nêardena ca ya wezîfeyê xo ya. Yanî bi kilmîye bêke hîşê ma ra talîmat bigêrê, hucreyî karê xo kenê (Akkaş, 2017:106).

395. Yeqina

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğê *yeqina* qey ifadekerdışê ihtimali yeno şıxulnayış.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, bıateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Kelimeya *yeqina* hetê cınsê kelime ra name ya (Name).

Kokê cê: Bestoğ, kelimeya Erebkı *yeqin* ra yeno (يقن) (Mutçalı,2019: 1033).

Yeqîna: Ez kûar a yeqîna reyar ra cinîye min u yi kerda pîye... (Bor, 2015:42).

396. Yew yew hewı zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışi şıxuliyeno u cumleyan bı şekilê rêzkerdışi besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, yo sıfet, yo name u yo bestoği ra ameyo meydan. Kelimeya yew bı şekilê tekrarbiyayişi şıxuliyaya. Kelimeyi yew sıfet a, hew name ya, zî bestoğ a (Sıfet+Name+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Yew yew hewi zî: Ge ge zi 'eksê inheway bînî. Yew-yew hewi zî, polê lacekî niyetê poldê keynek zanaynî labelê hewna zî çend xwazgînê giregirî girewtinî şînî keydê keyneki û ya waştinî (Espar, 2004b:18).

397. Yew yew hewi zi... labelê hewna zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, semedê tezadi şıxuliyeno u cumleyanê zıddan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, cumleyi ki bestiyeni yobinan ra inan ra sareyê yo cumle dı yeni şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, yo sıfet, yo name, dı bestoğan u yo zerfî ra ameyo meydan. Kelimeyi yew sıfet a, hew name ya, zî u labelê bestoğ i, hewna zerf a. Kelimeya yew bı şekilê tekrarbiyayişi şıxuliyaya, kelimeya zi qey zıxmkerdişê mena peyniya her dı parçeyanê bestoği dı şıxuliyaya (Sıfet+Name+Bestoğ+Bestoğ+Zerf+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Yew-yew hewi zî... labelê hewna zî: Ge ge zi 'eksê inheway bînî. Yew-yew hewi zî, polê lacekî niyetê poldê keynek zanaynî labelê hewna zî çend xwazgînê giregirî girewtinî şînî keydê keyneki û ya waştinî (Espar, 2004b:18).

398. Yew...yew ki

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdişi şıxuliyeno u cumleyan bı şekilê rêzkerdişi besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, qısmê alaquadarê xu ra ver yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, yo name u yo bestoği ra ameyo meydan. *Yew* name ya, *kî* bestoğ a, *yew* bı şekilê tekrarbiyayişi şıxuliyaya. (Name+Name+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Yew...yew kî: Nîya çend rojî vêrdî ra kes nêzaneno. Yew Heq yew kî to zanena (Demîrel, 2014:65).

399. Yew...yew zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno u cumleyan bı şekilê rêzkerdışı besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, qısmê alaquadarê xu ra ver yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Bestoğ, yo name u yo bestoği ra ameyo meydan. *Yew* name ya, *zî* bestoğ a, *yew* bı şekilê tekrarbiyayişi şıxuliyaya (Name+Name+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Varyanti cê: *Zê yew...yew zi, jew...jew zi* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Yew...yew zî: Ez bi xo hende zeîf kewtbîya, hende zeîf kewtbîya, yew ez mendbîya yew zî esteyê mi (B. Bor, 2013:36).

Jew...jew zi: Jew ci ra Hewwa cinîya Adem nebî / Jew zî Asiya cinîya Fîr'ewnî bî (Babij, 2018:186).

400. Yeweri...yeweri

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoço tekrarbiyayi yo. Bestoğ, pê tekrarbiyayişê kelimeya *yeweri* ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno u bı şekilê tekrarbiyayişi cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, sareyê cumleya xu dır alaquadar ra ver yeno şıxuliyayiş.

Cınsê cê: Her dı parçeyan dı kelimeya *yeweri* tekrar biya. Kelimeya *yeweri* zemir a (Zemir+Zemir).

Kokê cê: Ino bestoğ hetê koki ra Zazaki yo.

Yeweri...yeweri: Keynani jey ra, yeweri va mı ri yow meqes beeri, yeweri va nızan mı ri çı beeri yeweri zi va, mı ri yow dısmalı beeri (Kaymak, 2016:55).

401. Yeweri...yeweri zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, dı parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno u cumleyan bı şekilê rêzkerdışı besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, sareyê cumleya xu dır alaquadar ra ver yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zemiri u yo bestoği vıraziyayo. Zemirê *yeweri* tekrar biyo, *zi* bestoğ a (Zemir+Zemir+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi mi bestoği Zazaki yi.

Yeweri...yeweri zi: Keynani jey ra, yeweri va mı ri yow meqes beeri, yeweri va nızan mı ri çı beeri yeweri zi va, mı ri yow dısmalı beeri (Kaymak, 2016:55).

402. Yeweri...yeweri...yeweri zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, hiri parçeyan ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey rêzkerdışı şıxuliyeno u cumleyan bı şekilê rêzkerdışı besteno yobinan ra.

Cayê cê: Her parçeyê bestoği, sareyê cumleya xu dır alaquadar ra ver yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, pê tihetameyişê yo zemiri u yo bestoği vıraziyayo. Zemirê *yeweri* tekrar biyo, *zi* bestoğ a (Zemir+Zemir+Zemir+Bestoğ).

Kokê cê: Heme kelimeyi mi bestoği Zazaki yi.

Yeweri...yeweri...yeweri zi: Keynani jey ra, yeweri va mı ri yow meqes beeri, yeweri va nızan mı ri çı beeri yeweri zi va, mı ri yow dısmalı beeri (Kaymak, 2016:55).

403. Zewnbi zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo piyabeste yo. Bestoğ, yo parçe ra ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Ino bestoğ qey ilawekerdışı şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra binateyê ê cumleyan dı yeno şıxuliyayış.

Cınsê cê: Bestoğ, yo name u yo bestoği ra ameyo meydan. Kelimeya *zewnbi* name ya, *zi* bestoğ a (Name+Bestoğ).

Kokê cê: Her dı kelimeyi ini bestoği Zazaki yi.

Zewnbi zi: Piranê şife mı pize dı bıbo nê zewazi rê razi nina la semedê nê seykurî ez do Zin bida to, a do cı rê marey bikero. Zewnbi zi, mı bişermayno a rınd zana kı hum no dınya dı hum axiret dı destê mı do cı gıryaneya bo! (Pamukçu, 2020:11).

404. Zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğê *zi* semedê ifadekerdışı menaya ilawekerdışı şıxuliyeno.

Cayê cê: Bestoğ, hem kelimeyan, hem grubanê kelimeyan hem *zi* cumleyan besteno yobinan ra. Bestoğ, binateyê ini unsuran dı şıxuliyeno.

Cınsê cê: Kelimeya *zi* hetê cınsê kelime ra bestoğ a (Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Varyanti cê: *Zê zi, ci, ji* varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Zi: Lutif bik bun mezelen ra / Wellahi tu zi bën ita (Pueği, 2020:70).

Cî: Herkes istanika xû vano, sira yen ana keyneker, na cî roşena serede ci ra çiçî ravêrdo se kena istanik vana (Adabeyî, 2005:18).

Ji: Waka delal, gestver zerra mı nasılıyena. Ez jî zaf biya vêşon (Akban, 2020:23).

405. Zi...zi

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo tekrarbiyayi yo. Bestoğ, pê tekrarbiyayışê *zi* ameyo meydan.

Wezifeyê cê: Bestoğ, qey şedinayişê mena şixuliyeno u kelime, grubanê kelimeyan ya zi cumleyan besteno yobinan ra.

Cayê cê: Bestoğ, kelime ya zi ifadeyi ki inan ser tesir cı esto, inan ra pey yeno.

Cınsê cê: Kelimeya zi bı xu yo bestoğ a (Bestoğ+Bestoğ).

Kokê cê: Ino bestoğ Zazaki yo.

Varyanti cê: Zê zi...zi, ji...ji varyanti ini bestoği tesbit biyi.

Zi...zi: Keynan zî lacan zî waştinî mar û pêrdê xwi, der û cîrananê xwi binawnî ki yê ameyî çaxdê zewacî (Espar, 2004b:11).

Ji...jî: Ma dimil jî vanê, ma zaza jî vanê (Yıldız, 2017:146).

406. Zira

Şekilê cê: Ino bestoğ, yo bestoğo sade yo.

Wezifeyê cê: Bestoğê zira semedê eşkerakerdîşi yeno şixuliyayiş.

Cayê cê: Bestoğ, cumleyanê ki besteno yobinan ra, binateyê ê cumleyan dı yeno şixuliyayiş.

Cınsê cê: Kelimeya zira hetê cınsê kelime ra bestoğ a (Bestoğ).

Kokê cê: Bestoğê zira Pehlewki yo (زیرا) (Kanar, 2015: 836).

Zira: Guna mı ra 'af tim tu ra zira tı pil ez tu çik niya (Beki, 2015:286).

NETİCE

Ina xebat, bestoğanê Zazaki ser biya. Bestoği ki ina xebat dı tehlil biyi neway hebi eseranê Zazaki ra ameyi aridayiş. Ini neway hebi eseri her diyaletk u fekanê Zazaki ra viciyayi. Ini eseri, mewlidan, diwanan, eseranê folklori zê meselayan u estanikan ra u roman u hikayeyan ra ameyi meydan. Dıma bestoği ki ini eseran dı viyerti tesbit biyi. Cı ra pey zi bestoği ki aridiyayi hetê şekılı, wezifeyi, cayê şıxuliyayişi, cınsê kelimeyan u kokê kelimeyan ra tetqiq biyi. Peyniya xebat dı tesbit bı ki Zazaki hetê şıxuliyayişê bestoğan ra zıwanêko zengin a; zaf bestoği Zazaki est i. Sebebê zaf ya zi tay şıxuliyayişê bestoğanê yo zıwani bınêk zi tabiyê şekilê zıwani yo. Mesela Tırki dı herında bestoğan dı ge ge pê wesılan eyini weziyet yeno ifadekerdiş labelê zê Zazaki, Farıski zıwananê İraniyan dı bê bestoğan ifadekerdişê ini weziyeti mumkun niyo. Ino hal zi ini zıwanan dı bestoğan keno mecburi u zaf bestoği şıxuliyeni.

Neticeyê ina xebat dı ma eşkeni derheqê bestoğan dı ini çıyan vac:

1. Ina xebat dı 90 eser ra 406 bestoği tesbit biyi. Eseranê gramerê Zazaki dı dormaleyê 100 heb bestoği ca gureto. Ina xebat dı epey bestoği neweyi tesbit biyi. Ino weziyet zi ehemiyetê ina xebat keno eşkera.

2. Xebat dı heme fek u diyalektanê Zazaki ra eseri waniyayi u cı ra bestoği ameyi vicnayiş. Sayeyê may dı zi zaf varyanti bestoğan tesbit biyi. Çıqas varyant tesbit biyo, ina xebat dı ca diyayo inan hemın. Ino hal zi varyantanê çıyayan yo ca dı diyayişê ma keno mumkun.

3. Bestoği ki tesbit biyi hetê şekılı ra giraniya inan bestoğanê piyabesteyan ra yena meydan. 406 bestoğan ra 55 hebi bestoği sade yi, 324 hebi bestoği piyabesteyi u 27 bestoği tekrarbiyaye yi. Ino weziyet zi mocneno ma ki zafiya bestoğanê Zazaki tor tay dı kelimeyan ra yeni meydan.

4. Vıraziyayişê bestoğanê piyabesteyan dı bara bestoğê *ki* zaf ziyed a. 324 bestoğanê piyabesteyan ra miyanê 102 bestoğan dı bestoğê *ki* bı şekılanê çıyayan ca gureto. Şıxuliyayişê ini bestoği zi hema hema reseno hiri ra yo yê bestoğanê piyabesteyan.

5. Vıraziyayişê bestoğanê piyabesteyan dı rola bestoğê *zi/ki* diqet ancena. Ino bestoğ, diyalektanê merkez u verroc dı bı şekilê *zi*, diyalekta zımeyî dı bı şekilê *ki*

şixuliyeno. 324 bestoğanê piyabesteyan ra 62 heban dı bestoğê *zi* şixuliyayo, 45 heban dı *zi* bestoğê *ki* şixuliyayo, yani piser dı vıraziyayişê 107 bestoğan dı *zi/ki* ca gureto. Ino hal *zi* mocneno ma *ki* hema hema hiri ra yo yê bestoğanê piyabesteyan dı bara ini bestoği est a.

6. Vıraziyayişê bestoğan ser tesirê edatê *ra* *zi* qet tay niyo. Ino edat miyanê 48 bestoğan dı ameyo şixuliyayiş.

7. Wext ma hetê wezifeyi ra bîoni tera, bestoği *ki* ma xebat dı tesbit biyi 21 wezife dı şixuliyeni. Bestoği tor zaf qey rêzkerdışı şixuliyayi. İnan ra *pey* *zi* wext, tezdad, sebeb u eşkerakerdış yeni. 406 bestoğan ra 100 heb qey rêzkerdışı, 71 heb qey wexti, 52 hebi qey tezdadi, 42 hebi qey sebebi, 36 hebi qey eşkerakerdışı, 22 heb qey ihtimal, 13 hebi qey hemzemanti, 10 hebi qey şedinayişi, 9 hebi qey şerti, 9 hebi qey istisna, 8 hebi qey teşbihi, 8 hebi qey dereca, 6 hebi qey tercihi, 5 hebi qey netice, 4 hebi qey waştışı, 3 hebi qey miqdari, 3 hebi qey İlawekerdışı, 2 hebi semedê qetiyeti şixuliyayi. Bê inan 1 heb qey nışkarabiyayişi, 1 heb qey meçhuli u 1 heb *zi* qey ifadekerdişê menfiti şixuliyaya.

8. Hetê cayê şixuliyayiş ra bestoği tor zaf binateyê cumleyan dı ca geni. 406 bestoğan ra 227 hebi binateyê cumleyan dı yeni şixuliyayiş. 112 bestoği sareyê cumleyan dı şixuliyeni. 40 bestoğ binateyê kelimeyan dı ca geno. 21 bestoğ miyanê cumleya verin dı şixuliyeno labelê sareyê cumleyan dı *zi* şixuliyayişê ini bestoğan mumkun o. Ini bestoği goreyê şedinayişi ya faili ra ver yeni u sareyê cumleyan dı ca geni ya *zi* faili ra dıma yeni u miyanê cumleya verin dı ca geni.

9. Têkî bestoği cayanê ciyayan dı yeni şixuliyayiş. Goreyê tesbitê ma 26 bestoği cayanê ciyayan dı şixuliyayi. Bestoği, *hela*, *heta*, *key ki*, *o ke*, *pey ki*, *qey ki* u *seba ke* hem sareyê cumleyan dı hem *zi* binateyê cumleyan dı yeni şixuliyayiş.

10. Goreyê tesbitê ma hem sareyê cumleyan dı hem *zi* miyanê cumleya verin dı şixuliyayişê bestoğanê *bê ki*, *hela ke*, *her ke*, *herga ki*, *heta ki*, *hina ke*, *kam gama ki*, *nata ke*, *ne ke*, *sata ke*, *seni*, *wexto ki* mumkun o. Bestoği *ki* hem sareyê cumle dı hem *zi* miyanê cumleya verin dı şixuliyayişê cê mumkuno eğleb bestoği wexti yi. Eger fail ini betoğan ra ver biyero şixuliyayiş o wext ini bestoği miyanê cumle dı ca geni.

11. Hem binateyê cumleyan dı hem *zi* miyanê cumleya verin dı şixuliyayişê bestoğanê *çiqas ki*, *çitur ke*, *hem*, *ki* mumkun o.

12. Zaf tay bestoği zi hem sareyê cumleyan dı hem binateyê cumleyan dı hem zi miyanê cumleya verin dı yeni şıxuliyayiş. Goreyê tesbitê ma bestoği *hende ke, honde ke u se kı* ini hiri heme cayan dı zi şıxuliyeni.

13. Hetê cınsê kelime ra bara giran ê bestoğan a. Vıraziyayişê 102 bestoğan dı teyna kelimeyi ki hetê cınsi ra bestoği ca geni.

14. Edati zuser zaf bı wezifeyê bestoği nêşıxuliyayi. Teyna 4 bestoği kelimeyanê hetê cınsi ra edatan ra vıraziyayi la miyanê bestoğanê zafcınsan dı edati zaf şıxuliyayi. 96 bestoğan dı tor tay yo kelimeya edati tesbit biya.

15. Fiili zi xuser zaf bı wezifeyê bestoği nêşıxuliyayi. 4 bestoği teyna fiil ra ameyi meydan. 40 bestoği dı zi tor tay yo kelimeya ki hetê cınsi ra fiila ca gureto.

16. Hetê cınsê kelime ra name zi xuser zaf bı wezifeyê bestoği nêşıxuliyayo. Name teyna 7 dori bı wezifeyê bestoği şıxuliyayo la vıraziyayişê bestoğanê zafcınsan dı rola nameyi zaf a. 114 bestoğan dı tor tay yo kelimeya ki hetê cınsi ra nameya tesbit biya.

17. Sıfeti zi xuser zaf bı wezifeyê bestoği nêşıxuliyayi. Teyna 2 bestoği hetê cınsi ra sıfetan ra ameyi meydan. Miyanê bestoğanê zafcınsan dı zi 48 bestoğan dı tor tay yo kelime hetê cınsi ra sıfet a.

18. Zemiri zi xuser zaf tay bı wezifeyê bestoği şıxuliyayi. 3 bestoği teyna zemir ra ameyi meydan. Heto bin ra 61 bestoğê zafcınsi dı tor tay yo kelimeya ki hetê cınsi ra zemira ca gureto.

19. Zerfi hem xuser hem zi miyanê bestoğanê zafcınsan dı şıxuliyayi. 19 bestoği hetê cınsê kelime ra zerfan ra ameyi meydan. Heto bin ra vıraziyayişê 89 bestoğanê zafcınsan dı zi tor tay yo kelimeya ki hetê cınsi ra zerfa ca gureto.

20. Ma wext hetê koki ra bionî bestoğan ra zafiya bestoğan ya teyna Zazaki ya ya zi bı kelimeyêka Zazaki, kelimeyanê zobi zıwan ya zi zıwanan dır ameya şıxuliyayiş. Bê Zazaki, zıwananê Ereki, Farıski, Pehlewki u Tırki ra kelimeyi bı wezifeyê bestoğan şıxuliyayi.

21. 406 bestoğan ra 331 bestoği, hetê kokê kelime ra Zazaki yo. 16 bestoği Ereki ra, 4 hebi Tırki ra, 2 hebi Farıski ra u 2 hebi zi Pehlewki ra ameyi.

22. 48 bestoği pê tihetameyişê kelimeyanê dı zıwanan vıraziyayi. İnan ra 27 hebi Ereki u Zazaki yi, 13 hebi Zazaki u Ereki yi, 3 hebi Zazaki u Tırki yi, 2 hebi Farıski u Zazaki yi, 2 hebi Pehlewki u Zazaki yi, 1 heb zi Tırki u Zazaki yo.

23. Bestoği ki ma ina xebat dı tesbit kerdi miyanê inan dı teyna 3 bestoği hiri zıwanan ra ameyi meydan. Ini hiri heme bestoği zi kelimeyanê Erebki, Tırki u Zazaki ra ameyi meydan.

24. Zeg ma cor dı zi va hetê koki ra miyanê bestoğan dı bestoği zıwananê ğeriban zaf tay i. Bestoği Farıski u Pehlewki miyanê eseranê edebiyatê klasiki ra veciyayi. Zazaki, Farıski u Pehlewki çıqas zıwani eyne familya bı zi Zazaki ser tesirê ini zıwanan çin o labelê kelimeyi şiriki ini zıwanan zaf i. Heto bin ra bestoğanê Zazaki ser tesirê Tırki zi hema hema qet çin o. Teyna 4 bestoği safi Tırki tesbit biyi; 7 bestoği zi Zazaki, Tırki ya zi zobi zıwan ra ameyi meydan.

25. Miyanê bestoğanê Zazaki dı kelimeyi ğeribi tor zaf zıwanê Erebki ra tesbit biyi. 16 bestoği teyna kelime/kelimeyanê Erebki ra ameyi meydan. 42 bestoği ki tor tay dı zıwanan ra ameyi meydan, miyanê inan dı zi tor tay yo kelimeya Erebki şıxuliyaya.

ÇIMEYİ ARİDAYİŞÊ BESTOĞAN

Adabeyî, F. (2005), *Estanekanê Sêwregi ra*, Vate: İstanbul.

Adabeyî, F. (2018), *Lolikper*, Nas: İstanbul.

Akbana, M. (2020), *Waka Lu*, Vir: İstanbul.

Akdağ, İ. (2020), *Ti Tewrê Payîza Şîya*, Peywend: Van.

Akkaş, S. (2017), *Heyf*, Roşna: Dîyarbekir.

Aldatmaz, N. G. (2016a), *Pîltane*, Vate: İstanbul.

Aldatmaz, N. G. (2016b), *Sanikanê Mamekîye Ra*, Roşna: Dîyarbekir.

Asmîn, Ş. (2013), *Zeman Sey Fekê Kardî Bî*, Roşna: Dîyarbekir.

Aslan, C. (2011) *Moriber*, Kardelen: İstanbul.

Aslanoğulları, M. (2014), “Lerch’in Zazaki Derlemelerinin Çevrimyazımı ve Türlerine Göre Sözcüklerin Tahlili”, *Bingöl Üniversitesi Yaşayan Diller Enstitüsü*, Bingöl, Tezê Mastero Neşîrnêbiyayi.

Astare, K. (1994), *Cer Hard Cor Asmen*, Doz: İstanbul.

Ayyıldız, Z. (2014), *Hersê Zerrî*, Elif Matbaası: Şanlıurfa.

Babij, M. C. (2009), *Sîyerê Nebî*, Nûbihar: İstanbul.

Babij, O. E. (2018) *Biyîşa Pêxemberî*, Vate: İstanbul.

Ballikaya, H. (2010), *Dêvo Kor*, Vate: İstanbul.

Ballikaya, H. (2014), *Hemedok*, Vate: İstanbul.

Beki, M. A. (2015), *Diwon Cebexçuri*, Bingöl Üniversitesi: İstanbul.

Berz, K. (2001), *Begê Dımiliyan*, Tij: İstanbul.

Beytaş, A. (2012), *Şaîsmayîl*, Vate: İstanbul.

Beytaş, A. (2014), *Solê Sûrî*, Roşna: Dîyarbekir.

- Bor, B. (2013), *Hêvîya Macire*, Roşna, Dîyarbekir.
- Bor, İ. (2013), *Vistonikê Dadîyê Mi*, Roşna: Dîyarbekir.
- Bor, İ. (2014), *Estareyê Koyê Hesarî*, Roşna: Dîyarbekir.
- Bor, İ. (2015), *Mesel û Vistonikî*, Roşna: Dîyarbekir.
- Can, M. (2012), *Barkerdena Zerrî*, Kayhan Matbaacılık: İstanbul.
- Canşad, M. (2015), *Waştî*, Roşna: Dîyarbekir.
- Çağlayan, H. (2015), *Pêt ve Pelge Ra*, Fam: İstanbul.
- Çalagan, H. (2014), *Ters*, Vate: İstanbul.
- Çarekız, C. (2001), *Qoçgiri u Qerebel*, Tij: İstanbul.
- Çarekız, C. (2005), *Domanê Qoçgiriye*, Tij: İstanbul.
- Çem, M. (2019), *Gula Çemê Pêrre*, (Neşirê 2.), Vate: İstanbul.
- Çîçek, A. A. (2014), *Lêl*, Vate: İstanbul.
- Çîçek, A. A. (2020), *Dewrês*, Vate: İstanbul.
- Çîçek, M. (2014), *Mêşa Dengize*, Vate: İstanbul.
- Çiya, S. (2001), *Her Çi Beno Sanike*, Tij: İstanbul.
- Çiya, S. (2020), *Hirê Kitabî*, Vir: İstanbul.
- Çolig, F. B. (2012), *Mewlîdê Pêximbêr*, Diwan, İstanbul.
- Demîrel, L. (2014), *Vîndîbîyaye*, Vate: İstanbul.
- Dêrsim, H. D. (2014), *Deyndar*, Vate: İstanbul.
- Doğuş, W. & Doğuş, U. (2019). *Baba Vano*, Roşna: Dîyarbekir.
- Ensarî, Ş. M. (2018), *Raro Raşt & Melumatê Dînîye*, Nubihar: İstanbul.
- Ersoz, U. F. (2013), *Berenge*, Roşna: Dîyarbekir.
- Espar, J. İ. (2004a), *Beyi Se Bena?*, Vate: İstanbul.

- Espar, J. İ. (2004b), *Tanî Estanikî û Deyîrê Ma*, Vate: İstanbul.
- Gomayij, M. (2017), *Darule*, Roşna: Dîyarbekir.
- Gunduz, D. (2010), *Soro*, Vate: İstanbul.
- Hadank, K.(1932), *Mundarten Der Zaza, Hauptsächlich aus Siwerek und Kor*, Preussischen Akademie Der Wissenschaften: Berlin.
- Gül, E. (2018). *Tof*, Nas: İstanbul.
- Hayıg, R. (2007), *Mahmeşa*, Tij: İstanbul.
- Huni, M.M. (2004), *Mewlid*, Vate: İstanbul.
- Kalan, A.R. (2014), *Lêlê Şodirî De Yew Rayîrwan*, Vate: İstanbul.
- Karakaş, H. (2016), *Rêça Binbareke*, Roşna: Dîyarbekir.
- Kavarî, M. M. (2004), *Diwanê Muhammedê Kavari*, Diyarbekir.
- Kaya, A. (2018), *Estanikê Bongilanî*, Vate: İstanbul.
- Kaya, A. (2019), *Vartî Kerda Pero, Tehm Tera Şiyo*, Roşna: Dîyarbekir.
- Kaymak, W. (2012), *Welîyê Hediki û Ez Qelbînij*, Arya: İstanbul.
- Kaymak, W. (2016), *Zazaki Istaneki*, Arya: İstanbul.
- Koêkorta, M. (2001), *Reuka Doy*, Tij: İstanbul.
- Kurij, S. (2013), *Grev*, Roşna: Dîyarbekir.
- Lezgîn, R. (2015a), *Tarîyîya Adirî de*, (Neşirê 2.), Roşna: Dîyarbekir.
- Lezgîn, R. (2015b), *Halîn*, (Neşirê 2.), Roşna: Dîyarbekir.
- Lezgîn, R. (2018), *Ap Hûs*, Roşna: Dîyarbekir.
- Lezgîn, R. (2019), *Binê Dara Valêre De*, (Neşirê 4.), Roşna: Dîyarbekir.
- Licokic, M. (2007), *Sanikan û Deyîranê Licê ra*, Vate: İstanbul.

- Malmîsanij. M. (2000), *Folklorê Ma Ra Çend Numûney*, (Neşîrê 2.), Berdan Matbaacılık: İstanbul.
- Malmîsanij, M. (2009), *Mi Şêx Seîd Dî*, Vate: İstanbul.
- Mîrvanî, S. (2012), *Kal Mûsênî Zeydûnû*, Vate: İstanbul.
- Mirza, Y. (2020), *Sileman I-II-III*, Ceylan, İstanbul.
- Muradan, M.M. (2003), “Mewlidî Zazakî”, *Vate*, Omar: 19, 18-32.
- Muşeki, M. A. (2020), *Mewlidê Nebi*, Vir: İstanbul.
- Mükan, M. (2017a), *Taê Hêkati-1*, Fam: İstanbul
- Mükan, M. (2017b), *Sanîkê Ma-1*, Fam: İstanbul
- Mükan, M. (2017c), *Sanîkê Ma-2*, Fam: İstanbul
- Narin, A. (2018), “Mewlidi Nebî”, *Vir*, Omar: 7, 6-15.
- Nêşite, M. (2012), *Çakêto Sipî*, Vate: İstanbul.
- Pamukçu, F. (2020), *Welato Şîrîn*, Vir: İstanbul.
- Pueği, M. K. (2003), *Mewlidi Nebi*, İstanbul.
- Pueği, M. K. (2020), *Diwan*, Vir: İstanbul.
- Sariataş, S.(2016), *Darend*, Fam, İstanbul.
- Sertkaya, İ. (2013), *Sosine û Gulîzare*, Vate: İstanbul.
- Sîmserkîsij, İ. (2018), *Sîmserkîs*, Roşna: Dîyarbekir.
- Tekîn, E. (2013), *Sewdaya Belekine*, Roşna: Dîyarbekir.
- Todd, T.L. (2002), *A Grammar Of Dimili*, (Neşîrê 2.), İremet Förlag: Stockholm.
- Topaç, B. (2012), *Bero Sûr*, Roşna: Dîyarbekir.
- Xasî, M. E. (2008), *Mewlîd*, Hivda: İstanbul.
- Yazar, İ. (2018), *Cimê Aşîkan ra Hewt Hikayeyê Gelêrî*, Roşna: Dîyarbekir.

Yıldız, P. (2017), *Mehelî û Kirmanckîya Înan*, Vate: İstanbul.

Yılmaz, E. (2018), *Bena Hol*, Nas: İstanbul.

Zengelan, J. (2007), *Gorse*, Vate: İstanbul.

Zengelan, J. (2009), *Zifqêra Berî*, Vate: İstanbul.

ÇIMEYİ

- Alanoğlu, M. (2019), “Zazalar”, *DİA*, Cild: EK-2, TDV: Ankara, 688-690.
- Arslan, İ. & Arslan, S.A. (2013), “Zaza Dilinde Partikeller”, *Tunceli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cild:1, Omar:2, 135-155.
- Arslan, İ. (2018), “Zaza Dilinde Lehçe Farklılıkları”, *Bingöl Üniversitesi Yaşayan Diller Enstitüsü Dergisi*, Cild:4, Omar:7, 51-66.
- Aslanoğulları, M. (2014), “Lerch’in Zazaki Derlemelerinin Çevrimyazımı ve Türlerine Göre Sözcüklerin Tahlili”, *Bingöl Üniversitesi Yaşayan Diller Enstitüsü*, Bingöl. Tezê Mastero Neşirnêbiyayi.
- Banguoğlu, T. (1990), *Türkçenin Grameri*, (Neşirê 3.), TTK: Ankara.
- Beki, A. (2015), *Gramêr Zon Zazaki*, Bingöl Üniversitesi: İstanbul.
- Çem, M. (2013), *Türkçe Açıklamalı Kırmancca (Zazaca) Gramer*, (Neşirê 2.), Deng: İstanbul
- Çiftçi, H. (2013), *Uygulamalı Farsça Grameri*, Eser Ofset: Erzurum.
- Gippert, J. (1996), “Die Historische Entwicklung Der Zaza-Sprache”, *Ware*, Omar:10, 148-154.
- Gunduz, D. (2009), *Türkçe Açıklamalı Kürtçe Kırmancca/Zazaca Dil Dersleri*, Vate: İstanbul.
- Grûba Xebate ya Vateyî, (2005), *Rastnuştîşê Kirmanckî (Zazakî)*, Vate: İstanbul.
- Hadank, K.(1932), *Mundarten Der Zaza, Hauptsächlich aus Siwerek und Kor*, Preussischen Akademie Der Wissenschaften: Berlin.
- Hesendust, M. (1393) *Ferhengê Rişêşênaxtiyê Zebanê Farsi, Ferhengêstanê Zeban o Edebê Farsi*: Tahran.
- Kanar, M. (2010), *Arapça-Türkçe Sözlük*, (Neşirê 2.), Say: İstanbul.
- Kanar, M. (2015), *Farsça-Türkçe Sözlük*, (Neşirê 4.), Say: İstanbul.

- Keskin, M. (2015), “Zaza Dili”, *Bingöl Üniversitesi Yaşayan Diller Enstitüsü Dergisi*, Cild:1, Omar:1, 93-114.
- Korkmaz, Z. (2017), *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi*, (Neşirê 5.), TDK: Ankara.
- Lerch, P. (1857), *Forschungen über die Kurden und die Iranischen Nordchaldäer*, Leopold Voss: Leipzig.
- Malmîsanij. M. (2015), *Kurmancca İle Karşılaştırmalı Kırmancca (Zazaca) Dilbilgisi*, Vate: İstanbul.
- Mutçalı, S. (2019), *Arapça-Türkçe Sözlük*, Dağarcık: İstanbul.
- Pamukçu, F. (2001), *Gıramerê Zazaki*, Tij: İstanbul.
- Paul, L. (2011), “Zazacanın Kökeni ve Konumu ve Etnik Kökeni ile Dilin İlişkisi”, *I. Uluslararası Zaza Dili Sempozyumu*, Bingöl Üniversitesi: İstanbul, 19-24.
- Paul, L. (2017), “Zaza” (Tercume: Murat Alanoğlu), *Bingöl Üniversitesi Yaşayan Diller Enstitüsü Dergisi*, Cild: 3 Omar:6, 111-113.
- Selcan, Z. (1998), *Grammatik Der Zaza-Sprache*, Wissenschaft & Technik Verlag: Berlin.
- Şahinoğlu, N. (1997), *Farsça Grameri*, Kitabevi: İstanbul.
- Todd, T.L. (2002), *A Grammar Of Dimili*, (Neşirê 2.), İremet Förlag: Stockholm.
- Turgut, H. (2009), *Zazaca Dilbilgisi*, Tij: İstanbul.
- Türk Dil Kurumu, (2011), *Türkçe Sözlük*, (Neşirê 11.), TDK: Ankara.
- Ürün, A. K.(1989), “Arapçada Bağlaçlar”, *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Ankara, Tezê Mastero Neşirnebiyayi.

İLAWEYİ

Tablo:1 Hetê Şekli Ra Bestoği

No	Bestoğ	Bestoği Sadeyi	Bestoği Piyabest eyi	Bestoği Tekrar biyayeyi
1	A dewa ra		X	
2	A hınge de		X	
3	A ri ra		X	
4	A yewe ra		X	
5	A yewe ra zi		X	
6	Ancax	X		
7	Anci	X		
8	Anci zi		X	
9	Ancia ki		X	
10	Aw semed ra zi		X	
11	Axiri	X		
12	Ay cıxtu		X	
13	Ay ra		X	
14	Ay ra ki		X	
15	Ay ra o		X	
16	Ay zemon		X	
17	Aye ra dıma zi		X	
18	Aye ra tepiya		X	
19	Badê cu		X	
20	Badê ke		X	
21	Badê pey zi		X	
22	Bahdo	X		
23	Bahdo zi		X	
24	Belka ki		X	
25	Belka zi		X	
26	Belki		X	
27	Belki u belki zi		X	
28	Belkia...belkia		X	
29	Beno	X		
30	Beno ke...beno ke			X
31	Benu ke		X	
32	Beyta	X		
33	Bê ki		X	
34	Ca bı ca...ca bı ca			X
35	Ca ca ki		X	
36	Ca ca...ca ca			X
37	Ca ca...ca ca ki		X	
38	Ca ca...ca ca zi		X	
39	Cey	X		
40	Cı ra pê		X	
41	Co ra		X	
42	Co ra zi		X	
43	Coka	X		
44	Coka ke		X	
45	Coka ro		X	
46	Coka zi		X	

No	Bestoğ	Bestoği Sadeyi	Bestoği Piyabesteyi	Bestoği Tekrar biyayeyi
47	Cokay rê		X	
48	Cokê ra		X	
49	Cua pê		X	
50	Cuwa pê z'		X	
51	Çağo	X		
52	Çend ki...labelê		X	
53	Çend...hendi zi		X	
54	Çı çax ki		X	
55	Çı qaydeyo ke...otur		X	
56	Çı ra		X	
57	Çı wext		X	
58	Çı wext ki		X	
59	Çı...çı			X
60	Çı...u çı zi		X	
61	Çıqa ke...ki		X	
62	Çıqa ke...oncia ke		X	
63	Çıqa...honde ki		X	
64	Çıqa...ki		X	
65	Çıqas	X		
66	Çıqas ke...hende ki		X	
67	Çıqas ke...rena zi		X	
68	Çıqas ki		X	
69	Çıqas...çıqas...zi		X	
70	Çıqaşi ke...oncia		X	
71	Çıtur ke		X	
72	Çıtur ke...ki		X	
73	Çıxa ke...honde		X	
74	Çıxaş ke...unca honde ke		X	
75	Çun	X		
76	Çunki		X	
77	De uncina		X	
78	Demo ke		X	
79	Derê	X		
80	Dê	X		
81	Dê vana		X	
82	Dêma ke		X	
83	Dêmek	X		
84	Dıma ra		X	
85	Dıray...nuk ney		X	
86	Ego tir o		X	
87	Ega	X		
88	Eger	X		
89	Eger ke		X	
90	Eke...eke			X
91	Eke...eke...yan		X	
92	Eke...la eke		X	

No	Bestoğ	Bestoği Sadeyi	Bestoği Piyabest eyi	Bestoği Tekrar biyayeyi
93	Enê ra dım		X	
94	Eslê xo de		X	
95	Esto çin yo		X	
96	Feçet	X		
97	Gama	X		
98	Gama ke...a hınge de		X	
99	Gama ki		X	
100	Gami...gami zi		X	
101	Ge gane...ge gane			X
102	Ge gane...ge gane ki		X	
103	Ge gane...u ge gane ki		X	
104	Ge gane...u ge gane zi		X	
105	Ge ge zi		X	
106	Ge ge...ge ge			X
107	Ge ge...ge ge ki		X	
108	Ge ge...ge ge zi		X	
109	Ge ge...la ge ge zi		X	
110	Ge ge...u ge gane zi		X	
111	Ge...dıma ki		X	
112	Ge...dıma ki...ge gane ki...yan ki		X	
113	Ge...ge			X
114	Ge...ge gane ki		X	
115	Ge...ge gane ki...ya ki		X	
116	Ge...ge ki		X	
117	Ge...ge zi		X	
118	Ge...ge...ge gane ki		X	
119	Ge...ge...ge zi		X	
120	Ge...ge...ge...ya ki		X	
121	Ge...u ge ki		X	
122	Ge...u ge zi		X	
123	Ger	X		
124	Gılangan	X	X	
125	Gılangan zi			
126	Gılangan...u gılangan		X	
127	Goya ki		X	
128	Ğeyri	X		
129	Ha	X		
130	Ha...ha			X
131	Hasılı	X		
132	Halbuki		X	
133	Hela	X		
134	Hela ke		X	
135	Hem	X		
136	Hem ki		X	
137	Hem zi		X	
138	Hem...hem			X
139	Hem...hem ki		X	

No	Bestoğ	Bestoği Sadeyi	Bestoği Piyabesteyi	Bestoği Tekrar biyayeyi
140	Hem...hem zi		X	
141	Hem...hem...hetê ra zi		X	
142	Hem...u hem zi		X	
143	Hem...u heme ki		X	
144	Hema	X		
145	Hema kî		X	
146	Hema ra zi		X	
147	Hend...hend...hend			X
148	Hend...hend...hunc		X	
149	Hende ke		X	
150	Hende...la		X	
151	Heni ke		X	
152	Heni...heni			X
153	Her çıqa ke...oncia ki		X	
154	Her çiqas		X	
155	Her çiqas ki		X	
156	Her çiqas...zi		X	
157	Her çi		X	
158	Her çi ke		X	
159	Her ke		X	
160	Herga ki		X	
161	Heskena...heskena			X
162	Heta	X		
163	Heta ki		X	
164	Hetê ju ra ki		X	
165	Hetê ju ra...u hetê ju ra ki		X	
166	Hetê ju ra...u heto bin ra ki		X	
167	Hetê ra...hetê ra ki		X	
168	Hetê ra...heto bin ra zi		X	
169	Hetê ra...u hetê ra ki		X	
170	Hetêk ra...hetêk ra zi		X	
171	Heto bin ra ki		X	
172	Heto ju ra...heto bin ra		X	
173	Heto yew ra...heto bin ra zi		X	
174	Hetta ke		X	
175	Hetta...ji		X	
176	Hewna	X		
177	Hewna ki		X	
178	Hini	X		
179	Hin ke		X	
180	Hina ke		X	
181	Hol aya wa g'		X	
182	Holê gureyi		X	
183	Holê yî		X	
184	Holê yî aya wa		X	
185	Holê yî aya wa g'		X	

No	Bestoğ	Bestoği Sadeyi	Bestoği Piyabestey i	Bestoği Tekrar biyayeyi
186	Holê yî ina wa ki		X	
187	Homa hes bikero		X	
188	Homa nêkero ke		X	
189	Homa zano		X	
190	Honde ke		X	
191	Hoyna hoyna	X		
192	In beynat ıd		X	
193	In rıd ra		X	
194	Ina hew		X	
195	Ina ray		X	
196	Ina yew ra		X	
197	Inke gı		X	
198	İhna	X		
199	İlam ke		X	
200	Ju ju fin...ju ju fin zi		X	
201	Kam gama ki		X	
202	Key ki		X	
203	Ki	X		
204	Ki...ki			X
205	La	X		
206	La a hınge de		X	
207	La anci zi		X	
208	La ancina		X	
209	La anciya ki		X	
210	La badê ke		X	
211	La bê bıvine ke		X	
212	La çı heyf		X	
213	La çı heyf ke		X	
214	La dıma ra ke		X	
215	La eg		X	
216	La gama ke		X	
217	La ge ge zi		X	
218	La hem...hem zi		X	
219	La hend zi		X	
220	La hende ki		X	
221	La her çı		X	
222	La hetani ke		X	
223	La hın di ki		X	
224	La ila		X	
225	La ki		X	
226	La miratê		X	
227	La na rey ki		X	
228	La qe nêbo		X	
229	La seni ke		X	
230	La seni kerd		X	
231	La seni kı biyo		X	

No	Bestoğ	Bestoği Sadeyi	Bestoği Piyabesteyi	Bestoği Tekrar biyayeyi
232	La hem...hem zi		X	
233	Labelê	X		
234	Labelê eke		X	
235	Labelê ge ge		X	
236	Labelê ge ge zi		X	
237	Labelê hewna zi		X	
238	Labelê reyna ki		X	
239	Labelê seni ke		X	
240	Lakim ki		X	
241	Lakin	X		
242	Lawrek	X		
243	Letê ju ra u letê bin ra ki		X	
244	Ma vaji		X	
245	Ma vaji eke		X	
246	Madem	X		
247	Madem ina ya		X	
248	Madem ke...a game		X	
249	Madem kî...ay çax		X	
250	Madem ki		X	
251	Mera	X		
252	Merdım vano qey		X	
253	Mesela	X		
254	Mevac	X		
255	Mevaji ki		X	
256	Na rey		X	
257	Na rey ki		X	
258	Nata ke		X	
259	Nay ra		X	
260	Nay ra yo ki		X	
261	Naye ra ki		X	
262	Ne ke		X	
263	Ne tede		X	
264	Ne zi		X	
265	Ne...ne			X
266	Ne...ne ki		X	
267	Ne...ne zi		X	
268	Ne...ne...ne			X
269	Ne...ne...ne ki		X	
270	Ne...ne...ne zi		X	
271	Ne...u ne zi		X	
272	Ney ra dım		X	
273	Ney ser o		X	
274	Nê	X		
275	Nêbo	X		
276	Nêbo ke		X	
277	Nêvanê	X		

No	Bestoğ	Bestoği Sadeyi	Bestoği Piyabesteyi	Bestoği Tekrar biyayeyi
278	Nıka ke		X	
279	Ni...ni			X
280	Niye...niye z'...niye zi		X	
281	Niyu niye		X	
282	Niyu z'		X	
283	Niyu...niyu z'		X	
284	No semed ra		X	
285	Nuk ney		X	
286	O bēnatı d'		X	
287	O çağ		X	
288	O dıma ki		X	
289	O hıngē de		X	
290	O ke		X	
291	O ra dıme ki		X	
292	O ri ra		X	
293	O semed ra		X	
294	O tewır		X	
295	O zamun		X	
296	Oja ra pê		X	
297	Oxmo ki		X	
298	Oxro ke		X	
299	Peê coy ki		X	
300	Pey	X		
301	Pey ki		X	
302	Peyê cu		X	
303	Peyniya peyni de		X	
304	Pê ku...zi		X	
305	Qandê coy		X	
306	Qandê ney		X	
307	Qando ki		X	
308	Qaso ke		X	
309	Qe ke nê		X	
310	Qe ke nêvo		X	
311	Qe nê		X	
312	Qe nê ka		X	
313	Qet ke çine bo		X	
314	Qet nêbo		X	
315	Qey ki		X	
316	Qeybê a jo		X	
317	Ra ray zi		X	
318	Rasta ey		X	
319	Raştê cı		X	
320	Rew rew...ge gane ki		X	
321	Rey...rey...rey rey ki		X	
322	Reyê...u reyê		X	
323	Reyna	X		

No	Bestoğ	Bestoği Sadeyi	Bestoği Piyabesteyi	Bestoği Tekrar biyayeyi
324	Reyna zi		X	
325	Rê rê...rê rê			X
326	Ruej yo...ruej yo			X
327	Sata ki		X	
328	Se kî		X	
329	Seba ki		X	
330	Seba naye zi		X	
331	Semedê a ra		X	
332	Semedî meway ra		X	
333	Semedo kî		X	
334	Seni	X		
335	Seni ke		X	
336	Sîre ke		X	
337	Ta	X		
338	Ta ki		X	
339	Tawo ke		X	
340	Tayêne...tayêne zi		X	
341	Tayin...tayinan			X
342	Tenê...tenê ki		X	
343	Têpia ra		X	
344	Têpia ra ki		X	
345	Tî mevaj ke		X	
346	Tî nêvanê		X	
347	Tî vajê ke		X	
348	Tî vana		X	
349	Tî vana belki		X	
350	Tî vana qey		X	
351	Tî vani derey		X	
352	Tikê...tikê			X
353	To di		X	
354	To heni zonêne ke		X	
355	To va		X	
356	To vatê ke		X	
357	To vatêne		X	
358	To vatêne belki		X	
359	To vatêne qey		X	
360	To wetrê		X	
361	U	X		
362	U anci		X	
363	U dîma ra zi		X	
364	U ge ge zi		X	
365	U hem zi		X	
366	U ma vaj		X	
367	Uwo ke		X	
368	Vatêne qey		X	
369	Waxt amêne...waxt amêne			X

No	Bestoğ	Bestoği Sadeyi	Bestoği Piyabesteyi	Bestoği Tekrar biyayeyi
370	Waxtê beno...waxtê beno			X
371	Wazenê...wazenê			X
372	Welakin		X	
373	Welakin ki		X	
374	Welhasil		X	
375	Wext	X		
376	Wext...eg		X	
377	Wexto...o wext		X	
378	Wexto ke...o çax		X	
379	Wexto ke...o taw		X	
380	Wexto ki		X	
381	Xas kî		X	
382	Xo ra		X	
383	Xulasa	X		
384	Ya	X		
385	Ya ki		X	
386	Ya nê...zi		X	
387	Ya zi		X	
388	Ya...niyu z'		X	
389	Ya...ya			X
390	Ya...ya ki		X	
391	Ya...ya zi		X	
392	Yan nê		X	
393	Yani	X		
394	Yani bî kîlmiye		X	
395	Yeqîna	X		
396	Yew yew hewî zi		X	
397	Yew yew hewî zi...labelê hewna zi		X	
398	Yew...yew ki		X	
399	Yew...yew zi		X	
400	Yeweri...yeweri			X
401	Yeweri...yeweri zi		X	
402	Yeweri...yeweri...yeweri zi		X	
403	Zewnbi zi		X	
404	Zi	X		
405	Zi...zi			X
406	Zira	X		

Tablo:2 Hetê Wezifeyi Ra Bestoği

No	Bestoğ	Dereca	Eşkerakerdış	Hemzemanti	İlawekerdış	İstisna	İhtimal	Mecul	Menfîti	Miqdar	Netice	Nişkarabıyavış	Qetiyet	Rêzkerdış	Sebeb	Şedinavış	Şert	Tercih	Teşbih	Tezad	Wastış	Wext
1	A dewa ra													X								
2	A hînge de																					X
3	A ri ra													X								
4	A yewe ra													X								
5	A yewe ra zi													X								
6	Ancax					X																
7	Anci																			X		
8	Anci zi																			X		
9	Ancia ki																			X		
10	Aw semed ra zi													X								
11	Axiri										X											
12	Ay cıxtu																					X
13	Ay ra													X								
14	Ay ra ki													X								
15	Ay ra o													X								
16	Ay zemon																					X
17	Aye ra dıma zi												X									
18	Aye ra tepiya												X									
19	Badê cu																					X
20	Badê ke																					X
21	Badê pey zi																					X
22	Bahdo																					X
23	Bahdo zi																					X
24	Belka ki						X															
25	Belka zi						X															
26	Belki						X															
27	Belki...u belki zi						X															
28	Belkia...belkia						X															
29	Beno						X															
30	Beno ke...beno ke						X															
31	Benu ke						X															
32	Beyta						X															
33	Bê ki								X													
34	Ca bı ca...ca bı ca													X								
35	Ca ca ki													X								
36	Ca ca...ca ca													X								
37	Ca ca...ca ca ki													X								
38	Ca ca...ca ca zi													X								
39	Cey																			X		
40	Cı ra pê																					X
41	Co ra													X								
42	Co ra zi													X								
43	Coka													X								
44	Coka ke													X								
45	Coka ro													X								
46	Coka zi													X								

No	Bestoğ	Dereca	Eşkerakerdiş	Hemzemanti	İlawekerdiş	İstisna	İhtimal	Meçul	Menfîti	Miqdar	Netice	Nişkarabiyaviş	Qetivet	Rêzkerdiş	Sebeb	Şedinaviş	Şert	Tercih	Tesbih	Tezad	Waştis	Wext
47	Cokay rê														X							
48	Cokê ra														X							
49	Cua pê																					X
50	Cuwa pê z'																					X
51	Çağo																					X
52	Çend ki...labelê																			X		
53	Çend...hendî zi									X												
54	Çı çax ki																					X
55	Çı qaydeyo ke...otur		X																			
56	Çı ra											X										
57	Çı wext																					X
58	Çı wext ki																					X
59	Çı...çı													X								
60	Çı...u çı zi																			X		
61	Çıqa ke...ki		X																			
62	Çıqa ke...oncia ke																			X		
63	Çıqa...honde ki		X																			
64	Çıqa...ki		X																			
65	Çıqas									X												
66	Çıqas ke...hende ki																			X		
67	Çıqas ke...rena zi																			X		
68	Çıqas ki																					X
69	Çıqas...çıqas...zi																			X		
70	Çıqaşi ke...oncia																			X		
71	Çitur ke																					X
72	Çitur ke...ki																					X
73	Çıxa ke...honde		X																			
74	Çıxaş ke...unca honde ke																			X		
75	Çun		X																			
76	Çunki		X																			
77	De uncina																			X		
78	Demo ke																					X
79	Derê		X																			
80	Dê		X																			
81	Dê vana		X																			
82	Dêma ke		X																			
83	Dêmek		X																			
84	Dima ra													X								
85	Dıray...nuk ney																			X		
86	Eg otir o																X					
87	Ega																				X	
88	Eger																X					
89	Eger ke																X					
90	Eke...eke						X															
91	Eke...eke...yan						X															
92	Eke...la eke																X					

No	Bestoğ	Dereca	Eskerakerdis	Hemzenanti	ilawekerdis	istisna	ihumal	Mechul	Menifiti	Miqdar	Nefice	Niskarabivavis	Oetivet	Rêzkerdis	Sebeb	Sedinavis	Sert	Tercih	Tesbih	Tezad	Wastis	Wext
93	Enê ra dım													X								
94	Eslê xo de		X																			
95	Esto çin yo						X															
96	Feqet																			X		
97	Gama																					X
98	Gama ke...a hınge de																					X
99	Gama ki																					X
100	Gami...gami zi													X								
101	Ge gane...ge gane													X								
102	Ge gane...ge gane ki													X								
103	Ge gane...u ge gane ki													X								
104	Ge gane...u ge gane zi													X								
105	Ge ge zi													X								
106	Ge ge...ge ge													X								
107	Ge ge...ge ge ki													X								
108	Ge ge...ge ge zi													X								
109	Ge ge...la ge ge zi													X								
110	Ge ge...u ge gane zi													X								
111	Ge...dıma ki													X								
112	Ge...dıma ki...ge gane ki...yan ki													X								
113	Ge...ge													X								
114	Ge...ge gane ki													X								
115	Ge...ge gane ki...ya ki													X								
116	Ge...ge ki													X								
117	Ge...ge zi													X								
118	Ge...ge...ge gane ki													X								
119	Ge...ge...ge zi													X								
120	Ge...ge...ge...ya ki													X								
121	Ge...u ge ki													X								
122	Ge...u ge zi													X								
123	Ger																X					
124	Gılgan													X								
125	Gılgan zi													X								
126	Gılgan...u gılgan													X								
127	Goya ki														X							
128	Ğeyri					X																
129	Ha															X						
130	Ha...ha							X														
131	Hasili		X																			
132	Halbuki		X																			
133	Hela										X											
134	Hela ke																					X
135	Hem				X																	
136	Hem ki													X								
137	Hem zi													X								
138	Hem...hem													X								
139	Hem...hem ki													X								

No	Bestoğ	Dereca	Eşkerakerdis	Hemzemanti	ilawekerdis	İstisna	İhtimal	Meçhul	Menfîti	Miqdar	Netice	Nisakarabiyavis	Qetivet	Rêzkerdis	Sebeb	Sedinayis	Sert	Tercih	Teşbih	Tezad	Wastis	Wext
140	Hem...hem zi													X								
141	Hem...hem...hetê ra zi													X								
142	Hem...u hem zi													X								
143	Hem...u heme ki													X								
144	Hema																			X		
145	Hema ki																					X
146	Hema ra zi																					X
147	Hend...hend...hend													X								
148	Hend...hend...hunc													X								
149	Hende ke	X																				
150	Hende...la																			X		
151	Heni ke																					X
152	Heni...heni															X						
153	Her çiqas ke...oncia ki																			X		
154	Her çiqas																			X		
155	Her çiqas ki																			X		
156	Her çiqas...zi																			X		
157	Her çi		X																			
158	Her çi ke																					X
159	Her ke																					X
160	Herga ki																					X
161	Heskena...heskena													X								
162	Heta																					X
163	Heta ki																					X
164	Hetê ju ra ki			X																		
165	Hetê ju ra...u hetê ju ra ki			X																		
166	Hetê ju ra...u heto bin ra ki			X																		
167	Hetê ra...hetê ra ki			X																		
168	Hetê ra...heto bin ra zi			X																		
169	Hetê ra...u hetê ra ki			X																		
170	Hetêk ra...hetêk ra zi			X																		
171	Heto bin ra ki			X																		
172	Heto ju ra...heto bin ra			X																		
173	Heto yew ra...heto bin ra zi			X																		
174	Hetta ke															X						
175	Hetta...ji															X						
176	Hewna																					X
177	Hewna ki																					X
178	Hîni									X												
179	Hîni ke	X																				
180	Hîni ke																					X
181	Hol aya wa g'																	X				
182	Holê gureyi																	X				
183	Holê yî																	X				
184	Holê yî aya wa																	X				
185	Holê yî aya wa g'																	X				

No	Bestoğ	Dereca	Eskerakerdis	Hemzemanti	İlavekerdis	İstisna	İhtimal	Mechul	Menfîti	Miqdar	Netice	Niskarabivavis	Qetivet	Rêzkerdis	Sebeb	Sedinavis	Şert	Tercih	Tesbih	Tezad	Wastis	Wext
186	Holê yi ina wa ki																	X				
187	Homa hes bikero																					X
188	Homa nêkero ke																					X
189	Homa zano															X						
190	Honde ke								X													
191	Hoyna hoyna																X					
192	In beynat id												X									
193	In rid ra													X								
194	Ina hew												X									
195	Ina ray												X									
196	Ina yew ra													X								
197	Inke gı																					X
198	İhna		X																			
199	İlam ke											X										
200	Ju ju fin...ju ju fin zi												X									
201	Kam gama ki																					X
202	Key ki																					X
203	Ki		X																			
204	Ki...ki												X									
205	La																			X		
206	La a hıngê de																					X
207	La anci zi																			X		
208	La ancina																			X		
209	La anciya ki																			X		
210	La badê ke																					X
211	La bê bivine ke																			X		
212	La çı heyf																			X		
213	La çı heyf ke																			X		
214	La dıma ra ke																			X		
215	La eg																X					
216	La gama ke																					X
217	La gê ge zi												X									
218	La hem...hem zi			X																		
219	La hend zi																				X	
220	La hende ki																			X		
221	La her çı					X																
222	La hetani ke																					X
223	La hın di ki																					X
224	La ila												X									
225	La ki																X					
226	La miratê																				X	
227	La na rey ki												X									
228	La qe nêbo					X																
229	La seni ke																					X
230	La seni kerd																			X		
231	La seni kı biyo							X														

No	Bestoğ	Dereca	Eskerakerdis	Hemzemanti	İlawekerdis	İstisna	İhtimal	Mechul	Menfîti	Miqdar	Netice	Niskarabıvavis	Qetivet	Rêzkerdis	Sebeb	Şedinavis	Sert	Tercih	Tesbih	Tezad	Wastis	West
232	La...hem...hem zi			X																		
233	Labelê																			X		
234	Labelê eke																X					
235	Labelê ge ge																					X
236	Labelê ge ge zi																					X
237	Labelê hewna zi																			X		
238	Labelê reyna ki																			X		
239	Labelê seni ke																					X
240	Lakim ki																			X		
241	Lakin																			X		
242	Lawrek																			X		
243	Letê ju ra...u letê bin ra ki			X																		
244	Ma vaju					X																
245	Ma vaju eke					X																
246	Madem															X						
247	Madem ina ya															X						
248	Madem ke...a game															X						
249	Madem ki...ay çax															X						
250	Madem ki															X						
251	Mera					X																
252	Merdum vano qey																		X			
253	Mesela		X																			
254	Mevac		X																			
255	Mevaji ki		X																			
256	Na rey													X								
257	Na rey ki												X									
258	Nata ke																					X
259	Nay ra														X							
260	Nay ra yo ki														X							
261	Naye ra ki														X							
262	Ne ke																			X		
263	Ne tede					X																
264	Ne zi													X								
265	Ne...ne													X								
266	Ne...ne ki													X								
267	Ne...ne zi													X								
268	Ne...ne...ne													X								
269	Ne...ne...ne ki													X								
270	Ne...ne...ne zi													X								
271	Ne...u ne zi													X								
272	Ney ra dım																					X
273	Ney ser o														X							
274	Nê																			X		
275	Nêbo																			X		
276	Nêbo ke						X															
277	Nêvanê		X																			

No	Bestoğ	Dereca	Eskerkerdis	Hemzemanti	İlawekerdis	İstisna	İhtimal	Mechul	Menfîti	Miqdar	Netice	Niskarabivavis	Qetivet	Rêzkerdis	Seheb	Sedinavis	Sert	Tercih	Teshih	Tezad	Wastis	West
278	Nika ke																					X
279	Ni...ni												X									
280	Niye...niye z'...niye zi												X									
281	Niyu niye																			X		
282	Niyu z'												X									
283	Niyu...niyu z'												X									
284	No semed ra														X							
285	Nuk ney																			X		
286	O bènati d'																					X
287	O çağ																					X
288	O dîma ki												X									
289	O hînge de																					X
290	O ke		X																			
291	O ra dime ki																					X
292	O ri ra														X							
293	O semed ra														X							
294	O tewir		X																			
295	O zamun																					X
296	Oja ra pê																					X
297	Oxmo ki		X																			
298	Oxro ke		X																			
299	Peê coy ki																					X
300	Pey		X																			
301	Pey ki		X																			
302	Peyê cu																					X
303	Peyniya peyni de										X											
304	Pê ku...zi		X																			
305	Qandê coy														X							
306	Qandê ney														X							
307	Qando ki														X							
308	Qaso ke	X																				
309	Qe ke nê																			X		
310	Qe ke nêvo					X																
311	Qe nê																			X		
312	Qenêka						X															
313	Qet ke çine bo	X																				
314	Qet nêbo																			X		
315	Qey ki														X							
316	Qeybê a jo														X							
317	Ra ray zi												X									
318	Rasta ey		X																			
319	Raştê cı		X																			
320	Rew rew...ge gane ki													X								
321	Rey...rey...rey rey ki													X								
322	Reyê...u reyê													X								
323	Reyna													X								

No	Bestoğ	Dereca	Eskerakerdis	Hemzemanti	İlawekerdis	İstisna	İhtimal	Mechul	Menfîti	Miqdar	Netice	Niskarabivavis	Qetivet	Rêzkerdis	Sebeb	Sedinavis	Sert	Tercih	Tesbih	Tezad	Wastis	Wext
324	Reyna zi													X								
325	Rê rê...rê rê													X								
326	Ruej yo...ruej yo													X								
327	Sata ki																					X
328	Se kî																					X
329	Seba ki														X							
330	Seba naye zi														X							
331	Semedê a ra														X							
332	Semedî ineway ra														X							
333	Semedo kî														X							
334	Senî																					X
335	Senî ke																					X
336	Sîre ke																					X
337	Ta																					X
338	Ta kî																					X
339	Tawo ke																					X
340	Tayêne...tayêne zi													X								
341	Tayin...tayinan													X								
342	Tenê...tenê kî													X								
343	Têpia ra													X								
344	Têpia ra kî													X								
345	Tî mevaj ke		X																			
346	Tî nêvanê		X																			
347	Tî vajê ke		X																			
348	Tî vana																		X			
349	Tî vana belkî						X															
350	Tî vana qey																		X			
351	Tî vanî derey																		X			
352	Tîkê...tikê													X								
353	To di		X																			
354	To heni zonêne ke																		X			
355	To va														X							
356	To vatê ke																		X			
357	To vatêne																		X			
358	To vatêne belkî														X							
359	To vatêne qey														X							
360	To wetrê														X							
361	U													X								
362	U anci													X								
363	U dîma ra zi													X								
364	U ge ge zi													X								
365	U hem zi													X								
366	U ma vaj						X															
367	Uwo ke														X							
368	Vatêne qey																		X			
369	Waxt amêne...waxt amêne													X								

No	Bestoğ	Dereca	Eskerkerdiş	Hemzemanti	İlawekerdiş	İstisna	İhtimal	Mechul	Menfîti	Miqdar	Netice	Niskarabiyavis	Oqiyet	Rêzkerdiş	Sebeb	Şedînavîş	Şert	Tercih	Tesbih	Tezad	Wastûş	Wext
370	Waxtê beno...waxtê beno													X								
371	Wazenê...wazenê													X								
372	Welakin																			X		
373	Welakin ki																			X		
374	Welhasil		X																			
375	Wext																					X
376	Wext...eg																					X
377	Wexto...o wext																					X
378	Wexto ke...o çax																					X
379	Wexto ke...o taw																					X
380	Wexto ki																					X
381	Xas ki																				X	
382	Xo ra		X																			
383	Xulasa									X												
384	Ya													X								
385	Ya ki													X								
386	Ya nê...zi																			X		
387	Ya zi													X								
388	Ya...niyu z'						X															
389	Ya...ya						X															
390	Ya...ya ki						X															
391	Ya...ya zi						X															
392	Yan nê																			X		
393	Yani		X																			
394	Yani bı kilmîye		X																			
395	Yeçina						X															
396	Yew yew hewî zi													X								
397	Yew yew hewî zi...labelê hewna zi																			X		
398	Yew...yew ki													X								
399	Yew...yew zi													X								
400	Yeweri...yeweri													X								
401	Yeweri...yeweri zi													X								
402	Yeweri...yeweri...yeweri zi													X								
403	Zewnbi zi				X																	
404	Zi				X																	
405	Zi...zi														X							
406	Zira		X																			

Tablo:3 Hetê Cayi Ra Bestoği

No	Bestoğ	Bestoği sareyê cumleya	Bestoği bunateyê cumleya	Bestoği miyanê cumleya	Bestoği bunateyê kelimeya
1	A dewa ra		X		
2	A hînge de		X		
3	A ri ra		X		
4	A yewe ra		X		
5	A yewe ra zi		X		
6	Ancax		X		
7	Anci		X		
8	Anci zi		X		
9	Ancia ki		X		
10	Aw semed ra zi		X		
11	Axiri		X		
12	Ay cıxtu		X		
13	Ay ra		X		
14	Ay ra ki		X		
15	Ay ra o		X		
16	Ay zemon		X		
17	Aye ra dima zi		X		
18	Aye ra tepiya		X		
19	Badê cu		X		
20	Badê ke	X			
21	Badê pey zi		X		
22	Bahdo		X		
23	Bahdo zi		X		
24	Belka ki		X		
25	Belka zi		X		
26	Belki		X		
27	Belki...u belki zi	X			
28	Belkia...belkia	X			
29	Beno		X		
30	Beno ke...beno ke	X			
31	Benu ke		X		
32	Beyta		X		
33	Bê ki	X		X	
34	Ca b1 ca...ca b1 ca				X
35	Ca ca ki		X		
36	Ca ca...ca ca				X
37	Ca ca...ca ca ki				X
38	Ca ca...ca ca zi				X
39	Cey		X		
40	C1 ra pê		X		
41	Co ra		X		
42	Co ra zi		X		
43	Coka		X		
44	Coka ke		X		
45	Coka ro		X		
46	Coka zi		X		

No	Bestoğ	Bestoği sareyê cumleyan	Bestoği bimateyê cumleyan	Bestoği miyanê cumleya	Bestoği bimateyê kelimeyan
47	Cokay rê		X		
48	Cokê ra		X		
49	Cua pê		X		
50	Cuwa pê z'		X		
51	Çağo	X			
52	Çend ki...labelê	X			
53	Çend...hendı zi	X			
54	Çı çax ki	X			
55	Çı qaydeyo ke...otur	X			
56	Çı ra		X		
57	Çı wext	X			
58	Çı wext ki	X			
59	Çı...çı				X
60	Çı...u çı zi				X
61	Çıqa ke...ki	X			
62	Çıqa ke...oncia ke	X			
63	Çıqa...honde ki	X			
64	Çıqa...ki	X			
65	Çıqas	X			
66	Çıqas ke...hende ki	X			
67	Çıqas ke...rena zi	X			
68	Çıqas ki		X	X	
69	Çıqas...çıqas...zi	X			
70	Çıqaşi ke...oncia	X			
71	Çıtur ke		X	X	
72	Çıtur ke...ki	X			
73	Çıxa ke...honde	X			
74	Çıxaş ke...unca honde ke	X			
75	Çun		X		
76	Çunki		X		
77	De uncina		X		
78	Demo ke	X			
79	Derê		X		
80	Dê		X		
81	Dê vana		X		
82	Dêma ke		X		
83	Dêmek		X		
84	Dıma ra		X		
85	Dıray...nuk ney	X			
86	Ego tir o		X		
87	Ega		X		
88	Eger	X	X		
89	Eger ke	X			
90	Eke...eke	X			
91	Eke...eke...yan	X			
92	Eke...la eke	X			

No	Bestoğ	Bestoği sareyê cumleya	Bestoği bınateyê cumleya	Bestoği miyanê cumleya	Bestoği bınateyê kelimeya
93	Enê ra dım		X		
94	Eslê xo de		X		
95	Esto çin yo		X		
96	Feqet		X		
97	Gama	X			
98	Gama ke...a hınge de	X			
99	Gama ki	X			
100	Gami...gami zi	X			
101	Ge gane...ge gane	X			
102	Ge gane...ge gane ki	X			
103	Ge gane...u ge gane ki				X
104	Ge gane...u ge gane zi				X
105	Ge ge zi		X		
106	Ge ge...ge ge	X			
107	Ge ge...ge ge ki				X
108	Ge ge...ge ge zi				X
109	Ge ge...la ge ge zi	X			
110	Ge ge...u ge gane zi				X
111	Ge...dıma ki	X			
112	Ge...dıma ki...ge gane ki...yan ki	X			
113	Ge...ge				X
114	Ge...ge gane ki	X			
115	Ge...ge gane ki...ya ki	X			
116	Ge...ge ki				X
117	Ge...ge zi				X
118	Ge...ge...ge gane ki				X
119	Ge...ge...ge zi				X
120	Ge...ge...ge...ya ki	X			
121	Ge...u ge ki	X			
122	Ge...u ge zi	X			
123	Ger	X			
124	Gılangan		X		
125	Gılangan zi		X		
126	Gılanton...u gılanton	X			
127	Goya ki	X			
128	Çeyri		X		
129	Ha		X		
130	Ha...ha	X			X
131	Hasılı		X		
132	Halbuki		X		
133	Hela	X	X		
134	Hela ke	X		X	
135	Hem		X	X	
136	Hem ki		X		
137	Hem zi		X		
138	Hem...hem	X			X
139	Hem...hem ki	X			X

No	Bestoğ	Bestoği sareyê cumleyan	Bestoği bımateyê cumleyan	Bestoği miyanê cumleya	Bestoği bımateyê kelimeyan
140	Hem...hem zi	X			X
141	Hem...hem...hetê ra zi	X			
142	Hem...u hem zi	X			
143	Hem...u heme ki	X			
144	Hema		X		
145	Hema kî		X		
146	Hema ra zi		X		
147	Hend...hend...hend				X
148	Hend...hend...hunc	X			
149	Hende ke		X	X	
150	Hende...la	X			
151	Heni ke		X		
152	Heni...heni	X			
153	Her çıqa ke...oncia ki	X			
154	Her çıqas	X			
155	Her çıqas ki	X			
156	Her çıqas...zi	X			
157	Her çi	X			
158	Her çi ke			X	
159	Her ke	X		X	
160	Herga ki	X		X	
161	Heskena...heskena	X			
162	Heta	X	X		X
163	Heta ki	X		X	X
164	Hetê ju ra ki		X		
165	Hetê ju ra...u hetê ju ra ki				X
166	Hetê ju ra...u heto bin ra ki	X			
167	Hetê ra...hetê ra ki	X			
168	Hetê ra...heto bin ra zi	X			
169	Hetê ra...u hetê ra ki	X			
170	Hetêk ra...hetêk ra zi	X			
171	Heto bin ra ki		X		
172	Heto ju ra...heto bin ra	X			
173	Heto yew ra...heto bin ra zi	X			
174	Hetta ke		X		
175	Hetta...ji	X			
176	Hewna	X			
177	Hewna ki	X			
178	Hini		X		
179	Hin ke			X	
180	Hina ke	X		X	
181	Hol aya wa g'		X		
182	Holê gureyi		X		
183	Holê yî		X		
184	Holê yî aya wa		X		
185	Holê yî aya wa g'		X		

No	Bestoğ	Bestoği sareyê cumleyan	Bestoği bınatêyê cumleyan	Bestoği miyanê cumleya	Bestoği bınatêyê kelimeyan
186	Holê yı ina wa ki		X		
187	Homa hes bıkeroy		X		
188	Homa nêkeroy ke		X		
189	Homa zano		X		
190	Honde ke	X	X	X	
191	Hoyna hoyna		X		
192	In beynat id		X		
193	In rıd ra		X		
194	Ina hew		X		
195	Ina ray		X		
196	Ina yew ra		X		
197	Inke gı	X			
198	İhna		X		
199	İlam ke		X		
200	Ju ju fıın...ju ju fıın zi	X			
201	Kam gama ki	X		X	
202	Key ki	X	X		
203	Ki		X	X	
204	Ki...ki	X			X
205	La		X		
206	La a hıngê de		X		
207	La ancı zi		X		
208	La ancına		X		
209	La ancıya ki		X		
210	La badê ke		X		
211	La bê bıvıne ke		X		
212	La çı heyf		X		
213	La çı heyf ke		X		
214	La dıma ra ke		X		
215	La eg		X		
216	La gama ke		X		
217	La ge ge zi		X		
218	La hem...hem zi				X
219	La hend zi		X		
220	La hende ki		X		
221	La her çı		X		
222	La hetanı ke		X		
223	La hın dı ki		X		
224	La ıla		X		
225	La ki		X		
226	La mıratê		X		
227	La na rey ki		X		
228	La qe nêbo		X		
229	La seni ke		X		
230	La seni kerd		X		
231	La seni kı bıyo		X		

No	Bestoğ	Bestoği sareyê cumleya	Bestoği bnateyê cumleya	Bestoği miyanê cumleya	Bestoği bnateyê kelimeya
232	La...hem...hem zi	X			
233	Labelê		X		
234	Labelê eke		X		
235	Labelê ge ge		X		
236	Labelê ge ge zi		X		
237	Labelê hewna zi		X		
238	Labelê reyna ki		X		
239	Labelê seni ke		X		
240	Lakim ki		X		
241	Lakin		X		
242	Lawrek		X		
243	Letê ju ra...u letê bin ra ki	X			
244	Ma vaji		X		
245	Ma vaji eke		X		
246	Madem	X			
247	Madem ina ya		X		
248	Madem ke...a game	X			
249	Madem kî...ay çax	X			
250	Madem ki	X			
251	Mera		X		
252	Merdım vano qey		X		
253	Mesela		X		
254	Mevac		X		
255	Mevaji ki	X			
256	Na rey		X		
257	Na rey ki		X		
258	Nata ke	X		X	
259	Nay ra		X		
260	Nay ra yo ki		X		
261	Naye ra ki		X		
262	Ne ke	X	X		
263	Ne tede		X		
264	Ne zi		X		
265	Ne...ne	X			X
266	Ne...ne ki	X			
267	Ne...ne zi	X			X
268	Ne...ne...ne	X			X
269	Ne...ne...ne ki	X			X
270	Ne...ne...ne zi	X			X
271	Ne...u ne zi	X			X
272	Ney ra dim		X		
273	Ney ser o		X		
274	Nê		X		
275	Nêbo		X		
276	Nêbo ke		X		
277	Nêvanê		X		

No	Bestoğ	Bestoği sareyê cumleyan	Bestoği binateyê cumleyan	Bestoği miyanê cumleya	Bestoği binateyê kelimeyan
278	Nika ke		X		
279	Ni...ni	X			
280	Niye...niye z'...niye zi	X			
281	Niyu niye		X		
282	Niyu z'		X		
283	Niyu...niyu z'	X			
284	No semed ra		X		
285	Nuk ney		X		
286	O bênatî d'		X		
287	O çağ		X		
288	O dîma ki		X		
289	O hînge de		X		
290	O ke	X	X		
291	O ra dîme ki		X		
292	O ri ra		X		
293	O semed ra		X		
294	O tewır		X		
295	O zamun		X		
296	Oja ra pê		X		
297	Oxmo ki		X		
298	Oxro ke		X		
299	Peê coy ki		X		
300	Pey	X			
301	Pey ki	X	X		
302	Peyê cu		X		
303	Peyniya peyni de		X		
304	Pê ku...zi	X			
305	Qandê coy		X		
306	Qandê ney		X		
307	Qando ki		X	X	
308	Qaso ke		X		
309	Qe ke nê		X		
310	Qe ke nêvo		X		
311	Qe nê		X		
312	Qenêka		X		
313	Qet ke çine bo		X		
314	Qet nêbo		X		
315	Qey ki	X	X		
316	Qeybê a jo		X		
317	Ra ray zi		X		
318	Rasta ey		X		
319	Raştê cı		X		
320	Rew rew...ge gane ki	X			
321	Rey...rey...rey rey ki	X			
322	Reyê...u reyê				X
323	Reyna		X		

No	Bestoğ	Bestoği sareyê cumleyan	Bestoği bnateyê cumleyan	Bestoği miyanê cumleya	Bestoği bnateyê kelimeyan
324	Reyna zi		X		
325	Rê rê...rê rê	X			
326	Ruej yo...ruej yo	X			
327	Sata ki	X		X	
328	Se kî	X	X	X	
329	Seba ki	X	X		
330	Seba naye zi		X		
331	Semedê a ra		X		
332	Semedî meway ra		X		
333	Semedo kî	X			
334	Seni	X		X	
335	Seni ke	X			
336	Sire ke	X			
337	Ta		X		
338	Ta ki		X		
339	Tawo ke	X			
340	Tayêne...tayêne zi				X
341	Tayin...tayinan				X
342	Tenê...tenê ki				X
343	Têpia ra		X		
344	Têpia ra ki		X		
345	Tî mevaj ke		X		
346	Tî nêvanê		X		
347	Tî vajê ke		X		
348	Tî vana		X		
349	Tî vana belki		X		
350	Tî vana qey		X		
351	Tî vani derey		X		
352	Tikê...tikê				X
353	To di	X			
354	To heni zonêne ke		X		
355	To va		X		
356	To vatê ke		X		
357	To vatêne		X		
358	To vatêne belki		X		
359	To vatêne qey		X		
360	To wetrê		X		
361	U		X		X
362	U anci		X		
363	U dîma ra zi		X		
364	U ge ge zi		X		
365	U hem zi		X		
366	U ma vaj		X		
367	Uwo ke		X		
368	Vatêne qey		X		
369	Waxt amêne...waxt amêne	X			

No	Bestoğ	Bestoği sarâyê cumleyan	Bestoği bınateyê cumleyan	Bestoği miyanê cumleya	Bestoği bınateyê kelimeyan
370	Waxtê beno...waxtê beno	X			
371	Wazenê...wazenê	X			
372	Welakin		X		
373	Welakin ki		X		
374	Welhasil		X		
375	Wext	X			
376	Wext...eg	X			
377	Wexto...o wext	X			
378	Wexto ke...o çax	X			
379	Wexto ke...o taw	X			
380	Wexto ki	X		X	
381	Xas kî		X		
382	Xo ra		X		
383	Xulasa		X		
384	Ya		X		
385	Ya ki		X		
386	Ya nê...zi	X			
387	Ya zi		X		
388	Ya...niyu z'	X			
389	Ya...ya	X			
390	Ya...ya ki	X			
391	Ya...ya zi	X			
392	Yan nê		X		
393	Yani		X		
394	Yani bı kılmiye		X		
395	Yeşina		X		
396	Yew yew hewı zi		X		
397	Yew yew hewı zi...labelê hewna zi	X			
398	Yew...yew ki	X			
399	Yew...yew zi	X			
400	Yeweri...yeweri	X			
401	Yeweri...yeweri zi	X			
402	Yeweri...yeweri...yeweri zi	X			
403	Zewnbi zi		X		
404	Zi		X		X
405	Zi...zi	X			X
406	Zira		X		

Tablo:4 Hetê Cinsi Ra Bestoği

No	Bestoğ	Bestoğ	Edat	Fill	Name	Sifet	Zemir	Zerf
1	A dewa ra		X		X	X		
2	A hînge de		X		X	X		
3	A ri ra		X		X	X		
4	A yewe ra		X		X	X		
5	A yewe ra zi	X	X		X	X		
6	Ancax							X
7	Anci							X
8	Anci zi	X						X
9	Ancia ki	X						X
10	Aw semed ra zi	X	X		X	X		
11	Axiri							X
12	Ay cıxtu				X	X		
13	Ay ra		X				X	
14	Ay ra ki	X	X				X	
15	Ay ra o		X				X	
16	Ay zemon				X	X		
17	Aye ra dîma zi	X	X		X		X	
18	Aye ra tepiya		X		X		X	
19	Badê cu		X				X	
20	Badê ke	X	X					
21	Badê pey zi	X	X		X			
22	Bahdo							X
23	Bahdo zi	X	X					
24	Belka ki	X						
25	Belka zi	X						
26	Belki	X						
27	Belki...u belki zi	X						
28	Belkia...belkia	X						
29	Beno			X				
30	Beno ke...beno ke	X		X				
31	Benu ke	X		X				
32	Beyta	X						
33	Bê ki	X	X					
34	Ca b1 ca...ca b1 ca		X		X			
35	Ca ca ki	X			X			
36	Ca ca...ca ca				X			
37	Ca ca...ca ca ki	X			X			
38	Ca ca...ca ca zi	X			X			
39	Cey							X
40	C1 ra pê		X		X		X	
41	Co ra		X				X	
42	Co ra zi	X	X				X	
43	Coka	X						
44	Coka ke	X						
45	Coka ro	X	X					
46	Coka zi	X						

No	Bestoğ	Bestoğ	Edat	Fil	Name	Sifet	Zemir	Zerf
47	Cokay rê	X	X					
48	Cokê ra	X	X					
49	Cua pê		X				X	
50	Cuwa pê z'	X	X				X	
51	Çağo				X			
52	Çend ki...labelê	X						X
53	Çend...hendı zi	X						X
54	Çı çax ki	X			X	X		
55	Çı qaydeyo ke...otur	X			X	X		X
56	Çı ra		X		X			
57	Çı wext				X	X		
58	Çı wext ki	X			X	X		
59	Çı...çı					X		
60	Çı...u çı zi	X				X		
61	Çıqâ ke...ki	X						X
62	Çıqâ ke...oncia ke	X						X
63	Çıqâ...honde ki	X						X
64	Çıqâ...ki	X						X
65	Çıqas							X
66	Çıqas ke...hende ki	X						X
67	Çıqas ke...rena zi	X						X
68	Çıqas ki	X						X
69	Çıqas...çıqas...zi	X						X
70	Çıqâşi ke...oncia	X						X
71	Çıtur ke	X						X
72	Çıtur ke...ki	X						X
73	Çıxa ke...honde	X						X
74	Çıxaş ke...unca honde ke	X						X
75	Çun	X						
76	Çunki	X						
77	De uncina		X					X
78	Demo ke	X			X			
79	Derê		X					
80	Dê		X					
81	Dê vana		X	X				
82	Dêma ke	X						X
83	Dêmek							X
84	Dıma ra		X		X			
85	Dıray...nuk ney	X	X					
86	Eg otir o	X						X
87	Ega	X						
88	Eger	X						
89	Eger ke	X						
90	Eke...eke	X						
91	Eke...eke...yan	X						
92	Eke...la eke	X						

No	Bestoğ	Bestoğ	Edat	Fil	Name	Sifet	Zemir	Zerf
93	Enê ra dım		X		X		X	
94	Eslê xo de		X		X		X	
95	Esto çin yo				X			
96	Feqet	X						
97	Gama				X			
98	Gama ke...a hınge de	X	X		X	X		
99	Gama ki	X			X			
100	Gami...gami zi	X			X			
101	Ge gane...ge gane	X						
102	Ge gane...ge gane ki	X						
103	Ge gane...u ge gane ki	X						
104	Ge gane...u ge gane zi	X						
105	Ge ge zi	X						
106	Ge ge...ge ge	X						
107	Ge ge...ge ge ki	X						
108	Ge ge...ge ge zi	X						
109	Ge ge...la ge ge zi	X						
110	Ge ge...u ge gane zi	X						
111	Ge...dima ki	X			X			
112	Ge...dima ki...ge gane ki...yan ki	X			X			
113	Ge...ge	X						
114	Ge...ge gane ki	X						
115	Ge...ge gane ki...ya ki	X						
116	Ge...ge ki	X						
117	Ge...ge zi	X						
118	Ge...ge...ge gane ki	X						
119	Ge...ge...ge zi	X						
120	Ge...ge...ge...ya ki	X						
121	Ge...u ge ki	X						
122	Ge...u ge zi	X						
123	Ger	X						
124	Gılangan							X
125	Gılangan zi	X						X
126	Gılanton...u gılanton	X						X
127	Goya ki	X						X
128	Ğeyri					X		
129	Ha	X						
130	Ha...ha	X						
131	Hasılı							X
132	Halbuki	X			X		X	
133	Hela	X						
134	Hela ke	X			X			
135	Hem	X						
136	Hem ki	X						
137	Hem zi	X						
138	Hem...hem	X						
139	Hem...hem ki	X						

No	Bestoğ	Bestoğ	Edat	Fil	Name	Sifet	Zemir	Zerf
140	Hem...hem zi	X						
141	Hem...hem...hetê ra zi	X	X		X			
142	Hem...u hem zi	X						
143	Hem...u heme ki	X						
144	Hema	X						
145	Hema k1	X			X			
146	Hema ra zi	X	X		X			
147	Hend...hend...hend							X
148	Hend...hend...hunc							X
149	Hende ke	X						X
150	Hende...la	X						X
151	Heni ke	X						X
152	Heni...heni							X
153	Her çıqa ke...oncia ki	X				X		X
154	Her çıqas					X		X
155	Her çıqas ki	X				X		X
156	Her çıqas...zi	X				X		X
157	Her çi				X	X		
158	Her çi ke	X			X	X		
159	Her ke	X			X			
160	Herga ki	X			X			
161	Heskena...heskena			X	X			
162	Heta							X
163	Heta ki	X						X
164	Hetê ju ra ki	X	X		X			X
165	Hetê ju ra...u hetê ju ra ki	X	X		X			X
166	Hetê ju ra...u heto bin ra ki	X	X		X			X
167	Hetê ra...hetê ra ki	X	X					X
168	Hetê ra...heto bin ra zi	X	X		X			X
169	Hetê ra...u hetê ra ki	X	X					X
170	Hetêk ra...hetêk ra zi	X	X					X
171	Heto bin ra ki	X	X		X			X
172	Heto ju ra...heto bin ra	X	X		X			X
173	Heto yew ra...heto bin ra zi	X	X		X			X
174	Hetta ke	X						X
175	Hetta...ji	X						X
176	Hewna							X
177	Hewna ki	X						X
178	Hini							X
179	Hin ke	X						X
180	Hina ke	X						X
181	Hol aya wa g'	X			X		X	
182	Holê gureyi				X			
183	Holê y1				X		X	
184	Holê y1 aya wa				X		X	
185	Holê y1 aya wa g'	X			X		X	

No	Bestoğ	Bestoğ	Edat	Fil	Name	Sifet	Zemir	Zerf
186	Holê y1 ina wa ki	X			X		X	
187	Homa hes bikero			X	X			
188	Homa nêkero ke	X		X	X			
189	Homa zano			X	X			
190	Honde ke	X						X
191	Hoyna hoyna							X
192	In beynat id		X		X	X		
193	In rid ra		X		X	X		
194	Ina hew				X	X		
195	Ina ray				X	X		
196	Ina yew ra		X		X	X		
197	Inke gı	X						X
198	İhna							X
199	İlam ke	X						X
200	Ju ju fin...ju ju fin zi	X			X	X		
201	Kam gama ki	X			X	X		
202	Key ki	X						X
203	Ki	X						
204	Ki...ki	X						
205	La	X						
206	La a hınge de	X	X		X	X		
207	La anci zi	X						X
208	La ancina	X						X
209	La anciya ki	X						X
210	La badê ke	X	X					
211	La bê bıvine ke	X		X				
212	La çı heyf	X			X			
213	La çı heyf ke	X			X			
214	La dıma ra ke	X	X		X			
215	La eg	X						
216	La gama ke	X			X			
217	La ge ge zi	X						
218	La hem...hem zi	X						
219	La hend zi	X						X
220	La hende ki	X						X
221	La her çı	X			X	X		
222	La hetani ke	X						X
223	La hın dı ki	X		X				X
224	La ila	X						X
225	La ki	X						
226	La miratê	X						X
227	La na rey ki	X			X	X		
228	La qe nêbo	X		X				X
229	La seni ke	X						X
230	La seni kerd	X		X				X
231	La seni kı biyo	X		X				X

No	Bestoğ	Bestoğ	Edat	Fil	Name	Sifet	Zemir	Zerf
232	La...hem...hem zi	X						
233	Labelê	X						
234	Labelê eke	X						
235	Labelê ge ge	X						
236	Labelê ge ge zi	X						
237	Labelê hewna zi	X						X
238	Labelê reyna ki	X						X
239	Labelê seni ke	X						X
240	Lakim ki	X						
241	Lakin	X						
242	Lawrek	X						
243	Letê ju ra...u letê bin ra ki	X	X		X			
244	Ma vaji			X			X	
245	Ma vaji eke	X		X			X	
246	Madem	X						
247	Madem ina ya	X					X	
248	Madem ke...a game	X			X	X		
249	Madem ki...ay çax	X			X	X		
250	Madem ki	X						
251	Mera	X						
252	Merdım vano qey		X	X	X			
253	Mesela	X						
254	Mevac			X				
255	Mevaji ki	X		X				
256	Na rey				X	X		
257	Na rey ki	X			X	X		
258	Nata ke	X			X			
259	Nay ra		X				X	
260	Nay ra yo ki	X	X				X	
261	Naye ra ki	X	X				X	
262	Ne ke	X	X					
263	Ne tede		X					
264	Ne zi	X						
265	Ne...ne	X						
266	Ne...ne ki	X						
267	Ne...ne zi	X						
268	Ne...ne...ne	X						
269	Ne...ne...ne ki	X						
270	Ne...ne...ne zi	X						
271	Ne...u ne zi	X						
272	Ney ra dım		X		X		X	
273	Ney ser o		X				X	
274	Nê	X						
275	Nêbo			X				
276	Nêbo ke	X		X				
277	Nêvanê			X				

No	Bestoğ	Bestoğ	Edat	Fil	Name	Sifet	Zemir	Zerf
278	Nıka ke	X			X			
279	Ni...ni	X						
280	Niye...niye z'...niye zi	X						
281	Niyu niye	X						
282	Niyu z'	X						
283	Niyu...niyu z'	X						
284	No semed ra		X		X	X		
285	Nuk ney	X	X					
286	O bēnati d'		X		X	X		
287	O çağ				X	X		
288	O dıma ki	X			X			
289	O hıngde		X		X	X		
290	O ke	X					X	
291	O ra dime ki	X	X		X		X	
292	O ri ra		X		X	X		
293	O semed ra		X		X	X		
294	O tewır				X	X		
295	O zamun				X	X		
296	Oja ra pê		X		X	X		
297	Oxmo ki	X						
298	Oxro ke	X						
299	Peê coy ki	X	X				X	
300	Pey		X					
301	Pey ki	X	X					
302	Peyê cu		X				X	
303	Peyniya peyni de		X		X			
304	Pê ku...zi	X	X					
305	Qandê coy		X				X	
306	Qandê ney		X				X	
307	Qando ki	X	X					
308	Qaso ke	X						X
309	Qe ke nê	X	X					X
310	Qe ke nêvo	X		X				X
311	Qe nê		X					X
312	Qenêka	X	X				X	
313	Qet ke çine bo	X		X	X			X
314	Qet nêbo			X				X
315	Qey ki		X				X	
316	Qeybê a jo		X		X	X		
317	Ra ray zi	X						X
318	Rasta ey				X		X	
319	Raştê cı				X		X	
320	Rew rew...ge gane ki	X						X
321	Rey...rey...rey rey ki	X						X
322	Reyê...u reyê	X						X
323	Reyna							X

No	Bestoğ	Bestoğ	Edat	Fiil	Name	Sifet	Zemir	Zerf
324	Reyna zi	X						X
325	Rê rê...rê rê							X
326	Ruej yo...ruej yo				X			
327	Sata ki	X			X			
328	Se k1	X						X
329	Seba ki	X	X					
330	Seba naye zi	X	X				X	
331	Semedê a ra		X		X		X	
332	Semedi ineway ra		X		X		X	
333	Semedo k1	X			X			
334	Seni							X
335	Seni ke	X						X
336	Sîre ke	X			X			
337	Ta							X
338	Ta ki	X						X
339	Tawo ke	X			X			
340	Tayêne...tayêne zi	X					X	
341	Tayin...tayinan						X	
342	Tenê...tenê ki	X						X
343	Têpia ra		X					X
344	Têpia ra ki	X	X					X
345	T1 mevaj ke	X		X			X	
346	T1 nêvanê			X			X	
347	T1 vajê ke	X		X			X	
348	T1 vana			X			X	
349	T1 vana belki	X		X			X	
350	T1 vana qey		X	X			X	
351	T1 vani derey		X	X			X	
352	Tikê...tikê						X	
353	To di			X			X	
354	To heni zonêne ke	X		X			X	X
355	To va			X			X	
356	To vatê ke	X		X			X	
357	To vatêne			X			X	
358	To vatêne belki	X		X			X	
359	To vatêne qey		X	X			X	
360	To wetrê		X	X			X	
361	U	X						
362	U anci	X						X
363	U dima ra zi	X	X		X			
364	U ge ge zi	X						
365	U hem zi	X						
366	U ma vaj	X		X			X	
367	Uwo ke	X					X	
368	Vatêne qey		X	X				
369	Waxt amêne...waxt amêne			X	X			

No	Bestoğ	Bestoğ	Edat	Fil	Name	Sifet	Zemir	Zerf
370	Waxtê beno...waxtê beno			X	X			
371	Wazenê...wazenê			X				
372	Welakin	X						
373	Welakin ki	X						
374	Welhasil	X						X
375	Wext				X			
376	Wext...eg	X			X			
377	Wexto...o wext				X	X		
378	Wexto ke...o çax	X			X	X		
379	Wexto ke...o taw	X			X	X		
380	Wexto ki	X			X			
381	Xas ki	X			X			
382	Xo ra		X				X	
383	Xulasa	X						
384	Ya	X						
385	Ya ki	X						
386	Ya nê...zi	X	X					
387	Ya zi	X						
388	Ya...niyu z'	X						
389	Ya...ya	X						
390	Ya...ya ki	X						
391	Ya...ya zi	X						
392	Yan nê	X	X					
393	Yani	X						
394	Yani bî kılmiye	X	X		X			
395	Yeqîna				X			
396	Yew yew hewî zi	X			X	X		
397	Yew yew hewî zi...labelê hewna zi	X			X	X		X
398	Yew...yew ki	X			X			
399	Yew...yew zi	X			X			
400	Yeweri...yeweri						X	
401	Yeweri...yeweri zi	X					X	
402	Yeweri...yeweri...yeweri zi	X					X	
403	Zewnbi zi	X			X			
404	Zi	X						
405	Zi...zi	X						
406	Zira	X						

Tablo:5 Hetê Koki Ra Bestoği

No	Bestoğ	Zazaki	Erebki	Fariski	Pehlewki	Tırki	Bestoği Timiyanbiyayeyi								
							Z+E	Z+T	E+Z	F+Z	P+Z	T+Z	E+T+Z	E+Z+T	
1	A dewa ra						X								
2	A hınge de	X													
3	A ri ra	X													
4	A yewe ra	X													
5	A yewe ra zi	X													
6	Ancax					X									
7	Anci	X													
8	Anci zi	X													
9	Ancia ki	X													
10	Aw semed ra zi	X													
11	Axiri		X												
12	Ay cıxtu	X													
13	Ay ra	X													
14	Ay ra ki	X													
15	Ay ra o	X													
16	Ay zemon						X								
17	Aye ra dıma zi	X													
18	Aye ra tepiya	X													
19	Badê cu									X					
20	Badê ke									X					
21	Badê pey zi									X					
22	Bahdo		X												
23	Bahdo zi									X					
24	Belka ki									X					
25	Belka zi									X					
26	Belki									X					
27	Belki...u belki zi									X					
28	Belkia...belkia									X					
29	Beno	X													
30	Beno ke...beno ke	X													
31	Benu ke	X													
32	Beyta	X													
33	Bê ki	X													
34	Ca b1 ca...ca b1 ca	X													
35	Ca ca ki	X													
36	Ca ca...ca ca	X													
37	Ca ca...ca ca ki	X													
38	Ca ca...ca ca zi	X													
39	Cey	X													
40	C1 ra pê	X													
41	Co ra	X													
42	Co ra zi	X													
43	Coka	X													
44	Coka ke	X													
45	Coka ro	X													
46	Coka zi	X													

No	Bestoğ	Zazaki	Erebki	Farski	Pehlewki	Tırki	Bestoği Timiyanbiyayeyi							
							Z+E	Z+T	E+Z	F+Z	P+Z	T+Z	E+T+Z	E+Z+T
47	Cokay rê	X												
48	Cokê ra	X												
49	Cua pê	X												
50	Cuwa pê z'	X												
51	Çağö					X								
52	Çend ki...labelê	X												
53	Çend...hendı zi	X												
54	Çı çax ki							X						
55	Çı qaydeyo ke...otur						X							
56	Çı ra	X												
57	Çı wext						X							
58	Çı wext ki						X							
59	Çı...çı	X												
60	Çı...u çı zi	X												
61	Çıqa ke...ki	X												
62	Çıqa ke...oncia ke	X												
63	Çıqa...honde ki	X												
64	Çıqa...ki	X												
65	Çıqas	X												
66	Çıqas ke...hende ki	X												
67	Çıqas ke...rena zi	X												
68	Çıqas ki	X												
69	Çıqas...çıqas...zi	X												
70	Çıqaşi ke...oncia	X												
71	Çıtur ke	X												
72	Çıtur ke...ki	X												
73	Çıxa ke...honde	X												
74	Çıxaş ke...unca honde ke	X												
75	Çun				X									
76	Çunki									X				
77	De uncina	X												
78	Demo ke									X				
79	Derê	X												
80	Dê	X												
81	Dê vana	X												
82	Dêma ke							X						
83	Dêmek					X								
84	Dıma ra	X												
85	Dıray...nuk ney	X												
86	Ego tir o	X												
87	Ega	X												
88	Eger	X												
89	Eger ke	X												
90	Eke...eke	X												
91	Eke...eke...yan	X												
92	Eke...la eke	X												

No	Bestoğ	Zazaki	Erebki	Farski	Pehlewki	Tırki	Bestoği Timiyanbiyeyi							
							Z+E	Z+T	E+Z	F+Z	P+Z	T+Z	E+T+Z	E+Z+T
93	Enê ra dım	X												
94	Eslê xo de								X					
95	Esto çin yo	X												
96	Feqet		X											
97	Gama	X												
98	Gama ke...a hınge de	X												
99	Gama ki	X												
100	Gami...gami zi	X												
101	Ge gane...ge gane	X												
102	Ge gane...ge gane ki	X												
103	Ge gane...u ge gane ki	X												
104	Ge gane...u ge gane zi	X												
105	Ge ge zi	X												
106	Ge ge...ge ge	X												
107	Ge ge...ge ge ki	X												
108	Ge ge...ge ge zi	X												
109	Ge ge...la ge ge zi	X												
110	Ge ge...u ge gane zi	X												
111	Ge...dima ki	X												
112	Ge...dima ki...ge gane ki...yan ki	X												
113	Ge...ge	X												
114	Ge...ge gane ki	X												
115	Ge...ge gane ki...ya ki	X												
116	Ge...ge ki	X												
117	Ge...ge zi	X												
118	Ge...ge...ge gane ki	X												
119	Ge...ge...ge zi	X												
120	Ge...ge...ge...ya ki	X												
121	Ge...u ge ki	X												
122	Ge...u ge zi	X												
123	Ger			X										
124	Gilangan	X												
125	Gilangan zi	X												
126	Gilangon...u gilangon	X												
127	Goya ki								X					
128	Ĝeyri		X											
129	Ha	X												
130	Ha...ha	X												
131	Haslı		X											
132	Halbuki												X	
133	Hela					X								
134	Hela ke	X												
135	Hem	X												
136	Hem ki	X												
137	Hem zi	X												
138	Hem...hem	X												
139	Hem...hem ki	X												

No	Bestoğ	Zazaki	Erebki	Farski	Pehlewki	Tırki	Bestoği Timiyanbiyayeyi							
							Z+E	Z+T	E+Z	F+Z	P+Z	T+Z	E+T+Z	E+Z+T
140	Hem...hem zi	X												
141	Hem...hem...hetê ra zi	X												
142	Hem...u hem zi	X												
143	Hem...u heme ki	X												
144	Hema		X											
145	Hema kî	X												
146	Hema ra zi	X												
147	Hend...hend...hend	X												
148	Hend...hend...hunc	X												
149	Hende ke	X												
150	Hende...la	X												
151	Heni ke	X												
152	Heni...heni	X												
153	Her çîqa ke...oncia ki	X												
154	Her çîqas	X												
155	Her çîqas ki	X												
156	Her çîqas...zi	X												
157	Her çî	X												
158	Her çî ke	X												
159	Her ke	X												
160	Herga ki	X												
161	Heskena...heskena	X												
162	Heta		X											
163	Heta ki								X					
164	Hetê ju ra ki	X												
165	Hetê ju ra...u hetê ju ra ki	X												
166	Hetê ju ra...u heto bin ra ki	X												
167	Hetê ra...hetê ra ki	X												
168	Hetê ra...heto bin ra zi	X												
169	Hetê ra...u hetê ra ki	X												
170	Hetêk ra...hetêk ra zi	X												
171	Heto bin ra ki	X												
172	Heto ju ra...heto bin ra	X												
173	Heto yew ra...heto bin ra zi	X												
174	Hetta ke								X					
175	Hetta...ji								X					
176	Hewna	X												
177	Hewna ki	X												
178	Hini	X												
179	Hin ke	X												
180	Hina ke	X												
181	Hol aya wa g'	X												
182	Holê gureyi	X												
183	Holê yî	X												
184	Holê yî aya wa	X												
185	Holê yî aya wa g'	X												

No	Bestoğ	Zazaki	Erebki	Pehlewki	Fariski	Türki	Bestoği Timiyanbiyayeyi							
							Z+E	Z+T	E+Z	P+Z	F+Z	T+Z	E+T+Z	E+Z+T
186	Holê yı ina wa ki	X												
187	Homa hes bikero						X							
188	Homa nêkero ke	X												
189	Homa zano	X												
190	Honde ke	X												
191	Hoyna hoyna	X												
192	In beynat id	X												
193	In rıd ra	X												
194	Ina hew	X												
195	Ina ray	X												
196	Ina yew ra	X												
197	Inke gı	X												
198	İhna	X												
199	İlam ke								X					
200	Ju ju fin...ju ju fin zi	X												
201	Kam gama ki	X												
202	Key ki	X												
203	Ki	X												
204	Ki...ki	X												
205	La	X												
206	La a hıngede	X												
207	La anci zi	X												
208	La ancina	X												
209	La anciya ki	X												
210	La badê ke						X							
211	La bê bıvine ke	X												
212	La çı heyf						X							
213	La çı heyf ke						X							
214	La dima ra ke	X												
215	La eg	X												
216	La gama ke	X												
217	La ge ge zi	X												
218	La hem...hem zi	X												
219	La hend zi	X												
220	La hende ki	X												
221	La her çı	X												
222	La hetani ke	X												
223	La hın di ki	X												
224	La ila						X							
225	La ki	X												
226	La miratê	X												
227	La na rey ki	X												
228	La qe nêbo	X												
229	La seni ke	X												
230	La seni kerd	X												
231	La seni kı biyo	X												

No	Bestoğ	Zazaki	Erebki	Farski	Pehlewki	Tırki	Bestoği Timiyanbiyayeyi							
							Z+E	Z+T	E+Z	F+Z	P+Z	T+Z	E+T+Z	E+Z+T
232	La...hem...hem zi	X												
233	Labelê	X												
234	Labelê eke	X												
235	Labelê ge ge	X												
236	Labelê ge ge zi	X												
237	Labelê hewna zi	X												
238	Labelê reyna ki	X												
239	Labelê seni ke	X												
240	Lakim ki								X					
241	Lakin		X											
242	Lawrek	X												
243	Letê ju ra...u letê bin ra ki	X												
244	Ma vajı	X												
245	Ma vajı eke	X												
246	Madem		X											
247	Madem ma ya								X					
248	Madem ke...a game								X					
249	Madem kı...ay çax													X
250	Madem ki								X					
251	Mera	X												
252	Merdım vano qey	X												
253	Mesela		X											
254	Mevac	X												
255	Mevaji ki	X												
256	Na rey	X												
257	Na rey ki	X												
258	Nata ke	X												
259	Nay ra	X												
260	Nay ra yo ki	X												
261	Naye ra ki	X												
262	Ne ke	X												
263	Ne tede	X												
264	Ne zi	X												
265	Ne...ne	X												
266	Ne...ne ki	X												
267	Ne...ne zi	X												
268	Ne...ne...ne	X												
269	Ne...ne...ne ki	X												
270	Ne...ne...ne zi	X												
271	Ne...u ne zi	X												
272	Ney ra dım	X												
273	Ney ser o	X												
274	Nê	X												
275	Nêbo	X												
276	Nêbo ke	X												
277	Nêvanê	X												

No	Bestoğ	Zazaki	Erebki	Farski	Pehlewki	Tırki	Bestoği Timiyanbiyayeyi							
							Z+E	Z+T	E+Z	F+Z	P+Z	T+Z	E+T+Z	E+Z+T
278	Nıka ke	X												
279	Ni...ni	X												
280	Niye...niye z'...niye zi	X												
281	Niyu niye	X												
282	Niyu z'	X												
283	Niyu...niyu z'	X												
284	No semed ra	X												
285	Nuk ney	X												
286	O bēnatı d'	X												
287	O çağ							X						
288	O dıma ki	X												
289	O hınge de	X												
290	O ke	X												
291	O ra dime ki	X												
292	O ri ra	X												
293	O semed ra	X												
294	O tewır	X												
295	O zamun						X							
296	Oja ra pê	X												
297	Oxmo ki	X												
298	Oxro ke	X												
299	Peê coy ki	X												
300	Pey	X												
301	Pey ki	X												
302	Peyê cu	X												
303	Peyniya peyni de	X												
304	Pê ku...zi	X												
305	Qandê coy	X												
306	Qandê ney	X												
307	Qando ki	X												
308	Qaso ke	X												
309	Qe ke nê	X												
310	Qe ke nêvo	X												
311	Qe nê	X												
312	Qenêka	X												
313	Qet ke çine bo	X												
314	Qet nêbo	X												
315	Qey ki	X												
316	Qeybê a jo	X												
317	Ra ray zi	X												
318	Rasta ey	X												
319	Raştê cı	X												
320	Rew rew...ge gane ki	X												
321	Rey...rey...rey rey ki	X												
322	Reyê...u reyê	X												
323	Reyna	X												

No	Bestoğ	Zazaki	Erebki	Farski	Pehlewki	Tırki	Bestoği Timiyanbiyayeyi							
							Z+E	Z+T	E+Z	F+Z	P+Z	T+Z	E+T+Z	E+Z+T
324	Reyna zi	X												
325	Rê rê...rê rê	X												
326	Ruej yo...ruej yo	X												
327	Sata ki								X					
328	Se k1	X												
329	Seba ki	X												
330	Seba naye zi	X												
331	Semedê a ra	X												
332	Semedi meway ra	X												
333	Semedo k1	X												
334	Seni	X												
335	Seni ke	X												
336	Sire ke											X		
337	Ta			X										
338	Ta ki									X				
339	Tawo ke	X												
340	Tayêne...tayêne zi	X												
341	Tayin...tayinan	X												
342	Tenê...tenê ki	X												
343	Têpia ra	X												
344	Têpia ra ki	X												
345	T1 mevaj ke	X												
346	T1 nêvanê	X												
347	T1 vajê ke	X												
348	T1 vana	X												
349	T1 vana belki						X							
350	T1 vana qey	X												
351	T1 vani derey	X												
352	Tikê...tikê	X												
353	To di	X												
354	To heni zonêne ke	X												
355	To va	X												
356	To vatê ke	X												
357	To vatêne	X												
358	To vatêne belki						X							
359	To vatêne qey	X												
360	To wetrê	X												
361	U	X												
362	U anci	X												
363	U dîma ra zi	X												
364	U ge ge zi	X												
365	U hem zi	X												
366	U ma vaj	X												
367	Uwo ke	X												
368	Vatêne qey	X												
369	Waxt amêne...waxt amêne								X					

No	Bestoğ	Zazaki	Erebki	Farski	Pehlewki	Tırki	Bestoği Timiyanbiyayeyi							
							Z+E	Z+T	E+Z	F+Z	P+Z	T+Z	E+T+Z	E+Z+T
370	Waxtê beno...waxtê beno								X					
371	Wazenê...wazenê	X												
372	Welakin		X											
373	Welakin ki								X					
374	Welhasil		X											
375	Wext		X											
376	Wext...eg								X					
377	Wexto...o wext								X					
378	Wexto ke...o çax													X
379	Wexto ke...o taw								X					
380	Wexto ki								X					
381	Xas kı	X												
382	Xo ra	X												
383	Xulasa		X											
384	Ya	X												
385	Ya ki	X												
386	Ya nê...zi	X												
387	Ya zi	X												
388	Ya...niyu z'	X												
389	Ya...ya	X												
390	Ya...ya ki	X												
391	Ya...ya zi	X												
392	Yan nê	X												
393	Yani		X											
394	Yani bı kılmiye								X					
395	Yeqına		X											
396	Yew yew hewı zi	X												
397	Yew yew hewı zi...labelê hewna zi	X												
398	Yew...yew ki	X												
399	Yew...yew zi	X												
400	Yeweri...yeweri	X												
401	Yeweri...yeweri zi	X												
402	Yeweri...yeweri...yeweri zi	X												
403	Zewnbi zi	X												
404	Zi	X												
405	Zi...zi	X												
406	Zira				X									